

דין וחשבון שנתי 2012

תוכן עניינים

עמוד	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
5	הפעילות הכלכלית
7	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
8	רווח ורווחיות
13	מבנה אירגוני ומערך הסניפים
14	מיגזרי הפעילות של הבנק
35	פעילות הבנק בשוק ההון
38	התפתחות סעיפי מאזן עיקריים
44	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים
48	מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות
48	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
82	דיון בגורמי סיכון
83	באזל 2
86	משאבי אנוש
87	שירותי תפעול
88	הסכמים מהותיים
88	עניינים אחרים
89	עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית
96	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
98	עבודת הדירקטוריון
111	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
112	הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים
113	סקירת ההנהלה על מצבו העיסקי של הבנק ותוצאות פעילותו
134	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
136	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
137	דוחות כספיים

חברי הדירקטוריון

סמדר ברבר צדיק, יו"ר הדירקטוריון

אירית שלומי

איל קרוליצקי

ברוך לוי

דפנה פלי

יהודה בוצר

יורם הסל

ירון מגל

נחמן ניצן

סמדר אלחנני

עתליה ארד

רותם רודן

רענן כהן

שאול (שולי) אייל

שלומי (שלמה) אברהם

חברי ההנהלה ותחומי אחריותם

ישראל טראו – מנהל כללי
נועם קוטאי – משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית
ברוך גרנות – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית
דורון כליף – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
דן טראוב – סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים
גילה יחזקאלי – סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק
אורית חורש – סמנכ"ל מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות*
עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

רות לפיד – מנהלת סיכונים ראשית (CRO)

יעל רונן רו"ח – מבקר פנימי ראשי
סומך חייקין רואי חשבון – רואי החשבון המבקרים של הבנק

* בתחילת שנת 2013 בוטלה חטיבת נכסי לקוחות ופעילותה פוצלה. פעילות הייעוץ וניהול נכסי לקוחות הוטמעה בפעילות החטיבה הקמעונאית, ופעילות הייעוץ הפנסיוני מנוהלת על ידי חטיבת המשאבים.

דוח דירקטוריון לשנת 2012

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 28 בפברואר 2013 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מגורמים מקרו כלכליים, גורמים רגולטוריים, גורמים תוך אירגוניים ועוד. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או ביטויים כגון: אנו "מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "אמור ל" וביטויים דומים להם בנוסף, לשמות עצם כמו: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" וכיוצ"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משם שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים, בין היתר: תחזיות והנחות לגבי התפתחויות מקרו כלכליות בארץ ובעולם, הנחות עבודה לגבי התפתחויות פנים ארגוניות, אומדנים לגבי השפעות שינויים בחקיקה על הארגון ועוד. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על תחזיות של יועצים כלכליים, תחזיות פנים ארגוניות, מידע ציבורי באשר לאומדני פרמטרים משפיעים ועוד.

הפעילות הכלכלית

הפעילות הכלכלית בעולם

במהלך שנת 2012 השפיעו שלושה גורמים על הפעילות בשווקים: משבר החוב באירופה, האטה וחשש להמשך האטת הפעילות הכלכלית בסין, והמצוק הפיסקאלי בארה"ב. על אף אי הוודאות בשלושת הנושאים, הצליחו קובעי המדיניות להרגיע את השווקים ולטפל בנושאים.

הצמיחה באירופה הייתה שלילית בשנת 2012, (0.4%), כאשר בחלק מהמדינות הקיטון בתוצר הייתה חדה יותר (ספרד: 1.5%), איטליה: (2.2%), יוון: (6.8%).

הצמיחה בסין התמתנה לקצב של 7.2% ברבעון השלישי של השנה והסתמנה ירידה ביצוא והתמתנות בצריכה הפרטית. יחד עם זאת, לקראת סוף השנה התרבו הסימנים להתרחבות בכלכלה הסינית, גם בייצור התעשייתי וגם במסחר הקמעונאי.

בסוף שנת 2012 הושגה פשרה בנושא טיפול במצוק הפיסקאלי באמצעות העלאת מסים מתונה יחסית בהיקף של כ-150 מיליארד דולר בלבד. הטיפול בנושאים אחרים כגון תקרת החוב נדחה לשנת 2013. בתחום הריאלי כלכלת ארה"ב הפגינה התאוששות בהשקעות בבנייה למגורים לאחר שנים רבות של התכווצות. לקראת סוף השנה חל שיפור בשוק העבודה, בתעשייה ובצריכה הפרטית.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

בשנת 2012 חלה האטה בקצב גידול הפעילות הכלכלית של המשק הישראלי, שהחלה כבר במחצית השנייה של שנת 2011. עפ"י תחזית בנק ישראל צפוי שיעור הצמיחה השנתי להסתכם בכ-3%, בהשוואה לשיעור של 4.6% בשנת 2011 ו-5% בשנת 2010. הצמיחה המתונה מושפעת מהתמתנות הביקושים העולמיים. תחזית הצמיחה לשנת 2013, בניכוי השפעת הפקת הגז הצפויה ממאגר "תמר", עודכנה ע"י בנק ישראל לרמה של 2.8%, והיא הושפעה מהתמתנות בסחר העולמי, משבר החוב באירופה ואי הוודאות בקשר לבעיותיה התקציביות של ארה"ב. הגירעון הכולל בתקציב הממשלה בשנת 2012 הסתכם בכ-39 מיליארד ש"ח, המהווים 4.2% תוצר לעומת יעד גירעון שנתי של 18.3 מיליארד ש"ח, המהווים כ-2% תוצר. הסטייה מיעד הגרעון משקפת הכנסות מיסים נמוכות מהמתוכנן עקב האטה בצמיחת המשק וכן עלייה ברמת הוצאות הממשלה. בשנת 2012 הסתכם הגירעון המסחרי בכ-18.3 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-14.6 מיליארד דולר בשנת 2011. הגירעון המסחרי משקף את התגברות ההאטה בפעילות הכלכלית העולמית והמקומית, והושפע מירידת הייצוא והייבוא. שיעור האבטלה במשק בשנת 2012 התייצב על רמה של כ-6.9%, שיעור הדומה לשיעור

האבטלה הממוצע בשנת 2011, המחושב לפי שינוי שיטת המדידה שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביצעה עפ"י התקן של ארגון ה-OECD.

מדד המחירים לצרכן ושער המטבע

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2012 בשיעור של 1.6%, בתחום יעד האינפלציה שנקבע ע"י בנק ישראל בין 1% ל-3%, לאחר עלייה בשיעור של 2.2% בשנת 2011, ו-2.7% בשנת 2010. שיעור העלייה המתון של המדד משקף את ההאטה הכלכלית במשק, התמתנות הביקושים המקומיים וירידה במחירי האנרגיה, התקשורת והחינוך במחצית השנייה של השנה. שער החליפין של השקל ביחס לדולר התאפיין מתחילת השנה בתנודתיות גבוהה. מתחילת השנה עד חודש אוגוסט 2012 הייתה מגמה של פיחות השקל ביחס לדולר, עקב ירידה בפער הריבית בין ישראל למדינות אחרות, אי וודאות גיאופוליטית באיזור וגירעון בחשבון השוטף במאזן התשלומים. מחודש ספטמבר, התהפכה המגמה למרות סביבת הריבית הנמוכה, על רקע המעבר ההדרגתי לעודף בחשבון השוטף במאזן התשלומים וירידה בהערכות לגבי סיכונים גיאופוליטיים של המשק הישראלי. מתחילת השנה תוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של 2.3% וביחס לאירו בשיעור מזערי של 0.35%. ברבעון הרביעי של השנה תוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של 4.57% וביחס לאירו פוחת השקל בשיעור של 2.85%. יתרות מטבע החוץ של בנק ישראל הסתכמו בסוף דצמבר 2012 בכ- 76 מיליארד דולר, עלייה בשיעור של כ-1.3% מתחילת השנה.

מדיניות מוניטרית

המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, המכוונת להשגת יציבות במערכת הפיננסית המקומית ולעידוד הפעילות במשק, לוותה בשמירה על רמה נמוכה של הריבית המוניטרית. בשנת 2012 ירדה ריבית בנק ישראל בשיעור מצטבר של 0.75% לרמה של 2%. בסוף חודש דצמבר 2012, ירדה ריבית בנק ישראל לחודש ינואר 2013 ב-0.25% לרמה של 1.75% והיא נותרה ללא שינוי גם בחודש פברואר 2013. הריבית המוניטרית משקפת ריבית ריאלית שלילית בשיעור של 0.4% והיא גבוהה בכ-2.4% מהריבית הדולרית בארה"ב. ירידת הריבית משקפת האטה כלכלית וסביבת אינפלציה נמוכה בארץ ובעולם. אמצעי התשלום במשק עלו מתחילת השנה בשיעור של כ-10% והם הסתכמו בכ-128 מיליארד ש"ח.

שוק ההון

שוק ההון התאפיין מתחילת השנה בתנודתיות גבוהה תוך מחזורי מסחר נמוכים, והושפע מהתנהגות שוק ההון בעולם. בתחילת השנה האוירה בשוק המניות הייתה שלילית והושפעה ממשבר החוב האירופי וההאטה בארה"ב, בהמשך התייצבו שערי המניות המקומיים, והתגברו עליות השערים בשוק המניות והאג"ח ועימן גם האופטימיות של המשקיעים. לסיכום, מדד תל אביב 25 עלה מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 9.21% לעומת ירידה של 15.3% בשנת 2011. מדד מניות הבנקים עלה בשיעור נומינלי של 22.86% לעומת ירידה של 32.5% בשנת 2011, מדד מניות הנדל"ן עלה בשיעור נומינלי של 14.06% לעומת ירידה של 22.5% בשנת 2011 ומדד מניות הבלוטק עלה בשיעור נומינלי של 15.55% לעומת ירידה של 8% בשנת 2011. שוק אגרות החוב התאפיין בעליות שערים, והושפע מאינפלציה נמוכה וירידה בריבית בנק ישראל במנהלך השנה. מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 9.35%, מדד אגרות החוב הלא צמודות עלה בשיעור נומינלי של 7.02% ומדד אגרות החוב הקונצרניות עלה בשיעור נומינלי של 10.23%.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

אוצר החייל בע"מ נוסד בשנת 1946 על ידי קופות לעזרה הדדית שייסדו חיילים, משרתי הצבא הבריטי בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשנת 1970 קיבלה החברה רשיון פעולה כבנק ושינתה את שמה לבנק אוצר החייל בע"מ. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק, לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. ב-66 שנותיו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית ענפה בכל תחומי הבנקאות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חלקו של הבנק בענף הבנקאות על פי הדוחות שפורסמו ליום 30 בספטמבר 2012, לפי אמות מידה של היקף האשראי ושל היקף פיקדונות הציבור, היה 1.4% ו-1.3% בהקבלה. חלקו של הבנק בקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון גדול באופן משמעותי מחלקו במערכת הבנקאית. הבנק פועל באמצעות 47 סניפים ושלוחות, חלקם ממוקמים בקירבת ובתוך בסיסי צה"ל ומשרתים את לקוחות הבנק מקרב אוכלוסייה זו.

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים, תחומי הפעילות של הבנק והקצאת המשאבים ביניהם. לדירקטוריון מוגשות תכניות עבודה ותקציב הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות שהנהלת הבנק קבעה כיעדים ארוכי טווח ולשנת העבודה השוטפת. הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק מתבסס על תשתיות החברה האם- הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - הבנק הבינלאומי). בעיקר בכל הקשור במערכות מידע, מיחשוב, חדרי עסקות משכנתאות ותפעול. פעילות הבנק מאורגנת במסגרת חטיבות ובהתאם לשירות ללקוחותיו בתחומי בנקאות שונים: חטיבה קמעונאית המשרתת לקוחות משקי בית, לקוחות בנקאות פרטית ועסקים קטנים וחטיבה עסקית המשרתת לקוחות עסקיים.

השליטה בבנק

בעל השליטה בבנק הוא הבנק הבינלאומי. ביום 31 בדצמבר 2012 מחזיק הבנק הבינלאומי ב-75.99% מהזכות לקבלת רווחים וב-76.0% מזכות ההצבעה ומן הזכות למנות מנהלים וחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - חבר) מחזיק 24.0% מהזכות לקבלת רווחים, מזכות ההצבעה ומן הזכות למנות מנהלים.

בהיתר השליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי וחבר מבנק ישראל ביום 9 באוגוסט 2006, הותר, בין השאר, לבנק הבינלאומי ולחבר לשלוט יחד בבנק, וכן הותר לבנק הבינלאומי לשלוט ולהחזיק במישרין אמצעי שליטה עד לשיעור של 100% מכל סוג של אמצעי שליטה ובלבד שיחזיק בכל עת לפחות 67.99% בהון, 66% בהצבעה ו-66.67% בזכות למנות דירקטורים בבנק. לחבר הותר להחזיק במישרין עד 24% בהון ובזכויות ההצבעה ועד 33.3% בזכות למנות דירקטורים בבנק. הותר שיתוף פעולה בין הבנק הבינלאומי וחבר בתנאים מגבילים, ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, למניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק.

ביום 11 באוגוסט 2011 נחתם הסכם בין הבנק הבינלאומי ובין חבר ולפיו הוארכה בהסכם תקופת האופציה שניתנה לחבר במסגרת רכישת הבנק על ידי הבנק הבינלאומי, למכירת מניות הבנק, מחבר לבנק הבינלאומי, במחיר מוסכם עד ליום 17 באוגוסט 2013. לבנק הבינלאומי ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ובנוסף נקבעו שינויים מסוימים בהתאמות מחיר המימוש.

השקעות בהון הבנק

במהלך שנת 2012, לא הונפק הון, לא הוכרז ולא חולק דיבידנד.

רווח ורווחיות

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים יישם הבנק למפרע, החל מיום 1 בינואר 2012, שינוי בהצגת דוח רווח והפסד. שינוי זה הינו חלק מתהליך אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בהתאם לכך, הנתונים המתייחסים לתקופות קודמות וההסברים לשינויים הינם לאחר ביצוע ההתאמות הנדרשות מיישום ההוראות. לא חל שינוי ברווח הנקי שיוחס לבעלי מניות הבנק בתקופות קודמות. פרטים נוספים באשר לשינוי ראה בביאור 1.ב.5). לדוחות הכספיים.

הצגה מחדש

בעקבות פניית בנק ישראל, בחן הבנק מחדש את העמידה בכללי הגידור החשבונאי כפי שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור והעלה כי התייעוד שבידו הנוגע לעיסקות גידור שבוצעו בין השנים 2007 עד 2009 אינו עונה על חלק מדרישות אלו. לפיכך החליט הבנק על התרת קשרי הגידור של עסקאות אלה והצגה מחדש שלהן. השפעת השינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, שהגדרתם כמכשירים מגדרים בוטלה, סווגה מסעיף "רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" הנכלל בהון לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית ולסעיף הכנסות מריבית בדוח רווח והפסד. להלן פרטים על השפעת ההצגה מחדש על נתונים עיקריים בדוחות הכספיים לשנים קודמות:

2008	2009	2010	2011	
במיליוני ש"ח				
(39.4)	22.2	(13.4)	(15.5)	תוספת/ (גריעה) לרווח מפעילות מימון
(39.4)	22.2	(13.4)	(15.5)	תוספת/ (גריעה) לרווח לפני מס
(25.0)	13.9	(8.8)	(10.5)	תוספת/ (גריעה) לרווח הנקי
51.2	56.7	32.6	84.5	רווח לפני הצגה מחדש
26.2	70.6	23.8	74.0	רווח לאחר הצגה מחדש
6.94%	7.17%	3.85%	9.83%	תשואה להון לפני הצגה מחדש
4.03%	8.92%	2.87%	8.68%	תשואה להון לאחר הצגה מחדש
12.67%	12.63%	12.67%	13.19%	יחס הון לנכסי סיכון לפני הצגה מחדש
12.61%	12.56%	12.61%	13.03%	יחס הון לנכסי סיכון לאחר הצגה מחדש
יתרה ליום 31 בדצמבר				
2008	2009	2010	2011	
(24.1)	(10.2)	(19.0)	(29.5)	תוספת/ (גריעה) לעודפים
24.1	10.2	19.0	29.5	תוספת/ (גריעה) לקרנות ההון
-	-	-	-	סך כל השינוי בהון

פרטים נוספים באשר לשינוי ראה בביאור 1.ב.6). לדוחות הכספיים. הנתונים המוצגים להלן הינם לאחר השפעת ההצגה מחדש של נתוני ההשוואה.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2012 הסתכם ב-106.2 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 74.0 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 43.5%.

השינוי ברווח הנקי בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011 משקף בעיקר:

- גידול בהכנסות ריבית ובהכנסות מימון שאינן ריבית ובעיקר ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ומשינוי בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים אשר יועדו בעבר כמכשירים מגדרים.
- קיטון בהפרשה להפסדי אשראי, בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הגבייה.
- גידול מתון בהכנסות מעמלות תפעוליות המשקף בעיקר עלייה בהכנסות מפעילות אשראי שקוזזה בחלקה בירידה מהכנסות מפעילות בשוק ההון וקיטון בהכנסות אחרות אשר כללו בשנת 2011 הכנסות ממכירת פעילות ניהול תיקי השקעות בחברה בת.
- גידול בהוצאות התפעוליות ובעיקר בהוצאות עיבוד נתונים.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון מיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2012 הסתכם ב- 11.12% בהשוואה ל- 8.68% בשנת 2011.

הרווח לפני מיסים בשנת 2012 הסתכם ב-163.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 107.9 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור 51.9%.

שיעור תשואת הרווח לפני מיסים להון מיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2012 הסתכם ב- 17.17% בהשוואה ל- 12.67% בשנת 2011.

הרווח לאחר מיסים הסתכם בשנת 2012 ב-106.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 74.1 מיליון ש"ח בשנת 2011, עליה בשיעור של 43.3%.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות ריבית, נטו (הכנסות ריבית בניכוי הוצאות ריבית) הסתכמו בשנת 2012 ב-450.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 437.5 מיליון ש"ח בשנת 2011, עלייה בשיעור של 2.9%. הגידול בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011 משקף בעיקר גידול בהיקף הפעילות שקוזזה בחלקה בהשפעת ירידת ריבית בנק ישראל בשיעור של 0.56%.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2012 ב-17.0 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך 24.6 מיליון ש"ח בשנת 2011. השינוי בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011 משקף בעיקר שינוי ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה כמפורט בהמשך ושינוי בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים אשר יועדו בעבר כמכשירים פיננסיים מגדרים.

הרווח מפעילות המימון של הבנק, הכולל את הרווח מנכסים והתחייבויות ופעילות במכשירים נגזרים, בא לביטוי בדוחות הכספיים בסעיפי הכנסות ריבית נטו בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית כמפורט להלן:

לשנה הסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
במיליוני ש"ח		
720.8	673.8	הכנסות ריבית
283.3	223.6	הוצאות ריבית
437.5	450.2	הכנסות ריבית, נטו
(24.6)	17.0	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
412.9	467.2	סך הרווח מפעילות מימון, נטו

להלן מרכיבי התפתחות סך הרווח מפעילות מימון:

לשנה הסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
במיליוני ש"ח		
418.1	428.1	רווח מפעילות שוטפת (1)
3.5	36.9	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
6.1	1.5	רווחים מהשקעות אחרות
(14.8)	0.7	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים (2)
412.9	467.2	סך הכל (3)

- (1) רווח מפעילות מימון בניכוי השפעות חריגות ושינויים בשווי הוגן כמפורט ב-2).
 (2) השפעת ההפרש בין מדידת שווי מכשירים פיננסיים נגזרים על בסיס שווי הוגן ומדידה על בסיס צבירה.
 (3) רווח מפעילות מימון כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית.

להלן התפתחות הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
במיליוני ש"ח		
205.7	204.8	מגזר בנקאות אישית
65.8	59.1	מגזר בנקאות פרטית
81.1	84.5	מגזר בנקאות עסקים קטנים
57.4	63.4	מגזר בנקאות עסקית
2.9	55.4	מגזר ניהול פיננסי
412.9	467.2	סך הכל

* הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב.6).

הגידול ברווח מפעילות מימון בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011 משקף בעיקר:

- גידול ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים בסכום של כ-33.2 מיליון ש"ח .

- רווחים ממכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר ממכשירים פיננסיים המשקפים עיסקות החלפת ריבית אשר יועדו בעבר כמכשירים מגדרים ובעיקבות הצגה מחדש, השינוי בשווי הוגן שלהם נזקף לרווח והפסד בעוד שהשינוי בשווי הוגן של ניירות הערך אשר שימשו כנכס המגודר נזקף להון. השינוי בהכנסה הנובע מעסקות אלו מסתכם ב- 16.1 מיליון ש"ח.

- גידול בהיקפי הפעילות באשראי ופיקדונות הציבור שהשפעתו על הרווח נאמדת בכ- 22.9 מיליון ש"ח, אשר קוזז בירידת המרווח מפעילות מימון על אשראי ופיקדונות אשר נגרמה בעיקר מירידת ריבית בנק ישראל והסתכמה בכ- (17.6) מיליון ש"ח.

- ירידה ברווח מפעילות אחרת (דיבידנד, מכשירים לא ALM) בסך של כ-(0.3) מיליון ש"ח.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2012 הסתכמו ב-27.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-29.9 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון הנובע מירידה בהפרשה בגין חובות שנמדדו על בסיס פרטני הנובע בעיקר מגידול בהיקף הגבייה שקוזז בחלקו בגידול בהפרשה הקבוצתית.

ההוצאה בשנת 2012 בגין חובות אשר נמדדו על בסיס פרטני הסתכמה ב- 13.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 24.7 מיליון ש"ח בשנת 2011.

ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית בשנת 2012 הסתכמה ב-14.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-5.2 מיליון ש"ח בשנת 2011. מקדמי ההפרשה הקבוצתית המשמשים את הבנק, מחושבים על בסיס המידע הסטטיסטי הנצבר בחברה האם למעט במספר ענפים בהם קיים שוני באופי אוכלוסיית הלווים.

הגידול בהפרשה הקבוצתית משקף את השפעת השינוי במקדמי ההפרשה בענפים מסחריים בעקבות עידכון המידע הסטטיסטי והגידול בהיקף האשראי בבנק בכלל, המגדיל את ההפרשה הקבוצתית בגין חובות תקינים.

פרטים על הרכב החובות הבעייתיים ראה בפרק "התפתחות סעיפי מאזן עיקריים" - "אשראי לציבור" להלן.

הכנסות התפעוליות שאינן מריבית, הכוללות הכנסות מעמלות והכנסות אחרות, הסתכמו בשנת 2012 ב- 227.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 226.6 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 0.4%.

להלן פירוט ההכנסות התפעוליות הכלולות בסעיף הכנסות שאינן מריבית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
במיליוני ש"ח		
		עמלות
55.7	56.8	פעילות עוש
43.8	54.3	אשראי, ערבויות וסחר חוץ
34.3	32.9	כרטיסים מגנטיים
79.6	75.4	מפעילות בשוק ההון
6.0	6.0	עמלות אחרות
219.4	225.4	סך כל העמלות
		הכנסות תפעוליות אחרות:
6.2	-	רווח ממכירת פעילות ורווחי הון ממכירת רכוש קבוע
-	1.1	רווחים מקופות פיצויים
1.0	1.0	הכנסות אחרות
226.6	227.5	סך כל ההכנסות התפעוליות

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2012 ב- 503.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 501.7 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 0.3%.

הוצאות השכר בשנת 2012 הסתכמו ב- 280.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 279.9 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 0.2%.

העלייה בהוצאות השכר בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011 משקפת:

- גידול בהפרשות למענקים על פי ההסכמים ובהתאם לתשואה להון.
- עידכון העתודות האקטואריות בהתאם לשינוי בלוחות התמותה אשר עודכנו על ידי אגף שוק ההון באוצר.
- גידול בהוצאות השכר הנובע מהסכמי שכר בניכוי השפעת קיטון בכח האדם המועסק.
- קיטון בהוצאות פיצויים הנובע מהפרשה לפרישה מוקדמת שנרשמה אשתקד ומשינוי בהשפעת הצבירה ביעודות לפיצויים על ההוצאה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2012 ב- 83.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 86.4 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 3.8%. הירידה נובעת בעיקר מירידה בהוצאות הפחת.

ההוצאות התפעוליות האחרות הסתכמו בשנת 2012 ב- 139.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 135.4 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 3.2%.

עיקר הגידול בהוצאות התפעוליות נובע מגידול בהוצאות מחשב והוא משקף עידכון בעלויות המשולמות למת"ף בעקבות הגדלת חלקו של הבנק בפעילות הקבוצה.

יחס היעילות המבטא את יחס סך ההכנסות להוצאות התפעוליות הסתכם בשנת 2012 ב- 1.38 בהשוואה ל- 1.27 בשנת 2011.

ההפרשה למיסים הסתכמה בשנת 2012 ב- 57.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-33.8 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 70.7%.

שיעור ההפרשה למיסים בשנת 2012 הסתכם ב- 35.2% בהשוואה לשיעור של 31.3% בשנת 2011. העלייה בשיעור המס משקפת בעיקר את השפעת השינוי בחקיקה אשתקד על יתרות המיסים הנדחים וכן את עליית שיעור מס הרווח בשנת 2012.

ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2012 משיעור של 35.34% לשיעור של 35.53%, ובשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%. כמו-כן שיעור מס השכר אשר חל על מוסדות כספיים עלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% עד למועד זה.

כמו-כן ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן – "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק יעלה מ-5.9% כיום ויעמוד על 6.5%. שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 7% ו-7.5% בהתאמה.

יתרות המיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעור המס כפי שנקבע בחוק לתיקון נטל המס, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך.

השפעת השינוי בשיעורי המס כאמור בשנת 2012 מסתכמת בהקטנת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בכ- 2.4 מיליון ש"ח.

נתונים נוספים בקשר עם ההפרשה למס, שומות סופיות וההפרש בין שיעורי המס הסטטוטורי והמס האפקטיבי ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

מבנה אירגוני ומערך הסינים

הבנק פועל במספר מישורים של פעילות פיננסית: בנקאות אישית ופרטית, בנקאות מסחרית ועסקית, פעילות בשוק ההון עבור לקוחותיו ועבור עצמו, פעילות באמצעות כרטיסי אשראי ועוד. עיקר פעילותו של הבנק הינה בתחום הבנקאות הקמעונאית והיא מתבצעת באמצעות 47 סניפים ושלוחות. המבנה הניהולי של הבנק מיועד לתמוך בתפיסה הרואה בהתאמת המוצר והשירות ללקוח את מרכז הפעילות. בין לקוחות הבנקאות הקמעונאית גדול חלקם של עובדי מערכת הביטחון ובהתאם מפעיל הבנק 14 סניפים ושלוחות במחנות הצבא או בקירבתם. המבנה האירגוני של מטה הבנק מותאם אף הוא לפעילות מוטת לקוח והוא מאורגן באופן המאפשר מתן שירותים לחטיבות הפועלות מול הלקוחות.

להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של החטיבות בבנק:

החטיבה לבנקאות קמעונאית - מרכזת את פעילות הסינים של הבנק בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והעסקית והקטנים וכן אחראית על קביעת דרכי השיווק והפרסום.

החטיבה לבנקאות עסקית - מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים, אחראית לקביעת מדיניות האשראי, אחראית לאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות החטיבה הקמעונאית, אחראית על יישום הוראת חובות פגומים לצורך איתור, סיווג וטיפול בלוויים למעקב/ בעייתיים ועל יישום נוהלי הבנק באשראי ובחינת איכות הניירת המשפטית וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

החטיבה הפיננסית - אחראית לניהול הסיכונים הפיננסיים, לפעילות הבין בנקאית, לפעילות הנוסטרו והביטוח, לתפעול מערך התשלומים לספקי שירותים ולפעילות האגף למידע ניהולי.

החטיבה לניהול נכסי לקוחות - בשנת 2012 ריכזה החטיבה את הייעוץ וביצוע הפעולות בשוק ההון, את הטיפול בפקדונות הציבור ואת פעילות הייעוץ הפנסיוני. בתחילת שנת 2013 בוטלה החטיבה ופעילותה פוצלה. פעילות הייעוץ וניהול נכסי לקוחות הוטמעה בפעילות החטיבה הקמעונאית, ופעילות הייעוץ הפנסיוני מנוהלת על ידי חטיבת המשאבים.

חטיבת המשאבים - אחראית לניהול משאבי אנוש, לפעילות מערכי ההדרכה ופעילות התפעול והלוגיסטיקה המתבצעת בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי.

הייעוץ המשפטי - מעניק שירותי ייעוץ משפטי להנהלת הבנק ולסניפים ומייצג את הבנק בחלק מן התביעות המשפטיות נגדו.

החטיבה לחשבונאות ודיווח - מרכזת את ניהול החשבונות ואת פעילות הדווח לציבור ולרשויות.

מנהלת הסיכונים הראשית הכפופה למנכל ואחראית על יחידות הבקרה על סיכוני אשראי וסיכוני שוק ונזילות וכן על הפעילות למניעת הלבנת הון ושמירה על הציות.

היחידה לביקורת פנים פועלת באמצעות מנהלת ביקורת הכפופה למבקרת הפנים של קבוצת הבנק הבינלאומי ולי"ר הדירקטוריון.

חברות מוחזקות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100% ומחזיקה בנכסים שרכש הבנק ומשכירתם לבנק.

חברה בת נוספת, חברה להשקעות של אוצר החייל בע"מ - חברה בת לא פעילה המוחזקת בשיעור 88.3% מזכויות ההצבעה ו- 53.1% מן הזכות לקבלת רווחים, נמצאת בתהליך פירוק מרצון. בשנת 2012 הסתיים תהליך פירוק מרצון של חברת אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ שפעילותה נמכרה אשתקד.

מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העסקית מנוהלת באמצעות חמישה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העסקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מיגזרי הפעילות:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ-5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ-5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

שינוי בשייך לקוחות לבנקאות האישית ולבנקאות הפרטית במהלך שנת 2012

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2012 החל בסניפי הבנק תהליך של שינוי בשייך לקוחות למגזר הבנקאות האישית והבנקאות הפרטית והתאמת השירות בהתאם. תהליך זה, שאינו שינוי במבנה הארגוני של הבנק, ימשך מספר חודשים וצפוי להסתיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2013. עיקר השינוי בקריטריון השייך מתבטא בקביעת סף נכסים והכנסות גבוה יותר לצורך שייך לבנקאות הפרטית. בנתונים המוצגים לגבי מיגזרים אלה בתקופות קודמות, לא חל שינוי.

יש לציין כי השייך למיגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו שצוינו לעיל כגון: אופי הפעילות, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון.

מדיניות הבנק הינה לשייך את הלקוחות למיגזרי הפעילות להם הם מתאימים על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, התוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במיגזר בו מתנהל חשבונם בפועל אף אם הוא אמור על פי הקריטריונים לקבל שירות במיגזר אחר.

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים:

הכנסות מימון - הפעילות עם ציבור הלקוחות במסגרת מערך הסניפים של הבנק, מזוכה במרווח פיננסי על ההלוואות שנתנו ללקוחות ועל הפקדונות המופקדים על ידם. הרווח מפעילות מימון כולל את המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, והוא מחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין מחירי הכסף של הבנק בעת ביצוע העיסקה והנגזר ממשך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במיגזרי ההצמדה הרלוונטים. תוצאות הפעילות הנובעות מחשיפות מטבע נכללות במסגרת מיגזר הניהול הפיננסי.

הקצאת ההון וחישוב התשואה - מיגזרי הפעילות מזוכים בגין ריבית על ההון העצמי המיוחס למיגזר (ההון העצמי המיוחס חושב על בסיס נכסי הסיכון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-202 בדבר "מדידה והלימות הון" המשוייכים לכל מיגזר) ומחויבים בעלויות המימון העודפות, (מעבר לעלות גיוס המקורות), של כתבי ההתחייבות הנידחים המיוחסים למיגזר.

הפרשה להפסדי אשראי – נזקפת למיגזר הפעילות על פי האשראי בגינו נוצרה.

ההכנסות התפעוליות – נמדדות על בסיס ההכנסה בפועל.

ההוצאות התפעוליות נמדדות כדלהלן:

שכר- נזקף לפי עלות המשרה בפועל.

הוצאות תפעוליות אחרות – נרשמות לפי ההוצאה בפועל, או בשווה ערך ההוצאה.

עלויות עקיפות – כוללות זקיפת עלות יחידות המעניקות שירות ישיר ומזוהה לחטיבה הנמדדת, וכן עלות שירותים עקיפים הנזקפת בהתאם למפתח חלוקה מוסכם.

חיוב על שירותים בינמיגזריים – מיגזר אליו משוייך לקוח המקבל שירותים ממיגזר אחר, מחוייב על פי השירותים שסיפק המיגזר האחר ללקוחותיו. בהתאם לכך מוקטנות העלויות של המיגזר מספק השירות ובמקביל מוגדלות עלויות המיגזר מקבל השירות. פעילות זו באה לביטוי בעלות שמשלם המיגזר העיסקי למיגזר עסקים קטנים.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על הרווח בכל מיגזר חושבה על פי המס האפקטיבי בכל מיגזר.

נכסי סיכון - היתרה הממוצעת של נכסי הסיכון מוצגת בשנת 2012 על בסיס ההוראות למדידת נכסי סיכון על פי באזל 2.

להלן תמצית מידע על פעילות לפי מגזרים

א. רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2011	2012	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
72.1%	12.2	21.0	מיגזר בנקאות אישית
(38.5%)	20.5	12.6	מיגזר בנקאות פרטית
(13.7%)	24.8	21.4	מיגזר עסקים קטנים
(1.5%)	19.8	19.5	מיגזר בנקאות עסקית
1,060.6% **	(3.3)	31.7	מיגזר ניהול פיננסי
43.5%	74.0	106.2	סך הכל

ב. סך ההכנסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	*2011	2012	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
1.9%	300.3	306.0	מיגזר בנקאות אישית
(8.1%)	149.9	137.7	מיגזר בנקאות פרטית
3.5%	109.9	113.8	מיגזר עסקים קטנים
7.5%	76.1	81.8	מיגזר בנקאות עסקית
1,578.8% **	3.3	55.4	מיגזר ניהול פיננסי
8.6%	639.5	694.7	סך הכל

ג. אשראי לציבור, נטו

שינוי	31.12.11	31.12.12	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
3.6%	5,682.7	5,885.4	מיגזר בנקאות אישית
11.8%	1,244.4	1,391.0	מיגזר בנקאות פרטית
14.1%	1,482.2	1,691.7	מיגזר עסקים קטנים
3.2%	2,305.3	2,379.5	מיגזר בנקאות עסקית
-	-	-	מיגזר ניהול פיננסי
5.9%	10,714.6	11,347.6	סך הכל

ד. פקדונות הציבור

שינוי	31.12.11	31.12.12	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
(0.8%)	5,282.3	5,237.5	מיגזר בנקאות אישית
14.2%	5,029.4	5,741.9	מיגזר בנקאות פרטית
(7.9%)	1,042.9	960.3	מיגזר עסקים קטנים
(2.7%)	835.4	812.5	מיגזר בנקאות עסקית
(60.9%)	25.6	10.0	מיגזר ניהול פיננסי
4.5%	12,215.6	12,762.2	סך הכל

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5).

** הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב.(6).

פעילות קימעונאית

כללי

פעילות הסניפים והשלוחות וכן פעילות הבנקאות בתקשורת מתנהלת במסגרת החטיבה הקמעונאית. הכנסותיה מהוות כ- 80% מהכנסות הבנק. החטיבה באמצעות הסניפים שבאחריותה מעניקה שירותים בנקאיים גם ללקוחות החטיבה העסקית. החטיבה מספקת שירותי בנקאות בין השאר בתחומי אשראי, פיקדונות, כרטיסי אשראי, יעוץ, בני"ע, ייעוץ פנסיוני ועוד.

החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי הלקוחות, המוצרים והשירותים המותאמים להם. ככלל מכוונת פעילות החטיבה, כבעבר, לשמירת מעמדה הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בבנק בתחומי האשראי ובפעולות אחרות. בנוסף מתקיימת בחטיבה פעילות במיגזר עסקים קטנים המיועדת להרחבת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות לקוחות קיימים.

מיגזרי הפעילות של החטיבה הקמעונאית הנם:

מיגזר הבנקאות האישית - המספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר הבנקאות הפרטית - המספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, לרבות שירותי יעוץ בהשקעות.

מיגזר עסקים קטנים - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליון ש"ח.

הפעילות הקמעונאית כוללת את הבנקאות האישית, הבנקאות הפרטית והבנקאות העסקית. הפעילות מתבצעת באמצעות 41 יחידות בנקאות אישית, 27 יחידות בנקאות פרטית ו-19 יחידות בנקאות עסקית, הממוקמות במערך הכולל 47 סניפים ושלוחות.

מיגזר בנקאות אישית

מבנה המיגזר

מיגזר הבנקאות האישית מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית. פעילות הלקוחות מתנהלת גם באמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

המיגזר מספק שירותים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למיגזרים האחרים וכן ללקוחות מזדמנים. המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המיגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פיקדונות, תכניות חיסכון, פעילויות בכרטיסי אשראי ומוצרי שוק ההון וייעוץ פנסיוני.

פעילות המשכנתאות של לקוחות המיגזר מתבצעת באמצעות דלפקי המשכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, בהם ניתן השירות ללקוח. האשראי הניתן נרשם בספרי הבנק הבינלאומי.

לקוחות המיגזר נחלקים ל-3 קבוצות עיקריות:

- קבוצת עובדי מערכת הביטחון וגימלאיה - הקבוצה כוללת אנשי צבא קבע, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון, יחידות סמך של משהב"ט ועובדים נוספים של מערכת הביטחון.

- קבוצת עובדים מאוגדות.

- לקוחות קמעונאיים אחרים.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מיגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

לתאור מקיף יותר ראה בפרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשוקים, שינויים טכנולוגיים ושינויים במאפייני הלקוחות

מיגזר הבנקאות האישי מושפע מגורמים מקרו כלכליים המשפיעים, בין השאר, על שוק העבודה, על שווי תיק הנכסים הפיננסי שבידי הציבור ובכך על היקף הצריכה ועל רמת החיים של משקי הבית. הפעילות הכלכלית בשנת 2012, התאפיינה בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי וחוסר יציבות גיאופוליטית. הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים כגון: שירותי בנקאות באינטרנט, בנקאות ישירה, מערכות מקוונות לניהול השקעות וכן בשירותי תקשורת באמצעות שירות SMS ודואר און ליין, המשרת חלק ניכר מלקוחות הבנק.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- זיהוי ומענה לצרכי הלקוחות- איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים אלו והעמדתם במועד שנדרשו (ראה פרק מוצרים ושירותים להלן).
- שירות פעיל ויזם מותאם לצרכי הלקוח.
- זמינות גבוהה של שירותי בנקאות ישירה, כגון: מוקד טלפוני, שירותי אינטרנט ועמדות לשירות עצמי.
- נגישות ליועצי השקעות ויועצים פנסיוניים הנתמכים על ידי מערכות מיכוניות תומכות החלטה.
- פעילות לשימור לקוחות- בשנת 2012, כבשנים קודמות, התמקד הבנק בפעילות לשימור לקוחות באמצעות יצירת חבילת שירות למספר שנים.
-הבנק מפעיל מערכות טכנולוגיות המאפשרות בקרה על רמת הפעילות של הלקוחות והרווחיות הנגזרת ממנה ותומכות בפעילות למניעת נטישה ובפעילות שיווקית יוזמת.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים במיגזר הפעילות

הפעילות במיגזר משקי הבית מחייבת השקעה בנושאים המפורטים להלן באופן המהווה חסם למתחרים וביניהם:

- הקמת מערך סניפים מותאם לצרכי האוכלוסייה הייחודית המאפיינת את הבנק ובייחוד מערך הסניפים בבסיסי הצבא.
- הכשרת כח אדם מיומן המסוגל להציע את השירותים והמוצרים הבנקאיים ולעמוד בדרישות הרגולטוריות.
- גישה זכיייה במכרזים למתן שירות ואשראי לפלחי אוכלוסייה הנמצאים במיקוד העיסוקי של הבנק.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות למתן שירותים בנקאיים ובעיקר שירותים בנקאיים מחוץ לכותלי הסניף.
- פיתוח מאגרי מידע פנימיים לתמיכה במערכי השיווק היזום.

פעילויות, מוצרים ושירותים

הבנק פועל לשיפור וייעול תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

חלק ממוצרי הבנק מותאמים ללקוחות הבנקאות האישיים ובעיקר ללקוחות מערכת הביטחון. בין המוצרים: הלוואות גישור, הלוואות שיקום ואשראי נוסף בתנאי מכרז משרד הביטחון, תכניות חיסכון, תוכניות הדרכה וייעוץ לפורשים, ועוד.

הבנק מעניק שירותים במסגרת מכרז משרד הביטחון למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון, חיילים משוחררים וזכאי אגף השיקום. הזכייה במכרז מעניקה לבנק אפשרות לשימור הקשר עם אוכלוסייה מרכזית בבנק. פרטים נוספים באשר למכרז ראה בפרק "הסכמים מהותיים".

במהלך שנת 2012, כמו גם בשנת 2011, הציע הבנק מספר מסגרות פעילות למספר שנים במסגרתן ניתנו הטבות שונות כגון: מענקים, הלוואות בריבית מועדפת, הנחות בעמלות ועוד. מתן ההטבות הותנה בשימור פעילות הלקוח בבנק למספר שנים. בין השאר נקבעו בהסכמים מסגרות הפעילות של אוכלוסיית חבר ושל אוכלוסיית עורכי הדין ורואי החשבון חברי מועדון "ממברס".

הבנק מאפשר בחלק מסניפיו קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיימים.

היקף המשכנתאות אשר בוצעו באמצעות דלפקים אלו הסתכם בשנת 2012 בכ- 902 מיליון ש"ח בהשוואה ל 744 מיליון ש"ח בשנת 2011.

הבנק נותן שירותי ייעוץ פיננסי בחלק מסניפיו וכן שירותי ייעוץ פנסיוני. הבנקים הם היחידים המאפשרים ניהול חשבון עו"ש, ומוצבו על ידי הרפורמה בשוק ההון כגורם העיקרי למתן ייעוץ אובייקטיבי ללקוחות בתחומי ההשקעה והפנסיה. מוצרים ושירותים אחרים כגון: אשראי צרכני, משכנתאות, השקעות ופנסיה ניתנים גם על ידי גופים אחרים.

מבנה התחרות במיגזר

מיגזר משקי הבית נתון זה מספר שנים בתחרות, המתנהלת על ידי כל הבנקים. התחרות מושפעת ממספר מהלכים של חקיקה וביניהם: הורדת חסמי המעבר בין בנקים, חקיקה בנושאי עמלות וכן מהעמקת הפעילות בתחום משקי הבית על ידי בנקים אחרים בין השאר באמצעות שיווק אגרסיבי ותחרות על מחירי השירות.

הבנק מתחרה במיגזר זה מול כל הבנקים וחברות כרטיסי אשראי בישראל ובתחומים של השקעות ואשראי צרכני גם בבתי השקעות וחברות ביטוח. בתחומי הייעוץ הפנסיוני מתחרים בשוק גם סוכני הביטוח ויועצים פנסיונים אחרים.

על רקע זה, מתמקד הבנק באוכלוסיות מטרה ספציפיות במיגזר משקי הבית כגון: אוכלוסיות מערכת הביטחון, עובדים מאורגנים כקבוצות במסגרת מקום עבודתם ומועדוני צרכנים. ללקוחות בהם מתמקדת פעילות הבנק הוצעו מספר אפיקי שירות מוסדרים בהסכמים.

תנאי הפעילות ללקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון מוסדרים בהסכמים שתנאיהם חלים על אוכלוסייה זו. בין ההסכמים: הסכם למתן שירותים במחנות הצבא, הסכם למתן הלוואות ולמתן תנאי ניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון כאמור בפרק "מוצרים ושירותים" והסכם למתן שירותים לעמיתי ארגון "חבר". ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים הן בפניה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע המשמשים את גורמי השיווק במיקוד ובהתאמת המוצר ללקוח.

מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות מועברים באתר האינטרנט של הבנק, בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט עדכן), בשילוט, עלוני מידע וגלויות המופצות בסניף. עיקר מאמצי השיווק במיגזר משקי הבית מתמקדים במיצוי הפוטנציאל באיזור הגאוגרפי בו פועל כל סניף.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 461 מזה כ- 378 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 83 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2012 הסתכם בכ- 111 משרות, מזה כ- 83 משרות מנהלים ישירים וכ- 28 משרות מנהלים מועמסים.

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 473 מזה כ- 388 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 85 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2011 הסתכם בכ- 106 משרות, מזה כ- 73 משרות מנהלים ישירים וכ- 33 משרות מנהלים מועמסים.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים וזמניים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדי חברת כוח אדם בתפקידים בסיסיים (לאחר שעברו הכשרה מתאימה).

הסכמים מהותיים

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון, את ליבת העסקים בבנקאות האישית. פרטים על הסכמים שנחתמו בקשר עם מתן השירות לאוכלוסייה זו, ראה בפרק הסכמים מהותיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שמירת המעמד הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בפעילות הבנק ממשיך להיות מוקד המדיניות העסקית של הבנק. בשנת 2013 ימשך המאמץ בגיוס נרחב של לקוחות מקרב אוכלוסיית הליבה ושימור לקוחות קיימים בקרב אותה אוכלוסייה בין השאר באמצעות:

- שיפור השירות ללקוח.
- שימור לקוחות.
- חיזוק נאמנותה של אוכלוסיית מערכת הביטחון באמצעות הסכמים ארוכי טווח.
- שיפור איכות תיק האשראי.
- הרחבת סל המוצרים כך שיקלו מוצרים משלימים כגון: משכנתאות, ייעוץ פנסיוני ועוד.
- כמו כן יושקעו אמצעים לגיוס לקוחות בקרב אוכלוסייה אזרחית שאינה קשורה למערכת הביטחון.

הצפי, הכוונת והאסטרטגיה האמורים, כוללים מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונותיו נכון לתאריך הדוח.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר הבנקאות האישית בשנת 2012 הסתכם ב-21.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 12.2 מיליון ש"ח בשנת 2011. שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2012 ל-3.16% בהשוואה ל-1.98% בשנת 2011. גידול ברווח הנקי נובע מירידה בהפרשה להפסדי אשראי כמפורט להלן ומעלייה בהכנסות שאינן מריבית.

הכנסות המיגזר בשנת 2012 הסתכמו ב-306.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-300.3 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 1.9%. בהכנסות ריבית נרשמה יציבות והן משקפות עלייה בהכנסות מאשראי וירידה בהכנסות מפקדונות. בהכנסות מימון שאינן מריבית נרשמה עלייה שמקורה בעיקר בהכנסות מעמלות מפעילות אשראי.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2012 ב-3.8 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם בכ-0.07%. בשנת 2011 הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב-16.5 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.30%. הירידה בשיעור ההפרשה בבנקאות האישית נובעת בעיקר משינוי בהיקף הגבייה.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2012 ב-269.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-266.0 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 1.4%. **ההיקף הממוצע של נכסי הציבור** המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2012 בכ-7.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-7.1 מיליארד ש"ח בשנת 2011.

שינויים בהוראות רגולטוריות – פרטים בנושא דוח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות שפורסם בחודש יולי 2012 ראה בפרק "עניינים אחרים" בהמשך.

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות אישית:

לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2011*				ביום 31 בדצמבר 2012			
כרטיסי סך הכל	קרטיסי שוק ההון אשראי	בנקאות ופיננסים	בנקאות ופיננסים במיליוני ש"ח	כרטיסי סך הכל	קרטיסי שוק ההון אשראי	בנקאות ופיננסים	בנקאות ופיננסים במיליוני ש"ח
175.6	5.3	-	170.3	199.4	5.1	-	194.3
29.2	(2.8)	-	32.0	4.8	(2.1)	-	6.9
95.5	21.9	17.4	56.2	101.8	21.1	17.1	63.6
300.3	24.4	17.4	258.5	306.0	24.1	17.1	264.8
16.5	-	-	16.5	3.8	-	-	3.8
266.0	7.5	11.8	246.7	269.7	8.1	12.3	249.3
17.8	16.9	5.6	(4.7)	32.5	16.0	4.8	11.7
5.6	5.3	1.8	(1.5)	11.5	5.7	1.5	4.3
12.2	11.6	3.8	(3.2)	21.0	10.3	3.3	7.4
1.98%	-	-	5,532.4	3.16%	-	-	5,798.0
5,532.4	-	-	5,532.4	5,798.0	-	-	5,798.0
5,682.5	-	-	5,682.5	6,043.2	-	-	6,043.2
4,821.3	-	-	4,821.3	5,109.9	-	-	5,109.9
1,399.1	-	1,399.1	-	1,420.3	-	1,420.3	-
-	-	-	-	-	-	-	-
123.5	2.5	-	121.0	126.6	3.0	-	123.6
78.1	-	-	78.1	75.1	-	-	75.1
3.2	-	-	3.2	2.5	-	-	2.5
204.8	2.5	-	202.3	204.2	3.0	-	201.2

*ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5) להלן.

מיגזר הבנקאות הפרטית

מבנה מיגזר הפעילות

הבנקאות הפרטית מעניקה שירותים ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי גבוה ובינוני, ללקוחות בעלי שכר גבוה וכן ללקוחות המזוהים כבעלי פוטנציאל פעילות בשוק ההון. האחריות הניהולית על לקוחות הבנקאות הפרטית מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית הנתמכת מקצועית בתחומי ההשקעות והייעוץ על ידי החטיבה לניהול נכסי לקוחות.

המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות בנקאות פרטית הפועלות ב- 26 מסניפי הבנק ובאמצעות ערוצים ישירים: אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

ב 10 סניפים נוספים בהם אין יחידה פרטית, יש יועץ השקעות ומנהל קשרי לקוחות המעניקים ללקוחות הסניף הזכאים לשרותי בנקאות פרטית (לפי קריטריון של משכורת ו/או היקף תיק השקעות) אותה מעטפת שירות אותן מציעות יחידות הבנקאות הפרטית ללקוחותיהן. בסך הכל מעניקים 37 סניפים שירותי ייעוץ. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק המספקות להם את מכלול השירותים הבנקאיים. ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", הכוללת קשר למנהל קשרי לקוחות או יועץ ההשקעות האחראי על מכלול השירות ללקוח ועל התאמת מוצרים לצורכי הלקוח.

יועצי ההשקעות ביחידות הפרטיות מעניקים תמיכה מקצועית, בתחום ההשקעות בכלל ובתחום ניירות הערך בפרט, לכל היחידות בסניף ומעניקים שרותי ייעוץ ללקוחות הנבחרים של הבנקאות העסקית והאישית.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידה המרכזית לייעוץ ללקוחות נבחרים. היחידה מסתייעת במערך המידע והייעוץ הקיים בחברה האם ומעניקה שירותי ייעוץ ללקוחות שהיקף השקעותיהם עולה על מיליון ש"ח. פעילותה מכוונת לשיפור שירותי הייעוץ ללקוח ולפינוי משאבים לשירותי הייעוץ ללקוחות בסניפים.

בנוסף, פועל במיגזר "מועדון טיטניום" ללקוחות אשר יתרת נכסיהם בבנק, לא כולל קופות גמל וקרנות השתלמות, עולה על מיליון ש"ח. ללקוחות המועדון מוענק שירות אישי וסל הטבות, שמטרתו בידול ויצירת תחושת שייכות.

פעילויות, מוצרים ושירותים

ללקוחות מיגזר הבנקאות הפרטית מוצעים שירותי ייעוץ בהשקעות ומגוון רחב של מוצרי השקעה ברמות מורכבות וסיכון שונות, לרבות פקדונות, ניירות ערך ישראלים וזרים, מט"ח, מכשירים פיננסיים נגזרים, מוצרים מובנים, וכן מתן אפשרות לניהול תיקי השקעות על ידי מנהלי תיקים חיצוניים. הבנק מעניק שירותי ייעוץ פנסיוני לאחר שקיבל רשיון מתאים ממשרד האוצר.

בנוסף נהנים לקוחות המיגזר משירותי ניהול חשבון ומאשראי צרכני, אשראי מועדף בהתאם להסכמים קבוצתיים ועוד. בחלק מסניפיו מאפשר הבנק קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיים.

שירותי הבנקאות הפרטית ניתנים באמצעות מגוון של פלטפורמות שירות לרבות בסניפים, חדרי העסקאות בקבוצת הבנק הבינלאומי, בנקאות ישירה ועוד.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. לתאור מקיף יותר ראה פרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשוקים ושינויים במאפייני לקוחות המיגזר

הלקוחות במיגזר הבנקאות הפרטית מאופיינים בהיקף נכסים גדול או פוטנציאל להיקף נכסים גדול בעתיד או בשכר גבוה. בדרך כלל יהיו ללקוחות הבנקאות הפרטית מספר חשבונות לצורך ניהול הנכסים הפיננסיים והם מאופיינים בדרישה לשירות אישי.

מטבע הדברים צורכים לקוחות אלה שירותי ייעוץ בניירות ערך והשקעה במוצרים מורכבים.

בתחילת שנת 2012 התאפיין שוק ההון בתנודתיות תוך מחזורי מסחר נמוכים, בהמשך השנה התגברו עליות השערים בשוק המניות ושוק אגרות החוב. בסך הכל עלה ערך תיק הנכסים שבידי לקוחות המגזר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המיגזר

הבנק משתמש במערכת הייעוץ של הבנק הבינלאומי שהיא מערכת ייעוץ מתקדמת המשלבת מודל אפיון ממוחשב ממנו נגזר מבנה תיק ההשקעות המומלץ על פי צרכיו והעדפותיו של כל לקוח. המערכת הממוכנת מאפשרת ליועץ ההשקעות לזהות התפתחויות בתיק ההשקעות המחייבות התייחסות מיידיית. בנוסף נעשה שימוש במערכות ממוכנות לדירוג מוצרים פנסיוניים ולתמיכה בתהליך הייעוץ הפנסיוני.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

הפעילות במיגזר הבנקאות הפרטית מחייבת השקעה בין היתר בנושאים הבאים:
- הכשרת כח אדם מקצועי מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות על פי הוראות חוק הייעוץ וכן הכשרת כח אדם למתן ייעוץ פנסיוני.
- שירות אישי ממוקד לקוח, תוך דגש על יחס אישי והתאמה לצרכים.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- מגוון של פתרונות פיננסיים מתחדשים בהתאם לתנאי השוק ומותאמים לאוכלוסייה.
- מערך חדרי עיסקות קבוצתי ומערכות בנקאות ישירה המאפשרים ללקוחות גישה לשוק ההון והכספים.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות ושינויים החלים בהם

בהקבלה לגורמי הצלחה בפעילות המיגזר, מהווים מרכיבים של טיב השירות את החסם העיקרי בהתפתחותו, ביניהם:
- הכשרת כוח אדם מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות, על פי הוראות חוק הייעוץ.
- פריסה נאותה של מערך הבנקאות הפרטית לצורך הגברת נגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות טכנולוגיות מתקדמות.
- סל מוצרים ושירותים מותאמים לצרכי לקוחות הבנקאות הפרטית.
- הקמת מערך בקרה הולם לשמירה על יישום הוראות רגולטוריות.

מבנה התחרות במיגזר

נוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות מיגזר הבנקאות הפרטית, התחרות במיגזר זה בעלת עוצמה ומתבטאת בכך שלחלק ניכר מלקוחות המיגזר חשבונות ביותר מבנק אחד. התחרות בין הבנקים באה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמת המחירים, במסעי פרסום, בדגש על שירות אישי שמשמעותו מעטפת שירות מותאמת ללקוחות ובייעוץ אישי כחלק ממעטפת שירות זו, בחדשנות מתמדת במוצרים ובטכנולוגיה. חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מנהלים, כאמור, חשבון ביותר מבנק אחד ועל כן חשופים יותר להשפעת מתחרים. המתחרים במיגזר זה הם כל הבנקים, בתי השקעות וחברות הביטוח הפועלים בישראל. אוכלוסיית המיגזר כוללת לקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון המושפעת, כמו גם לקוחות הבנקאות האישית, מהסכמים ייחודיים כאמור בפרק "מבנה התחרות" במיגזר הבנקאות האישית.

שיווק והפצה

הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע על מנת למקד את שווק המוצרים והשירותים לאוכלוסיית הבנקאות הפרטית.
דרכי השיווק וההפצה הייחודיות למיגזר הינן:
- כנסי לקוחות המשמשים להידוק קישרי בנק לקוח.
- שיחות ייעוץ בסניפים להצעת מוצרים אותם יכול להציע היועץ בלבד.
- שיווק באמצעות פרסום, דיור ישיר ובכלל האמצעים כנזכר בפרק "שיווק והפצה" בבנקאות האישית.

יעדים ואסטרטגיה עיסקית

היעד העיקרי הוא הגדלת חלקו של מיגזר הבנקאות הפרטית, תוך שמירה על רמת פעילות גבוהה בתחומי ניירות ערך, מט"ח, מכשירים פיננסיים ומוצרים מובנים. במסגרת זו פועל הבנק לשימור והפעלת לקוחות קיימים וגיוס לקוחות בעלי פוטנציאל עתידי.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 189, מזה 148 של עובדים ישירים במיגזר וכ- 41 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2012 הסתכם בכ- 58 משרות, מזה כ- 41 משרות מנהלים ישירים וכ- 17 משרות מנהלים מועמסות.

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 199, מזה 152 של עובדים ישירים במיגזר וכ- 47 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2011 הסתכם בכ- 59 משרות, מזה כ- 42 משרות מנהלים ישירים וכ- 17 משרות מנהלים מועמסות.

מסך המשרות של עובדים ישירים במיגזר בשנת 2012, 77 משרות הם של יועצי השקעות, שהוכשרו על ידי הבנק והוסמכו לייעוץ על ידי הרשות לניירות ערך (בשנת 2011 - 71). עובדים אלה השתתפו בקורס יועצים, עברו בחינות הרשות לניירות ערך והתמחות לצד יועץ ותיק. בנוסף, מועסקים במיגזר עובדים שאינם יועצים בתפקידים בסיסיים (מנהלי קישורי לקוחות), שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המיגזר.

שינויים בהיקף הפעילות במיגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר הבנקאות הפרטית, מסתכם בשנת 2012 ב-12.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-20.5 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 38.5%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2012 ל-7.27%, בהשוואה ל-12.71% בשנת 2011.

הירידה ברווח הנקי נובעת מירידת המרווח על פקדונות, מירידת ההכנסות מפעילות בשוק ההון וכן ירידה הנובעת מכך שהרווח הנקי אשתקד כלל רווח מיוחס בסך של 2.9 מיליון ש"ח שנבע ממכירת פעילות ניהול התיקים של חברת אוצרות.

הכנסות המיגזר בשנת 2012 הסתכמו ב- 137.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-149.9 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 8.1%.

הקיטון בהכנסות משקף קיטון בהכנסות מפעילות מימון הנובע בעיקר מהשפעת הירידה בריבית השקלית הלא צמודה ועימה ירידת המרווח על הפקדונות הלא צמודים שהם עיקר הפעילות הפיננסית במיגזר הבנקאות הפרטית. בהכנסות התפעוליות נרשמה ירידה, המשתקפת בעיקר בהכנסות הנובעות מפעילות בשוק ההון אשר הסתכמו בשנת 2012 ב- 57.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 60.9 מיליון ש"ח בשנת 2011.

הוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2012 ב- 117.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-119.3 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 1.4%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2012 ב- 13.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-12.8 מיליארד ש"ח בשנת 2011. השינוי בהיקף הנכסים נובע בין השאר מתהליך שיוך הלקוחות למגזר כפי שפורט לעיל.

שינויים בהוראות רגולטוריות – פרטים בנושא דוח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות שפורסם בחודש יולי 2012 ראה בפרק "עניינים אחרים" בהמשך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2011*				ביום 31 בדצמבר 2012			
כרטיסי		בנקאות ופיננסים		כרטיסי		בנקאות ופיננסים	
סך הכל		שוק ההון אשראי		סך הכל		שוק ההון אשראי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים				- מחיצוניים			
(88.3)	1.2	-	(89.5)	(31.5)	1.1	-	(32.6)
- בינגמזרי				- בינגמזרי			
151.4	(0.6)	-	152.0	89.1	(0.5)	-	89.6
הכנסות שאינן מריבית							
- מחיצוניים				- מחיצוניים			
86.8	9.5	60.9	16.4	80.1	9.6	57.0	13.5
סך ההכנסות				סך ההכנסות			
149.9	10.1	60.9	78.9	137.7	10.2	57.0	70.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
0.7	-	-	0.7	0.5	-	-	0.5
הוצאות תפעוליות ואחרות לרבות פחת							
- לחיצוניים				- לחיצוניים			
119.3	5.0	35.6	78.7	117.6	5.4	33.6	78.6
רווח (הפסד) לפני מיסים				רווח (הפסד) לפני מיסים			
29.9	5.1	25.3	(0.5)	19.6	4.8	23.4	(8.6)
הפרשה למיסים				הפרשה למיסים			
9.4	1.6	8.0	(0.2)	7.0	1.7	7.8	(2.5)
רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
20.5	3.5	17.3	(0.3)	12.6	3.1	15.6	(6.1)
תשואת הרווח הנקי להון							
12.71%				7.27%			
יתרה ממוצעת של נכסים				יתרה ממוצעת של נכסים			
1,201.6	-	-	1,201.6	1,293.0	-	-	1,293.0
יתרה ממוצעת של התחייבויות				יתרה ממוצעת של התחייבויות			
5,166.8	-	-	5,166.8	5,645.6	-	-	5,645.6
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				יתרה ממוצעת של נכסי סיכון			
1,259.6	-	-	1,259.6	1,333.3	-	-	1,333.3
יתרה ממוצעת של ניירות ערך				יתרה ממוצעת של ניירות ערך			
7,609.5	-	7,609.5	-	7,887.6	-	7,887.6	-
(א) הכנסות ריבית, נטו							
מרווח מפעילות מתן אשראי				מרווח מפעילות מתן אשראי			
11.2	0.6	-	10.6	11.0	0.6	-	10.4
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				מרווח מפעילות קבלת פקדונות			
51.1	-	-	51.1	45.9	-	-	45.9
אחר				אחר			
0.8	-	-	0.8	0.7	-	-	0.7
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
63.1	0.6	-	62.5	57.6	0.6	-	57.0

* ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסוגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5) להלן.

מיגזר עסקים קטנים

מבנה מיגזר הפעילות

במיגזר עסקים קטנים נכללים לקוחות במגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית, אשר היקף האשראי ברמת הלקוח הינו ככלל עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר העסקים הקטנים מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים. המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב- 19 סניפי הבנק הפרוסיים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

האחריות המינהלית לפעילות המיגזר מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית. מטה אשראי בחטיבה הקמעונאית, עוסק במתן אישורי אשראי לעסקים המתנהלים ביחידות אשראי בסניפים וכן עוסק במעקב עיסקי אחר לקוחות המיגזר ובסיוע לפעילות השיווק של היחידות העיסוקיות בסניפים.

חלק מפעילות המיגזר מתבצע באמצעות קרנות למימון בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים. פעילות זו מסייעת לבנק בהפחתת הסיכון הכרוך במימון עסקים קטנים ובכך משרתת את מטרות פעילותן של קרנות המימון. ניהול הקרנות בבנק נמצא באחריות החטיבה העיסוקית העוסקת בין השאר בסגירת הסכמים מול הקרנות, ניהול כספי פקדונות, תאום בחינת תכניות עיסוקיות בסיוע גופים חיצוניים. ליחידות העיסוקיות ומטה האשראי בחטיבה הקמעונאית בכללן סמכויות מתן אישורי אשראי, מעקב אשראי, סיוע ולווי עיסקי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים החלים על מגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. לתאור מקיף יותר ראה פרק "עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית".

התפתחויות בשוקים של מיגזר הפעילות או שינויים במאפייני לקוחותיו

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי והיקפי פעילותם תלוי במצב המשק הישראלי. הפעילות הכלכלית בשנת 2012 התאפיינה בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי וחוסר יציבות גיאופוליטית.

הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) מסייעת בהפחתת הסיכון העיסוקי של הגופים הממומנים באמצעות הקרנות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים (אינטרנט, בנקאות ישירה ומכשירים אוטומטיים). בשנת 2012 נמשכה מגמת התרחבות פעילות לקוחות באמצעות האינטרנט.

השירותים הממוכנים שמעניק הבנק תואמים לשירותים שמקבלים שאר הלקוחות בקבוצת הבנק הבינלאומי. מערכות המידע המשותפות מסייעות בביתוח ובקרה של מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, ההכנסה הנגזרת ממנו ועוד, ומאפשרות קביעת דירוג אשראי, שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- יצירת כלים עסקיים ייחודיים תוך התאמת רמות מחירים על בסיס פילוח נאות המושתת על מאגרי מידע ומתחשב בסיכון האשראי, היקף פעילות הלקוח והפוטנציאל להרחבתו.

- פיתוח מיומנות ומקצועיות.

- פריסה ארצית של מערך הבנקאות לצורך הגברת הנגישות.

- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם, והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג של המערכות.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות

- קיום מערך סינוף עם פריסה נאותה בעיקר בסמיכות לאיזורי מסחר ותעשייה.
- הכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג המערכות.

מבנה התחרות במיגזר

התחרות בתחום העסקים הקטנים והבינוניים גדלה מאוד בשנים האחרונות ולוקחים בה חלק כל הבנקים הפועלים בישראל. התמחות בתחום קרנות אשראי לעסקים קטנים (כמפורט בפרק מוצרים ושירותים) מסייעת לבנק לפתח יתרונות תחרותיים במיגזר.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים במיגזר עסקים קטנים הינם אשראי, ערבויות, שירות פעילות פקטורינג, שירותי סחר חוץ ושאר שירותי בנקאות. חלק מפעילות המיגזר מתבצע באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הבנק מפעיל קרנות מימון המספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים באמצעות שיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, קרנות תורמים ועוד. מאפייני פעילות הקרנות היום:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד ביטחונות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

הקרנות העיקריות אותן מפעיל הבנק הינן: קרן הסיוע לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, קרנות הסוכנות והקרן ליצואנים. באמצעות הקרנות אשר חלקן פעילות שנים רבות, ניתנו במשך השנים הלוואות לאלפי עסקים. בחודש פברואר 2012 קיים החשב הכללי באוצר מכרז למתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים. הבנק הוא אחד הזוכים במכרז, יוכל לתת הלוואות בסכומים של עד כ- 280 מיליון ש"ח בערבות מדינה מוגבלת בתנאים כפי שנקבעו במכרז. היקף האשראי הניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 1,052.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,098.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, קיטון בשיעור של 4.2%.

שיווק והפצה

ראה פרק שיווק והפצה בפעילות מיגזר בנקאות אישית.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 141 מזה כ- 104 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 37 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ- 48 מזה כ- 29 משרות מנהלים ישירים וכ- 19 משרות מנהלים מועמסים. בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 148 מזה כ- 107 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 41 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ- 51 מזה כ- 31 משרות מנהלים ישירים וכ- 20 משרות מנהלים מועמסים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הפעילות במיגזר מכוונת להרחבת פעילות לקוחות עסקיים קטנים ובינוניים בעלי פוטנציאל צמיחה תוך מזעור סיכונים באמצעות פעילות קרנות משותפות המעניקות ערבויות ושיפור אמצעי הבקרה.

שינויים בהיקף פעילות המיגזר וברווחיותו

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות במיגזר העסקים הקטנים מסתכם בשנת 2012 ב-21.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-24.8 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 13.7%. הירידה ברווח הנקי נובעת בעיקר מגידול בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2012 ל-13.37%, בהשוואה ל-16.76% בשנת 2011.

הכנסות המיגזר בשנת 2012 הסתכמו ב-113.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-109.9 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 3.5%. הגידול משתקף בעיקר בהכנסות מריבית ונובע מגידול בהיקף הפעילות.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2012 ב-12.4 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2012 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.76%. בשנת 2011 הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב-5.2 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.35%. הגידול בהפרשה להפסדי אשראי נובע בעיקר מגידול בהפרשה קבוצתית ושינוי בגין חובות שהופרשו בשנים קודמות. בשיעור ההפרשה השוטפת בגין הפסדי אשראי לא חל שינוי.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2012 ב-68.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68.5 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 0.3%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2012 ב-1.3 מיליארד ש"ח, בדומה להיקף הנכסים הממוצע שנהל בשנת 2011.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2011*				ביום 31 בדצמבר 2012			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	כרטיסי אשראי	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	כרטיסי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
94.4	-	0.4	94.8	102.2	-	0.4	102.6
(14.0)	-	(0.2)	(14.2)	(18.1)	-	(0.1)	(18.2)
23.2	3.4	2.7	29.3	24.8	2.5	2.1	29.4
103.6	3.4	2.9	109.9	108.9	2.5	2.4	113.8
5.2	-	-	5.2	12.4	-	-	12.4
73.4	1.7	0.6	75.7	73.8	1.7	0.6	76.1
(7.2)	-	-	(7.2)	(7.8)	-	-	(7.8)
32.2	1.7	2.3	36.2	30.5	0.8	1.8	33.1
10.1	0.6	0.7	11.4	10.9	0.2	0.6	11.7
22.1	1.1	1.6	24.8	19.6	0.6	1.2	21.4
16.76%				13.37%			
1,467.4	-	-	1,467.4	1,622.1	-	-	1,622.1
1,023.5	-	-	1,023.5	1,055.2	-	-	1,055.2
1,156.0	-	-	1,156.0	1,231.4	-	-	1,231.4
270.7	270.7	-		269.4	269.4	-	
66.8	-	0.2	67.0	72.1	-	0.3	72.4
12.8	-	-	12.8	11.4	-	-	11.4
0.8	-	-	0.8	0.6	-	-	0.6
80.4	-	0.2	80.6	84.1	-	0.3	84.4

* ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5) להלן.

מיגזר בנקאות עסקית

מבנה המיגזר

מיגזר בנקאות עסקית מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים, הבינוניים והגדולים של הבנק. לקוחות המיגזר הם לקוחות עסקיים שמסגרות האשראי שלהם ככלל גבוהות מ-5 מיליוני ש"ח. המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכוללים אשראי עסקי וערבויות, פעילות מט"ח וסחר חוץ, שירותי ייעוץ השקעות, פעילות בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.

האחריות הניהולית ללקוחות המיגזר העסקי היא של החטיבה העסקית. החטיבה העסקית פועלת באמצעות מספר צוותי עבודה, הממונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות (להלן-"מק"ל"), שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. (לחלק מהמק"לים קיימת בנוסף התמחות ענפית, כגון: נדל"ן, רשויות מקומיות, פקטורינג). חשבונותיהם של לקוחות החטיבה מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים את כל השירותים הבנקאיים התפעוליים הנדרשים.

בנוסף, פועלים בחטיבה יועץ השקעות המספק שירותי ייעוץ השקעות ללקוחות המיגזר ויועצת משפטית המלווה את הפעילות העסקית. החטיבה העסקית אחראית בין השאר גם על פעילויות המטה העסקי, מטה הגבייה, ומחלקת תפעול מעקב ופיקוח אשראי.

הקריטריונים העיקריים לשיוך לקוח למיגזר הבנקאות העסקית הם בעיקר: היקף מסגרות האשראי שאושרו ללקוח, קיום פוטנציאל להרחבת הפעילות, ותחום עיסוקו של הלקוח.

במקרים מסוימים ובהתאם לעניין, מטפלים המק"לים גם בלקוחות שמסגרות האשראי שלהם קטנות מן המסגרת שצוינה, במידה שנמצא כי אופי פעילותם העסקית או פוטנציאל פעילותם העתידית מתאים לחטיבה העסקית.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 312,313 ו-315 חלות מגבלות על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לסך החבות הכוללת לשש קבוצות הלווים הגדולות בבנק, ללווים שסך חבותם נטו עולה על 10% מהון התאגיד, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" ומגבלת ריכוזיות ענפית. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן והיקף פעילות המיגזר בבנק עם אותם לקוחות. בשנת 2012 לא חרג הבנק ממגבלות הוראות אלה.

בנוסף קבע דירקטוריון הבנק מגבלות מתן אשראי בענפים מסוימים כגון ענף הנדל"ן, הרשויות המקומיות, מגבלות על גודל חבות לווה, ומגבלות בקשר למימון עסקאות בעלות אופי מיוחד. המגבלות מתאימות למיקוד העסקי של הבנק שנקבע במסגרת מדיניות ניהול החשיפה הקבוצתית לסיכונים אשראי ולתיאבון הסיכון של הבנק. דירקטוריון הבנק מאשר מראש כל סטייה ממסגרת המגבלות שקבע.

החל משנת 2011 מיושמות הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. הטיפול בחובות הוא כמפורט בביאור 1 "מדיניות חשבונאית בדוחות כספיים". בשל היקף האשראי ומיעוט המידע הסטטיסטי בענפים המסחריים נשען הבנק במרבית הענפים על מקדמי הפרשה הנהוגים בחברה האם.

התפתחות בשווקים בהם פועל המיגזר

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי, לחלקם פעילות יבוא יצוא.

ענפי המשק העיקריים בהם פועל המיגזר הינם: נדל"ן, רשויות מקומיות, מסחר ותעשייה. גורמים מאקרו כלכליים, הנוגעים לענפים אלו, משפיעים על פעילותם של לקוחות המיגזר כגון: שינוי שערי מטבעות זרים, שינויים במחירי חומרי גלם מיובאים וכד'. ככלל, ניתן לאפיין את פעילות הלקוחות במיגזר כפעילות כלכלית מסורתית.

הפעילות הכלכלית בשנת 2012 התאפיינה בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי, חוסר יציבות גיאופוליטית ותופעות של מחאה חברתית בישראל.

אלה נתנו את אותותיהם גם במיגזר הבנקאות העסקית, בהרעה במצב חלק מהלווים במיגזר בהיקף פעילות ההשקעות והאשראי שלהם ובעלייה בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי כמפורט להלן. הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) מסייעת בהפחתת הסיכון העיסקי של הגופים המשוייכים למיגזר והממומנים באמצעות קרנות אלו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על פעילות המיגזר

המיגזר נעזר במערכות שפותחו בבנק הבינלאומי. בקבוצה מושם דגש רב על שיפור התשתיות הממוכנות לניהול תהליכי קבלת החלטות. מערכות המידע מסייעות בין היתר בנחתוח ובקרה על מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, חישוב ההכנסה הנגזרת מן הלקוח ועוד. המידע מאפשר קביעת דירוג אשראי וקביעת שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר

- זיהוי והתאמה לצרכי הלקוח – איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח והתאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו תוך מעקב אחק שינויים במצבו ובמצב השוק.
- היכולת ליצור קשרי עבודה שוטפים עם הלקוחות למרות הריחוק הגיאוגרפי מחלק מהלקוחות.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את "תאבון הסיכון" של הבנק וניהול ובקרת סיכונים, בעיקר סיכונים אשראי לשמירה על מדיניות זו.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

הפעילות במיגזר עסקים כרוכה במתן אשראי בהיקפים גדולים יחסית לבנק ומצריכה ריתוק הון ויכולת גיוס מקורות מתאימים לטווחי זמן ומיגזר הצמדה. בנוסף נדרש המיגזר
- להכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- ליצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת, והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג מערכות.
- ליצירת מגוון מוצרים המותאם לצרכי הלקוחות.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים העיקריים בפעילות המיגזר הם שירותי ניהול חשבון שוטף אשראי וערבויות לסוגיהם, פעילות סחר חוץ, פקדונות ופעילות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים.

פעילות הפקטורינג - פעילות הפקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כפלטפורמה להרחבת פעילויות משלימות בסחר חוץ ובפעילות מט"ח, וכן בסיס להרחבת פעילות אשראי בקרב הלקוחות הפעילים במיגזר. פעילות קרנות- בשנת 2012 פעל המיגזר, בין היתר, באמצעות קרן המדינה לעידוד עסקים בינוניים, באמצעותה ניתן אשראי בערבות מדינה. סכום המסגרת שהוקצה לפעילות הקרן הוא כ- 200 מיליון ש"ח עם אפשרות להגדילה עד כ- 400 מיליון ש"ח. המדינה מעניקה ערבות שירות לאשראי זה בשיעור של עד 19.9% מסך ההלוואות שמעמיד הבנק ועד 70% להלוואה בודדת.

יתרת הקרנות לעסקים בינוניים ליום 31 בדצמבר 2012 הינה כ-297.9 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2011 כ-307.5 מיליון ש"ח). פרטים על פעילות הקרנות לעידוד עסקים בבנק ראה גם בפרק "מוצרים ושירותים בבנקאות עסקים קטנים".

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

התחליף העיקרי של לקוחות המיגזר למוצרי האשראי הינו מימון על ידי אשראי חוץ-בנקאי באמצעות חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים. היקף גיוס ההון באגרות חוב לא ממשלתיות בשנת 2012 הסתכם בכ- 35 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 39 מיליארד ש"ח אשתקד.

מבנה התחרות במיגזר והשינויים שחלו בו

הפעילות הבנקאית במיגזר מאופיינת בתחרותיות גבוהה בין מספר רב יחסית של גורמים. התחרות קיימת בכל הפעילויות המנוהלות על ידי לקוחות המיגזר.

בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן ברמת השירות, הן בתחום שיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על ידי הבנקים המתחרים וגופים חוץ בנקיים והן בתחום רמת החשיפה (גובה האשראי אל מול הביטחונות הנדרשים). בתחום ההשקעות - התחרות באה לידי ביטוי ברמת השירות, ברמת הייעוץ וברמת המחירים. המתחרים בתחום זה בנוסף לבנקים אחרים הינם, בין היתר, גופים ציבוריים ופרטיים, כגון: בתי השקעות ויועצים.

בשנת 2012 חלה עלייה במרווח הפיננסי באשראי הניתן ללקוחות המיגזר בעקבות עליית סיכון האשראי.

דרכי שיווק והפצה

גיוס לקוחות עיסקיים, שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות צוותי המק"לים ובאמצעות מערך הסניפים בו מתנהלים חשבונותיהם של הלקוחות.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 47 מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 13 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/ סניפים, שעלות העסקתם מועמסה על המיגזר.
בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 50 מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 16 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/ סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי, ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. מרבית העובדים בחטיבה העסקית הם אקדמאים, העוברים באופן שוטף הכשרות לפיתוח הידע והמקצועיות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים העיקריים המוגדרים בתכניות העבודה הם:

- גידול בסיס לקוחות המיגזר תוך התמקדות בלקוחות שהוגדרו במדיניות האשראי במסגרת המיקוד העיסקי של הבנק בקבוצה.
- שיפור השירות והזמינות ללקוחות.
- שמירה על תמהיל הכנסות מלקוח הכולל הכנסות תפעוליות והכנסות מאשראי.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מיגזר עסקים בשנת 2012 הסתכם ב- 19.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 19.8 מיליון ש"ח בשנת 2011, קיטון בשיעור של 1.5%. השינוי ברווח הנקי משקף גידול בהכנסות ריבית מאשראי שקוזזו בקיטון בהכנסות מפקדונות, ירידה בהכנסות תפעוליות ועלייה בהוצאות התפעול.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון במיגזר בשנת 2012 הגיע ל- 5.97% בהשוואה ל- 6.54% בשנת 2011.

הכנסות המיגזר בשנת 2012 הסתכמו ב- 81.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 76.1 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 7.5%. השינוי בהכנסות משקף גידול בהכנסות ריבית מאשראי הנובע מגידול במרווח ובהיקף הפעילות שקוזזו בקיטון בהכנסות מפקדונות, וירידה בהכנסות התפעוליות. הירידה בהכנסות התפעוליות משקפת ירידה בעיקר בהכנסות מפעילות בשוק ההון שקיזזה גידול בהכנסות מעמלות מאשראי.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2012 ב- 10.8 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2012 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.44%.
בשנת 2011 הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב- 7.5 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ- 0.32%.

הוצאות המיגזר בשנת 2012 הסתכמו ב- 40.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 39.6 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 3.0%.

היקף נכסי הציבור המנהלים על ידי המיגזר בשנת 2012 הסתכם בכ- 2.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ- 4.1 מיליארד ש"ח בשנת 2011. הירידה נובעת מהפסקת פעילות ניהול נכסי לקוח גדול אחד.

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות עסקית:

לשנה שהסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2011*				ביום 31 בדצמבר 2012			
כרטיסי		בנקאות		כרטיסי		בנקאות	
סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים	סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית, נטו							
- מחיצוניים							
124.2	-	-	124.2	111.2	-	-	111.2
- בינמגזרי							
(67.1)	-	-	(67.1)	(47.9)	-	-	(47.9)
הכנסות שאינן מריבית							
- מחיצוניים							
19.0	0.2	2.4	16.4	18.5	0.1	1.1	17.3
- בינמגזרי							
76.1	0.2	2.4	73.5	81.8	0.1	1.1	80.6
סך ההכנסות							
7.5	-	-	7.5	10.8	-	-	10.8
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות לרבות פחת							
- לחיצוניים							
32.4	-	0.5	31.9	33.0	-	-	33.0
- בינמגזרי							
7.2	-	-	7.2	7.8	-	-	7.8
רווח לפני מיסים							
29.0	0.2	1.9	26.9	30.2	0.1	1.1	29.0
הפרשה למיסים							
9.2	0.1	0.6	8.5	10.7	-	0.4	10.3
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
19.8	0.1	1.3	18.4	19.5	0.1	0.7	18.7
תשואת הרווח הנקי להון							
6.54%				5.97%			
יתרה ממוצעת של נכסים							
2,338.8	-	-	2,338.8	2,451.0	-	-	2,451.0
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
955.8	-	-	955.8	779.1	-	-	779.1
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
2,363.7	-	-	2,363.7	2,514.1	-	-	2,514.1
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
3,150.3	-	3,150.3	-	1,662.9	-	1,662.9	-
(א) הכנסות ריבית, נטו							
מרווח מפעילות מתן אשראי							
49.9	-	-	49.9	58.2	-	-	58.2
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
5.6	-	-	5.6	3.9	-	-	3.9
אחר							
1.6	-	-	1.6	1.2	-	-	1.2
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
57.1	-	-	57.1	63.3	-	-	63.3

* ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5) להלן.

מיגזר הניהול הפיננסי

כללי

פעילות המיגזר כוללת את ניהול השקעות הבנק עבור עצמו (להלן "נוסטרו"), נזילות וניהול החשיפות לסיכוני שוק. פעילות זו מתבצעת באמצעות השקעות בניירות ערך, בפיקדונות בבנקים ועסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. בנוסף כוללת פעילות המיגזר סיוע בתמחור ופיתוח מוצרים.

מבנה המיגזר

הפעילות העסקית במיגזר כפופה למנהל החטיבה הפיננסית האחראי על ניהול הנכסים וההתחייבויות, ניהול הנוסטרו, ניהול הנזילות ועל ביצוע פעולות באמצעות חדרי העסקאות בבנק הבינלאומי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות הערך ועוד. בנוסף נקבעו הנחיות דירקטוריון באשר לחשיפות המותרות בקשר עם ניהול סיכוני שוק, וסיכוני הנזילות. פרטים באשר למגבלות אלו ראה בפרק ניהול סיכונים.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הניהול הפיננסי בשנת 2012 הסתכם ב- 31.7 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך 3.3 מיליון ש"ח בשנת 2011.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2012 ל- 37.11% בהשוואה ל- (4.36%) בשנת 2011.

הכנסות המיגזר הסתכמו בשנת 2012 ב- 55.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.3 מיליון ש"ח בשנת 2011. הגידול בהכנסות נובע מגידול בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים ומניירות ערך למסחר אשר הסתכמו בשנת 2012 בכ- 36.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.5 מיליון ש"ח בשנת 2011, ומשינוי בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המשקפים עיסקות החלפת ריבית אשר יועדו בעבר כמכשירים מגדרים לניירות ערך בריבית קבועה. השינוי בשווי ההוגן של מכשירים אלו בשנת 2012 הסתכם בהכנסה של כ-0.6 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה בסך של כ-(15.5) מיליון ש"ח בשנת 2011. לפרטים נוספים בדבר הצגה מחדש של עיסקות אלו ראה ביאור 1.ב.6).

גורמי הצלחה בפעילות המיגזר הינם איכות המשאב האנושי, איכות המערך הממוחשב, רמת השליטה ושיתוף הפעולה התוך אירגוני ואיכות הבקורות.

הון אנושי

בשנת 2012 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 9, מזה 5 משרות עובדים ישירים ו- 4 משרות עובדי הנהלה מועמסים.

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 9, מזה 6 משרות עובדים ישירים ו- 3 משרות עובדי הנהלה מועמסים.

מריבית העובדים הינם בעלי מיומנות מקצועית גבוהה בתחומי המימון, הכספים והמט"ח.

פעילות הבנק בשוק ההון

הכנסות הבנק בשוק ההון נובעות מפעילות לקוחותיו בני"ע בבורסה בת"א, מפעילותם בניירות ערך זרים, במכשירים פיננסיים הנסחרים בבורסה ומעמלות הפצה בקרנות נאמנות. ביום-31 בדצמבר 2012 הסתכם תיק ניירות הערך למשמרת בכ- 11.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ליתרה של כ- 10.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

פעילות בבורסה לניירות ערך

פעילות הסליקה של הבנק עבור עצמו ועבור לקוחותיו מתבצעת באמצעות הבנק הבינלאומי.

לקוחות נבחרים

היחידה ללקוחות נבחרים נותנת שירותי יעוץ ללקוחות נבחרים בעלי עושר פיננסי גבוה אשר מעוניינים בפעילות דינמית בשוק ההון. ביחידה יועצים מקצועיים אשר נותנים ללקוחות שירות אישי ומקצועי בהשקעות.

ייעוץ פנסיוני

החל משנת 2008 החל הבנק במתן שירות של יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים. לבנק יועצים פנסיוניים מנוסים ויועצים פיננסיים בעלי רישיון לייעוץ פנסיוני. הבנק משתמש במערכות לייעוץ פנסיוני אשר פותחו בבנק הבינלאומי (חברת האם). המערכות שפותחו תומכות בייעוץ במערך הפנסיוני, שירותי התפעול ניתנים ע"י מת"ף (חברה בת של הבנק הבינלאומי).

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
77.7	1.1	2.5	57.0	17.1	הכנסות שאינן מריבית
77.7	1.1	2.5	57.0	17.1	סך ההכנסות
47.6	-	1.7	33.6	12.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
30.1	1.1	0.8	23.4	4.8	רווח לפני מיסים
9.9	0.4	0.2	7.8	1.5	הפרשה למיסים
20.2	0.7	0.6	15.6	3.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011*					
סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
84.1	2.4	3.4	60.9	17.4	הכנסות שאינן מריבית
84.1	2.4	3.4	60.9	17.4	סך ההכנסות
49.6	0.5	1.7	35.6	11.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
34.5	1.9	1.7	25.3	5.6	רווח לפני מיסים
11.0	0.6	0.6	8.0	1.8	הפרשה למיסים
23.5	1.3	1.1	17.3	3.8	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

*ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5) להלן.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות כרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל	בנקאות				
	בנקאות עיסקית	בנקאות עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
במיליוני ש"ח					
3.9	-	0.3	0.6	3.0	הכנסות ריבית, נטו
32.9	0.1	2.1	9.6	21.1	הכנסות שאינן מריבית
36.8	0.1	2.4	10.2	24.1	סך ההכנסות
14.1	-	0.6	5.4	8.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
22.7	0.1	1.8	4.8	16.0	רווח לפני מיסים
8.0	-	0.6	1.7	5.7	הפרשה למיסים
14.7	0.1	1.2	3.1	10.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011*

סך הכל	בנקאות				
	בנקאות עיסקית	בנקאות עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
במיליוני ש"ח					
3.3	-	0.2	0.6	2.5	הכנסות ריבית, נטו
34.3	0.2	2.7	9.5	21.9	הכנסות שאינן מריבית
37.6	0.2	2.9	10.1	24.4	סך ההכנסות
13.1	-	0.6	5.0	7.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
24.5	0.2	2.3	5.1	16.9	רווח לפני מיסים
7.7	0.1	0.7	1.6	5.3	הפרשה למיסים
16.8	0.1	1.6	3.5	11.6	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

* ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5) להלן.

התפתחות סעיפי מאזן עיקריים

31.12.11	31.12.12	
במיליוני ש"ח		
15,482.2	16,429.1	סך כל המאזן
10,714.6	11,347.6	אשראי לציבור, נטו
2,111.9	2,841.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,419.7	2,024.8	השקעה בניירות ערך
112.6	99.9	השקעות בבניינים וציוד
12,215.6	12,762.2	פקדונות הציבור
899.8	1,036.4	סך כל ההון
5.8%	6.3%	יחס ההון לסך המאזן
69.2%	69.1%	יחס האשראי לסך המאזן

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ב-11,347.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-10,714.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 5.9%.

סיכון האשראי לציבור, כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים וכן סיכון אשראי חוץ מאזני הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות להעמיד אשראי. נתוני סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2012 וליום 31 בדצמבר 2011 מוצגים לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות בגין הפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי).

סיכון האשראי לציבור הכולל הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-17,029.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-15,808.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 7.7%.

השינוי בסיכון האשראי נובע בעיקר מ:

- גידול בסיכון האשראי המאזני לציבור בסך של כ-639.4 מיליון ש"ח, מזה 395.0 מיליון ש"ח גידול באשראי בענף משק פרטיים ו-244.4 מיליון ש"ח גידול בענפי משק מסחריים.
- עלייה בהשקעות באגרות החוב של תאגידים בסך של 74.0 מיליון ש"ח, מסך של 104.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011 ל-178.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.
- גידול בסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של כ-508.3 מיליון ש"ח, מזה 351.7 מיליון ש"ח גידול באשראי בענף משק פרטיים ו-156.6 מיליון ש"ח גידול בענפי משק מסחריים.

בהתפלגות לפי ענפי משק מהווה האשראי לאנשים פרטיים את עיקר האשראי בבנק. ביום 31 בדצמבר 2012 היה חלקו של אשראי זה כ-64.4% מסיכון האשראי המאזני לציבור בבנק, בהשוואה ל-64.5% ביום 31 בדצמבר 2011. פרטים מלאים על התפלגות האשראי וסיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

בהתפלגות אשראי לפי גודל האשראי ללווה מתרכזת מרבית האשראי המאזני ליום 31 בדצמבר 2012 במדרגות שעד 300 אלפי ש"ח בדומה לפיזור האשראי ביום 31 בדצמבר 2011. שיעור האשראי במדרגות אשראי שעד 300 אלפי ש"ח מסך סיכון האשראי המאזני מסתכם בכ-53.7% (אשתקד-55.5%).

פעילות משכנתאות - פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת החל משנת 2007 על ידי הבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, ויתרות האשראי אינן כלולות בספרי הבנק. **סיכון האשראי לדיור** שכלול בספרי הבנק ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ב-182.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל-172.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 6.3%. היקף האשראי האמור מהווה כ-1.6% מסיכון האשראי המאזני ב-31 בדצמבר 2012 בדומה לשיעורו בסוף שנת 2011.

סיכון אשראי לציבור באגרות חוב של תאגידים – הבנק משקיע באגרות חוב מדורגות של תאגידים בישראל סחירות ושאינן סחירות וכן באגרות חוב של חברות ישראליות הנסחרות בחו"ל.
ביום 31 בדצמבר 2012 מסתכמת השקעה זו ב-178.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל-104.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.
סיכון האשראי באגרות חוב של תאגידים ביום 31 בדצמבר 2012 מהווה כ-1.6% מסיכון האשראי המאזני בהשוואה ל-1.0% ביום 31 בדצמבר 2011.

מידע על חביונות בעייתיות, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-251.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-265.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בבנק לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-1.48% בהשוואה ל-1.68% ביום 31 בדצמבר 2011.

סיכון האשראי הבעייתי כולל רכיבים חוץ מאזניים:

שינוי	31.12.11	31.12.12	
במיליוני ש"ח			
0.38%	185.9	186.6	סיכון אשראי פגום
252.63%	1.9	6.7	סיכון אשראי נחות
(18.2%)	78.0	63.8	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
(3.3%)	265.8	257.1	סך סיכון אשראי בעייתי*
257.14%	0.7	2.5	*מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר

נכסים שאינם מבצעים:

שינוי	31.12.11	31.12.12	
במיליוני ש"ח			
(6.5%)	179.8	168.1	חובות פגומים
(6.5%)	179.8	168.1	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

מדדי סיכון אשראי

	31.12.11	31.12.12	
(*)	1.66%	1.46%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור
(*)	0.01%	0.02%	שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
(*)	1.12%	1.11%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
	67.58%	76.09%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור
	1.68%	1.48%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
	0.28%	0.25%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
	-0.12%	0.11%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
	-10.29%	9.77%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי בגין אשראי לציבור

(*) הוצג מחדש

ניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 ב-2,024.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2,419.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, קיטון בשיעור של 16.3%

א. הרכב ניירות הערך בהתאם לסווגם המאזני

שינוי בהשוואה ל	31.12.11	31.12.12		
במיליוני ש"ח				
	4.5%	198.5	207.4	תיק לפדיון
	(24.8%)	2,218.6	1,667.6	תיק זמין למכירה
	5,661.5%	2.6	149.8	תיק למסחר
	(16.3%)	2,419.7	2,024.8	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ההשקעות לפי מנפיק בערכם המאזני.

שינוי בהשוואה ל	31.12.11	31.12.12		
במיליוני ש"ח				
	(20.2%)	2,312.7	1,846.1	ממשלתי
	93.8%	56.4	109.3	אחר סחיר
	37.2%	50.6	69.4	אחר לא סחיר
	(16.3%)	2,419.7	2,024.8	סך הכל

ג. ביום 31 בדצמבר 2012 גבוה השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה בכ- 80.3 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת, בהשוואה ל- 31.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

31.12.11			31.12.12			
הפרש	שווי הוגן	עלות מותאמת*	הפרש	שווי הוגן	עלות מותאמת*	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
26.4	2,143.6	2,117.2	65.7	1,530.9	1,465.2	אג"ח ממשלתי
5.2	72.0	66.8	14.6	136.0	121.4	אג"ח קונצרני
-	3.0	3.0	-	0.7	0.7	מניות
31.6	2,218.6	2,187.0	80.3	1,667.6	1,587.3	סך הכל

* הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב.6).

ד. להלן פירוט הפער השלילי, לפני השפעת המס, בין השווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה ובין עלותם המותאמת בחלוקה לפי משך הזמן בו קיים פער שלילי

31.12.12

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
סך הכל	מעל 12 חודשים	חודשים 9-12	9-6 חודשים	עד 6 חודשים
במיליוני ש"ח				
				שיעור הירידה
2.8	2.7	-	-	עד 20%
-	-	-	-	20%-40%
-	-	-	-	מעל 40%
2.8	2.7	-	-	סך הכל

31.12.11

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
סך הכל	מעל 12 חודשים	חודשים 9-12	9-6 חודשים	עד 6 חודשים
במיליוני ש"ח				
				שיעור הירידה
11.7	0.3	-	11.3	עד 20%
-	-	-	-	20%-40%
-	-	-	-	מעל 40%
11.7	0.3	-	11.3	סך הכל

ירידת הערך בתיק אגרות החוב של החברות הינה בעלת אופי זמני. ירידות שאינן בעלות אופי זמני הופחתו לרווח והפסד. אמדן כושר ההחזר של החברות המנפיקות נמצא נאות, למרביתן דירוג השקעה גבוה יחסית. בכוונתו של הבנק וביכולתו להחזיק את אגרות החוב לתקופה מספקת אשר תאפשר את חזרת שוויי נייר הערך לעלות.

השקעה בבניינים וציוד כוללת בניינים וציוד המשמשים את הבנק בפעילותו. ההשקעה מוצגת בסכומים מדווחים: ציוד שנרכש עד וכולל 31 בדצמבר 2003 הוצג על בסיס עלות מותאמת מופחתת במחירים מותאמים למדד דצמבר 2003, ציוד שנרכש לאחר מועד זה נרשם על בסיס עלות מופחתת בסכומים נומינליים. תקופת הפחת תואמת את הערכת ההנהלה לגבי תקופת השימוש בנכסים אלו.

יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2011 כוללת השקעה במבנים ושיפורים במושכר בסך של 88.3 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 11.6 מיליון ש"ח.

יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2011 כוללת השקעה במבנים בסך של 96.9 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 15.7 מיליון ש"ח.

נכון ליום 31 בדצמבר 2012 בבעלות הבנק שטחים בנויים בשטח של כשבעת אלפים מ"ר ב- 9 נכסים שונים בארץ. בנוסף שוכר הבנק כשניים עשר אלף מ"ר בנכסים שונים ברחבי הארץ.

חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, לרוב ניתנת בהם אופציה להארכת תקופת השכירות. מידע נוסף באשר להשקעה בבניינים וציוד ראה ביאורים 6 ו-17 לדוחות הכספיים.

בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS36 נבחנו קיומם של אינדיקטורים המצביעים על ירידת ערך. לא נמצאו אינדיקטורים לירידת ערך.

פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמו ב-12,762.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-12,215.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 4.5%.
בחתך לפי מגזרי הצמדה מהווים הפקדונות השקליים הלא צמודים כ-79.1% מסך הפקדונות, הפקדונות הצמודים כ-12.1% והפקדונות הנקובים במטח או צמודים לו כ-8.8%.
פקדונות הציבור היוו ביום 31 בדצמבר 2012 כ-77.7% מסך מקורות הבנק לרבות ההון בהשוואה ל-78.9% בסוף שנת 2011.
יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ב-112.5%, בהשוואה ל-114.0% ביום 31 בדצמבר 2011.

האמצעים ההוניים של הבנק

יתרת ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב-1,036.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-899.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 15.3%.

סך כתבי התחייבות נדחים שהנפיק הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 ב-748.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-633.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011. כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר- בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב-240.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-236.3 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר- מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 ל-397.1 מיליון ש"ח בדומה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2011. סך כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ואינם רשומים למסחר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 ב-111.0 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2011 אין יתרות מסוג זה).

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

בשנת 2012 הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים, לא סחירים, בסך של 150 מיליון ש"ח, מזה 110 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם. כתבי ההתחייבות שהונפקו הוכרו על ידי המפקח על הבנקים כחלק מן ההון הכשיר רובד 2.
יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2012 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב-491.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל-438.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

דירוג הבנק

דירוג הבנק (פקדונות לזמן ארוך) כפי שנקבע בחודש דצמבר 2012 על ידי חברת מידרוג הוא Aa2 עם אופק יציב. דירוג פקדונות הבנק לזמן קצר P-1 ודירוג כתבי ההתחייבות הנדחים Aa3 עם אופק יציב.

הלימות ההון

בחודש דצמבר 2012 החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ-13.0% וכי יחס ההון הראשוני לא יפחת מ-8.8% במהלך שנת 2013 ומ-9.0% בסופה.

להלן פרטים על הרכב ההון ויחס ההון לנכסי סיכון המחושב על פי הוראת השעה "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון"
א. רכיבי ההון לצורך חישוב הלימות ההון

	31.12.11	31.12.12	
הון רובד 1/ראשוני			במיליוני ש"ח
הון מניות נפרע	16.6	16.6	
פרמיה	358.7	358.7	
עודפים	500.6	606.8	**
זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו	0.8	-	
סכומים שהופחתו מההון	0.0	-	
סך כל ההון ההון רובד 1	876.7	982.1	
סך כל ההון רובד 2 אחרי ניכויים*	471.4	545.9	**
סך כל ההון הכולל הכשיר	1,348.1	1,528.0	

ב. יחס הון כולל ויחס הון של רובד 1 של הבנק

	31.12.11	31.12.12	
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	8.47%	8.83%	*
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.03%	13.74%	*
יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%	

* פרטים על הרכב הרובד השני של ההון לצרכי חישוב הלימות ההון ראה ביאור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.
** הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב. (6)

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי ועל פי גילוי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים והערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן ובכלל זה התממשות שונה של האירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות – תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים; (ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים).

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. לגבי לווה הנבחן פרטנית מבוצעת הערכה של הסכומים הניתנים לגבייה בהתאם למקורות הפירעון של החוב, הן אלו הנובעים מפעילות הלווה עצמו והן אלו הנובעים ממימוש בטוחות שהעמיד תוך התחשבות במועדי הפירעון הצפויים. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי הינה הפער בין סכום החבות ובין הסכום שהוערך כניתן לגבייה מהוון ברביית החוב המקורית או השווי ההוגן של הבטוחות במועד הדווח.

חובות שמאמצי הגבייה בגינם ארוכי טווח (ברוב המקרים למעלה משנתיים) יימחקו חשבונאית.

הערכת הסכום הניתן לגבייה מבוססת מטבע הדברים על אומדנים, הערכות ומשתנים שאינם בשליטת הבנק כגון: מצב כלכלי, ערך מימוש נכסים, מצב שוקי ההון ועוד. מכיון שכך, אין וודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסוקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008 עד 2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011, ובהתחשבות בנתונים איכותיים נוספים. שיעור ההפרשה הקבוצתית נסמך על עצם סיווג החוב כבעייתי ועל עיתוי הסיווג. גובה ההפרשה הקבוצתית נסמך אם כן אף הוא על אמדנים שבבסיסם אמדן יכולת הפירעון של הלווה.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשית על ידי הבנק וזאת על סמך חוות דעת משפטית של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, ניסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן בנושאים של אי וודאות מובהקת – גם על סמך "חוש המומחיות של המשפטן". הערכת הסיכון נתמכת ומבוקרת על ידי הלשכה המשפטית של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועלת החטיבה המשפטית במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי

קיימת הקפדה, שיש לה אף ביטוי בנהלים הפנימיים של הלשכה המשפטית, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכויות בעקבות אירועים שאירעו בבנקים אחרים.

2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק

כנגד הבנק תלויות ועומדות מספר תביעות משפטיות (לרבות בקשות להכיר בקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים השונים. (לפירוט נוסף ראה ביאור 17.2).

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר, שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברות לטיפולם של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים, קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי אמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה, ומנהלת הסיכונים הראשית מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק.

חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ובתביעות נגדו, הינן סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לניסיון העבר בתביעות מסוג דומה, ובחלקן לנושאים שהניסיון והידע שנצטברו בהם עד כה, אינם מספיקים על מנת שניתן יהיה לחוות דעה לגביהן, כגון בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות.

יחד עם זאת, לגבי כל התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת החשיפה שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות בגין תלויות שסיכון התממשות החשיפה לגביהן עולה על 70%. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה. בתביעות ותלויות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון העצמי של הבנק.

כמו כן ניתן גילוי לתלויות מהותיות בגין תביעות ייצוגיות או תביעות להכרה באותן תביעות כיייצוגיות. לרבות לגבי חלק מהן שאין ביכולתם של היועצים המשפטיים לחוות דעה לגבי רמת החשיפה של הבנק.

ג. התחייבויות לזכויות עובדים

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים הכיר הבנק בהתחייבויות בגין זכויות עובדים הנובעות מן החוזים וההסכמים שנחתמו, בזכויות בהן לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית ובמחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים. בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

אמדם ההתחייבות נערך בשיתוף אקטואר מוסמך בתהליך שכלל, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה.

בחודש יולי 2012, פורסמה על ידי אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר טיוטת נייר עמדה שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון אפשרי ללוחות התמורה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים במדידת התחייבויות בגין זכויות עובדים יש לעדכן את ההנחות לגבי תמותה ונכות לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי התאגיד הבנקאי. לצורך כך, יש להיעזר, בין היתר, בטיטה של לוחות התמורה והנכות שפורסמה לאחרונה על ידי האוצר.

השפעת עדכון ההנחות בהתאם ללוחות התמורה החדשים, אשר נכללה בדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

החישובים האקטואריים מתבססים ברובם על החלטות הנהלה והערכותיה, על ניסיון העבר ועל מידע סטטיסטי. שינוי במאפיינים המשמשים לאומדן האקטוארי יביא לתוצאות שונות מאלה המתקבלות כיום. הערכת האקטואר הכלולה בדוחות אלה כוללת ניתוח השפעת שינויים בפרמטרים על תוצאת החישוב. פירוט העתודות לזכויות עובדים וערכן, המוצגות על פי אמדן אקטוארי בביאור 14 לדוחות הכספיים.

ד. מדידות שווי הוגן

1. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על פי הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, הנקבעים על ידי החטיבה הפיננסית בבנק הבינלאומי, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי. המרווח בין רבית המכירה לרבית הקניה, מהווה אף הוא גורם סובייקטיבי המשפיע על חישובי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית הסיכון המיוחסת ללקוח.

שיעורי הרבית במטבע ישראלי ובמטבע חוץ לטווחי הזמן השונים, מהווים גם את הבסיס על פיו מחושב השווי ההוגן של הסעיפים המאזניים, כמפורט בביאור 17 לדוחות הכספיים.

שיעורי רבית אלו משמשים גם לחישוב השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות שגודרו על ידי מכשירים פיננסיים נגזרים, אם הם עמדו בקריטריונים של גידור, כנדרש על פי הכללים החשבונאיים והנחיות המפקח על הבנקים בנדון.

החל משנת 2011 יש לשערך את המכשירים הפיננסיים הנגזרים על פי כללי FAS 157. בתאום עם המפקח על הבנקים הבנק, כחלק מקבוצת הבנק הבינלאומי, יישם את כללי FAS 157 החל משנת 2012.

FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

להלן נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ליום 31 בדצמבר 2012(1):

ליום 31 בדצמבר 2012		
התחייבויות פיננסיות	נכסים פיננסיים	
במיליוני ש"ח		
2.4	2.4	מחירים מצוטטים בשוק פעיל
66.0	5.6	מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק
1.7	2.2	מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר הנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים בשוק
70.1	10.2	סך הכל

(1) לפני השפעת הסכמי קיזוז.

2. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ה. הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי איגרות חוב- העלות המופחתת) ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

בהתאם למודל הנזילות הפנימי שמיישם הבנק, שמר הבנק על נכסים נזילים בהיקף הגדול מסך התחייבויותיו השוטפות ה- בשקלים והן במט"ח. מידע נוסף ראה בפרק הדן בניהול החשיפה לסיכון הנזילות.
המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על ידי הבנק מציבור הלקוחות ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמו ב- 10,094.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9,258.2 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2011, גידול בשיעור של 9.0%.
היקף המקורות הצמודים למדד בפקדונות ובתוכניות חסכון בבנק הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 לסך של 1,540.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,773.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011, קיטון בשיעור של 13.2%.
היקף פקדונות הציבור במט"ח והצמודים למט"ח ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמו ב- 1,128.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,183.5 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2011, קיטון בשיעור של 4.7%.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

- פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. כל אחד מסיכונים אלה מנהלים על ידי חברי הנהלה. בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל 2. בגין יתר הסיכונים אליהם חשוף הבנק מתבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית המבוצע במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 - תהליך ה- ICAAP (Internal Capital Assessment Process).
- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות בקבוצת הבנק הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.
- המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר הנחיות הקשורות בניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותיאבון סיכון, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.
- תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה מעגלי בקרה וביקורת עיקריים: מעגל בקרה ראשון של האחראיים על יצירת הסיכון וניהול הסיכון המקיימים בקרות שונות בעת נטילת הסיכון. מעגל הבקרה השני מבצע בקרה לאחר אך בסמוך לנטילת הסיכון באמצעות יחידות הכפופות למנהל הסיכונים הראשי שהינו בלתי תלוי, מעגל בקרה שלישי של מטה הביקורת הפנימית.
- מנהלת הסיכונים הראשית בבנק כפופה למנכ"ל ומכוונת מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.
- בנק ישראל אישר כי מנהל הסיכונים הראשי בבנק לא יהיה חבר הנהלה. החלטה זו עשויה להשתנות בהתאם לשינויים, ככל שיהיו, בפרופיל העיסוק של הבנק, מורכבותם ומהותיותם לחברה האם.
- היעד העיקרי של מנהל הסיכונים הראשי הינו להטמיע בבנק תרבות ניהול סיכונים תוך התווית מדיניות התואמת את הנחיות המפקח על הבנקים. היחידה שהוקמה בבנק כוללת את: בקר סיכונים האשראי, בקר סיכונים שוק ונזילות והיחידה לניהול החשיפה לסיכונים ציות והלבנת הון.
- במקביל אחראים חברי הנהלה לסיכונים בתחומי פעילותם:

מר ברוך גרנות, מנהל החטיבה הפיננסית אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות.
מר דורון כליף, מנהל החטיבה העסקית אחראי לניהול סיכוני האשראי.
מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים.
עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים.
מר נועם קוטאי, עו"ד, מנהל החטיבה הקמעונאית אחראי לניהול סיכוני האסטרטגיה, המוניטין והתחרות.

- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק - הלבנת הון, ציות וסיכונים הקשורים למשק הישראלי - מנוהלים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על-ידי כל אחד מחברי ההנהלה בתחום הנתון לאחריותו, ובמקביל מפוקחים, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על-ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה באמצעות מנהל הסיכונים בבנק.

ממשל תאגידי ומעורבות ההנהלה והדירקטוריון

בחודש ינואר 2012 נכנסו לתוקף הוראות הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא עבודת הדירקטוריון המאמצת את עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים. במהלך חודש מרס 2011 אישר דירקטוריון החברה האם מסמך תשתית בעניין עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בקבוצה על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 301, עקרונות באזל 2 והנחיות בנק ישראל האחרות ובחודש דצמבר 2012 עודכן המסמך ואושר.

המסמך מגדיר מתכונת פעולה של ממשל תאגידי אפקטיבי התומך בפעולת הדירקטוריון וההנהלה, ומאפשר להם לקבוע את אסטרטגיית הבנק ויעדיו, לגבש תיאבון לסיכון, לנהל את עסקיו השוטפים של הבנק, ולהגן על האינטרסים של המפקידים, בעלי המניות ונוטלי סיכון אחרים. המסמך משמש מצע מחייב עבור הבנק בכל הנוגע לתפיסת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון וההנהלה, מסמכי המדיניות הרלוונטיים והמעגלים המרכזיים המרכיבים את מארג הממשל התאגידי בבנק - ובראשם הדירקטוריון וההנהלה.

התייחסות הדירקטוריון וההנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון וועדותיו ועל ידי ועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים. הפעילויות העיקריות של גורמי הפיקוח והבקרה הן:

- דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ומדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים השונים וקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים.

- דירקטוריון הבנק מאשר פעילויות חדשות ומוצרים חדשים העשויים ליצור חשיפות חדשות תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכוני הפעילות.

- הדירקטוריון מקיים דיון אחת לרבעון במסמך החשיפות הכולל ובו דווח על חשיפות אשראי, חשיפות לסיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ורגולטורים וסיכוני ציות ואיסור הלבנת הון. כן מתקיים דיון במסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכוני אשראי.

- ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים מתכנסת כ-8 פעמים בשנה, מקיימת אחת לרבעון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, ובמסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכוני אשראי. כן מקיימת דיון אחת לשנה במסמכי המדיניות של הסיכונים השונים.

- ועדת הביקורת של הדירקטוריון דנה אחת לחודש באופן שוטף בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית ומידי חצי שנה גם בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית תוך ביצוע מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה. הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ודנה בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ושל גופים רגולטוריים. כמו כן, הוועדה דנה בדוחות הכספיים ובליקויים במערכי הדיווח החשבונאיים ומגישה את המלצותיה בנדון לדירקטוריון.

בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הוועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם.

- ועדת האשראי של הדירקטוריון, מתכנסת כ-8 פעמים בשנה ודנה בבקשות אשראי ומידי שנה דנה בנוהל ובמדיניות

- ניהול סיכוני אשראי. החל משנת 2012 מדיניות האשראי נדונה בוועדה לניהול סיכונים, בהשתתפות הדירקטורים מועדת האשראי.
- ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה, המבקרת הפנימית ומנהלת הסיכונים הראשית מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבותיה נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, סיכוני אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וסיכוני ציות ואיסור הלבנת הון ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.
- צוות ניהול נכסים והתחייבות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסיים בכניסה לפעילויות חדשות, במסמך בקרת חשיפות שוק ובהתפתחות תיק הנוסטרו.
- צוות נזילות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן כ- 5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכוני שוק.
- צוות פיננסי בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.
- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לזוים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים של עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי וניהול סיכוני האשראי של הבנק וחובות פגומים.
- פרום הנהלה לסיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות בראשות מנהל חטיבת המשאבים דן בנושאים אלו אחת לרבעון.
- מנהלת הסיכונים הראשית משתתפת בפורום ניהול סיכונים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים הקבוצתי הראשי במסגרתו מובאים לדיון דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.
- בקרת סיכוני שוק וסיכוני אשראי מתבצעת על ידי בקרי הסיכונים בהתאמה הכפופים למנהלת הסיכונים הראשית ומבצעים בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכונים אלו בהתאמה.
- התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית התבצע באמצעות צוות בראשות מנהלת החטיבה לנכסי לקוחות ובהשתתפות מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. במסגרת התהליך מיושמות ההוראות כחלק מקידום ושיפור מערך ניהול הסיכונים הכולל של הבנק.
- יחידה אנליטית לתיקוף, יישום וחקר מודלים בבנק הבינלאומי, הכפופה למנהל הסיכונים הראשי בבנק הבינלאומי, אחראית על יישום הוראות בנק ישראל בנושא תיקוף המודלים של קבוצת הבנק הבינלאומי והבנק בכללה ועל חקירת מודלים.
- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת על חשיפת הבנק לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפישת ניהול הסיכונים הקבוצתית בבנק.

ניהול סיכוני אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הבנק וברווחיו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ו/או הרעה באיכות הלווים או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.

כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכוני האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים במיגזרי הפעילות והמוצרים השונים.

ב. הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני אשראי. ההון הנדרש לעניין זה לפי 9% דרישת הון מינימלית ביום 31 בדצמבר 2012 היה 894.5 מיליון ש"ח, מזה כ-627.3 מיליון ש"ח (למעלה מ-70%) בגין יחידים ועסקים קטנים. להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

31.12.11		31.12.12		סוג החשיפה
דרישות ההון(9%)	נכסי סיכון	דרישות ההון(9%)	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
6.3	70.0	6.3	70.4	ריבונות
18.3	203.1	17.6	195.5	יישיות סקטור ציבורי
16.6	184.1	15.2	169.3	תאגידים בנקאיים
200.8	2,231.1	209.7	2,330.1	תאגידים
490.3	5,448.2	531.7	5,907.6	קמעונאים ליחידים
73.0	811.4	87.8	975.0	עסקים קטנים
8.1	90.3	7.8	86.9	בגין משכנתאות לדיור
19.0	211.4	18.4	205.0	נכסים אחרים
832.4	9,249.6	894.5	9,939.8	סך הכל בגין סיכוני אשראי
0.9	10.2	3.4	37.3	סיכוני שוק
98.1	1,089.5	103.3	1,147.4	סיכון תפעולי*
931.4	10,349.3	1,001.2	11,124.5	סך כל נכסי הסיכון
*	8.47%		8.83%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
*	13.03%		13.74%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00%		9.00%	יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

* הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב.6).

ג. מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים. מדיניות זו מושתתת על בחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. פעילות האשראי של הבנק תתנהל תוך שמירה על הנאותות ההונית ובהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכוני האשראי נדונה ומאושרת אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק ונסקרת על ידי מנהלת הסיכונים הראשית.

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק כללים לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שווקי יעד וכן הנחיות המתחשבות בהלימות ההון הנדרשת ביחס לאשראי הניתן. במסגרת מדיניות האשראי בקבוצה הגדיר הבנק את קבוצת המיקוד העיסוקי שלו במונחים של גודל אשראי ללווה בבנק, תוך התייחסות לחבות הלווה בכלל המערכת הבנקאית.

מדיניות האשראי מכוונת לשמירת מרכזיותה של הפעילות הקימעונאית בבנק וכוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים ב"בנק ישראל". מגבלות אלו נועדו לצמצם, בין היתר, את החשיפה לריכוזיות ענפית ולגודל החבות של לווה בודד וקבוצת לוויים. מדיניות האשראי כוללת תחומי פעילות בהם לא יעניק הבנק אשראי לאור רמת הסיכון הגבוהה יותר הטמונה בהם או רמת השליטה או הבקרה עליהם, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל בגין פעילויות אלה הינה גבוהה.

כחלק מניהול סיכוני האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנו, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המיגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב. כמו כן נבחנו פרמטרים כלכליים שיש להם השפעה על בחינת סיכון האשראי. הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל.

הבנק בוחן תקופתית את המגבלות שהשית על עצמו ומעדכן על פי התפתחויות במצב המשק, המיגזרים הענפיים, ומדיניות ותפישת הסיכון של הבנק.

הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות ליחידות המנהלות את האשראי.

התיאבון לסיכון אשראי בבנק, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני בהשוואה למגבלות הרגולטוריות. במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפות בלתי רצויות לסיכון אשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון אשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות אשראי

מטרת המדיניות הקבוצתית הינה לשמר את המאפיינים הייחודיים שיש לכל בנק בקבוצה ולכוון כל אחד מן הבנקים אל קבוצות המיקוד התואמות מאפיינים אלו.

ד. אמידה וניהול של סיכוני האשראי

- הבנק אימץ מודל פנימי אובייקטיבי של החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוחות הקימעונאיים ואת המודל של החברה האם לדרוג הלקוחות הגדולים לצורך דרוג הלקוחות העיסוקיים (מעל 400 א' ש"ח). המודל מושתת בחלקו על אינדיקטורים אובייקטיביים ובחלקו על אינדיקטורים סובייקטיביים.
- המודלים מסייעים בקביעת מסגרות אשראי, בהתאם לרמת הסיכון ובהתאם למאפייני פעילות הלקוח. ביחד עם מערכת למדידת רווחיות לקוח מתאפשר תהליך של התאמת הקשר בין רמת הסיכון והרווחיות.
- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה, מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי. בנוסף מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר משפרת ומייעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.
- הנהלת הבנק פועלת לשיפור כלי המדידה, הדווח והבקרה הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבה העיסוקית של מקבלי האשראי.
- הבנק בוחן את עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות ריכוזיות לווה וקבוצת לוויים וחשיפה ענפית ובמגבלות הענפיות שהוטלו על ידי הדירקטוריון.

ה. להלן פרטים על חשיפות האשראי:

(1) סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו, וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

31.12.11		31.12.12		סוג החשיפה
יתרת החשיפה לפני הפרשה	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת (1)	יתרת החשיפה לפני הפרשה	חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת (1)	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
12,837.0	12,847.2	13,514.0	14,205.3	הלוואות
2,038.0	2,414.1	2,146.0	1,874.3	אגרות חוב
49.0	40.4	35.0	26.9	נגזרים (OTC)
4,984.0	4,932.5	5,269.0	5,605.3	חשיפות חוץ מאזניות
342.0	340.5	343.0	335.6	נכסים אחרים
20,250.0	20,574.7	21,307.0	22,047.4	סה"כ חשיפת אשראי ברוטו

(1) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע בין יתרות הסגירה הרבעוניות.

(2) התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (1)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	סוג החשיפה
4,003.3	-	-	-	1,696.3	2,307.0	ריבונות
523.0	-	37.0	-	80.2	405.8	יישיות סקטור ציבורי
437.5	-	-	22.6	8.3	406.6	תאגידים בנקאיים
3,089.7	-	877.6	1.4	89.5	2,121.2	תאגידים
11,703.1	-	4,446.2	2.9	-	7,254.0	קמעונאים ליחידים
1,800.0	-	244.5	-	-	1,555.5	עסקים קטנים
155.2	-	-	-	-	155.2	בגין משכנתאות לדיור
335.6	335.6	-	-	-	-	נכסים אחרים
22,047.4	335.6	5,605.3	26.9	1,874.3	14,205.3	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.

התפלגות החשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (1)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח						
3,901.0	-	-	-	2,310.1	1,590.9	ריבונות
490.0	-	31.2	-	29.7	429.1	יישיות סקטור ציבורי
451.9	-	9.3	35.8	2.8	404.0	תאגידים בנקאיים
2,787.9	-	603.7	0.7	71.5	2,112.0	תאגידים
10,914.1	-	4,075.1	3.9	-	6,835.1	קמעונאים ליחידים
1,519.9	-	213.2	-	-	1,306.7	עסקים קטנים
169.4	-	-	-	-	169.4	בגין משכנתאות לדירור
340.5	340.5	-	-	-	-	(נכסים אחרים 1)
20,574.7	340.5	4,932.5	40.4	2,414.1	12,847.2	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

3א) סיכון אשראי כולל לפני הפחתות סיכון בכל משקל סיכון
יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	351.9	3,651.4	4,003.3	ריבנות
-	-	-	522.9	-	-	-	522.9	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	227.3	-	210.2	-	437.5	תאגידי בנקאיים
50.6	2,902.7	-	38.8	-	-	-	2,992.1	תאגידי
0.7	9.6	11,669.3	-	-	-	-	11,679.6	קמעונאים ליחידים
0.5	0.2	1,783.0	-	-	-	-	1,783.7	עסקים קטנים
0.3	2.1	83.5	-	68.8	-	-	154.7	בגין משכנתאות לדיור
-	205.0	-	-	-	-	130.6	335.6	נכסים אחרים
52.1	3,119.6	13,535.8	789.0	68.8	562.1	3,782.0	21,909.4	סך הכל

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	350.0	3,551.0	3,901.0	ריבנות
-	-	-	489.9	-	-	-	489.9	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	278.8	-	173.1	-	451.9	תאגידי בנקאיים
45.5	2,611.9	-	39.7	-	-	-	2,697.1	תאגידי
0.7	4.2	10,886.2	-	-	-	-	10,891.1	קמעונאים ליחידים
-	-	1,506.8	-	-	-	-	1,506.8	עסקים קטנים
0.3	3.4	77.3	-	87.7	-	-	168.7	בגין משכנתאות לדיור
-	211.4	-	-	-	-	129.1	340.5	נכסים אחרים ⁽¹⁾
46.5	2,830.9	12,470.3	808.4	87.7	523.1	3,680.1	20,447.0	סך הכל

(1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים וכן לפני הפחתת סיכון.

(ב) סיכון אשראי כולל אחרי הפחתת סיכון בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

חשיפת								סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	אשראי נטו ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	351.9	3,692.0	4,043.9	ריבנות
-	-	-	418.5	-	-	-	418.5	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	255.0	-	210.2	-	465.2	תאגידים בנקאיים
49.5	2,711.1	-	38.8	-	-	-	2,799.4	תאגידים
0.6	5.0	11,540.5	-	-	-	-	11,546.1	קמעונאים ליחידים
0.5	0.2	1,464.4	-	-	-	-	1,465.1	עסקים קטנים
0.3	2.1	82.3	-	64.7	-	-	149.4	בגין משכנתאות לדיור
-	205.0	-	-	-	-	130.6	335.6	נכסים אחרים
50.9	2,923.4	13,087.2	712.3	64.7	562.1	3,822.6	21,223.2	סך הכל

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

חשיפת								סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	אשראי נטו ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	350.0	3,551.0	3,901.0	ריבנות
-	-	-	431.3	-	-	-	431.3	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	306.6	-	173.1	-	479.7	תאגידים בנקאיים
43.2	2,506.3	-	39.7	-	-	-	2,589.2	תאגידים
0.7	1.2	10,761.7	-	-	-	-	10,763.6	קמעונאים ליחידים
-	-	1,229.2	-	-	-	-	1,229.2	עסקים קטנים
0.3	3.6	76.8	-	82.5	-	-	163.2	בגין משכנתאות לדיור
-	211.4	-	-	-	-	129.1	340.5	נכסים אחרים ⁽¹⁾
44.2	2,722.5	12,067.7	777.6	82.5	523.1	3,680.1	19,897.7	סך הכל

(1) לאחר הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת ביטחונות.

4) פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	5,451.0	83.0	4,914.4	23.8	175.5	10,647.7
מעל שנה ועד חמש	5,433.6	600.3	556.5	2.0	-	6,592.4
מעל חמש שנים	3,242.6	1,191.0	134.4	1.1	-	4,569.1
ללא מועד פרעון	78.1	-	-	-	160.1	238.2
סכום כולל	14,205.3	1,874.3	5,605.3	26.9	335.6	22,047.4

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	4,547.2	356.7	4,785.2	29.5	179.1	9,897.7
מעל שנה ועד חמש	5,058.3	687.2	120.9	10.1	-	5,876.5
מעל חמש שנים	3,148.6	1,370.2	26.4	0.8	-	4,546.0
ללא מועד פרעון	93.1	-	-	-	161.4	254.5
סכום כולל	12,847.2	2,414.1	4,932.5	40.4	340.5	20,574.7

ו. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.

- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שווי הנכסים שהתקבלו כביטחונות לאשראי - לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה ונלקחים בחשבון משתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.

- כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.

- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג בטחון ספציפי. סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.

הבנק שידרג את המערכת הממוכנת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו בתיקי הלקוחות. בנוסף הושלם תהליך הטמעת המערכת המנהלת את המעקב אחר שווים של נכסים אלה. הטמעת מערכת הביטחונות החדשה משפרת את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכונים אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

השימוש בביטחונות להפחתת סיכון האשראי הנמדד לצרכי הלימות הון בהתאם להוראות באזל 2

בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, הותרה בגישה הסטנדרטית הפחתת סיכון אשראי המובטח במלואו או בחלקו בביטחונות כגון מזומנים, ניירות ערך, ערבות צד שלישי או פקדונות כאשר הפחתה זו ממלאת אחר הדרישות לוודאות משפטית כפי שתוארה בהוראות.

הבנק בחן את כשירותם של הביטחונות השונים המשמשים בפעילותו השוטפת לצורך הפחתת סיכון האשראי הנמדד במסגרת הוראות באזל 2. להלן פרטים על היקף הפחתת סיכון האשראי בהתאם להוראה.

התפלגות החשיפה לפי סוגי החשיפה וכיסויי בביטחון כשיר

יתרות ליום 31 בדצמבר 2012

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות	סה"כ חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי		חשיפת אשראי נטו (3)
			שכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	
במיליוני ש"ח					
ריבונות	4,003.3	-	40.6	-	4,043.9
יישויות סקטור ציבורי	522.9	40.7	30.8	94.5	418.5
תאגידיים בנקאיים	437.5	-	27.7	-	465.2
תאגידיים	2,992.1	45.2	-	147.5	2,799.4
קמעונאים ליחידים	11,679.6	0.6	-	132.9	11,546.1
עסקים קטנים	1,783.7	12.6	-	306.0	1,465.1
בגין משכנתאות לדיור	154.7	-	-	5.3	149.4
נכסים אחרים	335.6	-	-	-	335.6
סך הכל	21,909.4	99.1	99.1	686.2	21,223.2

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות	סה"כ חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי		חשיפת אשראי נטו (3)
			שכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	
במיליוני ש"ח					
ריבונות	3,901.0	-	-	-	3,901.0
יישויות סקטור ציבורי	489.9	-	33.3	91.9	431.3
תאגידיים בנקאיים	451.9	-	27.8	-	479.7
תאגידיים	2,697.1	46.8	-	61.1	2,589.2
קמעונאים ליחידים	10,891.1	1.8	-	125.7	10,763.6
עסקים קטנים	1,506.8	12.5	-	265.1	1,229.2
בגין משכנתאות לדיור	168.7	-	-	5.5	163.2
נכסים אחרים ⁽⁴⁾	340.5	-	-	-	340.5
סך הכל	20,447.0	61.1	61.1	549.3	19,897.7

(1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי, לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת סיכון אשראי.

(2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(3) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת סיכון אשראי.

פיקוח ובקרה על השימוש בביטחונות

כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכת האובליגו באמצעותה מבצע הבנק מעקב שוטף של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.
מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים, בחטיבה הקמעונאית ובחטיבה העיסקית באמצעות דוחות יעודיים ממערכות התפעול בהם מפורטות כל חבויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח.
במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים כאמור בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי" דלעיל.

ז. חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

בבנק קיימים תהליכים מובנים המוסדרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים מוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסדי האשראי הצפויים לבנק.
מערכת ממוכנת המשמשת בבנק לאיתור חובות בעייתיים מחייבת את האחראים לטיפול בחוב ביחידות השונות לבצע פעולות לפירעון החוב בפרק זמן קצוב מראש לכל שלב ובסדר פעולות הולך ומחמיר שבסופו מועבר החוב לגבייה באמצעים משפטיים ואחרים במטה הגבייה.
מטה הגבייה – היחידה, בסיוע עורכי דין חיצוניים, אחראית להליך הסדרי חובות, מימוש ביטחונות והפעלת אמצעי גבייה. להלן התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי:

ליום 31 בדצמבר 2012

יתרת הפרשות קבוצתיות	יתרת הפרשות פרטני	הלוואות בפיגור	
		לפני הפרשות להפסדי אשראי	לפני הפרשות פרטני
במיליוני ש"ח			
0.1	-	-	-
34.8	58.6	74.5	149.8
17.0	1.1	0.9	11.5
14.5	1.4	0.9	6.7
0.4	-	1.8	0.1
66.8	61.1	78.1	168.1

ליום 31 בדצמבר 2011

יתרת הפרשות קבוצתיות	יתרת הפרשות פרטני	הלוואות בפיגור	
		לפני הפרשות להפסדי אשראי	לפני הפרשות פרטני
במיליוני ש"ח			
-	-	-	-
27.7	61.4	69.5	152.0
-	-	-	-
15.5	3.5	0.9	18.6
12.0	0.7	-	8.7
0.6	0.1	2.6	0.5
55.8	65.7	73.0	179.8

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

מערך ניהול סיכוני האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקימעונאית ובחטיבה העיסקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח המתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.

בחטיבה הקימעונאית מנוהל סיכון האשראי במטה אשראי בהנהלה הראשית ובסניפים, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישרי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עיסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי וועדות ופורומים ייעודיים, ברמת הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את האסטרטגיה ותוכנית העבודה השנתית על בסיס קובע הבנק את מדיניות האשראי והחשיפה הכוללת לסיכוני אשראי, הכוללת בין היתר את: תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכוני אשראי.

- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה כ-8 פעמים בשנה באופן שוטף בבקשות אשראי. החל משנת 2012 נידונה מדיניות האשראי של הבנק בדיון משותף עם הוועדה לניהול סיכונים. בין היתר דנה הוועדה במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הביטחונות ומרווחי האשראי, באופן מתן האשראי ובניהולו השוטף.

- אחת לרבעון מתקיים דיון בדירקטוריון ובוועדה לניהול סיכונים במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכוני אשראי, ועמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

- יחידה לבקרת סיכוני אשראי הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית, ומבצעת באופן שוטף הערכת רמת הסיכון של לקוחות וקבוצות לקוחות. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 ("בקרת אשראי").

- הביקורת הפנימית מעריכה את התהליך הכולל של הבנק בניהול סיכון האשראי ואת יישום המדיניות וביצוע החלטות הדירקטוריון בנושאי ניהול סיכון האשראי, העמידה במגבלות ומהימנות וזמינות המידע הניהולי.

הביקורת הפנימית מבצעת ביקורות בכל יחידות הבנק ובודקת את מידת הציות לנהלים והאפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול סיכוני האשראי.

ההנהלה וועדותיה

- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע/ או בהתאם לצורך ודן בין היתר בבקשות אשראי שבסמכותו, בבקשות אשראי שיוגשו לאישור שמעל סמכותו ובמגוון נושאים בתחום ניהול ובקרת סיכוני אשראי.

- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכוני אשראי.

- וועדת חובות במעקב בראשות מנהל החטיבה העיסקית, מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות כספיים ודנה בחובות במעקב המאושכלים לצוותי המק"לים בחטיבה העיסקית.

- וועדת חובות בעייתיים בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית, מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות כספיים ודנה בחובות בעייתיים באחריות החטיבה הקימעונאית.

- ועדה לדיון בכשלי אשראי מתכנסת מדי רבעון בחטיבות הקמעונאית והעסקית בראשות מנהלי החטיבות ודנה בכשלי האשראי בתקופה.

- צוות לנושא יישום הוראת חובות פגומים בראשות מנהל מטה החטיבה העיסקית דן ביישום הוראת בנק ישראל בנושא חובות פגומים ומתכנס על פי הצורך.

יחידות, פורומים ומערכי בקרה

המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסקית

המחלקה בלתי תלויה בפעילות העיסקית וכפופה למנהל החטיבה העיסקית. המחלקה עוסקת באיתור מוקדי סיכון אשראי בכל הבנק באמצעות מקורות מידע שונים כגון: דוחות ייעודיים, מערכות תפעוליות של התראות וסיווגים ומקורות חיצוניים. בנוסף מבצעת המחלקה בקרות ספציפיות על תיקי לווים לפי תוכנית מפורטת, בהתאם לנהלים פנימיים המסדירים פעילות זו.

פעילות הבקרה כוללת בנוסף לאיתור מוקדי סיכון כאמור לעיל גם מתן הנחיות לביצוע מעקב ביחידות אשראי בסניפים ויחידות אשראי אחרות וכן תמיכה וסיוע מיקצועי ליחידות אשראי בביצוע פעילות שוטפת.

יחידות לבקרה עסקית

על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות, בין השאר באמצעות קשר בין המרווח הפיננסי וסיכון האשראי, פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות. פעילות זו מתבצעת על ידי האגף למידע ניהולי בחטיבה הפיננסית, על ידי המטה העיסקי בחטיבה העיסקית באמצעות נתונים המועברים מן האגף למידע ניהולי ועל ידי האגף לניהול מכירות בחטיבה הקמעונאית.

היחידה לניתוח פיננסי ומידע עסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית. היחידה בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים.

בקרת אשראי

יחידה הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית, האחראית על בקרת סיכונים אשראי של לווים ספציפיים על פי מדגם מבוסס סיכון של תיקי האשראי של הבנק. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 (בקרת אשראי).

הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבנקתן.

במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ט. ניהול סיכונים סביבתיים

במחצית השנייה של 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. מובהר כי מצופה מתאגידים בנקאיים לקיים מערך ניהול סיכונים ביחס לסיכונים אלה שיכלול נהלים וכלים לזיהוי סיכונים אלה בעת מתן האשראי ולאורך חיי האשראי. הבנק נערך להטמעת ההוראה כחלק מהיערכות הקבוצה והנושא נכלל כחלק ממדיניות האשראי בבנק.

י. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

ההנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת ניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתיים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהולם במסגרת "מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת ניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכונים השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון, כחלק ממסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק.

יא. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים (זרים ומקומיים)

פעילות לקוחות הבנק ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקות בבנק הבינלאומי. חשיפות הנוצרות בגין פעילות שוטפת בחדרי העסקאות הינן מול הבנק הבינלאומי בלבד.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עיסוקאות FORWARD. פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק. עיקר האופציות הקיימות בבנק הינן אופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק באופציות ובתחום המוצרים המובנים המשוקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפקדונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לש"ח או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים כוללת, בין היתר, התייחסות לפעילות מכשירים נגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.

פעילות לקוחות ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העיסוקאות של הבנק הבינלאומי. הבנק אינו חבר במסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף והוא פועל בתחומי ניירות ערך ומעו"ף באמצעות הבנק הבינלאומי. חשיפות הבסיס והריבית הנוצרות כתוצאה מפעילות זו מהוות חלק ממסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס ובריבית.

סיכון במוצרים מובנים

הבנק משווק מוצרים מובנים (Structured Products) בפקדונות, המאפשרים ללקוח סיכוי לתשואה גבוהה ביחס למוצרים שגורתיים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הריבית האלטרנטיבית וזאת מבלי לסכן את קרן הפיקדון במטבע הבסיס. התשואה במוצרים מותנית בפרמטרים כגון: טווח השתנות מוגדר מראש של שער החליפין, שיעורי הריבית, או מדדי מניות לרבות השתתפות בעליה או ברידה של שערי חליפין, מדד חוזי סחורות, מדדי סחורות או סל מניות. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו תשלם לו החברה האם את הסכומים בהם התחייב הבנק ללקוחותיו בעקבות מכירת מוצרים בהסכמים כאמור.

סיכויי האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. מדיניות האשראי של הבנק כוללת, בין היתר, התייחסות לאופי החשיפה, הביטחונות הנדרשים, בקרה ופיקוח.

פרטים על היקף העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2012

ביטחונות					סכום נקוב	סכום החשיפה מזומן	ניירות ערך ממשלתיים	מניות בת"א 100	חשיפה לאחר ביטחונות	שוי הוגן ברוטו חיובי	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח											
1.7	-	-	-	1.7	456.8	1.7					נגזרי מדד
2.5	-	-	-	2.5	513.5	-					נגזרי ריבית
13.4	-	-	-	13.4	897.2	4.5					נגזרי מט"ח
6.5	0.2	0.8	1.0	8.5	387.7	3.7					נגזרי מניות
0.8	-	-	-	0.8	4.6	0.3					נגזרי סחורות ואחרים
24.9	0.2	0.8	1.0	26.9	2,259.8	10.2					סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011

ביטחונות					סכום נקוב	סכום החשיפה מזומן	ניירות ערך ממשלתיים	מניות בת"א 100	חשיפה לאחר ביטחונות	שוי הוגן ברוטו חיובי	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח											
1.7	-	-	-	1.7	256.0	1.5					נגזרי מדד
3.1	-	-	-	3.1	499.6	-					נגזרי ריבית
19.5	0.1	-	-	19.6	831.6	9.2					נגזרי מט"ח
9.1	0.5	0.5	2.0	12.1	375.1	6.4					נגזרי מניות
3.9	-	-	-	3.9	16.5	2.1					נגזרי סחורות ואחרים
37.3	0.6	0.5	2.0	40.4	1,978.8	19.2					סך הכל

פיקוח ובקרת ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים

החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני, המובא לדין לאישור בהנהלה, בועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

חשיפה וניהול סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים)

א. כללי

סיכון השוק הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון השוק מובנה בפעילות כל היחידות העסקיות בבנק הכוללות את החטיבה הקמעונאית, החטיבה העיסוקית והחטיבה הפיננסית. פעילות החטיבה הפיננסית באמצעות כלים העומדים לרשותה מכוונת למדידת סיכון השוק הנוצר ולגידורו בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת התיאבון לסיכון. התיאבון לסיכון שוק מפורט בכל אחד ממרכיבי סיכון זה (סיכון בסיס, סיכון ריבית).

לבנק מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים המפרטת, בין היתר, את החשיפה לסיכוני שוק ומאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכוני שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים בהם פועל הבנק, דיווח תקופתי לדירקטוריון על החשיפה לסיכונים, בחינת שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק, הגדרת הגופים המעורבים בתהליך הניהול, המדידה, הבקרה והפיקוח על הסיכונים.

אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה ובוועדת ניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים.

ב. דרישת ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל 2 בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני מטבע בכלל הבנק ועל סיכוני ריבית בתחומי המסחר בלבד.

להלן דרישת ההון בגין סיכוני שוק:

31.12.11		31.12.12		
סיכון כללי	סך הכל	סיכון כללי	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
0.1	0.1	0.7	0.7	בגין סיכון ריבית
0.7	0.7	2.3	2.3	בגין סיכוני מטבע
0.8	0.8	3.0	3.0	סך כל דרישות ההון בגין סיכוני שוק

ג. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מנהל ומבקר את החשיפה לסיכוני השוק על פי חישובי VAR ומבחיני רגישות המחושבים רבעונית. ה-VAR- הערך הנתון לסיכון, מודד את ההפסד הצפוי בשווי ההוגן של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (10 ימי עסקים) בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%). ה-VAR- המחושב בבנק מתבסס על שיטת ה-VAR ההיסטורי.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכוני שוק בתיק למסחר כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 2 מיליון ש"ח. (לפי אופק של 10 ימים בשיטה הפרמטרית/ היסטורית). ערך ה-VAR בתיק למסחר ביום 31 בדצמבר 2012 מסתכם בסכום זניח.

ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ערך ה-VAR של התיק הבנקאי בכ-8.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-8.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011 כשהוא ערוך באותם כללים.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה השחיקה המקסימלי בשווי הון של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני השוק. סך המגבלות בתרחישי קיצון של שינוי בעקומי הריבית מסתכם ב- 10% מהון העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 וקידום ניהול הסיכונים, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון, כחלק מן הדיון השנתי בנאותות ההונית של הבנק (תהליך ה-ICAAP).

ד. חשיפת הבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממיגזרי ההצמדה השונים: המיגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המיגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעת ההון במיגזר שאינו המיגזר השקלי מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול חשיפת הבסיס

ניהול סיכוני הבסיס והשקעת ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במיגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מיגזר. במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי: - סך עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר השקלי הלא צמוד לא יעלה על 100% ועודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 125% מההון הפנוי של הבנק. עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר צמוד המדד לא יעלה על 100% מההון הפנוי, ועודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 75% מההון הפנוי וכן, עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר המטח והצמוד למטח לא יעלה על 25% מההון הפנוי ועודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 25% מההון הפנוי.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההון בתרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני בסיס. המגבלה שנקבעה היא עד 5.5% מההון העצמי. בנוסף למגבלות על ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות על תיק הנוסטרו.

החשיפה בפועל ליום הדוח
להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

כחלק מההון הפנוי

מגבלת	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	
הדירקטוריון					
			במיליוני ₪		
(125%)/+100%	85.3%	101.6%	659.0	937.8	מיגזר שיקלי לא צמוד
(75%)/+100%	13.8%	(4.5%)	106.6	(41.5)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
(25%)/+25%	0.9%	2.9%	7.3	26.9	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.0%	772.9	923.2	סך הכל

רגישות ההון לשינויים בשער חליפין

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2012

ליום 31 בדצמבר 2012

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	0.7	1.3	(0.7)	(0.7)
אירו	0.7	1.4	(0.7)	(0.7)

ליום 31 בדצמבר 2011

ליום 31 בדצמבר 2011

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	0.2	0.4	(0.2)	(0.4)
אירו	0.2	0.4	(0.2)	(0.4)

הערות:

- (1) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (3) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

דרישת ההון בגין סיכוני בסיס

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכוני בסיס הנגזרים מסיכוני בסיס במטח בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכוני בסיס במט"ח ביום 31 בדצמבר 2012 על פי הוראות באזל 2 הסתכם בכ- 2.3 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 0.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011. הבנק מבצע הקצאת הון משלימה בגין סיכוני בסיס במגזר המדדי (סיכוני אינפלציה) במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2. בשנת 2012 עמד הבנק במגבלות חשיפת הבסיס שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

ה. חשיפת הריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הריבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממיגזרי הפעילות. הסיכונים בריבית, לכלל התיק, הינם הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.

ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הסיכונים לריבית נעשה תוך פיזור נאות של השקעת ההון הפנוי בין טווחי הזמן השונים, וצמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד ובמיגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכוני הריבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במיגזר הצמוד, במיגזר השקלי ובמיגזר המט"ח כלהלן:

- מיגזר פעילות צמוד מדד: מגבלה בשיעור של 4% מההון העצמי.
- מיגזר פעילות שקל לא צמוד: מגבלה בשיעור של 5% מההון העצמי.
- מיגזר פעילות מטח וצמוד מטח: מגבלה בשיעור של 1% מההון העצמי.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן בתחום החשיפה לסיכוני ריבית. המגבלה שנקבעה היא עד 10% מההון העצמי. בנוסף נקבעו לפעילות יחידת הנוסטרו מגבלות אפיקי השקעה ומגבלות חשיפה במונחים של VAR.

החשיפה בפועל ליום הדוח

החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד והיא נובעת ממאפייני ההשקעה הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

- חשיפת הריבית במיגזר צמוד המדד מושפעת ממשך החיים הארוך של ההתחייבויות ביחס למשך חיי הנכסים, על רקע גיוס כתבי התחייבות נדחים ששימשו להגדלת בסיס ההון של הבנק.
- במיגזר המט"ח וצמוד המט"ח, החשיפה נמוכה יחסית למיגזרים אחרים, זאת, בין היתר, בשל הפעילות במכשירים פיננסיים שונים, ובעיקר בעסקאות החלפת ריבית אשר תורמות לצמצום החשיפה להשתנות הריבית במיגזר זה.
- השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פקדונות ללא זמן פירעון שולית.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במיגזר:

ליום 31 בדצמבר 2012

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
16,052.6	216.4	516.4	1,871.7	13,448.1	נכסים פיננסיים (1)
1,812.6	331.0	816.3	404.1	261.2	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים (3)
15,296.5	341.9	812.4	2,333.0	11,809.2	התחייבויות פיננסיות (1)
1,872.5	193.1	506.2	51.6	1,121.6	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
696.2	12.4	14.1	(108.8)	778.5	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שינוי בשווי הוגן	סך הכל	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (2)		שינויים בשיעורי הריבית		
		שפעות		צמוד				
		מקזזות	אחר	דולר	מדד			
במיליוני ש"ח								
(0.75%)	(5.2)	691.0	-	15.2	11.5	(100.8)	765.1	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(0.07%)	(0.5)	695.7	-	15.0	11.7	(108.1)	777.1	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
1.02%	7.1	703.3	-	14.8	12.4	(117.0)	793.1	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

ליום 31 בדצמבר 2011

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
15,168.9	234.4	517.8	2,276.0	12,140.7	נכסים פיננסיים (1)
1,567.4	276.5	847.0	201.2	242.7	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים (3)
14,464.4	341.7	898.6	2,396.0	10,828.1	התחייבויות פיננסיות (1)
1,615.2	164.3	463.1	50.3	937.5	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
656.7	4.9	3.1	30.9	617.8	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (4)								שינויים בשיעורי הריבית
סך הכל	סך הכל	השפעות מקצזות		מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		
		לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	לא צמוד	צמוד	
במיליוני ש"ח								
(2.03%)	(13.3)	643.4	-	5.4	2.4	34.9	600.7	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.21%)	(1.4)	655.3	-	4.9	2.8	31.3	616.3	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
2.21%	14.5	671.2	-	4.0	3.4	26.4	637.4	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

הערות:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, שהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן בכל שאר המטבעות ושאין דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מיגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במיגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במיגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מיגזרי ההצמדה.

ו. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות.

התיאבון לסיכון

עסקאות באופציות שמבצע הבנק עבור לקוחותיו מכוסות בעיסקה נגדית כך שסך החשיפה של שתי העסקאות במונחי חשיפת שוק היא אפס. הבנק אינו מבצע אופציות עבור עצמו.

ניהול החשיפה

הבנק עוקב אחר החשיפה. המעקב אחר אופציות מט"ח מתבצע על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הניהול והבקרה של החשיפה לסיכוני שוק מבוססים על זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר על ידי ועדות ופורומים ייעודיים, ובהם, בין היתר:

הדירקטוריון וועדותיו

דירקטוריון הבנק קובע אחת לשנה את מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים הכוללת, בין היתר, את: תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים. וועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים - וועדה ייעודית לניהול הסיכונים ובהם ניהול הסיכון הפיננסי. הוועדה מקיימת דיון ראשוני במרבית הנושאים הקשורים לתחום הניהול הפיננסי בבנק, בטרם מובאים נושאים שונים בתחום לדיון והחלטה במליאת הדירקטוריון. הוועדה מבצעת מעקב ופיקוח אחר התפתחויות בחשיפה לסיכונים הפיננסיים השונים, מקיימת דיון באופי והיקף המגבלות הפיננסיות הרצויות, ומנהלת מעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו וכן מעקב ובקרה אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים, ומערך בקרת הסיכונים. הוועדה עוקבת אחר מצב השווקים הפיננסיים וסביבתו העסקית של הבנק ומעריכה את ההשלכות האפשריות על רמת החשיפה וניהולה. הוועדה מתכנסת לפחות שש פעמים בשנה. אחת לרבעון מתקיים בוועדת דירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

ההנהלה וועדותיה

וועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ננ"ה) - וועדה בראשות מנכ"ל הבנק, דנה ועוקבת אחת לחודש, אחר יישום מדיניות הסיכונים הפיננסיים כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון ודנה בהתפתחויות המרכזיות בחשיפה לסיכוני שוק על סמך מכלול דיווחים המועברים לה. צוות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית, דן מידי יום במצב החשיפות לסיכונים פיננסיים בבנק, ובדרכים לשיפור ושכלול אמצעי השליטה והבקרה בתחום זה.

גורמי פיקוח נוספים

היחידה לבקרת ניהול סיכוני שוק ונדילות - היחידה, כפופה ישירות למנהלת הסיכונים הראשית ואחראית על בקרת סיכוני השוק והנדילות בבנק. היחידה הפועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכונים") בוחנת את התאמת חשיפות הבנק למגבלות שנקבעו ומדווחת על חריגות ממגבלות אלו אם היו. אחת לרבעון מוגש לדירקטוריון ולהנהלה דוח הבקר המפרט את מצב החשיפות והעמידה במגבלות.

הביקורת הפנימית - מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, בכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ניהול על בסיס קבוצתי של החשיפות לסיכוני השוק

המסגרות לחשיפה לסיכוני שוק המגדירות את התיאבון לסיכון מפורטות במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסית של הבנק המושתתת על המדיניות הקבוצתית אשר הותאמה לבנק. המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו נמסר לחברה האם לצורך בחינה בראייה הכוללת של חשיפת הקבוצה.

ח. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

החשיפות לסיכוני השוק בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהולם מרוכזות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ניהול סיכוני נזילות

א. כלי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפקידונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, ואי וודאות לגבי זמינות המקורות. התממשות סיכון זה עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק.

הבנק מיישם מדיניות לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

בהתאם למתחייב אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, וקבע מגבלות, בין היתר, על פער יחס הנזילות במצב רגיל ובתרחיש קיצון. המדיניות כוללת, בין היתר, התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.

במסגרת המגבלות, הותרה ירידה ביחס הכיסוי ובפערי הנזילות במגזר האחד מתחת למגבלות שנקבעו עד גבול מסויים ובלבד שבמגזר האחר קיים עודף כספי כנדרש, העולה על הגירעון וזאת על פי המגבלה שנקבעה.

הבנק מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על הנזילות, המבוססים, בין היתר, על מודל כמפורט להלן כחלק מעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחיש המדמה מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבע ישראלי ובמט"ח

לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק הבינלאומי ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת תרחיש המדמה מצב לחץ וקיצון.

המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח מדי יום ולתקופות שונות.

המודל הפנימי אומד את רמת ההסתמכות האפשרית על נכסי הבנק השונים כברי מימוש בתקופות שונות וכן את רמת ההתחייבויות התזרימיות הצפויות לתקופות פירעון שונות בשני התרחישים. בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס שני מדדים כמותיים: יחס הכיסוי ופער הנזילות לפי תקופות פירעון.

העקרונות העומדים בבסיס המודל גורסים כי ככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס להתחייבויות הצפויות להתממש על פי המודל הפנימי, כך מבוטח הבנק את יכולתו לעמוד בכל צורכי הנזילות. המודל נסמך על מבדקים שונים שנעשו בבנק הבינלאומי הנשענים על בחינה היסטורית של התנהגות היתרות המאזניות והחוץ מאזניות בבנק הבינלאומי. בימים אלה מתוקף המודל בחברה האם. במסגרת התיקוף נבחנים המתודולוגיה שבבסיסו כמו גם נכונות הנתונים ושלמותם ברמת הקלט הפלט ומשוואות המודל.

בהתאם להנחיית הדירקטוריון מחודש אוגוסט 2012 בחן הבנק את התנהגות מודל הנזילות ותרחישי הקיצון של החברה האם המחושבים על בסיס היתרות המאזניות של הבנק שהצברו במערכות הבינלאומי. החל מינואר 2013 מחושב המודל על פי נתוני הבנק.

המודל משמש כלי ניהול דינמי, בתדירות יומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מוצגות בישיבה יומית של צוות ניהול פיננסי ומבוקרות על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת בקרת סיכוני שוק ונזילות.

מודל "קצר ארוך" במגזר המט"ח

פעילות המערכת הבנקאית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במגזר המטח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח הממומנים ממקורות קצרים. פעילות זו נובעת בעיקרה מחוסר זמינות של מקורות מט"ח ארוכי טווח ו/או מעלותם היקרה. פעילות כאמור חושפת את הבנק לסיכונים פיננסיים משני סוגים: נזילות ומרווח. לצורך ניהול והגבלת הסיכונים הפיננסיים, מנהל הבנק את הסיכונים האמורים באמצעות מודל, באמצעות מוערכים היקפי עודף השימושים לתקופות ארוכות בהתאם למבנה המקורות בבנק.

מערכת זה"ב (RTGS) ניהול נזילות תוך יומית במטבע ישראלי

הבנק משתמש במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה. המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

תרחישי קיצון

במסגרת מודל הנזילות הפנימי במטבע ישראלי ובמט"ח מבצע הבנק לצורך בחינת הנזילות במצבי קיצון, תרחיש יומי על בסיס נתוני המודל הפנימי. התרחיש משקף את מצב הנזילות במצבי קיצון על בסיס שילוב הפרמטרים המחמירים שנצפו בבנק הבינלאומי על פני נתוני 24 החודשים האחרונים בכל אחד מהסעיפים המאזנים והחוץ מאזנים. בנוסף לתרחישי הקיצון המבוצעים על בסיס יומי במסגרת מודל הנזילות היומי כמפורט לעיל, עורך הבנק תרחישי קיצון המשלבים גם תרחישי לחץ בשוקי ההון והכספים בישראל, ובוחן את השפעתם גם על בסיס ההון ויחס ההון של הבנק. יצוין כי תרחישי הקיצון המבוצעים על ידי הבנק, המסתמכים על תרחישי הקיצון של הבנק הבינלאומי, חמורים יותר מכל תרחיש שהתנסה בו הבנק בעבר.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

פרטים על התייחסות הדירקטוריון וההנהלה לפיקוח ולבקרה בנושא ניהול החשיפה לסיכון נזילות ראה בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק ונזילות" דלעיל.

ד. דיווח על חשיפה לסיכוני נזילות

דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ניתן במסגרת דיון יומי ושבועי המתקיים בחטיבה הפיננסית וכן בדיון חודשי בראשות המנכ"ל. דיווח על חשיפות הנזילות מרוכז ב"מסמך החשיפות" הרבעוני הנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 339 (החל מינואר 2013, נוהל 310 שתחולתו מ-1 בינואר 2014). מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים, ובמליאת הדירקטוריון. במדיניות החשיפה בתחום נקבעו נוהלי דיווח על חריגה.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בפרק נפרד).
- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בבנק. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם ככל שניתן של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומיזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקורות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.
- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים כבסיס לפעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.
- מנהל הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים, בהתאם למדיניות קבוצתית ובשיתוף עם מומחים חיצוניים.
- הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות האירגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם ל-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.
- הבנק נערך ליישום הוראת בנק ישראל מספר 350 בנושא "ניהול הסיכון התפעולי" במסגרת הקבוצה.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח.
- המדיניות המבוססת על מדיניות החברה האם, מתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין, על ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל פרקטיקות מקובלות בתחום ניהול הסיכון התפעולי.
- דירקטוריון הבנק מינה מנהל סיכונים תפעוליים האחראי לגיבוש ויישום, באמצעות יחידת יישום, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, של המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית החטיבות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות בבנק.

ג. ניהול החשיפות

איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

- סקר מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד הכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. הסקר כולל אומדן של הנזק הפוטנציאלי הנובע מכל סיכון שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. כמו כן ממופות הבקורות הקיימות. הבנק אימץ את מתודולוגיית החברה האם, מיפה את תהליכיו העסקיים הייחודיים וביצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים הייחודיים ביחידות הבנק השונות.
- הבנק אימץ את סקרי הסיכונים של החברה האם בתהליכים דומים, תוך התאמתם לתהליכי הבנק וכן ביצע סקרי סיכונים על התהליכים העסקיים הייחודיים לו. במהלך שנת 2013 יעודכנו הסקרים.
- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.
- בעקבות ממצאי סקר הסיכונים נוספו בקורות חדשות במערכות התפעוליות, לרבות מיכוניות ואחרות, שונו ואורגנו מחדש תהליכי ונהלי עבודה ונוספו מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליך הבקרה.

- הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות ויחידות חדשות בבנק.
- הבנק הגדיר אינדיקטורים למרבית התהליכים העסקיים ומטפל בהשלמת הגדרת אינדיקטורים ליתרה, לאיתור מוקדם של הסיכון התפעולי, (Key Risk Indicators -KRI), על ידי מנהלי התהליכים ובקר הסיכונים.

מנהלי תהליכים

לכל תהליך בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לקיום הבקורות, למזעור הסיכונים התפעוליים ולדווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

איסוף אירועי כשל

הבנק אוסף ומתעד אירועי הפסד ו/או כמעט הפסד בבסיס נתונים המשמש לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות, לשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים.

הבנק מינה נאמני סיכונים תפעוליים בפריסה ארצית אשר אמונים על דיווח בדבר כשלים תפעוליים. איסוף הנתונים, המתודולוגיה וספי הדיווח עוגנו בנוהל עבודה מפורט המעגן בין היתר את אופן תיעוד האירועים ובדיקת כיוון הסיכונים הרלוונטיים במסמך. בהתאם לנוהל, מונו נאמני דווח בסניפים וביחידות ההנהלה והתקיימו הדרכות לאנמנים. אירועים מדווחים רבעוניים להנהלה, לדירקטוריון ולפורום לסיכונים תפעוליים בהתאם לספי דווח שנקבעו, ומשמשים להפקת לקחים ועדכון מפת החשיפות.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה. הבנק נערך להשלמת צמצום פערים בין המצב הקיים בניהול הסיכון התפעולי לבין הוראת ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים, ולשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון.

ד. המשכיות עסקית

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. חבר הנהלת הבנק ומנהל חטיבת המשאבים אחראי לריכוז הנושא בבנק ובאמצעות תחום או"ש מתבצעת בבנק הערכות אשר מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים.

נציג הבנק משתתף בפורום היערכות קבוצתי המנוהל על ידי חברת האם. הפורום מופקד על יישום המדיניות, נהלים קבוצתיים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום. הפורום מתכנס לפחות אחת לרבעון. במקביל קיים פורום פנימי של הבנק המופקד על יישום המדיניות, נהלים ייחודיים לבנק ומעקב אחר היערכות הבנק. הפורום מתכנס לפחות אחת לחצי שנה.

מתקיים דיווח שנתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. בחודש יולי 2012 אישר הדירקטוריון את מסמך המדיניות בנושא זה לשנת 2012. הבנק השלים מהלך לשיפור ההערכות להמשכיות עסקית במסגרתו בוצעו מיפוי מקיף של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, עדכון תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם. הבנק ממשיך כל העת בסגירת פערים ושיפור מוכנותו על פי תכנית העבודה ותוך הסתייעות בגורמים מקצועיים חיצוניים בנושא.

כמו כן הבנק וחברת האם נערכים ליישום הוראת בנק ישראל מספר 355 בנושא המשכיות עסקית, בוצע סקר פערים בנושא ונקבעה תוכנית עבודה לסגירת הפערים. הבנק נערך ליישום הוראת בנק ישראל בנושא המשכיות עסקית במסגרת היערכות קבוצתית.

ה. אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

דירקטוריון הבנק מינה את מנהל אבטחת המידע הקבוצתי כמנהל אבטחת המידע של הבנק. ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע המבוססת על מדיניות החברה האם. חברת מת"ף מבצעת בבנק את כל הסקרים והמיפוי כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 357 ומכל הוראת הסדרה אחרת לעניין אבטחת מידע, ומדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

התקפות הקיברנטיות מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בשירותים אסטרטגיים. הנזק הצפוי מיישום התקפות אלו עלול להוביל לפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ובזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה ישירה על פעילות לקוחותיו.

במטרה להתמודד עם מערך ההתקפות הקיברנטיות, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע, מקיים הבנק מערך הגנה כולל וייעודי מפני התקפות קיברנטיות. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם להביא לצמצום הפגיעות בתשתיות הבנק, והכל על פי תרחישי ההתקפה ייעודיים שמוגדרים ע"י מנהל אבטחת מידע. להלן תאור הערכות הבנק:

- עריכת סקר לבחינת העמידות בפני התקפות קיברנטיות אחת לשנה. הסקר כולל תרגול מערך ההגנה הקיים, והכל על פי תרחישי הבנק לצורך היערכות לשעת חרום.

ממצאי סקר העמידות בפני התקפות קיברנטיות, אשר בוצע במהלך 2012, והסיכונים המהותיים בעקבות תקריות קיברנטיות ידועות שלא התממשו, נדונו בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.

- תיקוף הסיכונים העיקריים וסקירת כלל הסיכונים הרלוונטיים.

- ביצוע סקר עמידות בפני התקפות קיברנטיות לפחות אחת לשנה ובהתאם תיקוף הסיכונים תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכות הסיכון.

- בחינת הכיסוי הביטוחי בהקשר זה במסגרת קבוצתית מעת לעת

הבנק יתקף ויעדכן מעת לעת את נושאי ההתקפות המהותיים בגינם יידרש לבצע דיווח/גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים והשפעתם על הבנק.

במהלך 2012 לא היו התקפות קיברנטיות בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק. במהלך 2012 התרחש אירוע בודד ללא השפעה מהותית. האירוע כלל התקפת מניעת שירות על האתרים השיווקיים בלבד בקבוצת הבינלאומי. בוצעה פעילות מיידית לסיכול ההתקפה ולא אירעה נפילה של שרתי המערכת.

ו. סיכוני מעילות והונאות

דירקטוריון הבנק החליט כי מנהל הסיכונים התפעוליים, יהיה אחראי גם על נושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.

ז. כיסוי ביטוחי

הבנק מבטח בביטוח משותף לקבוצת הבנק הבינלאומי המחזיקה ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

1) כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.). גבול האחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:

- פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, ביטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.

- פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.

- פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.

(2) פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה, חבות כספית שתוטל עליו לטובת אחר. הבנק מבוטח בביטוח Run Off לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק ושל קופות הגמל שהיו בבעלותו, בתקופה שלפני שינוי הבעלות על הבנק ומכירת פעילות קופות הגמל, אוצרית (קרנות נאמנות) ואוצרות (ניהול תיקים).

(3) פוליסת ביטוחים אלמנטאריים: עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, ביטוח תאונות אישיות וביטוח כספים.

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים, שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את המדיניות הכוללת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת, בין היתר, את הסטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים.
- בחודש אוקטובר 2011 מינה דירקטוריון הבנק את מר אמנון בק מנכ"ל מת"ף למנהל טכנולוגיית המידע בבנק ואת מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים, כאחראי על השליטה, הבקרה וקבלת שירותי טכנולוגיית המידע בבנק.
- אחת לרבעון מתקיים בדירקטוריון ובוועדה לניהול סיכונים דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.
- הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ההנהלה וועדותיה

אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.

יחידות, פורומים ומערכי בקרה

יחידת יישומים אינטגרציה וסיכונים תפעוליים משמשת כמוקד הידע המתודולוגי והזרוע הביצועית בתחום, באמצעות נאמני סיכונים תפעוליים בסניפים וביחידות המטה אשר תפקידם לטפל בסיכונים התפעוליים של יחידתם ולאסוף אירועי כשל וכמעט כשל.

בעת התרחשות אירוע בעל אפיונים תפעוליים והעומד בקריטריונים לדיווח כמפורט בנהלי הבנק, מועבר למנהל הסיכונים התפעוליים דיווח ביחס לאירוע. מנהל הסיכונים ממליץ לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון שנוצר ונעזר לשם כך, על פי הצורך, בעובדי יחידת הסיכונים הקבוצתית, בעובדי הביקורת הפנימית, מנהלת הסיכונים הראשית ועובדי הבנק הרלוונטיים. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק לפי ספי הדיווח שנקבעו ע"י פורום סיכונים תפעוליים.

בנוסף מתקיימים הפורומים והיחידות הבאות :

- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים ומשפטיים, בראשותו של מנהל הסיכונים התפעוליים, מקיים מעקב שוטף אחר מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים, וכן אחר הפעולות הננקטות על-ידי היחידות השונות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.
- מנהל יחידת יישומים ואינטגרציה משתתף בועדה לאבטחת מידע בראשות מנכ"ל מת"ף.
- מנכ"ל הבנק ומנהל חטיבת המשאבים משתתפים בפורום סיכונים תפעוליים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי ומנכ"ל החברה האם.
- מנהל חטיבת המשאבים משתתף בפורום המשכיות עסקית בשעת חירום הקבוצתי.
- יחידת יישומים, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים, אחראית על הטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון.

ט. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הנדון אחת לרבעון, בהנהלה ובדירקטוריון.

י. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים התפעוליים

הבנק מבסס את מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.

ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

א. כללי

סיכון משפטי מוגדר בבנק כסיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית.

ב. מדיניות וניהול הסיכון המשפטי והרגולטורי

הבנק פועל על בסיס ובהתחשב במדיניות הקבוצתית לניהול הסיכון המשפטי ובהתאמה לצרכי הבנק. המדיניות מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה - במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. תיאובן הסיכון המשפטי בבנק מוגדר בקריטריונים איכותיים ("סיבולת סיכון") ולא כמותיים. הבנק נוקט במדיניות שמרנית של סיבולת סיכון נמוכה ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ושל אפס סובלנות, בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין פליליות, משמעותיות או צרכניות.

במסגרת ניהול הסיכון, הבנק פועל לאיתור מראש של סיכונים משפטיים הכרוכים בתהליכים השונים על כל שלביהם. על פי מתכונת זו בוחנת הלשכה המשפטית של הבנק כל מוצר/שירות חדש או פעילות חדשה ואף עורכת את מכלול המסמכים המיוחדים, ככל שנדרש, הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נוקט הבנק באמצעי איתור ומיפוי שוטפים, לרבות באמצעות סקר סיכונים קבוצתי, במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים הקשורים לעבודת הלשכה לייעוץ המשפטי ובאמצעות תהליכי הפקת לקחים לשם מניעת הישנות הסיכון.

הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בהוראות הדין, בחקיקה, בתקינה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של יחידות הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית עורכת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במערך המסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, אם לא שונו על ידי החברה האם, ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף נקבעים בבנק נהלים המבוססים על הנהלים המופצים ע"י החברה האם, למעט נהלים עצמאיים בנושאים הייחודיים בבנק ולפי הצורך ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים ורגולטוריים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת ניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון תפעולי, מועבר למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח ביחס לאירוע. מנהלת הסיכונים המשפטיים ממליצה לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעורכי דין בלשכה המשפטית, בעובדי הביקורת הפנימית, מנהלת הסיכונים הראשית ועובדי הבנק הרלוונטיים, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

המערך המשפטי של החברה האם פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתיים.

חברות הבנות בקבוצה והבנק ביניהן, הונחו ליישם, בשינויים המחויבים, את מדיניות החברה האם בכל הנוגע לניהול הסיכונים המשפטיים כאמור, לקבל את ההכוונה המקצועית של ראש המערך המשפטי של החברה האם ולדווח לה, הן דיווח פרטני לפי הצורך והן דיווח תקופתי, על סיכונים משפטיים שאותרו על ידן. כמו כן הוקמה וועדה לניהול סיכונים משפטיים בקבוצה המתכנסת תקופתית ונידונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

סיכון ציות על פי הוראה זו נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

ביום 27 בינואר 2011 פורסם ברשומות חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011 שמטרתו לייעל את האכיפה של הוראות חוק ניירות ערך ולקצר את משך הזמן שבין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את הענישה לחומרת ההפרה.

הבנק מקיים פעילות ענפה בתחום ניירות ערך וניהול ההשקעות, המתבצעת במטה ובסניפי הבנק. הבנק פועל בתוך מערכת רגולטורית של חוקים, תקנות, צווים, כללים, הנחיות והוראות המתפרסמים על-ידי הרגולטורים השונים – רשות ניירות ערך, המפקח על הבנקים, משרד האוצר וכדומה.

לבנק מחויבות למילוי מלא וקפדני של דיני ניירות הערך החלים עליו. במסגרת פעילותו, נערך הבנק להטמעת עיקרי החוק, הדירקטוריון מינה את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על אכיפה מינהלית ואישר תוכנית מסגרת לאכיפה פנימית באחריות הממונה על האכיפה, במסגרת מערך ניהול הסיכונים הראשי בבנק.

הבנק, בשיתוף עם החברה האם, בסיוע יועצים חיצוניים אישר תוכנית אכיפה פנימית בני"ע, וביצע מיפוי של הוראות דיני ניירות ערך הרלוונטיות לפעילותו לצורך איתור חשיפות ופערים בנהלים, תהליכים ובקורות הקיימים בבנק, והסדרתם במסגרת תוכנית האכיפה הפנימית מתמשכת.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות הציות של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נדונה בוועדה לניהול סיכונים. לבנק קיימת בנוסף, תוכנית ציות כנדרש על פי הוראת נוהל בנקאי תקין 308. עיקרי תוכנית הציות כוללים את תפקידי ותחומי האחריות של קצין הציות, את הכלים והאמצעים לשם בקרה ותמיכה שוטפת בנושא הציות ואת מנגנוני הדיווח לשם אכיפת הציות.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון, אשר אחראית גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור.
- יחידת הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתוכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, כמו גם על בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות על מנת לוודא כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת הון. היחידה, בסיוע הלישכה המשפטית, עוקבת באופן שוטף אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.
- בהתאם לנוהל בנקאי תקין 308, על הבנק לערוך סקר תשתיות ומיפוי הוראות צרכניות מדי חמש שנים.
- הבנק נסמך על סקר התשתיות אשר נערך על ידי החברה האם.
- לצד מנהלת הסיכונים הראשית פועלים נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותה במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות היחידה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן.
- החשיפה לסיכוני ציות מרוכזת במסמך החשיפה הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים.
- בנוסף, בתוכנית הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקורות אירוע.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "איסור הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המיגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת איסור הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.
- ב- 24 בינואר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוללת בין היתר, יישום סטנדרטים בינלאומיים חדשים בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, בהתבסס, בין היתר, על הנחיות ה- Financial Action Task Force (FATF). התיקונים להוראה שמים דגש על נושאי הגברת הפיקוח על שלוחות תאגידים מחוץ לישראל ועל חיזוק מעמדו של האחראי בארגון על מילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון התש"ס - 2000 והקשר עם הביקורת הפנימית. הבנק נערך ליישום ההוראה במסגרת הקבוצה.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי, לאחר שזו נידונה בוועדה לניהול סיכונים.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון אשר אחראית גם על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. יחידת איסור הלבנת הון אחראית על:
- טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
- פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
- הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק בסניפים ובחטיבה העיסוקית נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים.
- הבנק עורך ימי עיון מפעם לפעם לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.
- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה ויודא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ד. דיווח על החשיפה

אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותה במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם. אחת לשנה מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק. הדיווח כולל, בין היתר, סיכום פעילות היחידה, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם וכן תכנית עבודה שנתית. בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקרות אירוע. החשיפה לסיכוני איסור הלבנת הון מרוכזת במסמך החשיפות הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון ליציבות הבנק ולרווחיותו על רקע פרסומים שליליים, נכונים או שגויים המתייחסים לתאגיד הבנקאי, ושעלולים לגרום למצב של חוסר אמון באיתנותו, אמינותו, מהימנותו או ביושרו של התאגיד ואף יביאו לירידה בבסיס הלקוחות, או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות. ידיעות בתקשורת על ערוציה השונים ו/או שמועות בשוק משפיעות על התפיסה הציבורית את הבנק ומהוות פקטורים משמעותיים בקביעת רמת הסיכון בקטגוריה זו.

סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים שונים כגון סיכון תפעולי, סיכונים שוק, סיכון אשראי, סיכון ציות, הלבנת הון ועוד, ואשר דבר פרסומם גורר במקרים רבים התממשות של סיכון מוניטין (לדוגמא: השבתת אתר הבנק, סכסוך עבודה, אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי על אירוע התממשות סיכונים אשראי או סיכונים שוק ועוד).

בחודש ינואר 2013 אושרה בדירקטוריון מדיניות ניהול סיכון המוניטין.

סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי

סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עיסוקו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים.

סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון הנגזר מהחלטות עיסוקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם, בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים, רכישות ומיזוגים והגדלת השקעה בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של ההתאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התוכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מצב המשק בישראל משפיע ישירות על התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות להון הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

השפעת הסיכון הכוללת	תאור הסיכון	גורם הסיכון
בינונית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	השפעה כוללת של סיכונים אשראי
בינונית	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הביטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינמליים.	סיכון בגין איכות לווים וביטחונות
קטנה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
קטנה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הנק ובהונו.	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	השפעה כוללת של סיכונים שוק
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק	סיכון ריבית
קטנה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה	סיכון אינפלציה
קטנה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשערי החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	סיכון שער חליפין
קטנה	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	סיכון מחירי מניות
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	סיכון חילות
בינונית	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כח אדם, או אירוע חיצוני.	סיכון תפעולי
קטנה	סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	סיכון משפטי
קטנה	סיכון לפגיעה ברווחים או בהון כתוצאה מחקיקה פוגעת.	סיכון רגולטורי
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח או בהון העלול להווצר מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, המחייבות את הבנק ובכללן הוראות חוק ורשויות בתחום יחסי הבנק עם לקוחותיו.	סיכון ציות
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להווצר כתוצאה מאי עמידה בהוראות החוק והרגולציה בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכון עלולה לגרום עיצומים כספיים משמעותיים, הוצרות של אחריות פלילית של הבנק והתממשות סיכון מוניטין.	סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור
קטנה	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עימו.	סיכון מוניטין
קטנה	סיכון התחרות הוא סיכון לשחיקה ברווחים על רקע לחץ תחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הסיכון האסטרטגי הוא סיכון הנגזר מהחלטות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות והינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק התכניות העיסוקיות, המשאבים המוקצים ואיכות היישום.	סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי

באזל 2

א. רקע

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון (להלן - "באזל 2") פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, מחושבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד.

נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם הבנק וסביבתו העסקית, תהליך ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. התהליך הנ"ל כולל, בין היתר, קיום מנגנונים מובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים ותרחישי קיצון, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת, קיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים ועוד. התהליך כולל טיפול במכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, לרבות סיכונים שאינם נכללים בחישובי הנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור.

ב. הוראות בנק ישראל

בשנת 2010 איגד בנק ישראל את הנחיות באזל 2 השונות במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות בנושא מדידה והלימות הון ופרסם הנחיות שונות הקשורות ליישומן.

במהלך שנת 2012 ועד לפירסום הדוח פורסמו בעניין זה ההוראות כדלקמן:

1. ניהול בנקאי תקין 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי".
2. ניהול בנקאי תקין 310 בנושא "ניהול סיכונים".
3. ניהול בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון האשראי".
4. ניהול בנקאי תקין 339 בנושא "ניהול סיכון שוק וריבית".
5. ניהול בנקאי תקין 301 בנושא "דירקטוריון".
6. ניהול בנקאי תקין 315 בנושא "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".
7. ניהול בנקאי תקין 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות".
8. טיוטות לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין בנושאים הבאים:
 - הוראות 205-201, 208, 211 ו-299 בעקבות הוראות באזל 3.
 - הוראה 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".
 - הוראה 319 בנושא "בקרת אשראי".

הוראות באזל 3

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" (להלן באזל 3), הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של הון הבנק וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עיקביות בהגדרת ההון בעולם וחוסר גילוי (שקיפות) מידע שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בעולם.

במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ- 2% ל- 7% עד לסוף שנת 2018 ויחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ- 4% ל- 8.5% עד לסוף שנת 2018.

בנק ישראל קבע מדיניות הון לתקופת ביניים, לפיה יחס הון הליבה לא יפחת מ- 7.5% כבר בשנת 2010.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל 3 בישראל, פירסם הפיקוח על הבנקים ביום 28 במרס 2012 הנחיה בנושא "מסגרת באזל 3- יחסי הון ליבה מינימליים" הדורשת מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון ליבה בשיעור של 9% (במקום 7.5% הקיים היום) עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את יחס הון הליבה המזערי בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס של 10% עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לאמור לעיל, יחס הון הליבה שיידרש מהבנק הוא 9%. יחס הון הליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שייקבעו על ידי המפקח על הבנקים. הבנק לומד את ההוראה ובכוונתו להיערך כנדרש כדי לעמוד בהן.

להערכת הבנק, בהתבסס על הגדרות שפורסמו כאמור לעיל לגבי ההון ונכסי הסיכון בתום תקופת המעבר, מסתכם יחס ההון רובד 1 לנכסי סיכון ליום 31 בדצמבר 2012 ב- 9.16%.

יחס הון ליבה מחושב בהתאם להוראות הקיימות ליום 31 בדצמבר 2012 הוא 8.83%.

ג. הערכות הבנק

הנדבך הראשון - לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 2 החל מיום 31 בדצמבר 2009. סיכוני אשראי - הבנק מיישם בשלב זה את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל. סיכונים תפעוליים - הבנק החליט ליישם את הגישה הבסיסית (BIA). הבנק נערך ליישום הנדרש בנושא ניהול הסיכונים התפעוליים כנדרש בהוראה, לרבות היערכות ליישום בעתיד של הגישה הסטנדרטית. סיכוני שוק - הבנק בחר ליישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו נבחן הצורך בחישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - על-פי הנחיית המפקח על הבנקים פטורות החברות הבנות הבנקאיות של הבנק הבינלאומי והבנק בכללן, מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת נאותות ההון לבנק ישראל (תהליך ה-ICAAP), אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת נאותות ההון. תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות וזאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון.

בנוסף, נדרש במסגרת הנדבך השני, לבחון האם יש לבנק די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק (Stress Tests and Stress Scenarios). תרחישי הקיצון מהווים כלי חשוב בהערכת הנאותות ההונית אליה נדרש הבנק.

במהלך חודש דצמבר 2012 אישרו ההנהלה ודירקטוריון הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2012. תשתית תהליך נאותות ההון שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו בהתאם לפרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון.

דירקטוריון הבנק החליט כי במהלך שנת 2013 לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ- 13% וכי יחס ההון נדבך 1 במהלך שנת 2013 לא יפחת מ- 8.8% ויעמוד על לא פחות מ- 9.0% בסופה.

כחלק מהיערכות הבנק ליישום הוראות הנדבך השני ביצע הבנק את הפעולות והמהלכים כמפורט:

- במסגרת בניית מפת הפערים של הבנק, הבנק השלים את ביצועם של סקרי פערים ביחס ל- 14 עקרונות ה BIS כפי שנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.
- מתודולוגית סגירת הפערים שגובשה הינה מתודולוגיה קבוצתית, ככל הניתן, כך שביחס לכל פער שיהיה משותף לחברה האם ולבנק, הפתרון לסגירת הפער יגובש ויותווה ברמת הקבוצה ויועבר ליישום בבנק בהתאמות ובשינויים המתבקשים.
- הבנק ביצע התאמות במדיניות ניהול הסיכונים בתחומים שונים ובנהלים על בסיס הפערים שזוהו בסקרים.
- הנהלת הבנק אישרה תכנית עבודה תלת שנתית מונחית שיקולי הון, לסגירת הפערים שזוהו בסקרי הפערים.
- במקביל, נדרש הפיקוח על הבנקים לבצע תהליך סקירה והערכה של ה- ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה- Supervisory Review and Evaluation Process (SREP), על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים. במסגרת סקירה זו עשוי הפיקוח לדרוש מן הבנק תוספת הון או צעדי תיקון לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים.

הנדבך השלישי - דיווח מפורט של דרישות הגילוי הכלולות בהוראת השעה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון.

מס' טבלה	גילוי כמותי	גילוי איכותי	עמוד	עמוד
1	טבלה 2	דוח על השינויים בהון	145	באור 12 לדוחות הכספיים - מבנה ההון
2	טבלה 3	א. הלימות ההון – הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי	51	פרק באזל 2 בדוח הדירקטוריון
		ב. ביאור 12 לדוחות הכספיים- הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים	200	
3	טבלה 4	א. פרק מדיניות ניהול סיכונים- ניהול סיכונים אשראי	53	51
		ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים- הפרשה להפסדי אשראי		44
	טבלה ג'4	תוספת ו' לסקירת הנהלה- חשיפה למדינות זרות	130	
	טבלה ד'4	התפלגות החשיפה לפי צד נגדי, ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי	53	
	טבלה ה'4	פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי	57	
	טבלה ו'4	התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי תוספת ה- סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק	59,1	'28
	טבלה ז'4	חשיפה למדינות זרות, סיכון אשראי בעייתית- תוספת ו' לסקירת הנהלה	130	
	טבלה ח'4	תנועה ביתרה להפסדי אשראי: באור 4 לדוחות הכספיים – הפרשה להפסדי אשראי	186	
4	טבלה 5	סיכון אשראי, גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית לפני ואחרי הפחתות סיכון	55	ניהול סיכוני אשראי- הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי
5	טבלה 7	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית	58	ניהול סיכוני אשראי- מדיניות ניהול מערך הבטחונות
6	טבלה 8	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	63	א. ניהול סיכוני אשראי צד נגדי
		ב. ניהול סיכוני אשראי- מדיניות ניהול מערך הבטחונות		57
7	טבלה 10	סיכון שוק - גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית	64	החשיפה וניהול סיכוני שוק
8	טבלה 13	גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי : באור 3 לתמצית הדוחות הכספיים	183	א. דיון בגורמי סיכון
		ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים- שווי הוגן של ניירות ערך, ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני		44
9	טבלה 14	סיכון רבית בתיק הבנקאי	68	החשיפה והניהול של סיכוני שוק- חשיפה ברבית
			67	

משאבי אנוש

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כח אדם.

2011	2012	
847	842	מספר משרות ביום 31 בדצמבר
879	847	ממוצע שנתי של מספר המשרות

הגיל הממוצע של עובדי הבנק הוא כ- 41 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 13.7 שנים. כ-53% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ-23.5% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסיים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח הינו מן היעדים החשובים של הבנק. מטרת ההכשרה המתבצעת בבנק הינה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. היקף ההדרכה בשנת 2012 הסתכם בכ- 5,223 ימים.

ניוד עובדים

הבנק קבע תכנית רב שנתית לניוד עובדים ומנהלים. תכנית זו נותנת מענה להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חובת ניוד ורוטציה כחלק ממנגנון גידור הסיכונים של הבנק וכן לצרכי הבנק, להעשרה מקצועית, לקידום ולניהול הקריירה של העובדים. במהלך שנת 2012 נמשכה הרוטציה בתפקידים בהתאם לסוג התפקיד והצרכים הפרסונאליים.

מדיניות התגמול

עובדי הבנק מועסקים בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר מתעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים. וועדת שכר של הדיירקטוריון הינה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק, והיא קיימה 2 ישיבות בשנת 2012. בשנת 2012 נעזרה הוועדה בעבודה שנעשתה בחברה האם עבור הבנקים בקבוצה לצורך גיבוש מדיניות התגמול לבכירים, אשר תחול על התגמול משנת 2013 ואילך, תוך היוועצות במשרד סוארי כיועץ מקצועי ובמשרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' כיועץ משפטי, לצורך גיבוש מדיניות התגמול לבכירים. בהתאם להוראות המפקח מחודש אפריל 2009, דן דיירקטוריון הבנק בחודש ינואר 2013 במדיניות התגמול למנהלים הבכירים ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים בכירים והישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים הבכירים עם הבנק לטווח הארוך ובין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת. התגמול יגזר בעיקרו משיעור התשואה להון ובין השאר הוא קובע כי התגמול השנתי החל משנת 2013 יקבע על פי תוצאות הפעילות בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו לה. המודל קובע שיעור תשואה מקסימאלי, קובע יחס מידתי ומאוזן בין מרכיב התגמול הקבוע למרכיב המשתנה והוא מוקצה לבכירים בהלימה לעמידתם במדדי הצלחה כמותיים ואיכותיים שנקבעו מראש.

התגמול המשתנה ישולם לחברי הנהלת הבנק בשכר. למנכ"ל בלבד, שיעור של עד 25% מהמענק החל מתשואה שנקבעה במודל, יתורגם להקצאת אופציות למניות הבנק הבינלאומי. ככלל, נקבע כי המענקים לכלל הבכירים ישולמו ב- עד 3 פעימות שנתיות (60%, 30%, 10% מהמענק). ככלי נוסף לעידוד ההישגים בטווח הארוך, נקבעה תשואה מינימלית בתקופה בה טרם שולמו המענקים במלואם, המהווה תנאי לתשלום אותו חלק. המדיניות מתייחסת למנכ"ל הבנק וחברי הנהלת הבנק, והיא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה כאמור בשיתוף החברה האם.

באפריל 2012 שולם לעובדים מענק בגין הישגי הבנק בשנת 2011 בשיעור ממוצע של משכורת חודשית אחת. המענק שולם באופן דיפרנציאלי ההולם את הישגי הסניפים והיחידות ותרומתו של כל עובד להישגים אלה. לפרטים נוספים על מדיניות התגמול של הבנק, ראה בביאור 14. לדוחות הכספיים.

יחסי עבודה והסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב-1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. חברי הנהלת הבנק ומספר מצומצם של עובדים בתפקידים ייחודיים מועסקים בהסכמים אישיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם.

הסכם שכר אחרון נחתם בנובמבר 2010.

על פי ההסכם ישמרו הצדדים על שקט תעשייתי בכל עניין שהוסדר בו עד לחודש מרס 2013.

פרישה מוקדמת

עקב השינויים במערך האירגוני שחלו בעקבות הסבת מערכות המחשב ושילוב חלק מיחידות המטה עם הבנק הבינלאומי הוצעו לעובדים שתפקידם התייתר תכניות פרישה פרטניות בהסכמה.

תרומה לקהילה

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן - הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה. הבנק מאמץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק מעניק תמיכות וחסויות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. תרומות הבנק למטרות שונות הסתכמו בשנת 2012 בכ- 240 אלף ש"ח בהשוואה ל- 210 אלף ש"ח בשנת 2011.

קוד אתי

בבנק אוצר החייל קיים קוד אתי החל משנת 2005. הקוד האתי של הבנק פותח במתודולוגית "המרחב הפתוח" בו השתתפו כל עובדי הבנק, והוא מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח, העובד והסביבה.

בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד האתי מפורסם בפורטל הבנק ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. כמו כן, מרוענן בהשתלמויות שונות ובחוזרי רענון.

לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה הממונה על המשאבים, ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

שירותי תפעול

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מת"ף-חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי.

מת"ף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלוקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

מת"ף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים.

ההוצאות בגין השירותים כאמור שסיפקה מת"ף בשנת 2012 הסתכמו ב- 75.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 64.6 מיליון ש"ח בשנת 2011, גידול בשיעור של 16.7%.

הבנק משלם לחברת מת"ף חלק מהוצאותיה הכוללות את עלויות התפעול והפחת השוטפים המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המיחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מת"ף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי.

הסכמים מהותיים

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2011 הוארכו תנאי הסכם שנחתם בשנת 2007 עם חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ, עם שינויים מסויימים. ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק.

הליכים משפטיים

דבר תביעות משפטיות ראה ביאור 17.ב.2 לתמצית הדוחות הכספיים.

עניינים אחרים

ביום 16 באוגוסט 2012 נרשמה ברשם החברות הודעה על פירוק מרצון וחיסול של חברת אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ.

חברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ, חברה בת שאינה פעילה פעילות מסחרית וההשקעה בה אינה מהותית, נמצאת בהליך של פירוק מרצון.

במהלך הרבעון השני של 2012 נתקבל סך של כ- 0.8 מיליון ש"ח כדיבידנד מהחברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ וברבעון השלישי של 2012 סכום של כ- 18.7 מיליון ש"ח כדיבידנד וכהחזר ההשקעה בהון חברת אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ.

עיקרי שינויי חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ג – 2012

פורסמו ב- 27 לדצמבר 2012, במסגרת יישום המלצות דו"ח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות (דו"ח ועדת זקן) ונכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2013. העמלות העיקריות שבוטלו או שנו במסגרת התיקון הנ"ל - ביטול עמלת דמי ניהול לעסק קטן; ביטול עמלה בעד כרטיס מידע וכרטיס משיכת מזומן; ביטול עמלת דמי ניהול פקדון ני"ע בגין מק"מ וקרנות כספיות; ביטול עמלות המינימום בגין דמי ניהול פקדון ני"ע; קביעת עמלות מקסימום לקניה, מכירה ופדיון של ני"ע; קביעת תעריף מופחת עבור קניה ומכירה של ני"ע הנסחרים בבורסה בתל אביב באמצעות האינטרנט; הרחבת הפיקוח על עמלת העברת פקדון ני"ע גם להעברת פקדון לגוף פיננסי מחוץ למערכת הבנקאית; העלאת תקרת הפטור מעמלת טיפול באשראי ובביטחונות בגין הלוואות שאינן לדירור מ- 50,000 ש"ח ל- 100,000 ש"ח; ביטול עמלה בגין שינוי מועד חיוב בכרטיס אשראי (העמלה נגבית על ידי חברות כרטיסי האשראי).

בנוסף, ביום 28 בנובמבר 2012 הורה המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לבצע עד ליום 1 במרס 2013 תמחור מחדש של עמלות הנגבות בעד קניה, מכירה ופדיון ניירות ערך בגין מניות ואיגרות חוב, בהתחשב בשינויים שחלו במבנה העמלה במסגרת התיקון הנ"ל לכללי העמלות (קביעת שיעור דיפרנציאלי בהתאם לערוץ הפעולה וקביעת עמלת מקסימום) ובצורך להתאימן, ככל שניתן, למחיר שנגבה בפועל. על פי תחזית שערך הבנק, יישום המלצות הדוח עלול להביא להשפעה מהותית על הכנסות הבנק, אלא שהיקף ההשפעה אינו ניתן לאמידה באופן מהימן בשלב זה. התחזית מושפעת, בין היתר, ממצב המשק, מצב שוק ההון, היקפי הפעילות ועוד. מנגד, בחלק מן ההמלצות טמונה הזדמנות לפיתוח עסקים עבור הבנק.

הוראת המפקח על הבנקים בענין תיקון חוזה הלוואה לדירור וחוזים בנקאיים נוספים בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון

בעקבות פסק דין שניתן ביום 19.9.12 ע"י בית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, בערעור על פסק דינו של ביה"ד לחוזים אחידים, בענין שינוי/ביטול תנאים מקפחים בחוזה הלוואה לדירור של הבנק, הורה המפקח על הבנקים, ביום 13.11.12, לכל התאגידים הבנקאיים, לתקן את חוזה הלוואה לדירור וחוזים בנקאיים נוספים ולהתאימם לפסק הדין הנ"ל במועדים שנקבעו בהוראה, וכן, לפרסם את פסק הדין באתר האינטרנט של התאגידים הבנקאיים. הבנק נערך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

התוכנית להגברת התחרות בשוק הייעוץ הפנסיוני

בחודש מאי 2012, פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, במסגרת התוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני שפורסמה בחודש נובמבר 2010, טיוטה שניה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשע"ב-2012, אשר, בין היתר, קובעות שגם מבטח יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ושלגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. בנוסף, על פי הטיטה שיעור עמלות הפצה המירבי יורכב משני רכיבים, כאשר הרכיב הראשון יהיה הנמוך מבין 0.2% מההיתרה הצבורה ו-40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מההיתרה הצבורה, והרכיב השני יהיה הנמוך מבין 1.6% מההפקדות השוטפות ו-40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מההפקדות השוטפות. כמו כן מוצע, כי שיעור עמלת הפצה המירבי בגין קרנות השתלמות יישאר 0.25% מההיתרה הצבורה. בחודש מאי 2012, פורסמה טיוטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"ב-2012, אשר קובעת, בין היתר, כי לא ישולמו דמי עמילות (לרבות עמלת הפצה) ליותר מבעל רישיון אחד בשל אותה תקופה, אלא לפי הסכם בכתב שבו הוסכם על חלוקת דמי עמילות בין שני סוכני ביטוח. על אף האמור, יתכן תשלום עמלה לסוכן ביטוח שצירף לראשונה מבטח למוצר ביטוחי (לרבות מוצר פנסיוני), לאחר שמונה בעל רישיון אחר תחתיו, בתנאים ולתקופה המפורטים בטיטה.

ביום 24 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים)(תיקון מס' 5), התשע"ב-2012. הצעה כוללת, בין היתר, הוראות לענין בחירת בעל רישיון על ידי עובדים; וכן הצעה להחיל על בעלי רישיון את החובות החלות על מבטח בענין דוחות והודעות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"), תוך התאמה מסוימת לגבי תאגידים בנקאיים. יצוין כי בהצעת החוק אין, בסופו של דבר, התייחסות

להצעה, שהופיעה בתזכיר החוק שפורסם בחודש מרס 2011 במסגרת התכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני, להעניק סמכות לממונה לקבוע קריטריונים לעניין התקשרות יועץ פנסיוני שהוא תאגיד בנקאי עם מעביד או עם ארגון מעבידים.

בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012, הקובעות את שיעור דמי הניהול המירביים שחברה מנהלת של קופות גמל רשאית לגבות. תחילתן של התקנות האמורות ביום 1 בינואר 2013.

בחודש דצמבר 2012 פרסם הממונה חוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני, המתיר לגוף מוסדי להציע לעמית שיעור דמי ניהול הנמוך משיעור דמי הניהול המרבי, ובלבד שההצעה תהיה תקפה במהלך שנתיים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי הניהול בשיעור המוצע. בנוסף, החוזר קובע מספר מקרים בהם ניתן להעלות את דמי הניהול לפני השלמת התקופה האמורה, בתנאי שהגוף המוסדי הודיע על כך לעמית מראש ובכתב. החוזר ביטל את האפשרות להעלות את דמי הניהול בשל הוספת גורם הפצה המקבל עמלה מהגוף המוסדי (לרבות יועץ פנסיוני), שנכללה בחוזר קודם באותו עניין שפורסם בחודש יוני 2012. תחילתו של החוזר נקבעה ליום 1 במרץ 2013.

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012

ביום 9 ביולי 2012 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012. מטרת התיקון להסדיר את פעילות תעודות הסל במסגרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וכמו כן להסדיר במסגרת חוק זה מכשיר פיננסי חדש- "קרן סל". קרן סל תהיה קרן נאמנות סגורה, מחקה, היינו שיעודה השגת תוצאות הדומות ככל האפשר לשיעור השינוי בנכס המעקב שלה. במסגרת התיקון לחוק, מוצע להחיל חלק נכבד מהוראות החוק החלות כיום רק על קרנות נאמנות גם על תעודות סל וקרנות סל.

הצעת חוק הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (יועץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012

ביום 24 ביולי 2012 אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 19) (יועץ השקעות כללי ושיווק השקעות כללי), התשע"ב-2012. הצעת החוק נועדה להסדיר באופן נפרד את העיסוק ביועץ השקעות כללי ובשיווק השקעות כללי, שמשמעם מתן שירותי ייעוץ / שיווק השקעות למספר רב של אנשים, שאינו מותאם באופן ספציפי לצרכיו ומאפייניו של לקוח ספציפי ושאינו אינטראקציה בין-אישית בין נותן הייעוץ למקבלו. העיסוק ביועץ השקעות כללי אינו מחייב רישיון אולם מחייב מתן גילויים שונים על ידי היועץ, לרבות גילוי על ניגודי עניינים ופרטים על היועץ והכל בהתאם לאופי הייעוץ הכללי. התיקון לחוק ככל שיתקבל ייכנס לתוקפו שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות.

תקנות הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"ב-2012

ביום 14 ביוני 2012, פורסמו תקנות הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"ב-2012.

התקנות קובעות חובות דיווח שונות על בעלי רישיון, וביניהן חובת מתן דוח רבעוני על ידי מנהלי תיקים ללקוחותיהם, חובת הגשת דוחות מידיים, דוחות רבעוניים ודוחות שנתיים וכן דוח חודשי של תאגיד בנקאי, לרשות ניירות ערך. חובת הדיווח המיידית לרשות ניירות ערך חלה הן על בעל הרישיון והן על התאגיד המורשה או התאגיד הבנקאי שבו הוא עובד או משמש כבעל שליטה או נושא משרה.

בין הנושאים לגביהם חלה חובת דיווח מיידית גם חובת דיווח על חשד סביר למעילה (היינו עבירת גניבה, מרמה, סחיטה, עושק או הונאה, כמפורט בחוק העונשין) של בעל רישיון בתאגיד בנקאי או של עובד בתאגיד מורשה בכספי התאגיד או בכספי לקוחות התאגיד. יצוין כי חובת הדיווח לרשות ניירות ערך חלה על אותן עבירות המחייבות דיווח של הבנק למפקח על הבנקים, אולם ללא קביעת סכום מינימום לדיווח.

לענין חובת הדיווח החודשי של התאגידים הבנקאיים, חובה זו תחול על כל העסקאות שבוצעו בניירות ערך ובכספים פיננסיים באמצעות יועצי השקעות, בחשבונות לקוחות מיועצים. תקנות אלו נכנסו לתוקף ביום 14 בדצמבר 2012. הבנק נערך ליישום התקנות. בשיתוף עם החברה האם.

תיקון חוק קופות הגמל

בתיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק קופות הגמל"), שנעשה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 (להלן: "חוק ההתייעלות הכלכלית"), שפורסם ביום 23 ביולי 2009, נקבע כי חברה מנהלת לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג מסוגי קופות הגמל המפורטים בתיקון (למעט קופות גמל מסוימות המפורטות בתיקון).

תחילתו של התיקון הנ"ל לחוק קופות הגמל ושל האיסור הנ"ל נקבעה ליום 1 בינואר 2011, נדחתה בהמשך ליום 1 ביולי 2011 ולאחר מכן ליום 1 בינואר 2012 תוך קביעה שהאיסור לא יחול על קופות גמל מרכזיות לפיצויים. בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התשע"ב - 2012, שפורסמו ביום 30.8.12 ותחילתן ביום 1 בינואר 2012, נקבע כי אם ביום תחילתו של חוק ההתייעלות הכלכלית האמור לעיל (יום 15 ביולי 2009) חברה מנהלת ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג מסוגי קופות הגמל המפורטים בתקנות - באמצעות יותר ממתפעל אחד, או שכתוצאה מהעברה או מיזוג שלה עם חברה מנהלת אחרת בנסיבות המפורטות בתקנות, היא ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג כאמור באמצעות יותר ממתפעל אחד, ושערב תחילתן של התקנות ניהלה יותר מקופת גמל אחת מכל סוג כאמור באמצעות יותר ממתפעל אחד - (א) היא תהיה רשאית להמשיך ולנהל, באמצעות כל אחד מהמתפעלים כאמור, קופת גמל אחת מכל סוג כאמור עד ליום 1 בינואר 2014; (ב) אם לאחר תחילת התקנות העבירה תפעול של קופת גמל כאמור בס"ק (א) בין גופים שכל אחד מהם כאמור בס"ק (א) מתפעל קופת גמל אחת מהסוג המועבר - להמשיך ולנהל את קופת הגמל הנוספת שתפעולה הועבר באמצעות המתפעל הנעבר, עד לתום שנה מההעברה או עד ליום 1 בינואר 2014 לפי המוקדם.

חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011

ביום 17 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. מטרת החוק הינה להגביר את יעילותה וגמישותה של מערכת האכיפה הקיימת בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הביטוח"), בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק קופות הגמל") ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.

במסגרת זו, ביחס לחוק הביטוח ולחוק קופות הגמל, בין היתר, הורחבו סמכויות הפיקוח והברור המינהלי של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר ועודכנו ההוראות המתייחסות לעיצומים כספיים, תוך עדכון (במרבית המקרים הגדלה) סכומי העיצום הכספי, הנגזרים מחומרת ההפרה, זהות המפר, ובמקרים מסוימים היקף הנכסים המנוהלים על ידו.

החוק מטיל על מנכ"ל התאגיד חובה לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת ביצוע הפרה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, ומטיל עליו עיצום כספי במקרה של הפרה. הוראות חוק הביטוח וחוק קופות גמל לעניין עיצומים כספיים, הכלולות בחוק, נכנסו לתוקף ביום 17.8.12. נכון ל-יום 31 בדצמבר 2012 אין בבעלות הבנק חברה לניהול קופות גמל.

חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011

ביום 27 בינואר 2011 פורסם ברשומות חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011. בהתאם לדברי ההסבר לחוק, מטרת החוק הינה לייעל את האכיפה של הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 ("חוק ני"ע"), חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995 ("חוק הייעוץ") וחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994, לקצר את משך הזמן שבין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את הענישה לחומרת ההפרה.

הבנק נערך להטמעת עיקרי החוק, ובכלל זה אומצה תוכנית אכיפה פנימית באחריות ממונה על אכיפה, במסגרת מערך ניהול הסיכונים בבנק. במסגרת זו ביצע הבנק, בסיוע יועצים חיצוניים, מיפוי של הוראות דיני ניירות ערך הרלוונטיות לפעילות הבנק לשם סקירת נהלי ותהליכי הבנק לרבות הבקורות הקיימות, לצורך איתור חשיפות ופערים, והסדרתם במסגרת נהלי ותהליכי הבנק לצד תוכנית אכיפה פנימית מתמשכת.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב – 2012

ביום 14 במאי 2012 פורסם חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13) התשע"ב. התיקון מוסיף לחוק ההגבלים העסקיים ("החוק") מנגנון של עיצומים כספיים, ומאפשר לממונה על ההגבלים העסקיים להטיל על תאגידים עיצומים כספיים בסכום של עד 24 מיליון ש"ח בגין הפרות שונות של החוק. על דרישה להטלת עיצום כספי יהיה ניתן להגיש ערר לבית הדין להגבלים עסקיים. אין בתשלום עיצום כספי שהוטל כדי לגרוע מהאחריות הפלילית בגין הפרת החוק, אולם מי שהוגש נגדו כתב אישום בשל הפרה לא יחוייב בתשלום עיצום כספי בגינה. התיקון אוסר על עריכת הסדרים לשיפוי וביטוח בגין עיצומים כספיים שיוטלו על פיו, למעט הוצאות עבור הליכים.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב – 2012

החוק פורסם ביום 5 באוגוסט 2012 ומטרתו להטיל סנקציות על גורמים המסייעים לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק או אמצעי נשיאה לנשק להשמדה המונית וכן קביעת מגבלות על תאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן. החוק מסמיך ועדת שרים להכריז על יחיד ו/או על תאגיד "גורם זר מסייע" בהתקיים תבחינים שונים שמהותם הוכחת סיוע לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה או בהשגת נשק להשמדה המונית ו/או אמצעי נשיאה לנשק כאמור וכן מסמיך את הוועדה להכריז על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן". הכרזות אלה תתפרסמנה באמצעות מטה הסנקציות שיוקם על פי החוק. הכרזה על "גורם זר מסייע" מטילה איסור לקיום פעילות כלכלית עם אותו גורם מוכרז. הכרזה על גורם זר שהוא תאגיד כ"תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן" מטילה איסור השקעה באותו תאגיד כלהלן:

- מוסד פיננסי יהיה מנוע מהשקעה בתאגיד זה לרבות מהשקעה בדרך של הלוואה שסכומה עולה על 5% מהון התאגיד.
- אדם פרטי יהיה מנוע מהשקעה בתאגיד זה בסכום העולה על 100,000 ש"ח מצטבר כל 6 חודשים.

בנוסף ההכרזות האמורות מטילות סנקציות כלכליות על גורמים הקשורים לאותו גורם מוכרז (מי ששולט בגורם ששמו התפרסם, מי שנשלט על ידו ומי שבעל עניין בו).

עבירות על החוק – דהיינו ביצוע פעילות כלכלית עם מי שהוכרז "גורם זר מסייע" ו/או השקעה בגורם זר שהינו תאגיד שהוכרז כ"תאגיד זר מסייע" דינם מאסר ו/או קנס ו/או חילוט רכוש כמפורט בחוק.

חוק זה מבטל את חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח – 2008. טרם פורסמו התקנות הנדרשות על פי החוק. הבנק בוחן את משמעויות החוק החדש ונערך ליישום, בשיתוף עם החברה האם.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 14 במאי 2012 פורסם חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 10), התשע"ב-2012. בהתאם לתיקון, בין היתר, הוטלו חובות דיווח על סוחרים באבנים יקרות, הורחבה ההגדרה של נותן שירותי מטבע, הוטלה על נותני שירותים פיננסיים החובה לדווח על פעולות ברכוש שטרם הושלם ביצוען וכן חובת הדרכה של עובדיהם והוענקה סמכות לנגיד בנק ישראל לקבוע תנאי כשירות למינוי אחראי על איסור הלבנת הון בתאגידים הבנקאיים.

ביום 12 ביולי 2009 התקבלה במליאת הכנסת החלטה על החלת דין רציפות להצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7) התשס"ז - 2007. בין עיקרי התיקונים המוצעים - הרחבת הגדרת "שליטה" לצורך סעיף 7 לחוק, הרחבת המגזר של "נותני שירותי מטבע" גם על מי שעיסוקו אינו למטרת רווח, שינוי הוראות החוק הנוגעות להגבלות על גילוי ודיווח והרחבת העבירות לפי חוק מע"מ שיקבעו כעבירות מקור. עוד מוצע לערוך מספר תיקונים הנוגעים להיבטים הפליליים של החוק בעקבות ביקורת של בית המשפט העליון, וכן לקבוע את בית המשפט לעניינים מנהליים כערכאה אליה מוגשות עתירות על החלטות ועדת עיצומים.

כמו כן התקיימו דיונים בענין הוספת עבירת מס לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה כעבירת מקור בחוק איסור הלבנת הון. ביום 13 בדצמבר 2011 עברה בקריאה ראשונה הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 10), התשע"ב-2011. בהתאם להצעה, בין היתר, יתוקן סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון כך שכל סוגי הרכוש, ובלבד ששווי של הרכוש הוא 50,000 ש"ח ומעלה, יוכלו להוות "רכוש אסור" לצורך העבירה של איסור עשיית פעולה ברכוש אסור. כן מוצע לבטל את חריג כלל "עצימת העיניים" לסעיף 4 הנ"ל.

ביום 5 בנובמבר 2012 פורסמה הצעת חוק העמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2012, אשר מוסיפה לרשימת עבירות המקור שבתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961, עבירה לפי סעיפים 117(ב)(1), 117(ב)(3) – (8), 117(ב) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 ועבירה לפי סעיף 98(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963.

הצעת חוק איסור הלבנת הון (הוצאת כספים מישראל בעבור מסתנן- עבירת מקור) (הוראת שעה), התשע"ב-2012 והצעת חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (איסור הוצאה מישראל של כספי מסתנן- הוראת שעה), התשע"ב-2012 - ביום 23 ביולי 2012 התפרסמה הצעת חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (איסור הוצאה מישראל של כספי מסתנן- הוראת שעה), התשע"ב-2012, שמטרתה לסייע בהתמודדות עם תופעת ההסתננות לישראל, באמצעות קביעת איסור פלילי על העברת כספים של מסתנן מחוץ לישראל. הצעת החוק קובעת כעבירה הוצאת כספים מחוץ לישראל, על ידי המסתנן עצמו או באמצעות אחר ("הצעת חוק מניעת הסתננות").

בהמשך להצעת חוק מניעת הסתננות, פורסמה ביום 6 באוגוסט 2012 הצעת חוק איסור הלבנת הון (הוצאת כספים מישראל בעבור מסתנן- עבירת מקור) (הוראת שעה), התשע"ב-2012, הקובעת כי העבירה, שנקבעה בהצעת חוק מניעת הסתננות, מהווה עבירת מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב – 2012

ביום 19 במרץ 2012 פורסם חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012. במסגרת תיקון זה נקבעו, בין היתר, כללים והסדרים בענין מינוי והפסקת כהונה של דירקטורים בתאגידים בנקאיים שהינם חברות ציבוריות ובענין תאגידים בנקאיים ללא גרעין שליטה; הסדרה נרחבת של הועדה למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי (בעיקר בענין תאגידים בנקאיים ללא גרעין שליטה); וכן הרחבת ההסדרה של סמכויות המפקח בעת בחינת מועמד לכהן כנושא משרה בתאגיד בנקאי, לרבות הוראה כי החלטת המפקח בענין תהיה מנומקת בכתב. בנוסף, נקבע כי בין בעלי התפקידים שיהיו כפופים להליך בחינה של המפקח יכלל היועץ המשפטי ועד שבעה בעלי תפקידים נוספים שיהיה רשאי המפקח להורות גם בתאגידים בנקאיים עם גרעין שליטה (בעבר הסמכות היתה עד ארבעה). כמו כן, נקבע כי המפקח מוסמך, בתנאים שנקבעו, לאשר חריגה מהדרישה לנסיון קודם בעת מינוי מבקר פנימי וכן הובהר כי הממונה על המבקר הפנימי הוא הדירקטוריון ולא רק יו"ר הדירקטוריון. יצויין כי בתיקון לא נכללה, בסופו של דבר, דרישה להליך בחינה מחדש על ידי המפקח לפחות מידי שלוש שנים לגבי המשך כהונה של דירקטורים. בהתאם לכך נמסר כי בנק ישראל ערך ההתאמות הדרושות גם בנוהל הבנקאי.

הבנק נערך להתאמות הדרושות בהתאם לתיקון.

חוק החברות (תיקון מס' 19), התשע"ב-2012

ביום 17 ביולי 2012 פורסם חוק החברות (תיקון מס' 19), התשע"ב-2012. התיקון מסדיר באופן מפורט את תחום הבראת החברות, המבוסס כיום בעיקר על סעיף 350 לחוק החברות ועל תקנות שהותקנו מכוחו.

התיקון כולל, בין היתר, הקלה לחברות לקבל צו הקפאת הליכים לתקופה ארוכה מהאפשרי היום, אפשרות למנות נושא משרה בחברה כבעל תפקיד ליישום הליכי הבראה, מתן אפשרות לחברה בהבראה, לגייס מימון ואשראי חדש, תוך שימוש בנכסים משועבדים, הן ע"י מכירת הנכס והן ע"י שעבוד הנכס בדרגה גבוהה יותר, תוך מתן "הגנה הולמת" כהגדרתה בחוק ועוד.

תחילתו של התיקון לחוק שישה חודשים מיום פרסומו, עם זאת בסמכותו של בהמ"ש להורות לאחר ששוכנע כי הדבר מוצדק והוגן כי הוראות החוק כולן או חלקן יחולו גם על הליך תלוי ועומד שהוגש לבית המשפט לפני יום התחילה.

חוק החברות (תיקון מס' 20) התשע"ב-2012

ביום 12 בנובמבר 2012 פורסם תיקון מס' 20 לחוק החברות, הקובע הסדרים לאישור תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברות ציבוריות ובחברות פרטיות שהנפיקו אג"ח לציבור, וביניהם:

-חובת קביעת מדיניות לענין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה ("מדיניות תגמול") שתאושר לפחות אחת ל-3 שנים גם על ידי האסיפה הכללית ברוב בעלי המניות שאינם בעלי שליטה ושאינם בעלי עניין אישי אשר השתתפו בהצבעה או שקולות המתנגדים מביניהם לא עלה על 2% מכלל זכויות ההצבעה בחברה. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לאשר

מדיניות תגמול על אף התנגדות האסיפה, וזאת מנימוקים מפורטים ולאחר שדנו בה מחדש ומצאו כי היא לטובת החברה. המדיניות תקבע בהתאם לשיקולים, העניינים וההוראות שנקבעו בחוק לענין זה. חובת מינוי ועדת תגמול של הדירקטוריון, בהרכב שנקבע בהצעה, אשר בין תפקידיה: (1) המלצה על מדיניות תגמול לנושאי משרה; (2) אישור התקשרות עם נושאי משרה בנוגע לתנאי כהונתם והעסקתם (במקום ועדת ביקורת);

בין היתר נקבע כי תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל יאושרו על ידי ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית ברוב מיוחד (אלא אם הם תואמים את מדיניות התגמול וועדת התגמול מצאה, לגבי מועמד שאין לו זיקה לבעל שליטה כי הבאת העסקה לאישור האסיפה תסכל את ההתקשרות). במקרים מיוחדים ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר את תנאי ההעסקה על אף התנגדות האסיפה הכללית.

התיקון נכנס לתוקף ביום 12 בדצמבר 2012 ויחול על התקשרויות עם נושאי משרה שיאושרו החל מיום כניסתו לתוקף. עד ליום 12 בספטמבר 2013 על התאגידים הרלבנטיים לאשר מדיניות תגמול בהתאם לחוק. כמו כן נקבעו הוראת מעבר לגבי התקשרויות בתקופה שעד לאישור מדיניות התגמול.

יצוין כי על פי התיקון שר המשפטים רשאי לקבוע כי הוראות אלה לא יחולו על סוגים של חברות ציבוריות או חברות אגרות חוב.

הבנק על אף שאינו תאגיד ציבורי נערך לקיום הוראות אלה במועדן בשיתוף עם החברה האם, בשינויים המחוייבים.

הוראת המפקח על הבנקים בענין סיכונים סביבתיים לתאגידים בנקאיים

ביום 11 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים הוראה חדשה בנושא סיכונים סביבתיים לתאגידים בנקאיים (להלן: "ההוראה").

ההוראה מגדירה סיכון סביבתי כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, וקובעת שהחשיפה לסיכונים אלו קיימת במספר היבטים של פעילות התאגידים הבנקאים והיא נכללת במסגרת הסיכונים האחרים (סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות).

ההוראה דורשת מהתאגיד הבנקאי להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הנם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי, ולפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בקבוצה הבנקאית, לרבות נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכת התקופתית של איכות האשראי שהועמד. בהתאם להוראה, אישר הדירקטוריון של הבנק קריטריונים ולוחות זמנים ליישום האמור בהוראת המפקח על הבנקים.

הוראת המפקח על הבנקים בענין דו"ח על אחריות תאגידית

ביום 3 באוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דו"ח על אחריות תאגידית. בהתאם להוראה, ידרשו התאגידים הבנקאיים לפרסם לציבור דו"ח לתקופה של עד שנתיים על אחריות תאגידית, כמפורט בהוראה. הדו"ח יפורסם לגבי התקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2012. הבנק נערך ליישום ההנחיה בשיתוף עם החברה האם.

FATCA – FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT

בהתאם להוראות ה- (FATCA) FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT, במטרה להעמיק את גביית המס מישויות אמריקאיות שבבעלותן נכסים מחוץ לגבולות ארה"ב, ידרשו מוסדות פיננסיים זרים (FOREIGN FINANCIAL INSTITUTIONS), לרבות בנקים ברחבי העולם, להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים אצלם ע"י אותן ישויות. לצורך כך, על המוסדות הפיננסיים הזרים להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקאית (IRS). מוסד פיננסי שלא יחתום על הסכם כאמור ו/או שלא יפעל בהתאם להוראות הנ"ל, יהיה כפוף, בין היתר, לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% מהתשלומים המגיעים לבנק ו/או ללקוחותיו ממקורות אמריקאיים.

בתחילת אוגוסט 2012 הוקם ע"י משרד האוצר צוות בראשות הממונה על הכנסות המדינה ובשיתוף נציגי בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך ומשרד המשפטים. הצוות הוקם במטרה להגיע להסכם בילטרלי בין ארה"ב לישראל בנוגע ליישום ה- FATCA (הסכמים בנושא זה הושגו בין ארה"ב למדינות אחרות). הסכם כאמור עשוי להפוך את רשות המס הישראלית לגורם ביניים בין המוסדות הפיננסיים הישראליים ל- IRS האמריקאי. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות בחקיקה ונערך בהתאם בשיתוף עם החברה האם.

שירותי קסטודי בשוק ההון הישראלי

ביום 29 בדצמבר 2011 פרסמה הוועדה הבין-משרדית לבחינת שוק הקסטודי בישראל את המלצותיה הסופיות ביחס להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון הישראלי (להלן: "הוועדה" ו-"הדוח", בהתאמה). לפי הדוח, המונח קסטודי מתייחס לשירות של משמורת ניירות ערך עבור בעליהם באופן שמתעד את זכויות הבעלות של המשקיע ומגן עליהן, וכן מאפשר למשקיע ליהנות מפירותיה של בעלות זו (להלן: "שירותי קסטודי"). הדוח כולל את המלצותיה של הוועדה ביחס להסדרה רגולטורית של שירותי קסטודי בישראל, לרבות בנוגע להשקעות בחו"ל, המתייחסות, בין היתר, להגדרת מהות שירותי הקסטודי והגופים המעורבים במתן השירותים (כגון: קסטודיאן, מתווך, קסטודיאן צד ג' ותת-קסטודיאן), והגדרת חובות בסיסיות של נותן שירותי קסטודי (הפרדת נכסים, רישום, תיעוד ודיווח, ביקורת וכיו"ב). נאמר בדוח כי ההסדרה, הפיקוח והאכיפה של המלצות הוועדה יבוצעו על ידי הרגולטורים המפקחים הרלוונטיים לגוף שמעניק את שירותי הקסטודי. במכתב מיום 16 בינואר 2013 של המפקח על הבנקים לתאגידי הבנקאיים, נקבע, בין היתר, כי תאגידי בנקאיים המספקים שירותי קסטודי ללקוחותיהם, בין באופן ישיר (קסטודיאן) ובין באופן עקיף (מתווך), יפעלו על פי המלצות הוועדה, וכי בכוונת המפקח לשלב בעתיד את המלצות הוועדה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין, כאשר עד אז יפרסם המפקח הבהרות לאופן יישום ההמלצות, ככל שידרש, באמצעות "שאלות ותשובות". על פי מכתב המפקח הנ"ל, התאגידי הבנקאיים נדרשים ליישם את המלצות הוועדה החל מיום 1 באוקטובר 2013, כאשר יישום מוקדם מומלץ, אך נקבע כי דרישות מסוימות הכלולות בהמלצות הוועדה ביחס לאספקת שירותי משמורת באופן ישיר (קסטודיאן) וכן כל הדרישות החלות בנוגע לאספקת שירותי משמורת כמתווך, יחולו רק החל מיום 1 ביולי 2014. הבנק לומד בשיתוף עם החברה האם את הדוח ואת מכתב המפקח על מנת לבחון את השלכותיהם על השירותים המוענקים על ידו בתחום זה ללקוחותיו.

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

גב' יעל רונן, ר"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי.

פרטי המבקרת הפנימית

גב' יעל רונן, ר"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי ובפיבי בנק יו.קיי. המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית"), והוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג-1992 (להלן "כללי הבנקאות") שהיו בתוקף עד לספטמבר 2012 ולהוראות הסעיפים המקבילים בהוראות ניהול בנקאי 307, אשר נכנסה לתוקף ביולי 2012.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 במאי 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במאי 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה- ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידיה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון. תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2012 על כ- 9.1 משרות (כולל ניהול, מזכירות, הכשרה, אירועים ובלתי מתוכננות). היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית, תחלופת כוח אדם במהלך השנה ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 307 אשר נכנסה לתוקף ביולי 2012, והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר הדירקטוריון. יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים לעיונם של חברי ועדת הביקורת תקצירים של דוחות הביקורת שאינם נדונים בוועדה. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של דוחות הביקורת העיקריים שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2011 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 18.3.2012, הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2012 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 2.9.2012. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2012 ידון בחודש מרץ 2013.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקרת הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקרת הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי. להערכת דירקטוריון החברה האם תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2012 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בקביעת מדיניות הבנק והקווים העקרוניים לפעולתו, בקביעת הנחיות ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות השוטפת של הבנק. המליאה וועדותיה קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2012 התקיימו 16 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, וכן התקיימו 34 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, מתוכן ישיבה אחת ללא התכנסות.

ועדת אשראי מקבלת סקירות מקיפות על לווים בעלי חבות מעל גודל מסוים, מאשרת מסגרות אשראי או אשראי חדש ללקוחות, דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי גבייה שסכומם מהותי, מקבלת סקירות ענפיות, דנה ומאשרת את מדיניות האשראי ואת תוכנית העבודה השנתית של יחידת בקרת האשראי. ועדת אשראי קיימה 8 ישיבות במהלך שנת 2012, מתוכן ישיבה אחת ללא התכנסות.

ועדת ביקורת, עסקאות עם אנשים קשורים ומאזן (להלן: "**ועדת ביקורת ומאזן**") דנה בישיבותיה במדיניות החשבונאית של הבנק ובדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות; מקבלת סקירות מאת רואי החשבון המבקרים על פעולת הביקורת וממצאיה בקשר עם סקירת הדוחות הרבעוניים וביקורת הדוח השנתי; מקיימת דיון בממצאים העיקריים המוצגים בפניה על-ידי רואי החשבון, במסגרת ה- Long Form Report. כמו כן, דנה הועדה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים של חברות הבת ובכל שינוי מהותי במבנה או במדיניות של אחת או יותר מחברות הבת. עקב תהליך הפירוק של החברה להשקעות ואוצרות חברה לניהול תיקים והעובדה כי נתוני החברה לנכסים נכללים בדוחות הכספיים של הבנק, הוחלט בחודש אוגוסט 2012 כי דוח זה אינו נדרש. בנוסף, דנה הועדה בדוחות הביקורת של בנק ישראל המועברים אליה במהלך השנה, ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית. הועדה מקבלת דיווחים על סיכומים תקופתיים של יחידת הביקורת הפנימית ועל תכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית. בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם. ועדת ביקורת ומאזן קיימה 16 ישיבות במהלך שנת 2012, מתוכן קיימה הועדה דיון במאזן הבנק ובמאזן חברות הבת ב- 4 ישיבות, ודיון בדוחות ביקורת ובעסקאות עם אנשים קשורים, ב- 12 ישיבות.

ועדת שכר ותגמול דנה וממליצה בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון בדבר תנאי העבודה והפרישה של נושאי המשרה בבנק, מאשרת תכניות פרישה, דנה במדיניות התגמול, מאשרת את מדיניות משאבי האנוש, מקבלת דיווח שנתי בנושא מצבת כח-האדם והשינויים שחלו בה, דיווח בנושא חובת הניוד, ודיווח בנושא העתודה הניהולית של הבנק. הועדה דנה על שינויים בהסכם השכר לפני ביצועם וכן בכל שינוי מהותי במבנה הארגוני, בתנאי השכר ובתנאי העבודה של עובדי הבנק. ועדת השכר והתגמול קיימה 2 ישיבות במהלך שנת 2012.

ועדת ניהול סיכונים דנה בישיבותיה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ואופן יישומה במסמכי המדיניות של הסיכונים השונים, במדיניות המחשוב וטכנולוגיית המידע, במדיניות ההמשכיות העסקית, וכן בתקציב השקעות התפעול והוצאות התפעול השנתי של הבנק. בנוסף, דנה הועדה במדיניות ניהול הנוסטרו ובקביעת המגבלות על תיק הנוסטרו, בחשיפת הבנק לסיכונים השונים, במעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות בבנק, במעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה, במעקב אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים ובקרת החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים, ובאישור פעילות במוצרים פיננסיים חדשים או פעילות נוסטרו חדשה, וכן באישור מערך הבקורת וניהול הסיכונים לפעילות זו. ועדת ניהול סיכונים קיימה 8 ישיבות במהלך שנת 2012.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי ההנחיה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בהנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, נסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית עפ"י חוק החברות, התשנ"ט 1999.

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי הצהרתם, השכלתם ונסיונם, כהגדרתה בהוראת בנק ישראל דלעיל:

יו"ר הדירקטוריון

סמדר ברבר-צדיק: מנכ"ל הבנק הבינלאומי, בעלת תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות באוניברסיטה העברית, תואר מוסמך במנהל עסקים התמחות במימון באוניברסיטה העברית, רואת-חשבון, יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, מכהנת כדירקטורית בחברת ש.י.ש.י.ס. אחזקות (1999) בע"מ חברה באיגוד הבנקים. חברה בועד המנהל של עמותת "מתן".

יהודה בוצר:

בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ולימודי תעודה במנהל עסקים. ממלא תפקידים במערכת הבנקאית מאז שנת 1975. סמנכ"ל מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.

רענן כהן:

מכהן כיו"ר ועדת השקעות בחברת "שלמה ביטוח", וכדירקטור בחברות: "זרח חיפושי נפט וגז בע"מ", "ב. גאון אחזקות בע"מ", "נטו מלינדה סחר בע"מ", "קווינקו בע"מ", "רפאל" – מערכות לחימה מתקדמות בע"מ וגוליבר אנרג'י בע"מ בעבר כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת 2002 ועד 1.2.2010, וכדירקטור בחברת ביטוח "הפניקס הישראלי" עד אוגוסט 2007. בעל הכשרה מקצועית בתחומים שונים: תורת ההשקעות, דיני הבראת חברות, ניהול פיננסי, ניהול סיכונים, תורת ההשקעות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים. לימודי חשבונאות ופיננסים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.

אירית שלומי:

בעלת תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת חיפה. שימשה בתפקיד סמנכ"ל – ראש אגף בנקאות בבנק הבינלאומי. מכהנת כדירקטורית בבנק מסד, בחברת אמיליה פיתוח בע"מ, ובמיטב משכנתאות בע"מ. משמשת בתפקיד מנכ"ל בחברת א. שלומי יעוץ בע"מ בעבר: שימשה כמשקיפה מטעם הבנק הבינלאומי בדירקטוריון בנק מסד, כיהנה כדירקטורית מטעם הבנק הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

ירום הסל:

בעל תואר B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים London School of Economics and Political Science, University of London שימש כראש אגף במשרד ראש הממשלה, מנכ"ל קולברט קראון בע"מ (2003-2005). ממלא תפקיד מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA). מכהן כחבר דירקטוריון בחברות: אשטרום נכסים בע"מ, אשלד בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוג'יק אינדוסטריז בע"מ, תדיראן אחזקות בע"מ ו- ג'.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

ירון מגל:

בעל תואר B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה. כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות, ובחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצה. שימש כגזבר חברת החשמל וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל. מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

נחמן ניצן:

בעל תואר B.A. בכלכלה וחשבונאות ו- M.B.A מנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. בעל רישיון רואה-חשבון. שימש סמנכ"ל כספים בחברת ביטוח **ישיר**, כיהן כמנהל חטיבה פיננסית וחשב בבנק ירושלים, מכהן כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי. מכהן כדירקטור בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ ובמת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדו"ח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

1. שם הדירקטור: סמדר ברבר-צדיק
תאריך תחילת כהונה: 18.10.2010 כדירקטור, 31.10.2010 כיו"ר הדירקטוריון.
חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים, שכר ותגמולים.
כהונה כדח"צ: לא.
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן.
השכלה: תואר שני במנהל עסקים (MBA) התמחות במימון וחשבונאות האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה האוניברסיטה העברית ירושלים.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
משנת 2007 מנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, דירקטורית בחברת שי.ש.י.ו. אחזקות (1999) בע"מ, חברה באיגוד הבנקים וחברת הוועד המנהל בעמותת "מתן".

2. שם הדירקטור: יורם הסל
תאריך תחילת כהונה: 24.11.2011
נתיבות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, שכר ותגמולים, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים ובכלכלה בינלאומית
London School of Economics and Political Science, University of London
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
איש עסקים פרטי (החל מ-2003), מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA), יו"ר משותף וחבר בדירקטוריון DynaTrage Inc. (USA) (2003-2008), יו"ר ועדת הביקורת בדירקטוריון בנק אוצר החייל (2003-2009), חבר ועדת הייעוץ האסטרטגית של קבוצת אלול בע"מ (2004-2008), חבר מועצת עמותת "אגמון" (2003-2009), כיהן כחבר דירקטוריון במעריב החזקות בע"מ (2010-2011), מעריב הוצאת מודיעין בע"מ (2010-2011).
חבר דירקטוריון בחברות: אשטרום נכסים בע"מ, אשדל בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוגיק אינדוס טריז בע"מ, תדיראן החזקות בע"מ ו- ג.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). מכהן כדח"צ בחברת קווינקו להז'ר אינטרנשיונל בע"מ. חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

3. שם הדירקטור: ירון מגל
תאריך תחילת כהונה: 22.12.2011
נתיבות: ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות (2009-2011), דירקטור בחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצבה (2005-2010). שימש כמנהל אגף הכספים בחברת החשמל (2006-2008). מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

4. שם הדירקטור: רותם רודן⁽¹⁾

תאריך תחילת כהונה: 15.1.2012

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: M.A. במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב, B.A. בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ואהו

קוסמטיקס עד 9.3.2012. שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת מרקורי מוצרי מדע (2006-2011).

5. שם הדירקטור: דפנה פלי

תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ובעדת הכספים של המכללה האקדמית להנדסה בירושלים וחברה בועד

המנהל של קרן גבריאל שרובר.

כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראלכרט בע"מ ובירופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום 31.12.2009.

6. שם הדירקטור: אירית שלומי

תאריך תחילת כהונה: 17.8.06

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.

השכלה: B.A. בכלכלה, אוניברסיטת חיפה

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהנת כדירקטורית בבנק מסד וחברת אמיליה פיתוח בע"מ. חברה בועדת הלוואות בחברת ביטוח הראל. משמשת

כסמנכ"ל חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויה כ.א.ל. שימשה כסמנכ"ל, חברת

הנהלה וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי, וכיו"ר בינלאומי ליסינג בע"מ.

7. שם הדירקטור: עתליה ארד

תאריך תחילת כהונה שניה: 1.6.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, שכר ותגמולים

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: תואר שני בסוציולוגיה מהאוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהנת כדירקטורית במפעלי נייר אמריקאיים ישראלים בע"מ.

8. שם הדירקטור: אייל קרוליצקי*

תאריך תחילת כהונה: 17.11.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר ותגמולים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ובלימודים כלליים במדעי הרוח והחברה – בחטיבות למנהל עסקים ולניהול

משאבי אנוש מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדיניות ציבורית למנהלים (Executive M.P.P) מאוניברסיטת תל-

אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

ראש מחלקת משאבי אנוש באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה בצה"ל ויו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ".

מכהן כיו"ר דירקטוריון מועדון חבר צרכנות בע"מ, מכהן כדירקטור באגודה למען החייל (ע.ר.), בא.ש.ל.ח (2000) מיסוד

האגודה למען החייל בע"מ, ובחברת ארגון וניהול פנסיית קבע ייחודית מקיפה בע"מ.

* מכהן כיו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק

9. שם הדירקטור: שאול (שולי) אייל*

תאריך תחילת כהונה: 14.12.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת

חיפה + מב"ל.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: תפקידי ניהול ופיקוד בתחום משאבי אנוש

בצה"ל. ראש מחלקת הפרישה והתשלומים והשירות לפרט. מכהן כדירקטור ב"חבר" משרתי קבע והגמלאים בע"מ

ובמועדון חבר צרכנות בע"מ.

* דירקטור ב"חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק

10. שם הדירקטור: סמדר אלחנני

תאריך תחילת כהונה: 23.4.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, שכר ותגמולים.

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: BA בכלכלה ובהיסטוריה כללית מהאוניברסיטה העברית.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת הדירקטוריון של YMCA ירושלים. חברת הועד המנהל של מיח"א (מחנכי ילדים חרשים) תל אביב, חברת ועדת

הביקורת במועצה ציבורית יד בן צבי. בעבר: היועצת הכלכלית לוועדת הכספים של הכנסת.

11. שם הדירקטור: שלומי (שלמה) אברהם*

תאריך תחילת כהונה: 1.6.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה ומדע המדינה מאוניברסיטת חיפה, תואר שני במנהל עסקים (EMBA) מאוניברסיטת

ת"א.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

ראש ענף תכנון ומנהל כ"א באגף כ"א, ראש מנהל לכ"א טכנולוגי ומחקר באגף כ"א.

מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" ומנכ"ל מועדון "חבר" צרכנות.

* מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק.

12. שם הדירקטור: יהודה בוצר

תאריך תחילת כהונה: 4.3.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל מנהל מח' אשראי בחטיבה

העסקית בבנק הבינלאומי.

השכלה: BA בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

סמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי. כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד

4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.

13. שם הדירקטור: ברוך לוי

תאריך תחילת כהונה: 15.4.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר ותגמולים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: Ph.D. במדיניות חברתית, אוניברסיטת ברנדייס, בוסטון, ארה"ב, MA בחינוך מאוניברסיטת תל-אביב, BA בסוציולוגיה ומדע המדינה מהאוניברסיטה העברית, LLB במשפטים מהאוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

יו"ר "צוות" ארגון גמלאי צה"ל, יו"ר העמותה לסיוע לנוער במסגרת צה"ל, מכהן כנשיא המועצה הלאומית להתנדבות, כיהן כדירקטור חיצוני ב"פטר גרופ" עד מאי 2009, וכדירקטור ב"עמיגור" עד ספטמבר 2010.

14. שם הדירקטור: רענן כהן

תאריך תחילת כהונה: 1.8.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: ד"ר לפילוסופיה מאוניברסיטת תל-אביב, MA בלימודי היסטוריה של המזרח התיכון מאוניברסיטת תל-אביב, B.A בהיסטוריה כללית מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי מנהל ציבורי וסטטיסטיקה במכללת בית ברל, לימודי חשבונאות ופיננסים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת 2002 ועד 1.2.2010.

מכהן כיו"ר ועדת השקעות בחברת "שלמה ביטוח", וכדירקטור בחברות: "זרח חיפוי נפט וגז בע"מ", "ב. גאון אחזקות בע"מ", "נטו מלידה סחר בע"מ", "קווינקו בע"מ", "רפאל" – מערכות לחימה מתקדמות בע"מ וגוליבר אנרג'י בע"מ. משמש כיו"ר השוק הסיטוני לישראל בע"מ.

15. שם הדירקטור: נחמן ניצן²

תאריך תחילת כהונה: 24.5.2012

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, שכר ותגמולים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל, חשבונאי ראשי וחבר הנהלת הבנק הבינלאומי.

השכלה: B.A בכלכלה וחשבונאות ו-M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, בעל רישיון רואה-חשבון

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: משמש כחשבונאי ראשי, סמנכ"ל, וחבר

הנהלה בבנק הבינלאומי. שימש כמ"מ מנכ"ל בנק ירושלים בתפקיד מנהל החטיבה הפיננסית, סמנכ"ל כספים באי.די.אי. חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר), חשבונאי ראשי בבנק ירושלים.

מכהן כדירקטור בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ ובמת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ

שינויים בדירקטוריון

¹ רותם רודן מונה כדירקטור חיצוני ביום 15.1.2012

² נחמן ניצן מונה כדירקטור ביום 24.5.2012

³ רוני טל סיים כהונתו כדירקטור ביום 15.01.2012

⁴ דוד לוינסון סיים כהונתו כדירקטור ביום 21.3.2012

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

1.שם: ישראל טראו

תאריך תחילת כהונה: 17.8.2006

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק
השכלה: B.A במדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנכ"ל הבנק החל מ- 17.8.2006.

2.שם: נועם קוטיא

תאריך תחילת כהונה: 27.3.2006

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: משנה למנכ"ל הבנק,
מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק
השכלה: עו"ד, L.L.B מכללת שערי משפט, הוד השרון
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק

3.שם: ברוך גרנות

תאריך תחילת כהונה: 1985

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר,
מנהל החטיבה הפיננסית בבנק, דירקטור בחברות בת של הבנק
השכלה: B.A בכלכלה חטיבה לחשבונאות אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק

4.שם: דורון כליף

תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל
החטיבה העסקית
השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה – אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק

5.שם: דן טראוב

תאריך תחילת כהונה: 1.1.1997

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל
חטיבת המשאבים בבנק, יו"ר החברה לנכסים, חברה בת של הבנק.
השכלה: B.A בסוציולוגיה ומדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק.

6.שם: גילה יחזקאלי

תאריך תחילת כהונה: 1.8.2000

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק

השכלה: עו"ד, L.L.B אוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק

7.שם: אורית חורש

תאריך תחילת כהונה: 10.6.2001

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק, דירקטורית בחברות בת של הבנק

השכלה: B.A – מדעי המדינה אוניברסיטת תל-אביב, M.A – מנהל עסקים אוניברסיטת מנצ'סטר

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין אחר בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות* בבנק

* בתחילת שנת 2013 בוטלה החטיבה ופעילותה פוצלה.פעילות הייעוץ וניהול נכסי לקוחות הוטמעה בפעילות החטיבה הקיימת, ופעילות הייעוץ הפנסיוני מנהלת על ידי חטיבת המשאבים.

8.שם: עופר סלפטר

תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק.

השכלה: רו"ח מוסמך, B.A – בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ-2008), חשבונאי ראשי

מבקר פנימי

שם: יעל רונן

תאריך תחילת כהונה: 22.5.2011

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי ממאי 2011.

השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה ופסיכולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי חשבונאות באוניברסיטת תל-אביב, הסמכה בינלאומית בביקורת מערכות מידע - CISA, הסמכה בינלאומית בביקורת פנימית - CIA.

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהלת מחלקת SOX ב"כלל חברה לביטוח בע"מ" משנת 2007.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך-חייקין, רואי חשבון

שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים

א. יו"ר הדירקטוריון מכהנת בתפקידה ללא שכר.
 ב. שכר מבקר הפנים של הקבוצה והבנק בכללה משולם ע"י החברה האם.
 ג. להלן פרוט השכר, שווי ההטבות ותשלומי המעביד לחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק בשנים 2012 ו-2011 באלפי ש"ח בסכומים מדווחים:

שנת 2012

שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק (3)	שווי רכב	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות		
						סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)	סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)
טראו ישראל	מנהל כללי	100%	1,314	300	95	2,005	-	296
קוטאי נועם	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	1,008	175	74	1,606	730	349
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	919	160	63	1,441	21	299
כליף דורון	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	921	160	63	1,391	162	247
טראוב דן	סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים	100%	889	145	63	1,366	685	269

שנת 2011

שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק (4)	שווי רכב	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות		
						סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)	סך הכל שכר והוצאות נלוות (1)
טראו ישראל	מנהל כללי	100%	1,290	232	93	1,803	-	188
קוטאי נועם	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	985	161	72	1,493	409	275
טראוב דן	סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים	100%	902	145	69	1,427	632	311
כליף דורון	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	897	144	69	1,391	169	281
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	898	144	67	1,385	-	276

(1) לא כולל מס שכר
 (2) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהם נקבעו על פי קריטריונים אחידים.
 (3) סכום המענק לכל אחד מחברי הנהלת הבנק טרם אושר על ידי הגורמים המתאימים. הסכום שנרשם משקף את החלק הרלוונטי בהפרשה הכללית הכלולה בדוחות הכספיים.
 (4) מענק שאושר בשנת 2011.

הערה:

התנאים לניהול החשבונות נושאי המשרה בבנק, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

פרוט הסכמי השכר האישיים עם נושאי המשרה

ישראל טראו –מכהן כמנכ"ל הבנק מיום 24 באוגוסט 2006 בתנאי עבודה המפורטים בהסכם אישי מיום 16 באוגוסט 2006 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראו לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו. משכורתו של מר ישראל טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

נועם קוטאי –מועסק בבנק מיום 1 באוקטובר 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 9/2005 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר קוטאי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר קוטאי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דן טראוב –מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1980 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראוב לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר טראוב צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דורון כליף –מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל והדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

ברוך גרנות – מועסק בבנק מיום 1 במרץ 1981 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר גרנות לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר גרנות צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3)

2011	2012	
אלפי ש"ח		
1,804	1,419	עבור פעילות הביקורת (4): רואי החשבון המבקרים
44	13	עבור שירותים אחרים: רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר ישראל טראו והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המחילות את הוראות SOX 302 ו-404 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות כל מנהלי החטיבות בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הוועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דווח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ומאזן (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 7 חברים, מהם 5 דירקטורים חיצוניים 4 מחברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון ומופיעים בפניה המנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי, בחוות דעתם של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדווח ועוד. במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיטות הדוחות הכספיים ודו"ח הדירקטוריון לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דווח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דווח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדווח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי).

חברי הדירקטוריון מקבלים טיטות הדוחות הכספיים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים. בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקרות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2012 את אפקטיביות הבקרות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2012 לא חל כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

הדירקטוריון מודה לעובדי הבנק ולהנהלתו על המאמצים שהשקיעו במהלך השנה ביישום המדיניות העיסקית של הבנק.

ישראל טראו
מנהל כללי

סמדר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 28 בפברואר 2013

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו*

סקירת ההנהלה נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכוללת הדיווחים הבאים:

תוספת א' מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי.

תוספת ב' דוח רווח והפסד מאוחד – מידע רב תקופתי.

תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד.

תוספת ד' חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד.

תוספת ה' סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק – מאוחד.

תוספת ו' חשיפות למדינות זרות – מאוחד.

תוספת ז' מאזן מאוחד לסוף כל רבעון – מידע רב רבעוני.

תוספת ח' דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון – מידע רב רבעוני.

* כל הפעילות בישראל בלבד.

סקירת ההנהלה תוספת א' מידע רב תקופתי

מאזן מאוחד לשנים 2008-2012

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2008	2009	2010	2011	2012	
					נכסים
1,862.8	3,489.1	2,850.0	2,111.9	2,841.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,485.4	1,185.0	1,964.1	2,419.7	2,024.8	ניירות ערך
9,280.6	9,629.0	10,341.9	10,836.1	11,475.5	אשראי לציבור
(243.4)	(240.6)	(266.7)	(121.5)	(127.9)	הפרשה להפסדי אשראי
9,037.2	9,388.4	10,075.2	10,714.6	11,347.6	אשראי לציבור, נטו
0.1	1.9	13.0	10.4	2.8	אשראי לממשלה
162.8	145.9	127.0	112.6	99.9	בניינים וציוד
22.1	15.4	12.9	15.7	8.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
78.1	96.9	78.3	97.3	104.4	נכסים אחרים
13,648.5	14,322.6	15,120.5	15,482.2	16,429.1	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
11,035.8	11,414.0	11,609.3	12,215.6	12,762.2	פקדונות הציבור
49.6	97.4	522.9	155.9	242.6	פקדונות מבנקים
129.4	188.2	246.8	235.4	219.7	פקדונות הממשלה
520.1	546.7	557.6	633.4	748.7	כתבי התחייבות נדחים
75.6	48.1	58.2	63.5	66.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,098.3	1,211.5	1,276.0	1,278.6	1,353.0	התחייבויות אחרות(1)
12,908.8	13,505.9	14,270.8	14,582.4	15,392.7	סך כל ההתחייבויות
739.0	816.0	849.0	899.0	1,036.4	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.7	0.7	0.7	0.8	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
739.7	816.7	849.7	899.8	1,036.4	סך כל ההון
13,648.5	14,322.6	15,120.5	15,482.2	16,429.1	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים אשראי חוץ מאזניים בסך 10.1 מיליון ש"ח, 6.2 מיליון ש"ח, 1.0 מיליון ש"ח, 2.2 מיליון ש"ח ו-14.5 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2008-2012, בהתאמה.

סקירת ההנהלה תוספת ב'

מידע רב תקופתי

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2008-2012

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
	(1)2008	(1)2009	(1)2010	(1)2011	2012	
(2)	742.2 (2)	518.7 (2)	578.5 (2)	720.8	673.8	הכנסות ריבית
	384.2	217.6	209.3	283.3	223.6	הוצאות ריבית
	358.0	301.1	369.2	437.5	450.2	הכנסות ריבית, נטו
	34.6	12.6	24.7	29.9	27.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
	323.4	288.5	344.5	407.6	422.7	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
(2)	(23.9) (2)	87.1 (2)	(12.9) (2)	(24.6)	17.0	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
	215.1	234.2	220.4	219.4	225.4	עמלות
	0.6	8.6	2.7	7.2	2.1	הכנסות אחרות
	191.8	329.9	210.2	202.0	244.5	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
	255.4	258.9	282.0	279.9	280.5	משכורות והוצאות נלוות
	84.5	97.1	94.2	86.4	83.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
	129.0	129.3	138.2	135.4	139.7	הוצאות אחרות
	468.9	485.3	514.4	501.7	503.3	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	46.3	133.1	40.3	107.9	163.9	רווח לפני מיסים
(2)	20.0 (2)	62.5 (2)	16.5 (2)	33.8	57.7	הפרשה למסים על הרווח
	26.3	70.6	23.8	74.1	106.2	רווח לאחר מיסים
רווח נקי :						
	26.3	70.6	23.8	74.1	106.2	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	(0.1)	-	-	(0.1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	26.2	70.6	23.8	74.0	106.2	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי למניה בש"ח						
(2)	0.21 (2)	0.56 (2)	0.19 (2)	0.58	0.84	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
						רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2)	2.07 (2)	5.57 (2)	1.88 (2)	5.84	8.38	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
						רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2)	10.33 (2)	27.86 (2)	9.39 (2)	29.21	41.91	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
						רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5) להלן.

(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב. (6).

סקירת ההנהלה תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
שיעור הכנסה (הוצאה) כולל	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) כולל	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	
		מיליוני ש"ח				מיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי לא צמוד								
4.72%	1	562.0	11,918.0	4.17%	542.7	13,023.3	נכסים (א4,4)	
		3.8	83.4		2.9	106.6	השפעת נגזרים (3) ALM	
4.71%		565.8	12,001.4	4.16%	545.6	13,129.9	סך כל הנכסים	
(1.30%)		(132.7)	10,202.8	(0.99%)	(110.5)	11,186.1	התחייבויות (א4)	
		(26.7)	889.7		(20.3)	913.4	השפעת נגזרים (3) ALM	
(1.44%)		(159.4)	11,092.5	(1.08%)	(130.8)	12,099.5	סך כל ההתחייבויות	
3.27%	3.42%			3.08%	3.18%		פער הריבית	
מטבע ישראלי צמוד למדד								
5.64%	1	131.8	2,338.8	4.69%	96.7	2,059.8	נכסים (א4,4)	
	1	4.1	174.7		6.2	322.8	השפעת נגזרים (3) ALM	
5.41%		135.9	2,513.5	4.32%	102.9	2,382.6	סך כל הנכסים	
(5.89%)		(144.1)	2,447.1	(4.75%)	(109.3)	2,300.1	התחייבויות (א4)	
		(0.8)	38.5		(1.3)	51.4	השפעת נגזרים (3) ALM	
(5.83%)		(144.9)	2,485.6	(4.70%)	(110.6)	2,351.5	סך כל ההתחייבויות	
(0.42%)	(0.25%)			(0.38%)	(0.06%)		פער הריבית	
מטבע חוץ פעילות מקומית (5)								
9.17%	1,2	58.5	638.2	2.25%	15.3	679.3	נכסים (א4,4)	
	2	57.5	1,296.2		(53.3)	1,205.3	השפעת נגזרים (3) ALM	
6.00%		116.0	1,934.4	(2.02%)	(38.0)	1,884.6	סך כל הנכסים	
(6.27%)		(83.4)	1,329.1	1.11%	13.3	1,196.4	התחייבויות (א4)	
	2	(30.3)	626.1		39.9	669.9	השפעת נגזרים (3) ALM	
(5.82%)		(113.7)	1,955.2	2.85%	53.2	1,866.3	סך כל ההתחייבויות	
0.18%	2.90%			0.83%	3.36%		פער הריבית	

הערות לעמודים 116 עד 119 ראה עמוד 119.

1. סווג מחדש.
2. הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.(6).

סקירת ההנהלה תוספת ג'

(המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
שיעור (3)	שיעור (2)	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה (2) חדשית ממוצעת	שיעור (3)	שיעור (2)	הכנסות (הוצאות) מימון	
הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	הכנסה (הוצאה) כולל השפעת נגזרים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	הכנסה (הוצאה) כולל השפעת נגזרים	הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	מיליוני ש"ח	
אחוזים	אחוזים			אחוזים	אחוזים		
5.05%	4.97%	752.3	14,895.0	4.15%	3.51%	654.7	15,762.4
		65.4	1,554.3			(44.2)	1,634.7
		817.7	16,449.3			610.5	17,397.1
(2.58%)		(360.2)	13,979.0	(1.41%)		(206.5)	14,682.6
		(57.8)	1,554.3			18.3	1,634.7
(2.69%)		(418.0)	15,533.3	(1.15%)		(188.2)	16,317.3
2.28%	2.47%			2.36%	2.74%		
		4.7				2.8	
		(0.6)				(1.9)	
		14.9				49.3	
		(4.6)				(0.4)	
		414.1				472.1	
		29.9				27.5	
		384.2				444.6	

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו

הכנסות מימון (4,4א)

השפעת נגזרים (3) ALM

סך כל הנכסים

התחייבויות כספיות שגרמו

הוצאות מימון (4א)

השפעת נגזרים (3) ALM

סך כל ההתחייבויות

פער הריבית

הכנסות מאופציות

הכנסות בגין מכשירים

נגזרים אחרים

(לא כולל אופציות,

נגזרים בגידור, ALM

ונגזרים משובצים שהופרדו)

עמלה מעסקי מימון

והכנסות מימון אחרות (6)

הוצאות מימון אחרות

רווח מפעילות מימון לפני

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח מפעילות מימון

לאחר הוצאות בגין הפרשה

להפסדי אשראי

הערות לעמודים 116 עד 119 ראה עמוד 119.

סקירת ההנהלה תוספת ג'

(המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
(2) יתרה	(2) יתרה	
חדשית	חדשית	
ממוצעת	ממוצעת	
מיליוני ש"ח		
		סך הכל
14,895.0	15,762.4	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (א4,4)
20.0	11.3	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
64.2	73.2	נכסים כספיים אחרים (א4)
(86.5)	(127.8)	הפרשה להפסדי אשראי
14,892.7	15,719.1	סך כל הנכסים הכספיים
13,979.0	14,682.6	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (א4)
57.8	62.7	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים
164.6	179.5	התחייבויות כספיות אחרות (א4)
14,201.4	14,924.8	סך כל ההתחייבויות הכספיות
691.3	794.3	עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
145.2	118.4	נכסים לא כספיים
5.4	2.9	התחייבויות לא כספיות
831.1	909.8	סך כל האמצעים ההוניים

הערות לעמודים 116 עד 119 ראה עמוד 119.

סקירת ההנהלה תוספת ג'
(המשך)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
שיעור הכנסה (הוצאה)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית ממוצעת	מיליוני דולר ארה"ב	שיעור הכנסה (הוצאה)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית ממוצעת	מיליוני דולר ארה"ב
אחוזים	אחוזים	ממוצעת	ממוצעת	אחוזים	אחוזים	ממוצעת	ממוצעת
(1),(2)	3.50%	6.3	178.8	2.95%	5.2	176.2	נכסים (א4,4)
(2)		(3.9)	379.0		(9.6)	320.6	השפעת נגזרים ALM
0.42%		2.4	557.8	(0.89%)		496.8	סך כל הנכסים
(0.46%)		(1.7)	372.9	(0.13%)		310.0	התחייבויות (א4)
(2)		(1.2)	201.3		7.5	194.2	השפעת נגזרים ALM
(0.51%)		(2.9)	574.2	1.41%		504.2	סך כל ההתחייבויות
(0.09%)	3.04%			0.52%	2.82%		פער הריבית

(1) סוג מחדש.

(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.6).

הערות לעמודים 116 עד 119:

1. הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
3. מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
4. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/ נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/ הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וכן של רווחים/ (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן"

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
(7.6)	(1.3)	לא צמוד
(4.7)	4.5	צמוד מדד
35.9	41.6	מט"ח וצמוד מט"ח
23.6	44.8	

4. למעט מכשירים נגזרים.

5. למעט מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

6. לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.

7. יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת ההנהלה תוספת ד'

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה	
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
11,706.8	822.1	363.6	206.1	19.6	251.9	נכסים פיננסיים (1)
15.4	231.0	13.2	-	-	-	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1.7	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
11,723.9	1,053.1	376.8	206.1	19.6	251.9	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
10,641.8	399.3	512.5	169.4	74.7	9.5	התחייבויות פיננסיות (1)
569.7	159.9	369.5	1.4	1.3	18.1	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1.7	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
11,213.2	559.2	882.0	170.8	76.0	27.6	סך כל השווי ההוגן
-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים, נטו
510.7	493.9	(505.2)	35.3	(56.4)	224.3	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
510.7	1,004.6	499.4	534.7	478.3	702.6	החשיפה המצטברת במגזר
					(6.0)	
					696.6	

הערות לעמודים 120 עד 127 ראה עמוד 126.

31 בדצמבר 2011			גישן חיים		ללא		מכל 20 שנה
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי באחוזים	ממוצע אפקטיבי בשנים	סך הכל שווי הוגן	תקופת פרעון	
0.28	3.85%	12,143.7	0.21	2.90%	13,448.8	81.7	-
0.43		241.2	0.23		259.6	-	-
-		5.9	-		3.4	-	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.28	3.85%	12,390.8 ⁽²⁾ ⁽²⁾	0.23	2.90%	13,711.8	81.7	-
0.11	3.13%	10,828.1	0.08	2.14%	11,809.2	-	(0.3)
0.41		936.0	0.41		1,119.9	-	-
-		5.9	-		1.7	-	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.14	3.13%	11,770.0 ⁽²⁾ ⁽²⁾	0.11	2.14%	12,930.8	-	(0.3)
							-
							0.3
							696.9

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 שנים עד 5 שנים	מעל 5 שנים עד 10 שנים	מעל 10 שנים עד 20 שנה
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
104.1	47.9	337.7	551.0	257.5	482.9	66.3
נכסים פיננסיים (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
50.7	152.3	201.1	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
154.8	200.2	538.8	551.0	257.5	482.9	66.3
סך כל השווי ההוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
60.2	93.1	403.6	766.6	412.1	528.3	60.0
התחייבויות פיננסיות (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	51.6	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
60.2	144.7	403.6	766.6	412.1	528.3	60.0
סך כל השווי ההוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
60.2	55.5	135.2	(215.6)	(154.6)	(45.4)	6.3
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
-	55.5	190.7	(24.9)	(179.5)	(224.9)	(218.6)

הערות לעמודים 120 עד 127 ראה עמוד 126.

31 בדצמבר 2011			משך חיים		ללא		מעל 20 שנה	
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך הכל שווי הוגן	תקופת פרעון		
3.24	3.06%	2,276.0	3.84	2.44%	1,871.7	12.9	11.4	
0.43		201.2	0.42		404.1	-	-	
-		-	-		-	-	-	
(2) 3.01	3.06%	2,477.2 ⁽²⁾ ⁽²⁾	3.23	2.44%	2,275.8	12.9	11.4	
3.24	2.14%	2,396.0	3.47	1.43%	2,333.0	-	9.1	
1.22		50.3	0.23		51.6	-	-	
-		-	-		-	-	-	
(2) 3.20	2.14%	2,446.3 ⁽²⁾ ⁽²⁾	3.40	1.43%	2,384.6	-	9.1	
-		-	-		-	-	-	
							2.3	
							(216.3)	

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים עד שנה	מעל 3 שנים עד 3 שנים	מעל 5 שנים עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה		
מטבע חוץ (3)						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
182.2	88.1	100.3	105.8	55.7	-	נכסים פיננסיים (1)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
830.6	295.2	21.2	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
0.3	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
1,013.1	383.3	121.5	105.8	55.7	-	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
897.7	109.3	146.7	0.6	-	-	התחייבויות פיננסיות (1)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
269.9	19.5	53.0	103.8	57.0	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
0.3	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
1,167.9	128.8	199.7	104.4	57.0	-	סך כל השווי ההוגן
מכשירים פיננסיים, נטו						
(154.8)	254.5	(78.2)	1.4	(1.3)	-	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(154.8)	99.7	21.5	22.9	26.3	26.3	החשיפה המצטברת במגזר

הערות לעמודים 120 עד 127 ראה עמוד 126.

31 בדצמבר 2011								
משך			משך			ללא		
שיעור	שיעור	סך הכל	שיעור	שיעור	סך הכל	תקופת	מל	
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	פרעון	שנה	
אפקטיבי	פנימי		אפקטיבי	פנימי				
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
2.40	2.83%	752.2	1.92	1.75%	732.8	0.1	-	
0.12		1,123.0	0.08		1,147.0	-	-	
-		0.5	-		0.3	-	-	
-		-	-		-	-	-	
⁽²⁾ 1.00	2.83%	1,875.7 ^{(2) (2)}	0.80	1.75%	1,880.1	0.1	-	
0.08	2.30%	1,240.3	0.08	0.78%	1,154.3	-	-	
2.78		626.9	2.01		699.1	-	-	
-		0.5	-		0.3	-	-	
-		-	-		-	-	-	
⁽²⁾ 0.99	2.30%	1,867.7 ^{(2) (2)}	0.81	0.78%	1,853.7	-	-	
							-	
							-	
							26.3	

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2012 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 10 עד 20 שנה		
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
11,993.1	958.1	801.6	862.9	477.7	790.5	62.6
נכסים פיננסיים (1)						
896.7	678.5	235.5	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
2.0	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
12,891.8	1,636.6	1,037.1	862.9	477.7	790.5	62.6
סך כל השווי ההוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
11,599.7	601.7	1,062.8	936.6	486.8	537.8	62.3
התחייבויות פיננסיות (1)						
839.6	231.0	422.5	105.2	197.2	75.1	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
2.0	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
12,441.3	832.7	1,485.3	1,041.8	684.0	612.9	62.3
סך כל השווי ההוגן						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו						
416.1	803.9	(448.2)	(178.9)	(206.3)	177.6	0.3
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
355.9	1,159.8	711.6	532.7	326.4	504.0	504.3
החשיפה המצטברת במגזר						

הערות לעמודים 120 עד 127:

1. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
2. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
3. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2011							
משך	שיעור	סך הכל	משך	שיעור	סך הכל	ללא	מכל
חיים	תשואה	שווי הוגן	חיים	תשואה	שווי הוגן	תקופת פרעון	שנה 20
ממוצע	פנימי		ממוצע	פנימי			
אפקטיבי	באחוזים		אפקטיבי	באחוזים			
בשנים			בשנים				
0.82	3.24%	15,171.9	0.71	2.47%	16,053.3	94.7	11.4
0.21		1,565.4	0.18		1,810.7	-	-
-		6.4	-		3.7	-	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.76	3.24%	16,743.7 ^{(2) (2)}	0.66	2.47%	17,867.7	94.7	11.4
0.63	2.28%	14,464.4	0.60	1.50%	15,296.5	-	8.8
1.36		1,613.2	1.00		1,870.6	-	-
-		6.4	-		2.0	-	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.70	2.28%	16,084.0 ^{(2) (2)}	0.64	1.50%	17,169.1	-	8.8
							-
							2.6
							506.9

סקירת ההנהלה תוספת ה'

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2012										
הפסדי אשראי (4)			חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)			סיכון אשראי כולל (1)				
הוצאות			מזה:			סך הכל		סך הכל		ציבור מסחרי
יתרת	מחיקות	הפרשה	מחיקות	הפרשה	בעייתי (5) פגום	חובות (2)	בעייתי (5)	סך הכל	סך הכל	
אשראי	נטו	אשראי	אשראי	נטו	אשראי	נטו	אשראי	נטו	אשראי	נטו
3.9	(2.4)	(1.0)	5.2	6.2	153.0	171.2	6.2	171.3	171.3	0.0
24.2	2.7	1.4	35.2	42.6	866.8	966.7	42.6	1,026.8	1,026.8	0.0
20.2	(0.7)	8.7	12.5	13.9	354.7	840.4	13.9	850.4	850.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.3	0.2	(0.7)	3.2	3.3	221.1	223.8	3.3	229.2	229.2	בינוי ונדל"ן - נדל"ן
0.2	(0.1)	(0.2)	-	-	110.1	114.9	-	185.1	185.1	חשמל ומים
17.1	8.0	13.2	37.7	56.5	955.8	1,047.1	56.5	1,047.4	1,047.4	מסחר
1.5	(0.1)	(1.2)	6.5	8.6	215.0	240.6	8.6	240.6	240.6	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
2.3	(0.8)	(0.5)	3.0	3.2	133.9	151.5	16.3	166.5	166.5	תחבורה ואחסנה
3.1	(1.1)	0.5	4.7	6.0	118.9	148.5	6.0	150.2	150.2	תקשורת ושרותי מחשב
0.1	0.1	(0.1)	0.2	0.4	33.6	36.5	0.4	47.7	47.7	שרותים פיננסיים
5.1	2.4	1.5	7.5	9.8	329.7	410.8	9.8	417.6	417.6	שרותים עסקיים אחרים
1.5	-	0.5	3.2	4.9	593.9	666.1	4.9	666.1	666.1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
81.5	8.2	22.1	118.9	155.4	4,086.5	5,018.1	168.5	5,198.9	5,198.9	סך הכל מסחרי
0.5	0.2	-	2.2	2.6	182.9	182.9	2.6	182.9	182.9	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
56.0	8.8	5.4	52.4	86.0	7,206.1	11,646.5	86.0	11,647.4	11,647.4	אנשים פרטיים - אחר
138.0	17.2	27.5	173.5	244.0	11,475.5	16,847.5	257.1	17,029.2	17,029.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	403.1	403.1	-	439.3	439.3	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	2,441.0	2,441.0	-	4,287.1	4,287.1	ממשלה בישראל
138.0	17.2	27.5	173.5	244.0	14,319.6	19,691.6	257.1	21,755.6	21,755.6	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 14,319.6 מיליון ש"ח, 2,024.1 מיליון ש"ח, 6.0 מיליון ש"ח, 5,405.9 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סקירת ההנהלה תוספת ה'
(המשך)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2011

הפסדי אשראי (4)			חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)			סיכון אשראי כולל (1)			
הוצאות	מחיקות	יתרת	מזה:			סך הכל	סך הכל	סך הכל	ציבור מסחרי
בגין	חשבונאיות	הפרשה	בעייתי (5)	חובות (2)	סך הכל	בעייתי (5)	סך הכל	סך הכל	
הפסדי	נטו	אשראי	פגום						
2.5	1.5	(1.3)	6.9	9.5	151.0	167.8	9.5	167.8	חקלאות
25.5	0.3	7.0	34.6	41.3	817.2	944.1	41.3	1,001.5	תעשייה
10.8	11.1	1.1	9.5	14.7	218.8	510.3	14.7	520.3	בינוי ונדל"ן - בינוי
3.2	2.6	0.1	5.9	6.0	254.8	257.9	6.0	257.9	בינוי ונדל"ן - נדל"ן
0.3	-	-	-	-	111.3	115.7	-	135.4	חשמל ומים
11.9	(0.6)	5.8	23.9	43.4	767.0	848.2	43.4	848.4	מסחר
2.6	(1.4)	1.1	8.2	9.8	125.5	150.3	9.8	150.3	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
2.0	0.2	0.8	7.0	8.8	164.1	191.1	14.9	200.0	תחבורה ואחסנה
1.5	(0.7)	(0.5)	1.8	2.5	108.7	159.4	2.5	161.8	תקשורת ושרותי מחשב
0.3	(2.9)	(2.8)	0.1	0.1	79.5	82.7	0.1	88.7	שרותים פיננסיים
6.0	5.4	7.8	6.8	13.2	373.9	448.0	13.2	448.0	שרותים עסקיים אחרים
1.0	(0.5)	0.4	3.7	4.4	670.3	744.8	4.4	744.8	שרותים ציבוריים וקהילתיים
67.6	15.0	19.5	108.4	153.7	3,842.1	4,620.3	159.8	4,724.9	סך הכל מסחרי
0.7	-	0.2	2.8	3.2	172.1	172.1	3.2	172.1	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
59.4	(27.5)	10.2	68.6	102.8	6,821.9	10,909.6	102.8	10,911.5	אנשים פרטיים - אחר
127.7	(12.5)	29.9	179.8	259.7	10,836.1	15,702.0	265.8	15,808.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	400.4	400.4	-	414.5	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1,721.9	1,721.9	-	4,034.6	ממשלה בישראל
127.7	(12.5)	29.9	179.8	259.7	12,958.4	17,824.3	265.8	20,257.6	סך הכל פעילות בישראל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 12,958.4 מיליון ש"ח, 2,416.7 מיליון ש"ח, 15.7 מיליון ש"ח, 4,866.8 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סקירת ההנהלה תוספת ו'

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

חלק א' - מידע בדבר כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון לפי באזל 2, לפי הנמוך, ליום 31 בדצמבר

2012							המדינה
חשיפה מאזנית (2),(3)			חשיפה מאזנית (2)			חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי		סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	לאחרים
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	לאחרים	
-	3.1	-	1.9	-	-	3.1	ספרד
-	1.3	-	-	-	-	1.3	איטליה
-	0.2	-	-	-	-	0.2	פורטוגל
-	0.5	-	-	-	-	0.5	אירלנד
21.3	147.2	-	34.7	-	-	168.5	אחרות
21.3	152.3	-	36.6	-	-	173.6	סך כל החשיפות למדינות זרות
-	19.0	-	0.2	-	-	19.0	סך החשיפות למדינות LDC

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סקירת ההנהלה תוספת ו'
(המשך)

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

חלק א' - מידע בדבר כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון לפי באזל 2, לפי הנמוך, ליום 31 בדצמבר

2011							חשיפה מאזנית מעבר לגבול	המדינה
חשיפה חוץ מאזנית (2),(3)			חשיפה מאזנית (2)					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	לאחרים		
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה							
-	4.5	-	-	-	-	4.5	ספרד	
-	1.8	-	-	-	-	1.8	איטליה	
-	0.3	-	-	-	-	0.3	פורטוגל	
-	0.2	-	-	-	-	0.2	אירלנד	
21.5	83.6	-	72.6	-	-	105.1	אחרות	
21.5	90.4	-	72.6	-	-	111.9	סך כל החשיפות למדינות זרות	
0.1	2.4	-	0.3	-	-	2.5	סך החשיפות למדינות LDC	

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

חלק ב' – מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך

בימים 31 בדצמבר 2012 ו-31 בדצמבר 2011 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות בשנים 2012 ו-2011

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות בשנים 2012 ו-2011 זניח.

סקירת ההנהלה תוספת ז'

מאזנים מאוחדים לסוף רבעון בשנים 2011-2012

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

2011				2012				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
								נכסים
2,370.1	2,268.9	2,428.1	2,111.9	2,406.2	2,036.5	2,668.8	2,841.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,015.5	2,015.8	1,844.8	2,419.7	2,120.7	2,393.3	1,936.0	2,024.8	ניירות ערך
10,374.6	10,591.8	10,783.6	10,836.1	10,983.0	11,262.2	11,484.0	11,475.5	אשראי לציבור
(63.7)	(71.4)	(99.8)	(121.5)	(121.9)	(129.9)	(125.6)	(127.9)	הפרשה להפסדי אשראי
10,310.9	10,520.4	10,683.8	10,714.6	10,861.1	11,132.3	11,358.4	11,347.6	אשראי לציבור, נטו
4.3	9.7	6.4	10.4	5.1	6.8	7.5	2.8	אשראי לממשלה
122.9	118.6	114.3	112.6	108.8	104.9	101.3	99.9	בניינים וציוד
15.4	12.5	49.3	15.7	9.9	15.0	14.8	8.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
116.7	93.2	95.8	97.3	100.9	110.2	115.2	104.4	נכסים אחרים
14,955.8	15,039.1	15,222.5	15,482.2	15,612.7	15,799.0	16,202.0	16,429.1	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
11,716.7	11,806.8	11,936.4	12,215.6	12,398.6	12,547.6	12,663.4	12,762.2	פקדונות הציבור
225.7	172.5	60.2	155.9	70.4	39.3	134.3	242.6	פקדונות מבנקים
251.7	242.7	271.9	235.4	210.9	220.5	213.1	219.7	פקדונות הממשלה
652.1	655.8	685.1	633.4	673.3	696.8	747.8	748.7	כתבי התחייבות נדחים
59.3	52.3	73.3	63.5	56.6	60.5	67.6	66.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,213.4	1,255.0	1,325.8	1,278.6	1,277.5	1,284.0	1,385.0	1,353.0	התחייבויות אחרות (1)
14,118.9	14,185.1	14,352.7	14,582.4	14,687.3	14,848.7	15,211.2	15,392.7	סך כל ההתחייבויות
836.1	853.2	869.0	899.0	924.6	950.3	990.8	1,036.4	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
836.9	854.0	869.8	899.8	925.4	950.3	990.8	1,036.4	סך כל ההון
14,955.8	15,039.1	15,222.5	15,482.2	15,612.7	15,799.0	16,202.0	16,429.1	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה:

2011				2012			
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
5.8	4.3	5.4	6.2	7.9	8.0	10.1	10.1

הפרשה להפסדי אשראי בגין
מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סקירת ההנהלה תוספת ח'

דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2011-2012

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

	שנת 2011 (1)				שנת 2012			
	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
הכנסות ריבית	167.3 (2)	196.0 (2)	185.8 (2)	171.7 (2)	162.3 (2)	189.6 (2)	177.9	144.0
הוצאות ריבית	67.1	89.5	75.1	51.6	50.8	78.4	65.5	28.9
הכנסות ריבית, נטו	100.2	106.5	110.7	120.1	111.5	111.2	112.4	115.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	3.4	(0.4)	14.8	12.1	10.3	3.1	7.3	6.8
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	96.8	106.9	95.9	108.0	101.2	108.1	105.1	108.3
הכנסות שאינן מריבית								
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	10.5 (2)	(11.0) (2)	(17.0) (2)	(7.1) (2)	6.3 (2)	1.7 (2)	12.8	(3.8)
עמלות	57.6	54.5	54.3	53.0	54.9	56.1	57.8	56.6
הכנסות אחרות	0.5	0.3	6.2	0.2	0.6	0.4	0.8	0.3
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	68.6	43.8	43.5	46.1	61.8	58.2	71.4	53.1
הוצאות תפעוליות ואחרות								
משכורות והוצאות נלוות	72.1	69.7	68.1	70.0	71.2	74.0	67.4	67.9
אחזקה ופחת בניינים וציוד	20.8	20.6	22.8	22.2	21.3	19.8	21.3	20.7
הוצאות אחרות	33.9	33.9	32.4	35.2	32.0	33.5	37.3	36.9
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	126.8	124.2	123.3	127.4	124.5	127.3	126.0	125.5
רווח לפני מיסים	38.6	26.5	16.1	26.7	38.5	39.0	50.5	35.9
הפרשה למסים על הרווח	14.7 (2)	9.9 (2)	6.4 (2)	2.8 (2)	13.8 (2)	14.8 (2)	18.0	11.1
רווח לאחר מיסים	23.9	16.6	9.7	23.9	24.7	24.2	32.5	24.8
רווח נקי :								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	23.9	16.6	9.7	23.9	24.7	24.2	32.5	24.8
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(0.1)	-	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	23.8	16.6	9.7	23.9	24.7	24.2	32.5	24.8
רווח בסיסי למניה בש"ח								
רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח	0.19 (2)	0.13 (2)	0.08 (2)	0.18 (2)	0.19 (2)	0.19 (2)	0.26	0.20
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק								
רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח	1.88 (2)	1.31 (2)	0.76 (2)	1.89 (2)	1.95 (2)	1.91 (2)	2.56	1.96
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק								
רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח	9.38 (2)	6.57 (2)	3.82 (2)	9.44 (2)	9.75 (2)	9.54 (2)	12.81	9.81
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק								

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה חדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסוגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2012 ולשנת 2011 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5) להלן.
(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.(6).

**הצהרת מנכ"ל והחשבונאי הראשי
הצהרה**

אני, ישראל טראו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן, 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ישראל טראו - מנכ"ל

28 בפברואר 2013

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2012 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.

ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

28 בפברואר 2013

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee Of Sponsoring Organizations (COSO) בדצמבר 2012, הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי הינה אפקטיבית. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 139 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012.

סלפטר עופר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

ישראל טראו
מנהל כללי

סמדר ברבר צדיק
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 28 בפברואר 2013

	דוחות כספיים
	תוכן העניינים
עמוד	
139	דוחות רואי החשבון המבקרים
143	מאזן
144	דוח רווח והפסד
145	דוח על השינויים בהון העצמי
146	דוח על תזרימי המזומנים
149	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי והכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO. ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, והדוח שלנו, מיום 28 בפברואר 2013, כלל הפניית תשומת לב בדבר התאמה בדרך של הצגה מחדש (restatement) של הדוחות הכספיים לשנים 2011 ו- 2010 ושל יתרת הפתיחה ליום 1 בינואר 2010.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 1 ב (6) לדוחות הכספיים בדבר התאמה בדרך של הצגה מחדש (restatement) של הדוחות הכספיים לשנים 2011 ו-2010 ושל יתרת הפתיחה ליום 1 בינואר 2010, על מנת לשקף בהם למפרע את השפעת תיקון הטעות בטיפול החשבונאי בגין עסקאות גידור.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2013

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2011	2012	ביאור	
			נכסים
2,111.9	2,841.3	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,419.7	2,024.8	13, 3	ניירות ערך(1)
10,836.1	11,475.5	4	אשראי לציבור
(121.5)	(127.9)		הפרשה להפסדי אשראי
10,714.6	11,347.6		אשראי לציבור, נטו
10.4	2.8		אשראי לממשלה
112.6	99.9	6	בניינים וציוד
15.7	8.3	17, א, 17ב	נכסים בגין מכשירים נגזרים
97.3	104.4	7	נכסים אחרים
15,482.2	16,429.1		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
12,215.6	12,762.2	8	פקדונות הציבור
155.9	242.6	9	פקדונות מבנקים
235.4	219.7		פקדונות הממשלה
633.4	748.7	10	כתבי התחייבות נדחים
63.5	66.5	17, א, 17ב	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,278.6	1,353.0	17, 11	התחייבויות אחרות(2)
14,582.4	15,392.7		סך כל ההתחייבויות
899.0	1,036.4	12	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.8	-		זכויות שאינן מקנות שליטה
899.8	1,036.4		סך כל ההון
15,482.2	16,429.1		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, ראה ביאור 3, ניירות ערך, להלן.
(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 10.1 מיליון ש"ח ו- 6.2 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2012 וב-31 בדצמבר 2011, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תאריך אישור הדוח: 28 בפברואר 2013

עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

ישראל טראו
מנהל כללי

סמיר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

	(1) 2010	(1) 2011	2012	ביאור	
(2)	578.5	(2) 720.8	673.8	19	הכנסות ריבית
	209.3	283.3	223.6	19	הוצאות ריבית
	369.2	437.5	450.2		הכנסות ריבית, נטו
	24.7	29.9	27.5	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
	344.5	407.6	422.7		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
(2)	(12.9)	(2) (24.6)	17.0	20	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
	220.4	219.4	225.4	21	עמלות
	2.7	7.2	2.1	22	הכנסות אחרות
	210.2	202.0	244.5		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
	282.0	279.9	280.5	23	משכורות והוצאות נלוות
	94.2	86.4	83.1	6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
	138.2	135.4	139.7	24	הוצאות אחרות
	514.4	501.7	503.3		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	40.3	107.9	163.9		רווח לפני מיסים
(2)	16.5	(2) 33.8	57.7	25	הפרשה למסים על הרווח
	23.8	74.1	106.2		רווח לאחר מיסים
					רווח נקי :
	23.8	74.1	106.2		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	-	(0.1)	-		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	23.8	74.0	106.2		המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח בסיסי למניה בש"ח
					רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
(2)	0.19	(2) 0.58	0.84		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
(2)	1.88	(2) 5.84	8.38		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
(2)	9.39	(2) 29.21	41.91		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה החדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, למעט ביטול הפרשי הצמדה למדד על קרן שנצברו וטרם שולמו בגין חובות שסווגו כפגומים לפני מועד היישום לראשונה. לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2011 ולשנת 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5) להלן.

(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.(6) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
 (כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח))

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים (1)	רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן (1)		סך כל הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרן הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
816.7	0.7	816.0	424.2	14.0	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 1 בינואר 2010	
23.8	-	23.8	23.8	-	-	-	-		רווח נקי בשנת החשבון
32.4	-	32.4	-	32.4	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(18.4)	-	(18.4)	-	(18.4)	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד
(4.8)	-	(4.8)	-	(4.8)	-	-	-		השפעת המס המתייחס
849.7	0.7	849.0	448.0	23.2	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	
(21.4)	-	(21.4)	(21.4)	-	-	-	-		השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי (2)
									יתרה ליום 1 בינואר 2011 לאחר התיאומים מיישום לראשונה של הוראה חדשה
828.3	0.7	827.6	426.6	23.2	377.8	358.7	19.1		
74.1	0.1	74.0	74.0	-	-	-	-		רווח נקי בשנת החשבון
(1.2)	-	(1.2)	-	(1.2)	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(3.5)	-	(3.5)	-	(3.5)	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד
2.1	-	2.1	-	2.1	-	-	-		השפעת המס המתייחס
899.8	0.8	899.0	500.6	20.6	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	
106.2	-	106.2	106.2	-	-	-	-		רווח נקי בשנת החשבון
(0.8)	(0.8)	-	-	-	-	-	-		דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה בת
85.4	-	85.4	-	85.4	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(36.7)	-	(36.7)	-	(36.7)	-	-	-		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד
(17.5)	-	(17.5)	-	(17.5)	-	-	-		השפעת המס המתייחס
1,036.4	-	1,036.4	606.8	51.8	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	

(1) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.(6).
 (2) ראה ביאור 1.א.4 להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1) 2010	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1) 2011	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
תזרימי מזומנים לפעילות שוטפת			
(2)	23.8 (2)	74.0	106.2
התאמות:			
	27.6	18.3	15.9
	31.1	29.9	27.5
	19.0	(28.4)	(20.8)
	(1.4)	(0.4)	(0.4)
	-	(0.2)	-
(2)	(8.5) (2)	(24.7)	(25.0)
	2.4	(4.0)	(0.4)
	26.1	47.5	43.0
	-	0.1	-
	0.7	0.4	(0.2)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
	91.3	(129.3)	(14.6)
	(717.9)	(706.5)	(656.6)
	(11.1)	2.6	7.6
	1.3	13.9	(146.7)
	2.5	(2.8)	7.4
	22.3	26.6	0.4
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
	425.5	(367.0)	86.7
	195.3	606.3	546.6
	58.6	(11.4)	(15.7)
(2)	10.1 (2)	5.3	3.0
	62.1	3.6	70.9
	260.8	(446.2)	34.8
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת			

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר IAS7, דוח על תזרימי מזומנים כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים מיום 30 בנובמבר 2011. מספרי ההשוואה לשנים קודמות סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט נוסף ראה ביאור 1.ב.(5) להלן.
(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.(6).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1) 2010	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1) 2011	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(78.4)	(77.2)	(10.1)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(1,898.3)	(934.6)	(1,942.3)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
1,106.8	530.1	2,362.2	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
85.9	36.3	201.7	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(8.7)	(4.2)	(3.2)	רכישת בניינים וציוד
-	0.5	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(792.7)	(449.1)	608.3	
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
50.0	110.0	150.0	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
-	-	(0.8)	דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה בת
(65.2)	(81.7)	(77.7)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
(15.2)	28.3	71.5	מזומנים נטו מפעילות מימון
(547.1)	(867.0)	714.6	גידול (קיטון) במזומנים
3,384.4	2,836.6	1,969.2	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(0.7)	(0.4)	0.2	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
2,836.6	1,969.2	2,684.0	יתרת מזומנים לסוף התקופה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:			
477.9	801.2	758.9	ריבית שהתקבלה
226.9	309.1	322.6	ריבית ששולמה
-	2.0	0.6	דיבידנדים שהתקבלו
34.9	35.2	89.1	מיסים על הכנסה ששולמו
0.8	1.1	10.5	מיסים על הכנסה שהתקבלו

(3) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר IAS7, דוח על תזרימי מזומנים כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים מיום 30 בנובמבר 2011. מספרי ההשוואה לשנים קודמות סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכתרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט נוסף ראה ביאור 1.ב.(5) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

עמוד	פירוט הביאורים
150	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
182	2. מזומנים ופיקדונות בבנקים
183	3. ניירות ערך
186	4. אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
193	5. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
194	6. בניינים וציוד
195	7. נכסים אחרים
195	8. פיקדונות הציבור
195	9. פיקדונות מבנקים
196	10. כתבי התחייבות נדחים
197	11. התחייבויות אחרות
198	12. הון
200	12.א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
202	13. שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות
203	14. זכויות עובדים
208	15. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
210	16. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון
218	17. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
221	17.א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
222	17.ב. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
226	17.ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
229	17.ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן
232	17.ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
233	17.ו. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
234	18. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
239	19. הכנסות והוצאות ריבית
240	20. הכנסות מימון שאינן מריבית
241	21. עמלות
241	22. הכנסות אחרות
241	23. משכורות והוצאות נלוות
242	24. הוצאות אחרות
243	25. הפרשה למסים על הרווח
247	26. רווח למניה רגילה
248	27. מגזרי פעילות
252	27.א. תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ממוינים לפי מבנה הבנק – פעילות בישראל
254	28. הוראות פיקוח ויוזמות חקיקה

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל בע"מ הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2012 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות שלו (להלן - "הבנק"). הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. בשנת 2012 השוני בין דוחות הבנק לבין הדוחות המאוחדים זניח (בשנים 2010 ו-2011 השוני אינו מהותי). תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד ניתנת בביאור 27א.

הבנק נשלט שליטה ישירה על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי") ועל ידי חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן - "חבר"). בהיתר שליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי וחבר הותר שיתוף פעולה ביניהם בתנאים מגבילים ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, למניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2013.

(2) הגדרות

דוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם בIAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעל עניין.

בעלי עניין - כהגדרתם בפסקה 1 להגדרה "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- (1) במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- (2) במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- (3) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- (4) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובהתאם לכללי חשבונאות המקובלים בישראל;
- (5) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למאות אלפי ש"ח הקרובים, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות היסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

שינוי באומדנים

בחודש יולי 2012, פורסמה על ידי אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת נייר עמדה שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון אפשרי ללוחות התמותה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים במדידת התחייבויות בגין זכויות עובדים יש לעדכן את ההנחות לגבי תמותה ונכות לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי התאגיד הבנקאי. לצורך כך, יש להיעזר, בין היתר, בטייטה של לוחות התמותה והנכות שפורסמה על ידי האוצר.

בהתאם לאמור לעיל, הבנק אמד מחדש את אומדן תוחלת החיים וכן בחן מחדש את ההנחות לגבי תמותה ונכות לצורך חישוב התחייבויות אקטואריות כגון, מענקי יובל, מענקים בגין ימי מחלה שלא נוצלו והטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה. השינוי בהנחות הדמוגרפיות כפי שנכללו בטיטות לוחות התמותה של משרד האוצר, הביא לגידול בהתחייבויות הבנק בסכום לא מהותי.

(5) שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ג' ו-ד' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד - יישום לראשונה של ההוראות בנושא מתכונת רווח והפסד
בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית, מיישם הבנק את ההוראות הקשורות לאופן ההצגה של דוח רווח והפסד.

בהתאם להוראות, התאים הבנק את אופן ההצגה של דוח רווח והפסד ושל הביאורים הנלווים באופן המפורט להלן:
- סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" פוצל לשלושה סעיפים נפרדים "הכנסות רבית", "הוצאות רבית" וכן "הכנסות מימון שאינן מרבית" שהוצגו בשורות נפרדות.

- מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי שאינם מרבית וכן מרכיבי רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות סווגו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מרבית" תוך אבחנה בין פעילויות למטרות מסחר לבין פעילויות שאינן למטרות מסחר.

- בוטלה האבחנה בין עמלות מעסקי מימון, שבעבר נכללו במסגרת הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לבין עמלות תפעוליות. לאור זאת, כל ההכנסות מעמלות, למעט עמלות הקצאת אשראי, נכללו בסעיף "עמלות" בדוח רווח והפסד (בעבר סעיף "עמלות תפעוליות").

- בוטל הסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ואומצה הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים". לאור זאת, הסיווג של אירוע כלשהו כפריט מיוחד (בלתי רגיל) בדוח רווח והפסד יבוצע רק באישור מראש של המפקח על הבנקים.

הבנק יישם את ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. בעקבות זאת, בוצעו סיווגים מחדש המפורטים להלן בדוחות הכספיים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 וביום 31 בדצמבר 2010:

(א) פריטים המפורטים להלן שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" סווגו מחדש ונכללו במסגרת "הכנסות מימון שאינן מרבית" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר:
- הכנסות (הוצאות) מימון בגין הפרשי שער חליפין של מטבע חוץ שנצברו בגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שלא נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: אשראי לציבור ולממשלות, פקדונות בבנקים, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פקדונות הציבור, פקדונות מבנקים, פקדונות הממשלה אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים);
- הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים נגזרים ששימשו לפעילות ALM.
- רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות זמינות למכירה ו/או אגרות חוב מוחזקות לפדיון.

(ב) פריטים המפורטים להלן שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מרבית" כחלק מפעילויות למטרות מסחר:
- רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר;
- הכנסות (הוצאות) ממכשירים נגזרים אחרים (שאינם משמשים לגידור חשבונאי או לפעילות ALM).

(ג) הכנסות מעמלות מעסקי מימון שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי", למעט עמלות הקצאת אשראי, סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "עמלות" (לשעבר סעיף "עמלות תפעוליות").

(ד) רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת הסעיף "רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו" סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מרבית" כחלק מפעילויות למטרות מסחר או כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר בהתאם לסיווג המניות בתיק למסחר או בתיק הזמין למכירה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן השפעת הסיווג מחדש כפי שפורט בסעיפים א) עד ד) לעיל על הרווח וההפסד (במיליוני ש"ח):

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	
13.3	2.9	סווג להכנסות מימון שאינן מריבית
5.3	4.4	סווג לעמלות
(1.1)	(1.1)	סווג להוצאות אחרות
17.5	6.2	סך הכל סווג מרווח מפעילות מימון

ה) רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים" סווג מחדש באופן המפורט להלן:

- רווחים (הפסדים) ממכירת מניות של חברות מוחזקות סווג לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר;

- רווחים (הפסדים) ממימוש בניינים וציד סווג לסעיף "הכנסות אחרות".

כתוצאה משינוי הסיווג כאמור "רווחים מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים" אשר נבעו ממכירת פעילות בחברה בת ומימוש נכסים בסך של 6.5 מיליון ש"ח, סווג לסעיף "הכנסות אחרות" בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011.

פריטים שנכללו בדוח על תזרימי מזומנים - יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים בעקבות יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים, אשר קובע כללי סיווג של הפריטים השונים במסגרת הדוח בהתאם למהות הפעילות, בוצע סיווג מחדש המפורט להלן:

- שינויים נטו בתזרים בגין נכסים שוטפים (כגון: פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים, ניירות ערך למסחר ונכסים אחרים) שנכללו בעבר במסגרת פעילות השקעה (לשעבר פעילות בנכסים).

- שינויים נטו בתזרים בגין התחייבויות שוטפות (כגון: פקדונות מבנקים, פקדונות מהציבור, פקדונות הממשלה, התחייבויות בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות אחרות) שנכללו בעבר במסגרת פעילות מימון (לשעבר פעילות בהתחייבויות ובהון) סווג לפעילות שוטפת.

טבלת שינויים בנכסים שוטפים ובהתחייבויות שוטפות (במיליוני ש"ח):

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	
(611.6)	(795.5)	שינויים בגין נכסים שוטפים
751.6	236.8	שינויים בגין התחייבויות שוטפות

פריטים שנכללו בביאורים לדוחות הכספיים

בעקבות יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים כמפורט בסעיף ג' ו-ד' להלן, סווג מחדש נתונים בביאורים מסוימים בדוחות הכספיים כדי להתאימם להגדרות החדשות, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(6) הצגה מחדש

בעקבות פניית בנק ישראל, בחן הבנק מחדש את העמידה בכללי הגידור החשבונאי כפי שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור והעלה כי התיעוד שבידו הנוגע לעיסקות גידור שבוצעו בין השנים 2007 עד 2009 אינו עונה על חלק מדרישות אלו. לפיכך החליט הבנק על התרת קשרי הגידור של עסקאות אלה והצגה מחדש שלהן. השפעת השינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, שהגדרתם כמכשירים מגדרים בוטלה, סווגה מסעיף "רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" הנכלל בהון לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית ולסעיף הכנסות מריבית בדוח רווח והפסד.

להלן נתונים בדבר השלכות ההצגה מחדש והסיווג מחדש כמפורט בסעיף 1.ב. (5) לעיל, על הסעיפים הרלוונטיים:

הון

כפי שדווח בעבר	השפעת הסיווג מחדש (1)	השפעת ההצגה מחדש	כמדווח בדוחות כספיים	
יתרה ליום 1 בינואר 2010				
3.8	-	10.2	14.0	רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
434.4	-	(10.2)	424.2	עודפים
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010				
4.2	-	19.0	23.2	רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
467.0	-	(19.0)	448	עודפים
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011				
(8.9)	-	29.5	20.6	רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
530.1	-	(29.5)	500.6	עודפים

דוח רווח והפסד מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
כפי שדווח בעבר	השפעת הסיווג מחדש (1)	השפעת ההצגה מחדש	כמדווח בדוחות כספיים	
429.6	(4.1)	12.0	437.5	הכנסות ריבית, נטו
-	2.9	(27.5)	(24.6)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
36.8	2.0	(5.0)	33.8	הפרשה למיסים על הרווח
84.6	-	(10.5)	74.1	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
84.5	-	(10.5)	74.0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				
כפי שדווח בעבר	השפעת הסיווג מחדש (1)	השפעת ההצגה מחדש	כמדווח בדוחות כספיים	
373.9	(17.5)	12.8	369.2	הכנסות ריבית, נטו
-	13.3	(26.2)	(12.9)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
21.1	-	(4.6)	16.5	הפרשה למיסים על הרווח
32.6	-	(8.8)	23.8	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ראה ביאור 1.ב. (5)

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2010			2011			רווח בסיסי למניה בש"ח
בשקלים חדשים						
כמדוח בדוחות כספיים	השפעת ההצגה מחדש	כפי שדווח בעבר	כמדוח בדוחות כספיים	השפעת ההצגה מחדש	כפי שדווח בעבר	
						רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
0.19	(0.07)	0.26	0.58	(0.08)	0.66	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
						רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
1.88	(0.70)	2.58	5.84	(0.83)	6.67	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
						רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
9.39	(3.49)	12.88	29.21	(4.14)	33.35	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

יחס הון לנכסי סיכון

ליום 31 בדצמבר		יחס הון לנכסי סיכון לפני הצגה מחדש	יחס הון לנכסי סיכון לאחר הצגה מחדש
2010	2011		
12.67%	13.19%		
12.61%	13.03%		

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

- החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:
- הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד שנקבעו במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית.
 - תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות ליישום תקנים אלו, כמפורט להלן:
 - IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים;
 - IAS 12, מסים על ההכנסה;
 - IAS 23, עלויות אשראי;
 - IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור.
 - הבהרות הפיקוח על הבנקים בדבר אופן היישום של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים;
 - הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא פעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד.
 - עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).
 - הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבות בהוראות הדיווח לציבור את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S GAAP וב-IFRS.
 - הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20.
 - קביעת השווי הוגן של מכשירים נגזרים בהתאם ל-FAS 157 (ASC 820-10), מדידת שווי הוגן.
- המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שמפורטת בסעיף ד' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לרביית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

31 בדצמבר			31 בדצמבר			שער החליפין של הדולר של ארה"ב אירו
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
בש"ח						
(6.0%)	7.7%	(2.3%)	3.549	3.821	3.733	שער החליפין של הדולר של ארה"ב
(12.9%)	4.2%	(0.4%)	4.7379	4.9381	4.9206	אירו
מדד המחירים לצרכן						
2.3%	2.5%	1.6%	101.5	104	105.7	לחודש נובמבר
2.7%	2.2%	1.4%	101.8	104	105.5	לחודש דצמבר

(2) בסיס האיחוד

המדיניות החשבונאית המיושמת בטיפול בצירופי עסקים ועסקות עם זכויות שאינן מקנות שליטה וטיפול בחברות כלולות מיושמת בהתאם הוראות התקנים IAS 28 (2008), IAS 27 (2008), IAS 31 ו-IFRS 3 (2008).

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הבנק בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות רבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- רבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת רבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות רבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות רבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה-הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

- עמלות הקצאה למסגרות אשראי מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מעסקי מימון כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית, עודכנה ההגדרה של "רבית" כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הרבית, הפרשי שער על הרבית והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הקרן (מרכיב שקודם לכן לא נחשב כחלק מרבית). ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת רבית יושמו למפרע מיום 1 בינואר 2012 ואילך. עם זאת, ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "רבית" בגין חובות פגומים יושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

לפירוט לגבי ההוראות הקשורות לאופן ההצגה של דוח רווח והפסד והסיווגים מחדש שהבנק ערך בעקבות כך בדוח רווח והפסד ראה ביאור 1.ב. (5).

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, אגרות חוב, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יתרת החוב הרשומה אינה כוללת רבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הרבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל

כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- (1) אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- (2) כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק ח"י; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים ברבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את השפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח וחובות אחרים שמזוהים על ידי הבנק לצורך הערכה פרטנית ביחידת הגבייה. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011.

בשל מיעוט מידע סטטיסטי הנובע מהיקפי הפעילות המסחרית של הבנק נקבעים מקדמי ההפרשה הקבוצתית בענפים המסחריים כפי שחושבו בהתאם לכללים הקבועים בהוראה בחברה האם. למעט בענף פרטיים, ענף רשויות וענף חשמל ומים, ענפים בהם הפעילות המסחרית שונה מזו של החברה האם או היקף המידע הסטטיסטי רחב.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממש.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור - מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים). יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי לפני 1 בינואר 2011 ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללו הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות רבית בגין חוב שנקבע כמסופק לא נרשמו מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים חושבה על פי השיעורים שנקבעו למאפיינים השונים. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991. סך ההפרשה עמדה בסוף שנת 2010 על 24.1 מיליון ש"ח.

מחיקת חובות אבודים נעשתה כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שנקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד. (3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20

ביום 25 במרס 2012 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, יכלול גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור, אנשים פרטיים - אחר ובנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לזוים בישראל לפעילות לזוים בחו"ל, במידה ומהותי.

הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא, עבור נתונים מאזניים שנדרשים לראשונה לפי הוראה זו תוך סיווג מחדש, ככל האפשר, של מספרי ההשוואה. מובהר כי בדוחות הכספיים לשנת 2012 לא נדרש לתת גילויים חדשים בדבר אירגון מחדש של חוב בעייתי. יתר הגילויים הנדרשים לפי הוראה זו ייושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2013 ואילך. ליישום ההוראה לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

(5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת רבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת רבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הרבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (9) להלן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

(א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים רבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

(ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור.

(ג) גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ד) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

(ה) גידור השקעה נטו בפעילות חוץ - ראה סעיף ד(1) לעיל.

(ו) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(ז) נגזרים משובצים שהופרדו ושאינם משמשים לגידור

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישמת את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 1g, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

יישום לראשונה של מדידת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בהתאם ל-FAS 157 (ASC 820-10)

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שישמשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן, נקבע כי בדוחות הכספיים שנתיים ורבעוניים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתיאום עם המפקח על הבנקים, במדידת השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים בדוחות הכספיים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, הבנק המשיך במדידה במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 במלואם החל מיום 1 בינואר 2012.

ליישום לראשונה ביום 1 בינואר 2012 של הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) בקביעת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים הייתה השפעה זניחה על הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק.

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבות בהוראות הדיווח לציבור את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S GAAP וב-IFRS

ביום 20 בנובמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן. התיקונים המפורטים בחוזר נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא מדידות שווי הוגן לנוסח המעודכן של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה. בפרט, התיקון משלב בהוראות הדיווח לציבור את כללי מדידת שווי הוגן כפי שנקבעו ב-ASU 2011-04. בנוסף, בחוזר נקבעה מתכונת גילוי אחידה חדשה בנוגע לדרישות גילוי מסוימות בנושא שווי הוגן שנכללו ב-ASU 2011-04.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- פרט, העדכון קובע דרישות גילוי משמעותיות נוספות בנוגע למפורט להלן:
- לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכית השווי הוגן במסגרת רמה 3 (level 3):
 - גילוי כמותי בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור טכניקת ההערכה המיושמת על ידי הבנק הן ביחס לפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה והן על בסיס שאינו חוזר ונשנה;
 - דיון איכותי לגבי ניתוח רגישות של מדידת השווי הוגן לשינויים בנתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור יחסי הגומלין בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים;
 - סיווג לרמות במסגרת היררכיית השווי הוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווים ההוגן;
 - לגבי כל העברה מרמה 1 לרמה 2 ולהיפך של פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, יש לתאר את הפריט, את סכום ההעברה, את הסיבה להעברה ואת מדיניות התאגיד הבנקאי;
 - מתן פילוח מפורט להיררכיית השווי הוגן (חלוקה ל-3 הרמות) בגין יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.
- הבנק מיישם את התיקונים שנקבעו ב- ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ליישום לראשונה של ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי בשל דרישות הגילוי החדשות.

(8) חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים. הבנק לא בחר בחלופה זו.

(9) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים הוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה ביאור ד. (4) לעיל.

(10) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- (א) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- (ב) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים שני התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.
- (ג) הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי ומציגם במאזן בסכום נטו.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (לכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
 - ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפרעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה, וכן;
 - ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

(12) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. פריט רכוש קבוע שנרכש תמורת פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, מוכר לפי שווי הוגן. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים בחכירות מימוניות מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין- 25 שנים.
- ריהוט וציוד- 15 שנים.
- כלי רכב- 5 שנים.
- שיפורים במושכר- 10 שנים.
- ציוד IT- 5 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(13) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומי חכירה

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור רבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

קביעה אם הסדר מכיל חכירה

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, הבנק קובע אם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה.

הסדר הוא חכירה או מכיל חכירה אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- קיום ההסדר תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים; וכן
- ההסדר מכיל זכות לשימוש בנכס.

תשלומים ותמורה אחרת שנדרשים לפי ההסדר מופרדים בתחילת ההסדר או בעת הבחינה מחדש לתשלומים עבור החכירה ולרכיבים אחרים על בסיס השווי ההוגן היחסי שלהם.

לגבי חכירה מימונית, אם אין זה מעשי להפריד את התשלומים באופן מהימן, הבנק מכיר בנכס ובהתחייבות בסכום השווה לשווי ההוגן של נכס הבסיס. בתקופות עוקבות ההתחייבות מופחתת עם ביצוע התשלומים ומוכרת הוצאת מימון גלומה בגין ההתחייבות תוך שימוש בשיעור הרבית התוספתית של הרוכש.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(14) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות פיתוח תוכנה שבוצעו על ידי מתף (חברה בת של הבנק הבינלאומי המספקת שירותי תכנה וחומרה לבנק) ומשולמות ישירות על ידי הבנק נבחנות בהתאם לכללים המפורטים להלן. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

קשרי לקוחות - 10 שנים

עלויות תוכנה - 5-7 שנים

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(15) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות (לפני קיבוץ מגזרים דומים).

נכסי מטה הבנק אינם מפקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שהפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול הפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(16) זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות בבנק עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין מענקי ותק, פדיון ימי מחלה, פיצויי פיטורין מוגדלים, הטבות לגימלאים מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות לרבות טיטות נייר עמדה של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על ידי ההנהלה. התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים בבעלות העובד. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. ראה ביאור 14.

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. הנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות. בפרט, לפי המכתב, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

(17) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
 2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
 3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.
- תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.
- במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.
- בביאור 17 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(18) הוצאות מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. אולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
 - הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והבנק שולט במועד היפוך הפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.
- המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.
- המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
- נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.
- לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הבנק מביא בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.
- במידה ואין זה צפוי שלקבוצה תהיה הכנסה חייבת מספיקה נכסי מסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות בת. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר מדיניות הבנק היא שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה, יוצר הבנק עתודה

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

למס בגין תוספת המס שעשויה הבנק להתחייב בה, בגין חלוקת הדיבידנד.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות הפיקוח על הבנקים בנושא מסים על ההכנסה

הבנק מיישם את ההוראות החדשות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בנושא מסים על ההכנסה החל מיום 1 בינואר 2012, לרבות מסים נדחים המתייחסים לקרקע ולנכסים בני פחת מסוימים באופן של יישום למפרע. ליישום למפרע אין השפעה על תקופות הדוח הקודמות שנתונין נכללים בדוח זה.

(19) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(20) דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה (בעבר - פעילות בנכסים) ומפעילות מימון (בעבר - פעילות בהתחייבויות ובהון). תזרימי המזומנים הנובעים מפעילויות עיקריות של הבנק מסווגים לפעילות שוטפת. סעיף המזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים, ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא דוח על תזרימי מזומנים

הבנק מיישם את ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא דוח תזרימי מזומנים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי. לפירוט לגבי הסיווגים מחדש ראה ביאור 1.ב.5).

(21) דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיוך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"סכומים שלא הוקצו והתאמות".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(22) גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

במסגרת האימוץ של התקן על ידי הפיקוח על הבנקים, הותאמה מתכונת הגילוי הנדרשת בדוחות הכספיים על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנוספים הנדרשים מכוח תקנות ניירות ערך התש"ע-2010.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא גילויים בהקשר לצד קשור

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא הבנק מיישם את תקן IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, באופן של יישום למפרע. לצורך יישום התקן לראשונה, הבנק ערך מיפוי של יחסי הצדדים הקשורים. בהתאם להגדרה החדשה וכתוצאה מהמיפוי, זוהו צדדים קשורים חדשים. למידע נוסף בדבר עסקאות ויתרות מהותיות עם צדדים קשורים ראה ביאור 18, "בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו". ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגת.

(23) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או יתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של יתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הרבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול חשבונאי בעסקאות בין היישות לבין בעל שליטה בה

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות באופן של מכאן ולהבא לגבי כל העסקאות בין הבנק לבין בעל שליטה בו שבוצעו לאחר 1 בינואר 2012 וכן לגבי הלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה לפני מועד תחילת יישום ההוראות, החל ממועד תחילתן. ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה כל השפעה על הדוחות הכספיים.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה- IFRS הינו:

- תקנים בנושאים בליבת העסקה הבנקאי - בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.
- תקנים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012. יחד עם זאת, IAS 19, הטבות עובדים, טרם נכנס לתוקף והוא יאומץ בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו בנוגע לעיתוי ולאופן יישומו לראשונה.

(2) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות. ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הרבית האפקטיבית של ההלוואה. בנוסף, ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.

ביום 25 ביולי 2012 התפרסם חוזר בנושא מועד אימוץ נושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות, בהתאם לחוזר, ההוראות הקשורות לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית ייושמו החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. הבנק בוחן את השלכות אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים

בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט ההאחדה המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים, יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בקשר ליישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן ו/או ההנחיות המתייחסות אליו. בנוסף, בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בהוראות הדיווח לציבור, נקבע כיצד הבנקים יישמו את התקנים שנכללו במערכת התקנים החדשה.

להלן תיאור עיקרי הכללים שנקבעו במערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים:

(א) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים

התקן מציג מודל שליטה חדש. לקביעה האם יש לאחד מוחזקת, שיישם לכל הישויות המוחזקות. בהתאם לתקן, נסיבות "דה פקטו" יובאו בחשבון לצורך הערכת שליטה, כך שקיומה של שליטה אפקטיבית במוחזקת יחייב איחוד דוחות. בנוסף, בהערכת קיומה של שליטה, יובאו בחשבון כל זכויות ההצבעה הפוטנציאליות שהן משמעותיות, ולא רק זכויות הצבעה פוטנציאליות הניתנות למימוש מידי.

הנחיות IAS 27 ימשיכו להיות תקפות רק לעניין דוחות כספיים נפרדים.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים כאמור, בנקים יישמו את IFRS 10 למעט הכללים המתייחסים לטיפול בישויות בעלות זכויות משתנות (VIE's) אשר ימשיכו להיות מטופלים לפי FAS 167. כמו כן, הובהר כי בשלב זה IAS 27 (המתוקן) לא יאומץ בהוראות הדיווח לציבור.

(ב) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 11, הסדרים משותפים ותיקון ל- IAS 28, השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות

התקן מסווג הסדרים משותפים ("Joint arrangement") כפעילויות משותפות ("Joint operations") או עסקאות משותפות ("Joint venture") בהתבסס על הזכויות והמחויבויות של הצדדים להסדר. עסקאות משותפות, אשר הינן כל הסדרים המשותפים אשר מאוגדים כישות נפרדת ואשר לצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים נטו של ההסדר המשותף, יטופלו לפי שיטת השווי המאזני בלבד (בוטלה האפשרות ליישם את שיטת האיחוד היחסי).

בנוסף, התקן מתקן את IAS 28 השקעות נטו בחברות כלולות. בהתאם לתיקון בוטל השערך של הזכויות הקיימות או הנותרות בהשקעה לשווי הוגן בעת מעבר מהשפעה מהותית לשליטה משותפת ולהפך וכן נקבע כי IFRS 5 חל על השקעה או על חלק ממנה העונה לקריטריונים לסינוג כמוחזקת למכירה.

בהתאם להנחיות הפיקוח כאמור, בנקים יישמו את הכללים שנקבעו ב- IFRS 11 וב- IAS 28 (המתוקן).

(ג) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילוי של זכויות בישויות אחרות

התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים בחברות כלולות ובישויות מובנות (entities structured) שאינן מאוחדות. הבנק לא יידרש ליישם את דרישות הגילוי שנכללו בתקן לגבי ישויות מובנות (entities structured) שאינן מאוחדות.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהתאם להנחיות הפיקוח כאמור, בנקים יישמו את IFRS 12, למעט דרישות הגילוי שנכללו בו בקשר לישויות מובנות שאינן מאוחדות. לגבי ישויות כאמור ימשיכו לחול דרישות הגילוי שנקבעו ב- IAS 167 כפי ששולבו בסעיף 22 להוראות הדיווח לציבור בדבר גילוי על ישויות בעלות זכויות משתנות.

מערכת התקנים תיושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך בדרך של יישום למפרע (למעט הקלות מסוימות בהוראות המעבר).
 להערכת הבנק ליישום מערכת התקנים לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(4) הוראה בנושא דוח על רווח כולל

ביום 9 בדצמבר 2012 פורסם החוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. מטרת החוזר הינה התאמת אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לדרישות בכללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (ASU 2011-05 ו-ASU 2011-12) וכן לאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארה"ב. החוזר משנה את אופן ההצגה של פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים, כך שפריטי רווח כולל אחר ידווחו בדוח נפרד שיקרא "דוח על הרווח הכולל" אשר יוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד. כמו כן, פירוט ההרכב והתנועה של "רווח כולל אחר מצטבר" יוצג בביאור חדש על רווח כולל אחר מצטבר.
 התיקונים בהוראה זו יחולו על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2013 ואילך וישומו בדרך של יישום למפרע. מיישום התיקון לראשונה לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי.

(5) הוראה בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות

ביום 12 בדצמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.
 בפרט, בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
 (1) בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.
 כמו כן, נקבע כי בתנאים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים. תאגיד בנקאי נדרש לקבוע מדיניות חשבונאית אשר תיושם בעקביות לגבי קיזוז סכומי שווי הוגן כאמור.
 בנוגע לעסקאות רכש חוזר נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בחוזר הובהרו שיקולים מסוימים שהבנקים נדרשים להביא בחשבון בכדי לקבוע האם קיים ספק לגבי קיום התנאים לקיזוז. בין היתר, לעניין זכות הקיזוז, נוספה דרישה כי רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי יבחן אם קיימת זכות קיזוז חוזית בת אכיפה (לצורך קיזוז), בשינויים המתחייבים, באותו אופן שבו הוא בוחן כיום האם נכסים פיננסיים שהועברו בודדו מעבר להישג ידו של המעביר ושל נושיו (לצורך גריעת נכסים פיננסיים).

בנוסף, בחוזר נכללו דרישות גילוי רחבות, לרבות גילוי לגבי מדיניות התאגיד הבנקאי שקובעת האם לקזז או לא לקזז מכשירים נגזרים כאמור.

התיקונים בהוראה זו יחולו על דוחות כספיים לתקופות דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ויושמו בדרך של יישום למפרע. עם זאת, בדוחות הרבעוניים בשנת 2013 תאגידי בנקאיים רשאים לא לתת גילוי שנדרש לראשונה כתוצאה מיישום הוראה זו, לגבי מספרי השוואה מתייחסים לרבעונים המקבילים בשנת 2012. הבנק בוחן את ההשלכות האפשריות מהיישום של החוזר.

(6) הוראה בנושא גילוי על פקדונות

ביום 13 בינואר 2013 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא גילוי על פקדונות. מטרת החוזר הינה להתאים את דרישות הגילוי על פקדונות לדרישות הגילוי המקובלות בדוחות כספיים של תאגידי בנקאיים בארה"ב.

בפרט, על פי החוזר נקבעו דרישות גילוי רחבות יותר בנוגע לפקדונות הציבור, פקדונות מבנקים ופקדונות הממשלה כגון: דרישה לגילוי על פקדונות שגויסו בישראל בנפרד מפקדונות שגויסו בחו"ל, בכפוף למהותיות. בנוסף, בביאור על פקדונות הציבור:

- נוספה דרישה לגילוי על יתרת הפקדונות הנושאים רבית בנפרד מיתרת הפקדונות שאינם נושאים רבית;
- בוטלה הדרישה לגילוי על פקדונות בתוכניות חיסכון ועל פקדונות אחרים;
- הגילוי על פקדונות הציבור יכלול גילוי על פקדונות לזמן קצוב ועל פקדונות לפי דרישה;
- נוספה דרישה לדיווח לפי גודל; וכן
- נוספה דרישה לדיווח על זהות המפקידים פקדונות בישראל בהבחנה בין אנשים פרטיים, גופים מוסדיים, תאגידיים ואחרים.

כמו כן, נוספו דרישות גילוי נוספות.

התיקונים בהוראה זו ייושמו למפרע החל מהדוח לציבור לשנת 2013 ואילך, למעט הדרישה לגילוי על יתרת הפקדונות של גופים מוסדיים שנכללו בפקדונות הציבור שגויסו בישראל, שתחול החל מהדוח לציבור ליום 31 במרס 2013 ואילך. מיישום התיקונים לראשונה לא צפויה השפעה על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי.

ביאור 2 – מזומנים ופקדונות בבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	
1,711.5	2,438.2	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
347.1	399.4	פקדונות בבנקים מסחריים
53.3	3.7	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
2,111.9	2,841.3	סך הכל

מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים 2,684.0 1,969.2

הערה: בנושא שיעבודים, ראה ביאור 13 "שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך

31 בדצמבר 2012					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		עלות מופחתת	
שווי הוגן ⁽¹⁾		שווי הוגן		הערך במאזן	
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון					
177.7	-	12.3	165.4	165.4	של ממשלת ישראל
2.9	-	0.1	2.8	2.8	של מוסדות פיננסיים בישראל
39.2	-	-	39.2	39.2	של אחרים בישראל
219.8	-	12.4	207.4	207.4	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר					
הפסדים		רווחים		עלות מופחתת (במניות - עלות)	
שווי הוגן ⁽¹⁾		שווי הוגן		הערך במאזן	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב -					
1,530.9	(2.7)	68.4	1,465.2	1,530.9	של ממשלת ישראל
5.5	-	0.3	5.2	5.5	של מוסדות פיננסיים בישראל
130.5	(0.1)	14.4	116.2	130.5	של אחרים בישראל
1,666.9	(2.8) ⁽³⁾	83.1	1,586.6	1,666.9	
0.7	-	-	0.7	0.7	מניות
1,667.6	(2.8) ⁽³⁾	83.1	1,587.3	1,667.6	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		עלות מופחתת	
שווי הוגן ⁽¹⁾		שווי הוגן		הערך במאזן	
ג. ניירות ערך למסחר					
149.8	- ⁽⁴⁾	0.1	149.7	149.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
2,037.2	(2.8)	95.6	1,944.4	2,024.8	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.7 מיליון ש"ח.
 (3) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

* פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב – ראה ביאורים 19 ו-20.
 ** בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2011					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן		עלות מופחתת הערך במאזן
	שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון					
171.0	-	4.5	166.5	166.5	של ממשלת ישראל
2.9	-	0.1	2.8	2.8	של מוסדות פיננסיים בישראל
27.8	(1.4)	-	29.2	29.2	של אחרים בישראל
201.7	(1.4)	4.6	198.5	198.5	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר					
ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל					
2,143.6 ⁽⁵⁾	(11.3) ⁽⁵⁾	37.7 ⁽⁵⁾	2,117.2	2,143.6	של ממשלת ישראל
72.0 ⁽⁵⁾	(0.4) ⁽⁵⁾	5.6 ⁽⁵⁾	66.8	72.0	של אחרים בישראל
2,215.6 ^{(3),(5)}	(11.7) ^{(3),(5)}	43.3 ^{(3),(5)}	2,184.0	2,215.6	
מניות והשקעות אחרות					
3.0 ⁽²⁾	-	-	3.0	3.0	
2,218.6 ⁽³⁾	(11.7) ⁽³⁾	43.3	2,187.0	2,218.6	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
ג. ניירות ערך למסחר					
2.6 ⁽⁴⁾	- ⁽⁴⁾	-	2.6	2.6	אגרות חוב של ממשלת ישראל
2,422.9	(13.1)	47.9	2,388.1	2,419.7	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שוי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
- (3) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שוי הוגן".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (5) הוצג מחדש. לפרטים ראה ביאור 1.ב.6).
- הערות:
- * פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב – ראה ביאורים 19 ו-20.
- ** בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות ואגרות חוב בפיגור

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
6.1	13.1	יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

אשראי לציבור				מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים וממשלות סך הכל	
127.7	-	127.7	60.1	67.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה			
27.5	-	27.5	5.4	22.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי			
(67.1)	-	(67.1)	(38.3)	(28.8)	מחיקות חשבונאיות			
49.9	-	49.9	29.3	20.6	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
(17.2)	-	(17.2)	(9.0)	(8.2)	מחיקות חשבונאיות נטו			
138.0	-	138.0	56.5	81.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽¹⁾			
10.1	-	10.1	1.4	8.7	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

אשראי לציבור				מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים וממשלות סך הכל	
266.7	-	266.7	104.5	162.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה			
(216.3)	-	(216.3)	(54.2)	(162.1)	מחיקות חשבונאיות שהוכרו ליום 1 בינואר 2011			
34.9	-	34.9	(28.1)	63.0	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (נזקפו להון)			
29.9	-	29.9	10.4	19.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי			
(61.6)	-	(61.6)	(4.8)	(56.8)	מחיקות חשבונאיות			
74.1	-	74.1	32.3	41.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
12.5	-	12.5	27.5	(15.0)	מחיקות חשבונאיות נטו			
127.7	-	127.7	60.1	67.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽¹⁾			
6.2	-	6.2	1.3	4.9	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			

* החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 4).ד.1 לעיל.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ ועל החובות בגינם היא חושבה

ליום 31 בדצמבר 2012

אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות **				
2,799.9	134.6	2,934.5	-	2,934.5
שנבדקו על בסיס פרטני				
1,286.6	7,254.4	8,541.0	-	8,541.0
שנבדקו על בסיס קבוצתי				
4,086.5	7,389.0	11,475.5	-	11,475.5
סך הכל חובות				
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות **				
59.4	25.9	85.3	-	85.3
שנבדקו על בסיס פרטני				
13.3	29.3	42.6	-	42.6
שנבדקו על בסיס קבוצתי				
72.7	55.2	127.9	-	127.9
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי				

ליום 31 בדצמבר 2011*

אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות **				
2,641.7	139.1	2,780.8	-	2,780.8
שנבדקו על בסיס פרטני				
1,270.0	6,785.3	8,055.3	-	8,055.3
שנבדקו על בסיס קבוצתי				
3,911.7	6,924.4	10,836.1	-	10,836.1
סך הכל חובות				
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות **				
52.7	32.9	85.6	-	85.6
שנבדקו על בסיס פרטני				
15.0	20.9	35.9	-	35.9
שנבדקו על בסיס קבוצתי				
67.7	53.8	121.5	-	121.5
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי				

* החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.ד.1 (4) לעיל.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. הערות לעמודים 186-188 ראה בעמוד 189.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2012							פעילות לווים בישראל ציבורי - מסחרי
חובות לא פגומים* - מידע נוסף בפיגור של		(2) בעייתיים			לא פגומים	לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים	90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים			
0.8	0.3	354.7	11.9	1.4	341.4	בינוי ונדל"ן - בינוי	
0.1	-	221.1	3.2	0.1	217.8	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
0.2	-	33.6	0.2	0.2	33.2	שרותים פיננסיים	
6.4	1.1	3,477.1	98.3	34.8	3,344.0	מסחרי אחר	
7.5	1.4	4,086.5	113.6	36.5	3,936.4	סך הכל מסחרי	
9.3	1.1	7,389.0	54.5	22.2	7,312.3	אנשים פרטיים - אחר	
16.8	2.5	11,475.5	168.1	58.7	11,248.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
-	-	403.1	-	-	403.1	בנקים בישראל	
-	-	2,441.0	-	-	2,441.0	ממשלת ישראל	
16.8	2.5	14,319.6	168.1	58.7	14,092.8	סך הכל פעילות בישראל	

ליום 31 בדצמבר 2011**							אשראי לציבור
חובות לא פגומים* - מידע נוסף בפיגור של		(2) בעייתיים			לא פגומים	לא פגומים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים	90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים			
0.1	-	2,780.8	179.8	2,601.0	2,601.0	שנבדק על בסיס פרטני	
18.5	0.7	8,055.3	-	8,055.3	8,055.3	שנבדק על בסיס קבוצתי	
18.6	0.7	10,836.1	179.8	10,656.3	10,656.3	סך הכל ציבור	
-	-	400.4	-	400.4	400.4	סך הכל בנקים	
-	-	1,721.9	-	1,721.9	1,721.9	סך הכל ממשלות	
18.6	0.7	12,958.4	179.8	12,778.6	12,778.6	סך הכל	

* לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 ** החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.ד. (4) לעיל.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

- 1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- 2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- 3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.
- 4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב למעט במקרים בהם הועבר לטיפול באמצעים משפטיים, נבחן באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדיריקטוריון.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 בדצמבר 2012					
פעילות לווים* ציבורי - מסחרי	יתרת פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת (2) חובות פגומים		יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
			סך הכל (2) יתרת חובות פגומים	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	
בינוי ונדל"ן - בינוי	10.6	6.1	1.3	11.9	96.0
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	3.2	1.5	-	3.2	4.1
שרותים פיננסיים	0.2	-	-	0.2	1.5
מסחרי אחר	74.7	28.3	23.6	98.3	197.0
סך הכל מסחרי	88.7	35.9	24.9	113.6	298.6
אנשים פרטיים - אחר	35.9	25.2	18.6	54.5	178.2
סך הכל ציבור	124.6	61.1	43.5	168.1	476.8
סך הכל פעילות בישראל*	124.6	61.1	43.5	168.1	476.8
*מזה					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	124.6	61.1	39.6	164.2	468.8
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	16.9	15.0	20.1	37.0	77.8
ליום 31 בדצמבר 2011*					
פעילות לווים בישראל ציבורי - מסחרי	יתרת פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת (2) חובות פגומים		יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
			סך הכל (2) יתרת חובות פגומים	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	
סך הכל ציבור	77.7	65.7	102.1	179.8	114.1
סך הכל פעילות בישראל*	77.7	65.7	102.1	179.8	114.1
*מזה					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	77.7	65.7	85.7	163.4	461.1
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	11.1	8.6	34.7	45.8	85.7

* החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור ד.1. (4) לעיל.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2011	2012	
163.9	174.0	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
10.0	5.2	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום *
25.0	20.3	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
10.0	5.2	*מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2012					
פעילות לווים בישראל ציבורי - מסחרי	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר (2) 90 ימים או יותר	צובר (2) 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) לא בפיגור	
				צובר (2) לא בפיגור	סך הכל (3)
בינוי ונדל"ן - בינוי	4.3	-	-	0.1	4.4
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	1.7	-	-	-	1.7
מסחרי אחר	12.0	-	-	0.8	12.8
סך הכל מסחרי	18.0	-	-	0.9	18.9
אנשים פרטיים - אחר	14.7	-	-	3.4	18.1
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	32.7	-	-	4.3	37.0

ליום 31 בדצמבר 2011					
פעילות לווים בישראל ציבורי - מסחרי	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר (2) 90 ימים או יותר	צובר (2) 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) לא בפיגור	
				צובר (2) לא בפיגור	סך הכל (3)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	45.8	-	-	-	45.8
סך הכל פעילות בישראל	45.8	-	-	-	45.8

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. אשראי לציבור¹ וסיכון אשראי חוץ מאזני^{1,3} לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2012			תקרת האשראי - אלפי ש"ח	
סיכון אשראי חוץ מאזני (1,3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1,3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)		
78.8	73.6	46,988	81.5	74.3	49,678	עד 10	
140.5	160.2	19,731	156.5	153.8	19,724	עד 20	מעל 10
385.1	438.3	27,548	422.7	437.6	28,009	עד 40	מעל 20
822.4	1,133.1	33,495	898.8	1,144.2	34,096	עד 80	מעל 40
1,221.9	1,835.6	27,537	1,318.8	1,889.9	28,270	עד 150	מעל 80
1,180.2	2,432.7	17,521	1,228.1	2,559.8	17,920	עד 300	מעל 150
375.1	1,547.8	4,767	406.1	1,689.6	5,086	עד 600	מעל 300
108.3	686.9	1,009	129.0	849.5	1,207	עד 1,200	מעל 600
35.0	225.2	172	46.4	288.4	213	עד 2,000	מעל 1,200
51.0	328.8	131	56.5	342.8	143	עד 4,000	מעל 2,000
99.5	360.2	85	125.6	439.4	106	עד 8,000	מעל 4,000
118.8	635.6	61	84.8	607.7	55	עד 20,000	מעל 8,000
124.0	447.0	20	175.3	613.8	28	עד 40,000	מעל 20,000
126.2	636.7	12	245.0	563.3	12	עד 162,000	מעל 40,000
4,866.8	10,941.7	179,077	5,375.1	11,654.1	184,547		סך הכל

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.

ביאור 5 – השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

פרטים על חברות מוחזקות

חברות בת מאוחדות

תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	השקעה במניות לפי שווי מאזני		החלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		עיסוק		
	2011	2012	2011	2012	2011	2012			
			%	%	%	%			
0.2	-	0.9	-	88	88	53	53	חברה פיננסית	(1) חברות בת שאוחדו חברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ - בפירוק מרצון
4.0	-	18.6	-	100	-	100	-	ניהול השקעות	אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ(1)
2.8	2.8	44.4	44.4	100	100	100	100	השקעות בנכסים והשכרתם לבנק	(2) חברה בת שאוחדה דוח הכספי של הבנק חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ
7.0	2.8	63.9	44.4						סך הכל

(1) בחודש אוגוסט 2011 נמכרה פעילות ניהול תיקי ההשקעות של החברה. בחודש באוגוסט 2012 הסתיים תהליך פירוקה מרצון.

ביאור 6 – בניינים וציוד
1.

	בנינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל	
עלות נכסים				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	261.8	150.5	412.3	
תוספות	2.5	1.7	4.2	
גריעות	(0.9)	(0.3)	(1.2)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	263.4	151.9	415.3	
תוספות	2.7	0.6	3.3	
גריעות	(1.7)	(0.3)	(2.0)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	264.4	152.2	416.6	
פחת				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	155.2	130.1	285.3	
פחת לשנה	11.9	6.4	18.3	
גריעות	(0.6)	(0.3)	(0.9)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	166.5	136.2	302.7	
פחת לשנה	11.2	4.7	15.9	
גריעות	(1.7)	(0.2)	(1.9)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	176.0	140.7	316.7	
הערך בספרים				
הערך בספרים				
ליום 31 בדצמבר 2010	106.6	20.4	127.0	
ליום 31 בדצמבר 2011	96.9	15.7	112.6	
ליום 31 בדצמבר 2012	88.4	11.5	99.9	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2012	7.02%	11.42%		
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2011	7.29%	13.65%		

2. פרטים בנושא זכויות מקרקעין בבנק

חלק מזכויות במקרקעין בבעלות בישראל, סך של 49.4 מיליוני ש"ח (שנת 2011: 52.0 מיליוני ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 7 – נכסים אחרים
ההרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	
56.6	64.1	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 25.3 א.)
1.9	-	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
18.0	18.3	הוצאות מראש
10.8	20.1	הכנסות לקבל
0.8	0.6	הוצאות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים
9.2	1.3	חייבים אחרים ויתרות חובה
97.3	104.4	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 8 – פקדונות הציבור
ההרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	
2,926.0	3,345.5	פקדונות לפי דרישה
8,413.8	8,835.6	פקדונות לזמן קצוב
875.8	581.1	פקדונות בתוכניות חסכון
12,215.6	12,762.2	סך כל פקדונות הציבור

ביאור 9 – פקדונות מבנקים
ההרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	
155.4	218.5	בנקים מסחריים:
		פקדונות לפי דרישה
-	23.4	פקדונות לזמן קצוב
0.5	0.7	קיבולים
155.9	242.6	סך כל הפקדונות מבנקים

ביאור 10 – כתבי התחייבות נדחים

א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי**	משך חיים ממוצע*	
2011	2012			
כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות :				
85.0	85.6	8.02%	3.50	במטבע ישראלי לא צמוד
548.4	663.1	3.78%	4.51	במטבע ישראלי צמוד למדד
633.4	748.7			סך כל כתבי ההתחייבות הנדחים
633.4	748.7			מזה כתבי התחייבות נדחים

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
** שיעור תשואה פנימי הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

ב. פרטים נוספים לגבי כתבי התחייבות נדחים

כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר- בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב- 240.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל 236.3 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר- מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 וביום 31 בדצמבר 2011 ל- 397.1 מיליון ש"ח. סך כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ואינם רשומים למסחר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2012 ב- 111.0 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2011 אין יתרות מסוג זה).

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

בשנת 2012 הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים, לא סחירים, בסך של 150 מיליון ש"ח, מזה 110 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם. כתבי ההתחייבות שהונפקו הוכרו על ידי המפקח על הבנקים כחלק מן ההון הכשיר רובד 2. יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2012 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב-491.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 438.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

ביאור 11 – התחייבויות אחרות

הרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	
*	79.6	82.2
-	-	-
*	26.2	25.8
4.8	7.3	-
1,097.2	1,160.5	-
70.8	77.2	-
1,278.6	1,353.0	-

הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות

עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו

עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (ראה באור 14 ד)

הכנסות מראש

זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

זכאים אחרים ויתרות זכות

סך כל ההתחייבויות האחרות

* סווג מחדש.

ביאור 12 – הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2012 וליום 31 בדצמבר 2011 (בשקלים חדשים):

מנפק ונפרע	רשום		
0.0002	0.0002	בת 0.0002 ש"ח	מנית הכרעה
0.0002	0.0002	בנות 0.0001 ש"ח	מניות נדחות
1.5000	1.5000	בנות 0.0050 ש"ח	מניות מיסדים
4,629.7066	4,641.7398	בנות 0.0001 ש"ח	מניות רגילות
			מניות בכורה 30%
8,040.0000	8,040.0000	בנות 0.001 ש"ח	צוברות ומשתתפות
12,671.2070	12,683.2402		סך כל הון המניות

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מנית הכרעה

מוחזקת בידי שר הבטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מיסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלוית אחרת.

מנית מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מנית בכורה, 30% צוברת ומשתתפת

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבידנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבידנד אחר), מעבר לדיבידנד הבכורה האמור, כמות כמניה רגילה לכל ענין.

ג. הנפקת הון וחלוקת דיבידנד

מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד:

(א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית.

(ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד.

(ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון היא הפסד.

(ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו.

(ה) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי או;

(ו) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים.

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים מחודש יוני 2010, בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 12 בלהל).

ביאור 12 – הון (המשך)

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

עדכון ההוראות בנושא מגבלות בחלוקת דיבידנד

ביום 15 בינואר 2013 פורסם חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור שינויים עתידיים בהוראות הדיווח לציבור אשר מחייבים לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, נדרש לעדכן את מבחני חלוקת הדיבידנד.

על פי החוזר "רווחים ראויים לחלוקה" יכללו את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח על הבנקים ועד לגובה הסכום שאושר, כאשר:
- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסם, אינה חיובית, או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום למצב זה;
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונה הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל;
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בנוסף, נקבע כי תאגיד בנקאי לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר. ההוראות שנקבעו בחוזר נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013 ואילך.

בשנת 2012 לא חלו שינויים בהון המונפק והנפרע ולא הוכרז או חולק דיבידנד.

ביאור 12א – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הון רגולטורי והלימות הון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא "מדידה והלימות הון".

31 בדצמבר		
2011	2012	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
*	876.7	982.1
הון ליבה		
*	876.7	982.1
הון רובד 1, לאחר ניכויים		
*	471.4	545.9
הון רובד 2, לאחר ניכויים		
	1,348.1	1,528.0
סך כל ההון הכולל		
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
	9,249.6	9,939.8
סיכון אשראי		
	10.2	37.3
סיכונים שוק		
*	1,089.5	1,147.4
סיכון תפעולי		
	10,349.3	11,124.5
סך כל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
*	8.47%	8.83%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון		
*	13.03%	13.74%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון		
	9.00%	9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים		

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2011	2012	
1. הון רובד 1		
	899.8	1,036.4
הון		
רכיבי הון רובד 1 אחרים		
*	(20.6)	(51.8)
בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה		
	(2.5)	(2.5)
בניכוי: ניכויים אחרים מהון רובד 1		
	876.7	982.1
סך כל ההון רובד 1		
2. הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס,		
*	14.2	36.1
בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה		
	16.3	16.3
הפרשה כללית לחובות מסופקים		
	2.5	2.5
רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים		
ב. הון רובד 2 תחתון		
*	438.4	491.0
כתבי התחייבות נדחים		
	471.4	545.9
סך כל ההון רובד 2		
	1,348.1	1,528.0
סך כל ההון הכולל		

* הוצג מחדש, ראה ביאור 1.ב.6)

ביאור 12א – הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. יעד הלימות ההון

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל 3 בישראל, ביום 28 במרץ 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל 3 – יחסי הון ליבה מינימאליים הדורשת מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון ליבה בשיעור של 9% (במקום 7.5% הקיים היום) עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, ידרש להגדיל את יחס הון הליבה המזערי בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס של 10% עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לאמור לעיל, יחס הון הליבה שיידרש מהבנק הוא 9%.

כמו כן, בהתאם לטיטוטות חוזרים של הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות ההון, אשר צפויות לאמץ הוראות באזל 3 כחלק מהוראות ניהול בנקאי תקין, יעדי ההון הכולל המזעריים לנכסי סיכון יעמדו, עד ליום 1 בינואר 2015, על 12.5% לכלל המערכת הבנקאית ועל 13.5% לתאגידים בנקאיים משמעותיים במיוחד, זאת עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי שיידרש מהבנק הוא 12.5%.

הבנק לומד את ההוראה ואת ההשלכות הצפויות בכל הקשור לגיבוש תוכנית הון מעודכנת במטרה להבטיח את יישום ההוראה ועמידה בדרישות יחס הון הליבה החדש.

במהלך חודש פברואר 2013 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2012. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון.

דירקטוריון הבנק החליט כי במהלך שנת 2013 לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ-13.0% וכי יחס ההון הראשוני לא יפחת מ-8.8% ויגיע בסוף שנת 2013 ל-9%.

ביאור 13 – שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

להבטחת אשראי שהבנק מקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות בסליקה במערכת זה"ב, שעבד הבנק בחודש יולי 2007 לטובת בנק ישראל בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה מדינה התשל"ט – 1979 או אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה קצר מועד התשמ"ד – 1984, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתם, אשר תרשמה או תופקדנה מעת לעת בחשבון בטוחות המנוהל במסלקת הבורסה על שם בנק ישראל ועבורו. שיעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. להלן פירוט יתרות פקדונות ואגרות חוב משועבדות כבטוחה (במיליוני ש"ח):

2011		2012		
		אגרות חוב		
פקדונות	אגרות חוב	פקדונות	אגרות חוב	
משועבדות בבנק ישראל		משועבדות בבנק ישראל		
1,580.0	435.8	2,303.8	451.4	יתרה ליום 31 בדצמבר
1,934.1	439.1	2,053.0	440.1	יתרה שנתית ממוצעת
2,780.0	447.3	3,009.2	451.4	היתרה המירבית במשך השנה

ביאור 14 – זכויות עובדים

א. אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

עובדים קבועים זמניים – עובדים קבועים זמניים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
עובדים בחוזה אישי – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
עובדים בכירים בחוזה אישי – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ב. תנאי העבודה של עובדים קבועים זמניים

מעבר לשכר השוטף זכאים עובדי הבנק להטבות הבאות:

1. מענק שנתי

לפי הסכם קיבוצי שנחתם בשנת 2010 זכאים עובדי הבנק למענק שנתי הנקבע על פי תשואת הרווח הנקי להון. המדרגה הבסיסית לחלוקת המענק הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק מחולק בהתאם לביצועי העובדים ובהתאם למודל הצטיינות.

2. הסכמים עם ארגון העובדים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב-1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם. הסכם שכר אחרון נחתם בנובמבר 2010.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזים אישיים

במרבית ההסכמים נקבע שכר העבודה הבסיסי, הפרשות לפנסיה ולקרן השתלמות, הטבות שונות, מענקים ותנאי פרישה. פרטים על תנאי הפרישה בחוזים לעובדים בכירים ראה להלן.

ד. פיצויי פרישה ופנסיה

1. פנסיה

זכויות הפנסיה של העובדים מובטחות מאז 1994 בתוכניות פנסיה מקיפה בשיתוף עם קרנות פנסיה מוכרות באמצעות הפקדות שוטפות על שם העובד. זכויות הפנסיה תלויות בגילו של העובד בעת הצטרפות לתוכנית. לגבי התקופה עד הצטרפות הבנק ועובדיו להסדר הפנסיה ולגבי עובדים שאינם זכאים לפנסיה, חייב הבנק בפיצויי פרישה בהתאם לחוק פיצויי פיטורין (ראה סעיף 1.א.2) להלן). העתודות האקטואריות של הבנק אינן משקפות את זכויות הפנסיה של העובדים ולשינוי האמור אין השפעה עליהן.

2. פיצויים

א. פיצויי פרישה

(1) התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים, על ידי הפקדות על שם הבנק בקופות גמל למקרים בהם נדרש הבנק לשאת בתשלומים נוספים, ועל ידי יתרת ההפרשה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן. הסכומים שהופקדו על שם העובדים אינם כלולים במאזן מאחר שאינם בשליטת הבנק.

(2) יחסי עבודה של מספר עובדים וביניהם חברי הנהלת הבנק מעוגנים בחוזים אישיים. התנאים העיקריים הכלולים בחוזים האישיים של חמשת העובדים הבכירים בעלי השכר הגבוה מפורטים בדוח הדירקטוריון בפרק "שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים". התנאים הכלליים המפורטים להלן משותפים לחוזים של חברי הנהלה:

- עם סיום העסקתם בבנק, זכאים עובדים אלה לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרם האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב-50% נוספים.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

- במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

- בעת פיטורין זכאים עובדים אלה לשכר בגין 6 חודשי הסתגלות.

- דין פרישת עובדים אלה, עקב שינוי במעמדם, הנובע משינוי המבנה הארגוני של הבנק או פרישה עקב סיבות בריאות מהותיות או עקב פטירה, יהיה כדין פיטורין.

(3) תנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק אושרו בחודש ספטמבר 2006 על ידי הדירקטוריון. התנאים אשר אושרו כוללים את השכר השוטף והנלווה וכן במקרה של פיטורין, פיצויים בגובה של שישה חודשי משכורת בנוסף לפיצויי פיטורין בגובה 100% מן השכר או 200% מן השכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, כגובה מבין החלופות.

(4) הסכום הנדרש עפ"י החוזים האמורים להשלמת פיצויים לעובדים הבכירים ולמנכ"ל מעבר לנצבר להם בקופת בגמל והקצבה, במקרה של פיטורין, כלול במלואו בעתודה לפיצויי פרישה.

ב. פיצויים מוגדלים

העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין פיצויים מוגדלים כאמור ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב- 8.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 8.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

סכומי העתודה והיעודה לפיצויי פיטורין, פיצויי פרישה כמוצג במאזן הבנק, הם כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
35.3	35.5	סכום העתודה
(9.1)	(9.7)	סכום היעודה (1)
26.2	25.8	עודף העתודה על היעודה
26.2	25.8	עודף העתודה שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

(1) הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

ה. הטבות אחרות

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם ולאחר פרישתם הם בפרישה מוקדמת והן עם פרישתם לגימלאות. התחייבות הבנק בשל הטבות אלו חושבה על בסיס אקטוארי.

1. הפרשה לחופשה

עובדי הבנק זכאים על פי החוק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון ועל בסיס ימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות. בסעיף התחייבות אחרות - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות (ראה ביאור 11) כלולה הפרשה בגין חופשה שטרם נוצלה, בסך 7.4 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2011 – 8.3 מיליון ש"ח).

2. מענקי ותק

עובדים קבועים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, מצורפים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות אלו. יתרת ההפרשה בגין המענק ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב- 3.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק ובמימון

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

המלא. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין השתתפות בתשלום כאמור ביום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב- 10.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

3. הטבות אחרות בתום תקופת ההעסקה ולאחריה

עובדים שהגיעו לגיל פרישה זכאים לתשלום חד פעמי במועד הפרישה בגין פדיון ימי מחלה על פי מפתח מוסכם וכן להטבות כספיות בכל שנה ממועד הפרישה הכוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון. ההפרשה למענק בגין פדיון ימי מחלה וההטבות הכספיות הנוספות חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. יתרת ההפרשה בגין זכויות עובדים עם סיום תקופת ההעסקה ולאחריה ביום 31 בדצמבר 2012 מסתכמת ב- 31.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 28.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו.

ו. מדיניות התגמול

עובדי הבנק מועסקים בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר מתעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

וועדת שכר של הדירקטוריון הינה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק, והיא קיימה 2 ישיבות בשנת 2012. בשנת 2012 נעזרה הוועדה בעבודה שנעשתה בחברה האם עבור הבנקים בקבוצה לצורך גיבוש מדיניות התגמול למנכל ולחברי ההנהלה האחרים (להלן – "בכירים אחרים"), אשר תחול על התגמול משנת 2013 ואילך, תוך היוועצות במשרד סוארי כיועץ מקצועי ובמשרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' כיועץ משפטי, לצורך גיבוש מדיניות התגמול לבכירים.

בהתאם להוראות המפקח מחודש אפריל 2009, דן דירקטוריון הבנק בחודש ינואר 2013 במדיניות התגמול לבכירים ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים, לעודד הישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים הבכירים עם הבנק לטווח הארוך ובין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת. התגמול יגזר בעיקרו משיעור התשואה להון ובין השאר הוא קובע כי התגמול השנתי החל משנת 2013 יקבע על פי תוצאות הפעילות בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו לה. המודל קובע שיעור תשואה מקסימאלי, קובע יחס מידתי ומאוזן בין מרכיב התגמול הקבוע למרכיב המשתנה והוא מוקצה לבכירים בהלימה לעמידתם במדדי הצלחה כמותיים ואיכותיים שנקבעו מראש.

המדיניות המתייחסת לבכירים היא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה כאמור בשיתוף החברה האם.

להלן פרטים על תכנית התגמול למנכל ולבכירים האחרים שתחול משנת 2013 ואילך:

תכנית התגמול קובעת את אופן קביעת המענק השנתי למנכל ולבכירים האחרים בגין שנת 2013 ואילך ואינה מתייחסת ליתר רכיבי התגמול.

תכנית התגמול מבוססת, בין היתר, על שיעור תשואת הרווח הנקי להון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (להלן: "התשואה להון") בשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה (להלן: "השנה השוטפת" או "שנת המענק"), על התשואה להון של הבנק הבינלאומי ועל יחסי הלימות ההון של הבנק בתום אותה שנה על פי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק. מבנה ורמות המענקים מיועדים לבטא את תאבון הסיכון של הבנק וכן למנוע תמריץ ללקיחת סיכונים שאינם מפוצים בתשואה הולמת וסיכונים עודפים מעבר לתיאבון הסיכון האמור.

הדירקטוריון יקיים מעקב שוטף על יישום התכנית. תכנית התגמול ומרכיביה ייבחנו מחדש על ידי הדירקטוריון מעת לעת, אך לפחות פעם בשלוש שנים.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

אופן קביעת המענק

תקציבי המענק למנכ"ל ולבכירים האחרים ייקבעו על פי שיעור התשואה להון בשנה השוטפת, בהתאם לטבלה המפורטת וההתאמות המפורטות להלן (באלפי ₪):

תקרת התגמול הכולל לבכירים האחרים	התגמול לכל בכיר אחר (שאינו מנכ"ל)	שיעור האופציות מהתגמול למנכ"ל בלבד (%)	התגמול הכולל למנכ"ל	שיעור התשואה
525	75	0	150	8.5%
630	90	0	180	9.0%
735	105	0	210	9.5%
840	120	0	240	10.0%
910	130	0	260	10.5%
980	140	0	280	11.0%
1,050	150	12.5	300	11.5%
1,155	165	22	330	12.0%
1,260	180	25	360	12.5%
1,365	195	25	390	13.0%
1,470	210	25	420	13.5%
1,575	225	25	450	14.0%
1,680	240	25	480	14.5%
1,785	255	25	510	15.0%

במקרה של עליה בשיעור הריבית חסרת הסיכון במשק מעל ל-5%, יבחן הצורך בעדכון הטבלה. למענקים שישולמו על פי הטבלה יתווספו או ינוכו הרכיבים הבאים:

- אם התשואה של הבנק הבינלאומי לא תאפשר תשלום לחברי ההנהלה בבנק בינלאומי, בעוד שהתשואה של הבנק תאפשר מתן בונוס למנכ"ל ולבכירים האחרים, ייקטע הבונוס לבכירים ב-10%.
- כל 1% תשואה, שהינו גבוה יותר מתשואת המינימום בבנק הבינלאומי (8.5%), יזכה בתוספת בשיעור של 2% מסכום הבונוס בטבלה, עד למקסימום של 10% נוספים.
- תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד התשואה על פי תוכנית העבודה (מוגבלת ל-12.5% מהסכומים על פי הטבלה).
- תוספת / ניכוי בגין עמידה ביעד הלימות ההון על פי תוכנית העבודה (מוגבלת ל-7.5% מהסכום על פי הטבלה).
- תוספת או הפחתה על פי שיקול דעת הדירקטוריון בהיקף מצרפי שלא יעלה על סכום המשקף משכורת חודשית בשנת המענק לכל הבכירים. חלוקת התוספת או ההפחתה תיעשה לפי החלטת הדירקטוריון בהתאם לשיקולים שפורטו בהחלטת הדירקטוריון בנושא.

תנאי סף לזקיפה ולתשלום המענק השנתי

- זקיפה ותשלום מענק בגין שנת המענק ו/או תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ואשר מועד תשלומם חל במועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת המענק מותנים בעמידה בסף יחס הלימות ההון הכולל אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת כל שנת מענק.
- בנוסף, תשלומי מענקים שנדחו בגין שנים קודמות ו/או הזכאות למימוש כתבי אופציה שניתנו בשנים קודמות (למנכ"ל בלבד) יהיו מותנים בשיעור התשואה להון בשנת המענק, כדלקמן:
 - בשיעור תשואה להון של 8% ומעלה ישולמו מלוא התשלומים ויובשלו כל כתבי האופציה.
 - בשיעור תשואה להון של 4% ומטה לא ישולם המענק הכספי ולא יובשלו כתבי האופציה.
 - שיעור תשואה להון בטווח שבין 4%-8% ישולם חלק יחסי של התשלומים ויבשיל חלק יחסי של כתבי האופציה על בסיס לינארי.
- על אף האמור לעיל, כל עוד הבנק עומד בסף הלימות ההון, והתשואה להון בשנה השוטפת חיובית, רשאי הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת ביקורת) להחליט על זקיפה ותשלום מענקים על פי שיקול דעתו.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

למנכ"ל בלבד, המענק יורכב ממענק כספי בשיעור הנע בין 100% ל-75% מסך המענק הכולל ומכתבי האופציה לרכישת מניות החברה האם, בשיעור הנע בין 0% ל-25% מסך המענק הכולל.
המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות רק במידה ויחולט על חלוקת אופציות לחברי הנהלת הבנק הבינלאומי ובתנאים הבאים:
- מענק בגובה של עד 300,000 ש"ח - המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות בהתאם לחלק היחסי שיהיו זכאים לו חברי הנהלת הבנק הבינלאומי.
- מענק בגובה של 300,000 ש"ח ומעלה - על פי שיעור התשואה להון בהתאם לטבלה לעיל וההתאמות המפורטות.
- האופציות בגין השנה השוטפת יוענקו במועד הדיווח על התוצאות הכספיות לשנת המענק.
- האופציות תבשלנה בשתי מנות: הראשונה (50%), תבשיל לאחר שנה ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה העוקבת לשנת המענק, לפי המאוחר, והשנייה תבשיל לאחר שנתיים ממועד ההענקה או במועד פרסום התוצאות הכספיות בגין השנה השנייה שלאחר שנת המענק, לפי המאוחר. אופציות שלא תבשלנה במועד ההבשלה המיועד, תפקענה מיידית. מועד הפקיעה של האופציות יהא בתום שלוש שנים ממועד הבשלתן.
יובהר, כי האמור בתכנית התגמול עשוי להיות כפוף לאישורה ו/או תיקונה של תכנית האופציות על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק ולהוראותיהם כפי שיקבעו. נכון למועד זה, טרם התקבלו כל האישורים כאמור ולא הוקצו או הוענקו כל אופציות כאמור על ידי הבנק.

חלוקת תקציב המענק הכולל לבכירים האחרים:

95% מתקציב המענק הכולל לבכירים האחרים, שאינו נובע מתוספת על פי שיקול דעת הדירקטוריון, יחולק ביניהם על פי מפתח המשקלל את שכרם הבסיסי של הבכירים האחרים ואת הציון האישי שניתן להם בגין ביצועיהם בשנה השוטפת, ואילו היתרה, כולל התוספת לבכירים האחרים על פי שיקול דעת הדירקטוריון, תחולק בגין הצטיינות המנהלים בשנה השוטפת לפי המלצת המנכ"ל.
המענק הכולל עבור כל בכיר (לרבות אופציות למנכ"ל בלבד) בגין שנת מענק לא יעלה על 12 משכורות חודשיות של אותו בכיר.

פריסת תשלומי המענק הכספי

- המענק הכספי (דהיינו, המענק הכולל בניכוי הרכיב שהומר לאופציות) שייקבע בשנה מסוימת, יפרס על פני שלוש שנים.
פריסת תשלום המענק במזומן בגין שנת המענק תבצע כדלקמן:
- תשלום במזומן עם הדיווח על תוצאות השנה השוטפת של 60% מהמענק הכולל לבכיר בגין השנה השוטפת, (להלן "התשלום הראשון").
- 50% מיתרת המענק הכספי לאחר התשלום הראשון ישולמו עם פרסום הדוחות הכספיים לשנה העוקבת לשנת המענק.
- היתרה תשולם עם פרסום הדוחות הכספיים לשנה הקלנדרית השנייה לאחר שנת המענק.
- כל תשלום של יתרת המענק לאחר התשלום הראשון (להלן: "מענק נדחה") מותנה וכפוף לתנאי הסף לזקיפה ולתשלום שפורטו לעיל בהתייחס לשנת המענק האחרונה שהסתיימה טרם מועד התשלום המיועד. במידה ולא קמה זכאות לתשלום הנדחה או חלקו בהתאם לתנאים אלו תבטל זכאות הבכיר לתשלום הנדחה שלא שולם.
- התשלומים הנדחים יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן כשמדד הבסיס הינו המדד הידוע במועד התשלום הראשון.
כמו כן נקבעו תנאים לתשלום מענקים לעובד בכיר שהחל לעבוד או עובד שפרש במהלך שנת המענק.

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2012						
פריטים שאינם כספיים (2) סך הכל	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		צמוד למדד המחירים	לא צמוד
	דולר	ארה"ב	דולר	ארה"ב		
						נכסים
2,841.3	-	23.5	28.2	160.1	2,629.5	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,024.8	0.7	112.5	300.6	557.6	1,053.4	ניירות ערך
11,347.6	-	81.0	188.1	1,124.1	9,954.4	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
2.8	-	-	-	-	2.8	אשראי לממשלה
99.9	99.9	-	-	-	-	בניינים וציוד
8.3	1.7	1.8	0.9	-	3.9	נכסים בגין מכשירים נגזרים
104.4	18.3	-	-	-	86.1	נכסים אחרים
16,429.1	120.6	218.8	517.8	1,841.8	13,730.1	סך כל הנכסים
						התחייבויות
12,762.2	-	338.7	789.5	1,540.0	10,094.0	פקדונות הציבור
242.6	-	0.2	1.2	23.4	217.8	פקדונות מבנקים
219.7	-	3.5	16.0	-	200.2	פקדונות הממשלה
748.7	-	-	-	663.1	85.6	כתבי התחייבות נדחים
66.5	-	15.5	35.5	-	15.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,353.0	7.4	-	5.9	9.3	1,330.4	התחייבויות אחרות
15,392.7	7.4	357.9	848.1	2,235.8	11,943.5	סך כל ההתחייבויות
1,036.4	113.2	(139.1)	(330.3)	(394.0)	1,786.6	הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
-	-	152.9	343.4	352.5	(848.8)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
1,036.4	113.2	13.8	13.1	(41.5)	937.8	סך הכל

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שבסיסם מתייחס לפריטים לא כספיים.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה (לא צמוד – 116.3 מיליון ש"ח, צמוד- 7.2 מיליון ש"ח, דולר – 3.6 מיליון ש"ח ואחר – 0.8 מיליון ש"ח).

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2011					
פריטים שאינם כספיים (2) סך הכל	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	צמוד
נכסים					
2,111.9	-	38.6	66.5	141.8	1,865.0
2,419.7	3.0	105.7	300.8	900.2	1,110.0
10,714.6	-	91.1	151.2	1,245.5	9,226.8
10.4	-	-	-	-	10.4
112.6	112.6	-	-	-	-
15.7	4.4	0.2	7.9	-	3.2
97.3	18.0	-	-	1.3	78.0
15,482.2	138.0	235.6	526.4	2,288.8	12,293.4
סך כל הנכסים					
התחייבויות					
12,215.6	-	342.1	841.4	1,773.9	9,258.2
155.9	-	0.7	44.6	-	110.6
235.4	-	0.9	8.6	-	225.9
633.4	-	-	-	548.4	85.0
63.5	4.4	12.6	38.1	-	8.4
1,278.6	6.7	-	4.3	10.9	1,256.7
14,582.4	11.1	356.3	937.0	2,333.2	10,944.8
סך כל ההתחייבויות					
899.8	126.9	(120.7)	(410.6)	(44.4)	1,348.6
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	124.5	414.1	151.0	(689.6)
899.8	126.9	3.8	3.5	106.6	659.0
סך הכל					

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שבסיסם מתייחס לפריטים לא כספיים.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה (לא צמוד – 112.0 מיליון ש"ח, צמוד – 7.1 מיליון ש"ח, דולר – 1.5 מיליון ש"ח ואחר – 0.9 מיליון ש"ח).

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1)

31 בדצמבר 2012						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה			
ועד	ועד	מעל שנתיים ועד	מעל שנה ועד	חודשים ועד	ועד	עם דרישה ועד
חמש שנים	ארבע שנים	שלוש שנים	שנתיים	שנה	חודשים	ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד						
608.1	1,063.1	1,369.5	1,944.6	2,033.7	1,637.2	3,884.4
7.6	80.8	52.8	140.0	712.8	512.7	10,420.0
600.5	982.3	1,316.7	1,804.6	1,320.9	1,124.5	(6,535.6)
-	-	-	-	(200.1)	(98.5)	(547.5)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
מטבע ישראלי צמוד למדד						
165.3	139.0	364.8	235.8	351.1	51.1	71.0
149.1	163.5	193.4	173.7	780.5	273.4	233.9
16.2	(24.5)	171.4	62.1	(429.4)	(222.3)	(162.9)
-	-	-	-	200.4	98.6	50.7
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
מטבע חוץ - פעילות מקומית (3)						
6.6	212.3	89.2	38.0	79.0	67.6	224.3
-	30.1	9.0	0.5	149.5	109.8	898.2
6.6	182.2	80.2	37.5	(70.5)	(42.2)	(673.9)
-	-	-	-	(0.3)	(0.1)	496.8
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						

הערות לעמודים 210 עד 217 ראה עמוד 216.

שיעור תשואה (חוזי(5)	יתרה מאזנית		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה		מעל חמש ועד עשר שנים
	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון(2)			מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	
באחוזים							
3.90%	13,730.1	150.3	14,579.5	3.1	327.3	1,708.5	
3.56%	11,943.5	32.1	11,951.2	-	6.6	17.9	
	1,786.6	118.2	2,628.3	3.1	320.7	1,690.6	
	(848.8)	-	(846.1)	-	-	-	
3.31%	1,841.8	13.6	2,082.4	16.6	95.7	592.0	
3.23%	2,235.8	-	2,375.7	-	75.9	332.3	
	(394.0)	13.6	(293.3)	16.6	19.8	259.7	
	352.5	-	349.7	-	-	-	
4.89%	736.6	12.9	800.2	-	-	83.2	
0.36%	1,206.0	-	1,206.4	-	-	9.3	
	(469.4)	12.9	(406.2)	-	-	73.9	
	496.3	-	496.4	-	-	-	

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2012						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה			
ועד	מעל שנתיים ועד	מעל שלוש ועד	מעל שנה ועד שנתיים	חודשים ועד שנה	ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
פריטים לא כספיים						
נכסים						
התחייבויות						
הפרש						
סך הכל						
780.0	1,414.4	1,823.5	2,218.4	2,463.8	1,755.9	4,179.7
156.7	274.4	255.2	314.2	1,642.8	895.9	11,552.1
623.3	1,140.0	1,568.3	1,904.2	821.0	860.0	(7,372.4)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	-	-	-	-

הערות לעמודים 210 עד 217 ראה עמוד 216.

		יתרה מאזנית					
שיעור תשואה חוזי(5) באחוזים	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון(2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשר			מעל חמש ועד עשר
				מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה	ועד עשר שנים
	120.6	120.6	-	-	-	-	-
	7.4	7.4	-	-	-	-	-
	113.2	113.2					
3.82%	16,429.1	297.4	17,462.1	19.7	423.0	2,383.7	
3.07%	15,392.7	39.5	15,533.3	-	82.5	359.5	
	1,036.4	257.9	1,928.8	19.7	340.5	2,024.2	
	-	-	-	-	-	-	-

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2011						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה			
ועד	מעל שנתיים ועד	מעל שנה ועד	מעל שנה ועד	חודשים ועד	ועד	עם דרישה ועד חודש
חמש שנים	ארבע שנים	ועד שלוש	ועד שנתיים	ועד שנה	ועד חודשים	ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד						
753.8	932.0	1,349.6	1,697.2	2,145.0	1,256.4	3,076.4
נכסים (1)(6)						
78.9	33.2	55.6	185.7	843.9	437.3	9,313.7
התחייבויות						
674.9	898.8	1,294.0	1,511.5	1,301.1	819.1	(6,237.3)
הפרש						
-	-	-	(0.6)	(48.6)	(393.9)	(254.0)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
מטבע ישראלי צמוד למדד						
162.5	339.3	236.1	457.0	467.1	48.6	36.1
נכסים						
182.8	217.9	149.2	217.3	823.2	298.9	238.0
התחייבויות						
(20.3)	121.4	86.9	239.7	(356.1)	(250.3)	(201.9)
הפרש						
-	-	-	-	48.4	51.1	51.3
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
מטבע חוץ - פעילות מקומית (3)						
215.4	87.1	36.5	60.6	67.7	136.0	177.9
נכסים						
28.5	7.1	2.4	15.0	162.2	87.5	985.8
התחייבויות						
186.9	80.0	34.1	45.6	(94.5)	48.5	(807.9)
הפרש						
-	-	-	0.6	0.2	342.8	202.7
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						

הערות לעמודים 210 עד 217 ראה עמוד 216.

שיעור תשואה (חוזי(5)	יתרה מאזנית		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה		מעל חמש ועד עשר שנים
	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון(2)			מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	
באחוזים							
4.42%	12,293.4	124.4	13,386.3	3.9	378.6	1,793.4	
3.78%	10,944.8	26.0	10,976.9	-	10.1	18.5	
	1,348.6	98.4	2,409.4	3.9	368.5	1,774.9	
	(689.6)	-	(697.1)	-	-	-	
3.05%	2,288.8	15.4	2,522.1	-	60.1	715.3	
2.92%	2,333.2	-	2,481.0	-	91.4	262.3	
	(44.4)	15.4	41.1	-	(31.3)	453.0	
	151.0	-	150.8	-	-	-	
4.93%	762.0	1.0	853.5	-	-	72.3	
0.48%	1,293.3	-	1,293.6	-	-	5.1	
	(531.3)	1.0	(440.1)	-	-	67.2	
	538.6	-	546.3	-	-	-	

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2011						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל שלוש מעל ארבע			מעל חודש מעל שלושה			
ועד	מעל שנתיים ועד	מעל שנה ועד	חודשים ועד	ועד	ועד	עם דרישה ועד חודש
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
שנים	שנים	שלוש	שנתיים	שנה	חודשים	ועד חודש
1,131.7	1,358.4	1,622.2	2,214.8	2,679.8	1,441.0	3,290.4
290.2	258.2	207.2	418.0	1,829.3	823.7	10,537.5
841.5	1,100.2	1,415.0	1,796.8	850.5	617.3	(7,247.1)
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						

הערות לעמודים 211 עד 217:

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 112.7 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (בשנת 2011 – 83.8 מיליון ש"ח).
- (3) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (4) כפי שנכללה בביאור מס' 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (6) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 1,011.5 מיליוני ש"ח ו- 51.7 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2011 – 943.9 מיליוני ש"ח ו- 39.8 מיליוני ש"ח בהתאמה).

		יתרה מאזנית					
				מעל חמש מעל עשר			
שיעור	ללא	ללא	ללא	מעל	ועד	ועד	ועד
תשואה	תקופת	תקופת	תקופת	עשרים	עשרים	עשרים	עשרים
חוזי(5)	הכל (4)	פרעון(2)	פרעון(2)	שנה	שנה	שנה	שנה
סך	סך	סך	סך	מזומנים	מזומנים	מזומנים	מזומנים
באחוזים							
	138.0	138.0					
	11.1	11.1					
	126.9	126.9					
4.14%	15,482.2	278.8		16,761.9	3.9	438.7	2,581.0
3.07%	14,582.4	37.1		14,751.5	-	101.5	285.9
	899.8	241.7		2,010.4	3.9	337.2	2,295.1
	-	-		-	-	-	-

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (2)		יתרות החוזים (1)		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי :
0.1	0.1	7.3	6.1	אשראי תעודות
0.7	1.3	55.6	62.7	ערבויות להבטחת אשראי
0.3	1.5	25.5	133.6	ערבויות לרוכשי דירות
1.1	1.8	135.7	144.5	ערבויות והתחייבויות אחרות
0.8	0.7	2,973.0	3,006.9	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
				מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי
0.8	0.8	1,153.1	1,284.5	דרישה שלא נוצלו
0.7	1.0	448.9	603.7	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
1.5	2.6	130.4	361.4	התחייבויות להוצאת ערבויות
0.2	0.3	283.4	207.9	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו

(1) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
 (2) יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

לבנק קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

(1) חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

31 בדצמבר		
2011	2012	
17.6	17.8	בשנה הראשונה
17.5	16.2	בשנה השניה
16.0	14.1	בשנה השלישית
14.1	12.4	בשנה הרביעית
12.5	10.5	בשנה החמישית
62.2	52.8	מעל 5 שנים
139.9	123.8	סך הכל

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(2) תביעות משפטיות

א) הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגיל. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

ב) להלן פרוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

ביום 6 באוקטובר 2011 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של 28.3 מיליון ש"ח. טענת התובע היא כי הבנק מפר הוראת כללי הבנקאות שעניינה גביית עמלות מינימום בניירות ערך בתום רבעון וזאת מבלי להתחשב בעמלות המינימום שנגבו במהלך הרבעון. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים, סיכוייה של התובענה להתקבל קלושים.

3) קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הודן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הניסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הניסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף.

הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר מסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו יעביר לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו, התחייבות זו תעמוד בתוקפה בכל עת שתהיה התחייבות כאמור כלפי מסלקת הבורסה.

4) מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"), שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן. הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת המעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק במסגרת ההסכם שרותי סליקה במעו"ף לבנק הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת בסכום השלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו. ההתחייבות תעמוד בתוקף בכל עת שתעמוד התחייבות הבנק הבינלאומי בגין הסיכונים לעיל.

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

5) בחודש יולי 2007 נחתם בין בנק ישראל ובין הבנק חוזה להשתתפות בסליקה במערכת זה"ב בישראל (RTGS), להבטחת אשראי שהבנק יקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות במערכת זה"ב, שעבד הבנק בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב הנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתן. יתרתן ביום 31 בדצמבר 2012 כ- 451.4 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2011 כ-435.8 מיליון ש"ח). שעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. הואיל והבנק חדל לשמש כחבר מסלקת בורסה הוסכם כי הבנק יקבל מהבנק הבינלאומי את כל השירותים בקשר עם העמדת בטוחות מחבר סולק, כנדרש בחוזה מערכת הבטוחות בין בנק ישראל ומסלקת הבורסה.

6) הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

7) הסכמים מהותיים

שירותי מיחשוב

מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי הינה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. מת"ף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה, דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

מת"ף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודוחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. העקרונות על פיהם משלם הבנק את עלות שירותי המיחשוב ואבטחת המידע שהוא מקבל מחברת מת"ף אושרו בדירקטוריון בחודש מאי 2011.

דוחות הכספיים לשנים 2012 - 2010 נכללו הפרשות נאותות בגין האמור לעיל.

הסכם "חבר"

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2007 נחתם הסכם עם חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ. ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסוימים.

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק פעם נוספת במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאי, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישלם הבנק

בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

ביאור 17א – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

1) הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשעורי הריבית ומשינויים בשערי מטבע.

כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.

2) נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקות החלפת ריבית.

3) ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

4) הבנק ייעד נגזר מסויים כגידור שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של הנגזר, המגדר חשיפה לשינוי בשווי הוגן של הנכס שגודר, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר שניתן ליחס אותו לסיכון המגודר.

הבנק תעד את יחס הגידור בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר.

בעקבות פניית בנק ישראל, בחן הבנק מחדש את העמידה בכללי הגידור החשבונאי כפי שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור והעלה כי התייעוד שבידו הנוגע לעסקאות גידור שבוצעו בין השנים 2007 עד 2009 אינו עונה על חלק מדרישות אלו. לפיכך החליט הבנק על התרת קשרי הגידור של עסקאות אלה והצגה מחדש שלהן. השפעת השינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, שהגדרתם כמכשירים מגדרים בוטלה, סווגה מסעיף "רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" הנכלל בהון לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית ולסעיף הכנסות מריבית בדוח רווח והפסד.

5) הבנק קבע כי יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

א. יקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.
ב. הנגזר יפקע, ימכר, יבוטל או ימומש.

ג. ההנהלה תבטל את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, מתבססים על שיעורי הריבית, הנקבעים על ידי מנהל הסיכונים של הבנק, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי (ריבית סיטונאית), וכן על מחירים בשוק העולמי כפי שהם משתקפים במערכי המסחר והבקרה. במרבית המכשירים הפיננסיים הנגזרים (מכשירים כגון עסקאות FORWARD, עסקאות IRS) מחושב השווי ההוגן על פי מודל של הוון תזרים המזומנים הצפוי מהם. החישוב מתבצע במערכות ממוכנות.

כעיקרון אין לבנק חשיפה מהותית בגין אופציות ואולם, השווי ההוגן של אופציות ובכללן אלו שנעשו זז מול זז, מתבסס ברובו הגדול על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-ח שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-ח נקבעים על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים הבינלאומיים. חישוב השווי ההוגן מתבצע במערכות ממוכנות. יתרת מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, כולם מכשירים מסוג אופציות גלומות בפקדונות, אינה מהותית.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

א. היקף הפעילות

31 בדצמבר 2012					1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית אחר	שקל מדד	
א. נגזרים מגדרים¹					
-	-	-	-	-	Swaps
-	-	-	-	-	סך הכל
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	-	-	
ב. נגזרים ALM^{1,2}					
-	-	839.3	-	456.8	חוזי Forward
-	-	-	513.5	-	Swaps
-	-	839.3	513.5	456.8	סך הכל
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	513.5	-	
ג. נגזרים אחרים¹					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
-	356.7	11.1	-	-	אופציות שנכתבו
-	356.7	11.1	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים					
4.6	31.0	47.7	-	-	אופציות שנכתבו
4.6	31.0	46.8	-	-	אופציות שנקנו
9.2	775.4	116.7	-	-	סך הכל
-	-	-	-	-	
9.2	775.4	956.0	513.5	456.8	ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
סך הכל					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים³					
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM^{3,2}					
-	-	3.4	-	1.7	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	10.2	53.1	1.7	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים³					
0.3	3.7	1.1	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
0.3	3.7	1.1	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
0.3	3.7	4.5	-	1.7	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
0.3	3.7	11.3	53.1	1.7	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2011				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל מדד	אחר
1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים¹				
-	-	- *	-	-
Swaps				
סך הכל				
-	-	-	-	-
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	-	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}				
-	-	813.7	-	256.0
חוזי Forward				
-	-	- *	499.6	-
Swaps				
-	-	813.7	499.6	256.0
סך הכל				
-	-	-	499.6	-
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	499.6	-
ג. נגזרים אחרים¹				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	324.4	6.0	-	-
אופציות שנכתבו				
-	324.4	6.0	-	-
אופציות שנקנו				
16.5	50.7	11.9	-	-
חוזי אופציה אחרים				
16.5	50.7	11.9	-	-
אופציות שנכתבו				
16.5	50.7	11.9	-	-
אופציות שנקנו				
33.0	750.2	35.8	-	-
סך הכל				
-	-	1.7	-	-
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
33.0	750.2	851.2	499.6	256.0
סך הכל				
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים³				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	- *	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים ALM^{3,2}				
-	-	8.8	-	1.5
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	2.0 *	54.6	1.5
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ג. נגזרים אחרים³				
2.1	6.4	0.4	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
2.1	6.4	0.4	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
2.1	6.4	9.2	-	1.5
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי				
2.1	6.4	2.4	54.6	1.5
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

* הוצג מחדש ראה ביאור 1.ב. (6)

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2012			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
-	8.6	1.6	10.2
-	1.3	0.6	1.9
-	7.3	1.0	8.3
-	44.8	4.2	49.0
-	52.1	5.2	57.3

31 בדצמבר 2011			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
-	16.1	3.1	19.2
-	2.0	1.5	3.5
-	14.1	1.6	15.7
-	158.3	2.7	161.0
-	172.4	4.3	176.7

- (1) מזה שווי הוגן של מכשירים נגזרים משובצים הינו 0.
 - (2) ללא הסדרי התחשבות נטו.
 - (3) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים העומדים בפני עצמם בסך של 8.3 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (ביום 31 בדצמבר 2011 - 10.8 מיליון ש"ח).
 - (4) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
- בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011-2012 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 17 ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
ג. פרוט מועדי פירעון – סכומים נקובים, יתרות לסוף השנה

31 בדצמבר 2012					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
456.8	-	-	200.4	256.4	חוזי ריבית שקל מדד-
513.5	75.6	269.3	118.6	50.0	אחר-
956.0	-	1.9	115.9	838.2	חוזי מטבע חוץ
775.4	-	16.0	29.9	729.5	חוזים בגין מניות
9.2	-	-	1.7	7.5	חוזי סחורות ואחרים
2,710.9	75.6	287.2	466.5	1,881.6	סך הכל
31 בדצמבר 2011					
2,390.0	56.1	624.8	217.7	1,491.4	סך הכל

ביאור 17ג – יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2012					
שווי הוגן (א)			יתרה		
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	במאזן	
2,855.8	171.8	2,553.4	130.6	2,841.3	נכסים פיננסיים
2,037.2	0.7	459.3	1,577.2	2,024.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
11,135.8	11,135.8	-	-	11,347.6	ניירות ערך*
2.8	-	2.8	-	2.8	אשראי לציבור, נטו
8.3	2.2	5.2	0.9	8.3	אשראי לממשלה
21.7	21.7	-	-	104.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
16,061.6	11,332.2	3,020.7	1,708.7 **	16,329.2	נכסים פיננסיים אחרים
					סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
12,779.9	1,959.4	10,820.5	-	12,762.2	פקדונות הציבור
247.3	27.4	219.9	-	242.6	פקדונות מבנקים
219.7	-	219.7	-	219.7	פקדונות הממשלה
824.2	556.0	-	268.2	748.7	כתבי התחייבות נדחים
66.5	1.7	63.9	0.9	66.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,225.4	1,225.4	-	-	1,353.0	התחייבויות פיננסיות אחרות
15,363.0	3,769.9	11,324.0	269.1 **	15,392.7	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

הערות לעמודים 226 עד 227 ראה עמוד 227.

ביאור 17ג – יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2011					יתרה במאזן	נכסים פיננסיים
סה"כ	שווי הוגן (א)			רמה 1		
	רמה 3	רמה 2	רמה 1			
-						מזומנים ופקדונות בבנקים
2,124.0	153.4	1,844.0	126.6	2,111.9		ניירות ערך*
2,422.9	3.0	435.6	1,984.3	2,419.7		אשראי לציבור, נטו
10,594.6	10,594.6	-	-	10,714.6		אשראי לממשלה
10.4	-	10.4	-	10.4		נכסים בגין מכשירים נגזרים
15.7	1.5	12.5	1.7	15.7		נכסים פיננסיים אחרים
20.0	20.0	-	-	97.3		סך כל הנכסים הפיננסיים
15,187.6	10,772.5	2,302.5	2,112.6 **	15,369.6		התחייבות פיננסיות
-						פקדונות הציבור
12,222.1	2,433.5	9,788.6	-	12,215.6		פקדונות מבנקים
155.9	-	155.9	-	155.9		פקדונות הממשלה
235.4	-	235.4	-	235.4		כתבי התחייבות נדחים
686.7	425.9	-	260.8	633.4		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
63.5	1.5	60.3	1.7	63.5		התחייבויות פיננסיות אחרות
1,164.3	1,164.3	-	-	1,278.6		סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
14,527.9	4,025.2	10,240.2	262.5 **	14,582.4		

(*) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 3, "ניירות ערך".
 (**) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 3,001.7 מיליוני ש"ח ובסך 4,041.8 מיליוני ש"ח, בהתאמה (שנת 2011 3,356.2 מיליוני ש"ח ו-3,216.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה). אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאור 17-ד-117.

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור ג-17 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מיומש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי כתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי. הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

ביאור 17ד – פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2012					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים		מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
			נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 2)	
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה:					
1,530.9	1,530.9	-	-	351.7	1,179.2
5.5	5.5	-	-	-	5.5
130.5	130.5	-	-	68.4	62.1
1,666.9	1,666.9	-	-	420.1	1,246.8
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה					
149.8	149.8	-	-	-	149.8
אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים :					
1.7	1.7	-	1.7	-	-
4.0	4.0	(0.5)	0.5	3.9	0.1
2.3	2.3	(1.4)	-	1.4	2.3
0.3	0.3	-	-	0.3	-
8.3	8.3	(1.9)	2.2	5.6	2.4
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,825.0	1,825.0	(1.9)	2.2	425.7	1,399.0
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :					
1.7	1.7	-	1.7	-	-
53.1	53.1	-	-	53.1	-
10.8	10.8	(0.5)	-	11.2	0.1
2.3	2.3	(1.4)	-	1.4	2.3
0.3	0.3	-	-	0.3	-
68.2	68.2	(1.9)	1.7	66.0	2.4
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
68.2	68.2	(1.9)	1.7	66.0	2.4
סך כל ההתחייבויות					

ביאור 17ד – פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2011

מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-						
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)*	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים						
ניירות ערך זמינים למכירה:						
2,143.6	2,143.6	-	-	349.8	1,793.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
72.0	72.0	-	-	58.0	14.0	אגרות חוב של אחרים בישראל
<u>2,215.6</u>	<u>2,215.6</u>	-	-	<u>407.8</u>	<u>1,807.8</u>	סך כל ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	-	-	-	-	
2.6	2.6	-	-	-	2.6	אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים :						
1.5	1.5	-	1.5	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
8.2	8.2	(1.0)	-	9.1	0.1	חוזי מטבע חוץ
3.9	3.9	(2.5)	-	2.3	4.1	חוזי מניות
2.1	2.1	-	-	2.1	-	חוזי סחורות ואחרים
<u>15.7</u>	<u>15.7</u>	<u>(3.5)</u>	<u>1.5</u>	<u>13.5</u>	<u>4.2</u>	סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	-	
<u>2,233.9</u>	<u>2,233.9</u>	<u>(3.5)</u>	<u>1.5</u>	<u>421.3</u>	<u>1,814.6</u>	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :						
1.5	1.5	-	1.5	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
54.6	54.6	-	-	54.6	-	חוזי ריבית אחרים
1.4	1.4	(1.0)	-	2.3	0.1	חוזי מטבע חוץ
3.9	3.9	(2.5)	-	2.3	4.1	חוזי מניות
2.1	2.1	-	-	2.1	-	חוזי סחורות ואחרים
<u>63.5</u>	<u>63.5</u>	<u>(3.5)</u>	<u>1.5</u>	<u>61.3</u>	<u>4.2</u>	סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	-	
* <u>63.5</u>	<u>63.5</u>	<u>(3.5)</u>	<u>1.5</u>	<u>61.3</u>	<u>4.2</u>	סך כל התחייבויות

סווג מחדש.

ביאור 17ד – פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2012				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1
-	3.9	3.9	-	-
-	3.9	3.9	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

31 בדצמבר 2011				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1
-	16.4	16.4	-	-
-	16.4	16.4	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

ג. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2012 לא נרשמו מעברים בין רמות הדיווח.

ביאור 17-ה- שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

רווחים (הפסדים)		רווחים (הפסדים)					רווחים (הפסדים)			
שוי הוגן ליום	בתקופה שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	העברות	העברות אל רמה 3 מתוך רמה 3	מכירות	סילוקים	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2012 ⁽¹⁾	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	שוממו וטרם מומשו	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011
							ברוח כולל	בדוח רווח		
							אחר	הפסד		
							בהון			
										נכסים
										נכסים בגין מכשירים נגזרים :
										חוזי ריבית שקל - מדד 1.5
										0.2
										סך כל הנכסים
										1.5
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :
										חוזי ריבית שקל - מדד 1.5
										1.4
										סך כל ההתחייבויות
										1.5

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

רווחים (הפסדים)		רווחים (הפסדים)					רווחים (הפסדים)			
שוי הוגן ליום	בתקופה שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	העברות	העברות אל רמה 3 מתוך רמה 3	מכירות	סילוקים	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	שוממו וטרם מומשו	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011
							ברוח כולל	בדוח רווח		
							אחר	הפסד		
							בהון			
										נכסים
										נכסים בגין מכשירים נגזרים :
										חוזי ריבית שקל - מדד 0.4
										1.6
										סך כל הנכסים
										0.4
										התחייבויות
										התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :
										חוזי ריבית שקל - מדד 0.2
										1.4
										סך כל ההתחייבויות
										0.2

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן ריבית.

(2) השינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3, אינם כוללים את השינוי במכשירים אשר סווגו לרמה זו עקב חישוב סיכון האשראי הגלום במכשירים אלה, לפי מרווח סיכון שאינו נצפה בשוק. השווי ההוגן של מכשירים אלה ליום 31 בדצמבר 2012 הוא 0.5 מיליוני ש"ח, הכולל מרכיב סיכון אשראי כאמור לעיל, בסכום זניח.

ביאור 17- מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

טוח	שווי הוגן ליום 31 דצמבר 2012	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן של בסיס חוזר ונשנה
נכסים				
(0.40%)-(0.61%)	1.7	1 ריבית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.75%-1.67%		2 סיכון אשראי צד נגדי		
התחייבויות				
(0.40%)-(0.61%)	1.7	1 ריבית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים	חוזי ריבית שקל - מדד
1.75%-1.67%		2 סיכון אשראי צד נגדי		

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

בחודש ינואר 2012 יישם הבנק לראשונה את IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור. להרחבה ראה ביאור 1.ד.1.(22). לאור זאת, זוהו צדדים קשורים ובעלי עניין חדשים ואחרים הוסרו והנתונים לשנים קודמות הוצגו מחדש בהתאם לאוכלוסיה החדשה. הבנק הינו חברה בת ישירה של הבנק הבינלאומי.

א. יתרות*

31 בדצמבר 2012

מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה אחרים	בעלי עניין						מחזיקי מניות בעלי שליטה		נכסים
	אחרים (2)		אנשי מפתח ניהוליים (1)		היתרה		היתרה		
	היתרה יתרה ליום 31 בדצמבר (3)	הגבוהה ביותר (3)	היתרה יתרה ליום 31 בדצמבר (3)	הגבוהה ביותר (3)	היתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (3)	יתרה ליום 31 בדצמבר	
43.2	43.2	254.3	54.5	-	-	420.0	128.1	פקדונות בבנקים	
-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך (4)	
-	-	15.7	10.4	3.0	2.9	-	-	אשראי לציבור	
-	-	(0.1)	(0.1)	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי	
-	-	15.6	10.3	3.0	2.9	-	-	אשראי לציבור, נטו	
-	-	7.6	3.0	-	-	15.5	7.4	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה	
-	-	108.6	12.9	15.0	9.0	14.0	3.8	התחייבויות	
-	-	103.4	17.7	-	-	68.9	68.9	פקדונות הציבור	
-	-	240.6	240.6	-	-	111.0	111.0	פקדונות מבנקים	
-	-	1.0	1.0	-	-	96.3	88.3	כתבי התחייבות נדחים	
-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	התחייבויות אחרות - זכאים אחרים	
-	-	7.8	1.7	2.3	2.0	-	-	ויתרות זכות	
-	-	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (5)	
-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים	
-	-	-	-	-	-	-	-	פיננסיים חוץ מאזניים (6)	

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
- (2) תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (3) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (4) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 3, "ניירות ערך", ביאור 5, "השקעות בחברות מוחזקות" וביאור 17, "ערבויות".
- (5) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- (6) סיכונים אשראי במכשירים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

*למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18. ה. להלן.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

א. יתרות* (המשך)

31 בדצמבר 2011**

מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה אחרים	בעלי עניין						מחזיקי מניות בעלי שליטה		נכסים
	אחרים (2)		אנשי מפתח ניהוליים (1)		היתרה		היתרה		
	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	היתרה ליום 31 בדצמבר ביותר (3)	
40.5	40.5	252.4	50.8	-	-	450.0	212.6	פקדונות בבנקים	
-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך (4)	
0.3	0.3	15.3	14.5	3.0	2.6	-	-	אשראי לציבור	
-	-	(0.2)	(0.2)	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי	
0.3	0.3	15.1	14.3	3.0	2.6	-	-	אשראי לציבור, נטו	
-	-	2.6	1.3	-	-	47.7	14.4	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה	
-	-	120.8	36.1	11.7	9.2	13.2	5.4	התחייבויות	
-	-	288.8	14.7	-	-	450.0	58.3	פקדונות הציבור	
-	-	236.3	236.3	-	-	-	-	פקדונות מבנקים	
-	-	0.5	-	-	-	90.7	81.9	כתבי התחייבות נדחים התחייבויות אחרות - זכאים אחרים	
-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	ויתרות זכות	
-	-	26.2	7.6	2.8	2.1	-	-	מניות (כלול בהון) (5)	
-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (6)	

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (2) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
 (4) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 3, "ניירות ערך", ביאור 5, "השקעות בחברות מוחזקות" וביאור 17, "ערבויות".
 (5) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
 (6) סיכונים אשראי במכשירים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

*למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18 ב. להלן.
 ** הוצג מחדש, ליתר פירוט ראה ביאור 22.ד.1.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
בעלי עניין			
			מחזיקי מניות
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	בעלי שליטה	
(13.0)	(0.2)	(0.4)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
-	-	(11.3)	הכנסות שאינן מריבית
8.3	(14.9)	(88.3)	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
(4.7)	(15.1)	(100.0)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011**			
בעלי עניין			
			מחזיקי מניות
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	בעלי שליטה	
(18.1)	-	(3.6)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
-	-	(27.5)	הכנסות שאינן מריבית
4.8	(13.5)	(76.9)	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
(13.3)	(13.5)	(108.0)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010**			
בעלי עניין			
			מחזיקי מניות
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	בעלי שליטה	
(12.2)	-	6.4	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (3)
-	-	(26.2)	הכנסות שאינן מריבית
4.1	(13.2)	(47.5)	הוצאות תפעוליות ואחרות (4)
(8.1)	(13.2)	(67.3)	סך הכל

(1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (2) תאגידיים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) פירוט בביאור 18. ד. להלן.
 (4) פירוט בביאור 18. ג. להלן.

*למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה 18. ה להלן.

**הוצג מחדש בהתאם להוראות הדוח לציבור, ראה פירוט בביאור 22. ד.1.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
בעלי עניין			
מחזיקי מניות		בעלי שליטה	
אנשי מפתח ניהוליים (1)	אחרים (2)		
בעלי עניין המועסקים בבנק			
12.5	-	-	סך ההטבות (***)
9	-	-	מספר מקבלי ההטבות
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			
2.4	-	-	סך ההטבות
17	-	-	מספר מקבלי ההטבות
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו			
-	8.3	(88.8)	סך ההטבות
-	2	1	מספר מקבלי ההטבות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011**			
בעלי עניין			
מחזיקי מניות		בעלי שליטה	
אנשי מפתח ניהוליים (1)	אחרים (2)		
בעלי עניין המועסקים בבנק			
11.2	-	-	סך ההטבות (***)
8	-	-	מספר מקבלי ההטבות
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			
2.3	-	-	סך ההטבות
17	-	-	מספר מקבלי ההטבות
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו			
-	4.8	(76.9)	סך ההטבות
-	2	1	מספר מקבלי ההטבות

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק* (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010**			בעלי עניין	
		מחזיקי מניות		
	אנשי מפתח	בעלי שליטה	אחרים (2)	
	ניהוליים (1)			
בעלי עניין המועסקים בבנק				
סך ההטבות (***)	10.9	-	-	-
מספר מקבלי ההטבות	8	-	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק				
סך ההטבות	2.3	-	-	-
מספר מקבלי ההטבות	19	-	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
סך ההטבות	-	(47.5)	4.1	-
מספר מקבלי ההטבות	-	1	2	-

(1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18 ה. להלן.

** הוצג מחדש בהתאם להוראות הדו"ח לציבור, ראה פירוט בביאור 1.ד. (22).

*** מזה: הטבות עובד לזמן קצר: 12.0, 10.8, 10.5 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין: 0.5, 0.4, 0.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

2012	****2011	*****2010	
3.6	0.4	0.4	א. בגין נכסים מאשראי לציבור
0.9	1.2	4.5	מפקדונות בבנקים
-	-	-	מנכסים אחרים
(1.0)	(1.3)	(0.5)	ב. בגין התחייבויות על פקדונות הציבור
(1.3)	(5.4)	(1.5)	על פיקדונות מבנקים
(15.7)	(16.8)	(14.9)	על כתבי התחייבות נדחים
(0.1)	0.2	6.2	על התחייבויות אחרות
(13.6)	(21.7)	(5.8)	סך כל הכנסות ריבית, נטו

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 18 ה. להלן.

** סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי.

לפירוט ראה ביאור 1.ב. (5).

*** הוצג מחדש, ליתר פירוט ראה ביאור 1.ד. (23).

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

(1) עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק.

הריבית המחוייבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

(2) היתרות עם צדדים קשורים אינן מובטחות למעט הלוואות משכנתא והלוואות למימון שמובטחות בשיעבוד על הנכס הממומן.

ביאור 19 – הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
*2010	*2011	2012	
473.5	587.2	554.2	א. הכנסות ריבית
-	-	-	מאשראי לציבור
-	-	-	מאשראי לממשלה
35.3	48.0	40.8	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
8.7	8.9	9.4	מפקדונות בבנקים
** 60.3 **	76.7	67.0	מאגרות חוב
0.7	-	2.4	מנכסים אחרים
578.5	720.8	673.8	סך כל ההכנסות מריבית
			ב. הוצאות ריבית
159.9	229.6	175.4	על פקדונות הציבור
2.4	4.9	4.0	על פקדונות הממשלה
1.1	1.2	0.6	על פקדונות מבנקים
44.4	47.3	43.0	על כתבי התחייבות נדחים
1.5	0.3	0.6	על התחייבויות אחרות
209.3	283.3	223.6	סך כל הוצאות הריבית
			ג. פרוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
4.3	8.1	7.2	מוחזקות לפידיון
** 55.0 **	68.2	59.6	זמינות למכירה (2)
1.0	0.4	0.2	למסחר
60.3	76.7	67.0	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5).

** הוצג מחדש, ראה ביאור 1.ב.(6).

ביאור 20 – הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	*2010	*2011	2012
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1) ALM	** (105.7)	7.6	(25.9)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(105.7)	7.6	(25.9)
א.2. מהשקעות באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה	18.4	5.6	38.0
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	-	(2.1)	(1.3)
סך הכל מהשקעה באג"ח	18.4	3.5	36.7
א.3. הפרשי שער, נטו			
	73.5	(41.8)	4.5
א.4. דיבידנד ממניות זמינות למכירה			
	-	2.0	0.6
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(13.8)	(28.7)	15.9
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר (3)			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	0.5	4.1	0.9
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (4)	0.4	-	0.2
סך הכל מפעילויות מסחר (5)	0.9	4.1	1.1
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי			
חשיפת הסיכון	0.9	4.1	1.1
חשיפת ריבית			
סך הכל	(12.9)	(24.6)	17.0

* סווג מחדש בעקבות היישום הראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.(5).
** הוצג מחדש, ראה ביאור 1.ב.(6).

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) לרבות הפרשות לירידת ערך של 2.1 מיליוני ש"ח בשנת 2011 (בשנים 2010 ו-2010 – לא בוצעה הפרשה לירידת ערך).
- (3) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
- (4) מזה חלק הרווחים בסך 0.1 מיליון ש"ח (בשנת 2010 - 0.1 מיליון ש"ח) הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך 149.8 מיליוני ש"ח (בשנת 2010 - 16.2 מיליוני ש"ח).
- (5) להכנסות ריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראה ביאור 19.

ביאור 21 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010*	2011*	2012	
57.6	55.7	56.8	ניהול חשבון
28.3	34.3	32.9	כרטיסי אשראי
77.8	69.6	64.5	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
8.9	10.0	10.9	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
0.8	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
28.8	30.7	39.7	טיפול באשראי
9.8	10.3	11.7	הפרשי המרה
2.7	2.8	2.9	פעילות סחר חוץ
5.7	6.0	6.0	עמלות אחרות
220.4	219.4	225.4	סך כל העמלות

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).

ביאור 22 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011*	2012	
1.9	-	1.1	רווחים מקופות פיצויים
-	6.2	-	רווח הון ממכירת בנינים וציוד ומכירת פעילות חברה בת
0.8	1.0	1.0	אחרות
2.7	7.2	2.1	סך כל הכנסות האחרות

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).

ביאור 23 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
190.0	187.7	194.3	משכורות
47.2	49.7	49.7	ביטוח לאומי ומס שכר
30.1	30.1	28.8	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
7.7	4.0	-	הוצאות פרישה מרצון
0.4	0.8	0.8	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
6.6	7.6	6.9	הוצאות נלוות אחרות
282.0	279.9	280.5	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות

ביאור 24 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
18.9	19.2	17.7	שיווק ופרסום
15.2	11.6	10.3	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
79.9	77.3	86.4	מחשב (למעט משכורות, פחת והפחתות)
2.9	2.7	2.7	משרדיות
1.3	1.3	2.0	ביטוח
3.8	5.3	3.2	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
2.4	2.4	2.4	שכר חבר הדירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
1.3	1.9	1.4	הדרכה, השתלמויות וכו'
4.5	4.4	4.5	עמלות
* 8.0	* 9.3	9.1	אחרות
138.2	135.4	139.7	סך כל הוצאות האחרות

* סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח

1. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
26.8	(1) 40.1	85.1	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
(1.9)	(0.4)	(3.8)	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
24.9	39.7	81.3	סך כל המיסים השוטפים
בתוספת (בניכוי):			
(2) (8.4)	(2) (5.9)	(25.7)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
-	-	2.1	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(8.4)	(5.9)	(23.6)	סך כל המיסים הנדחים*
16.5	33.8	57.7	הפרשה למיסים על ההכנסה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
(8.7)	1.5	(22.8)	*מיסים נדחים
0.3	(7.4)	(1.2)	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
(2) -	(2) -	0.4	שינוי בשיעור המס
(8.4)	(5.9)	(23.6)	מיסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד
			סך כל המיסים הנדחים

2. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי ובין הפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2010		2011		2012		
סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	
שיעור	המס	שיעור	המס	שיעור	המס	
35.34%	-	34.48%	-	35.53%	-	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי
(2)	14.2	(2)	37.2	58.2		סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:						
0.74%	0.3	(6.86%)	(7.4)	(0.73%)	(1.2)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(4.71%)	(1.9)	(0.37%)	(0.4)	(1.04%)	(1.7)	מיסים בגין שנים קודמות
9.68%	3.9	4.08%	4.4	1.34%	2.2	הוצאות אחרות לא מוכרות (קנסות, הוצאות עודפות)
(0.25%)	(0.1)	-	-	0.12%	0.2	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
0.25%	0.1	-	-	-	-	אחר
40.94%	16.5	31.33%	33.8	35.20%	57.7	הפרשה למיסים על ההכנסה

(1) סווגו מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).
(2) הוצג מחדש, ראה ביאור 1.ב.6).

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

1. שומות סופיות הוצאו לתאגיד הבנקאי עד וכולל שנת המס 2008.

2. א. מימוש המיסים הנדחים מבוסס על פרעון ההתחייבויות העתידיות בכפוף להכרה של רשויות המס בהוצאות, והם מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד ההיפוך.

ב. שינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הסתכמו ב- 20.2 מיליון ש"ח.

3. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

א. היתרה

מיסים נדחים לקבל				
שיעור מס ממוצע		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
35.1%	35.9%	23.6	32.1	מהפרשה להפסדי אשראי
35.1%	35.9%	17.8	19.1	מהפרשה לחופשה ומענקים
35.2%	35.8%	9.2	9.2	מעודף עתודה לפיצויים על היעודה
22.5%	22.9%	1.1	0.8	מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
35.2%	35.7%	4.9	2.9	אחר - מפריטים כספיים
35.7%	34.8%	56.6	64.1	סך הכל

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2012

סך הכל	אחרים	התאמת נכסים לא		הפרשה להפסדי אשראי	
		הטבות לעובדים	כספיים בני פחת		
56.6	4.9	27.0	1.1	23.6	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2012
6.3	(2.0)	0.7	(0.3)	7.9	שינויים אשר נזקפו לרוו"ה
-	-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון
1.2	-	0.6	-	0.6	השפעת השינוי בשיעור המס
64.1	2.9	28.3	0.8	32.1	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
64.1	2.9	28.3	0.8	32.1	נכס מס נדחה
64.1					יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה
-	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	
29.8	4.7	24.0	1.1	-	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2011
0.7	0.1	(0.4)	-	1.0	שינויים אשר נזקפו לרוו"ה
18.7	-	-	-	18.7	שינויים אשר נזקפו להון השפעת השינוי בשיעור המס
7.4	0.1	3.4	-	3.9	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
56.6	4.9	27.0	1.1	23.6	
56.6	4.9	27.0	1.1	23.6	נכס מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
56.6	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2011
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

סך הכל	אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה להפסדי אשראי	
25.9	2.5	22.1	1.3	-	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2010
4.2	2.3	2.1	(0.2)	-	שינויים אשר נזקפו לרוו"ה
-	-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון השפעת השינוי בשיעור המס
(0.3)	(0.1)	(0.2)	-	-	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2010
29.8	4.7	24.0	1.1	-	
29.8	4.7	24.0	1.1	-	נכס מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2010
29.8	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2010
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

4. שינויי חקיקה בתחום המס

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנות המס 2010 ו-2011 הם 25% ו-24% בהתאמה.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה)- התשע"ב-2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה בשנת 2012 משיעור של 35.34% לשיעור של 35.53%, ובשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%. כמו כן, שיעור מס השכר אשר חל על מוסדות כספיים יעלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו-15.5% לשנת 2013 ואילך.

כמו כן, ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן - "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק יעלה מ-5.9% ויעמוד על 6.5%. כמו כן, שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 7% ו-7.5% בהתאמה.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלו מחושבים בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל.

יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2012 חושבו בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך. השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 מתבטאת בקיטון יתרת נכס מסים נדחים בסך 1.6 מיליוני ש"ח, כנגד הפרשה למסים על הכנסה בסך 1.8 מיליוני ש"ח וכנגד הון בסך (0.2) מיליוני ש"ח.

כמו כן, השינויים האמורים הביאו לגידול ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-1.5 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס המתייחסת.

ביאור 26 – רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק

חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר 2012 התבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות, באופן הבא:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
*2010	*2011	2012	
			רווח בסיסי
23.8	74.0	106.2	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
23.8	74.0	106.2	סך כל הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

* הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.6.

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
			באלפי מניות 1 ש.ע.נ.
12,671.2	12,671.2	12,671.2	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

ביאור 27 – מגזרי פעילות

להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העיסוקית מנוהלת באמצעות חמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העיסוקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מגזרי הפעילות:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

שינוי בשיוך לקוחות לבנקאות האישית ולבנקאות הפרטית במהלך שנת 2012

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2012 החל בסניפי הבנק תהליך של שינוי בשיוך לקוחות למגזר הבנקאות האישית והבנקאות הפרטית והתאמת השירות בהתאם. תהליך זה, שאינו שינוי במבנה הארגוני של הבנק, יימשך מספר חודשים וצפוי להסתיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2013. עיקר השינוי בקריטריון השיוך מתבטא בקביעת סף נכסים והכנסות גבוה יותר לצורך שיוך לבנקאות הפרטית. לא חל שינוי בנתונים המוצגים במיגזרים אלה בתקופות קודמות.

יש לציין כי השיוך למיגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו שצוינו לעיל כגון: אופי הפעילות, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון.

מדיניות הבנק הינה לשייך את הלקוחות למיגזרי הפעילות להם הם מתאימים על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, התוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במיגזר בו מתנהל חשבונם בפועל אף אם הוא אמור על פי הקריטריונים לקבל שירות במיגזר אחר.

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
450.2	68.5	111.2	102.6	(31.5)	199.4	הכנסות ריבית, נטו:
-	(27.8)	(47.9)	(18.2)	89.1	4.8	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
244.5	14.7	18.5	29.4	80.1	101.8	הכנסות שאינן מריבית:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
694.7	55.4	81.8	113.8	137.7	306.0	סך ההכנסות
27.5	-	10.8	12.4	0.5	3.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
503.3	6.9	33.0	76.1	117.6	269.7	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)
-	-	7.8	(7.8)	-	-	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
163.9	48.5	30.2	33.1	19.6	32.5	רווח לפני מיסים
57.7	16.8	10.7	11.7	7.0	11.5	הפרשה למיסים על הרווח
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	רווח לאחר מיסים
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	רווח נקי:
-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
106.2	31.7	19.5	21.4	12.6	21.0	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
11.12%	37.11%	5.97%	13.37%	7.27%	3.16%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
15,763.9	4,599.8	2,451.0	1,622.1	1,293.0	5,798.0	יתרה ממוצעת של נכסים
14,924.8	1,401.7	779.1	1,055.2	5,645.6	6,043.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,845.8	657.1	2,514.1	1,231.4	1,333.3	5,109.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,240.2	-	1,662.9	269.4	7,887.6	1,420.3	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
		58.2	72.4	11.0	126.6	הכנסות ריבית, נטו:
		3.9	11.4	45.9	75.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1.2	0.6	0.7	2.5	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		63.3	84.4	57.6	204.2	אחר
						סך כל ההכנסות ריבית, נטו

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (1)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
437.5 (2)	131.2	124.2	94.8	(88.3)	175.6	הכנסות ריבית, נטו:
-	(99.3)	(67.1)	(14.2)	151.4	29.2	- מחיצוניים
						- בינמגזרי
202.0 (2)	(28.6)	19.0	29.3	86.8	95.5	הכנסות שאינן מריבית:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
639.5	3.3	76.1	109.9	149.9	300.3	סך ההכנסות
29.9	-	7.5	5.2	0.7	16.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
501.7	8.3	32.4	75.7	119.3	266.0	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)
-	-	7.2	(7.2)	-	-	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
107.9	(5.0)	29.0	36.2	29.9	17.8	רווח לפני מיסים
33.8 (2)	(1.8)	9.2	11.4	9.4	5.6	הפרשה למיסים על הרווח
74.1	(3.2)	19.8	24.8	20.5	12.2	רווח לאחר מיסים
74.1	(3.2)	19.8	24.8	20.5	12.2	רווח (הפסד) נקי:
(0.1)	(0.1)	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
74.0	(3.3)	19.8	24.8	20.5	12.2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
8.68%	(2) (4.36%)	6.54%	16.76%	12.71%	1.98%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
14,916.3	4,376.1	2,338.8	1,467.4	1,201.6	5,532.4	יתרה ממוצעת של נכסים
14,201.4	1,372.8	955.8	1,023.5	5,166.8	5,682.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות
10,192.5	591.9	2,363.7	1,156.0	1,259.6	4,821.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
12,429.6	-	3,150.3	270.7	7,609.5	1,399.1	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
						הכנסות ריבית, נטו:
	(1)	49.9 (1)	67.0 (1)	11.2 (1)	123.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
		5.6	12.8	51.1	78.1	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		1.6	0.8	0.8	3.2	אחר
		57.1	80.6	63.1	204.8	סך כל ההכנסות ריבית, נטו

(1) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).
(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.6).

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (1)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
369.2 (2)	22.7	92.8	79.4	1.3	173.0	הכנסות ריבית, נטו:
-	4.2	(44.8)	(11.0)	48.4	3.2	- מחיצוניים
						- בינמגזרי
210.2 (2)	(15.0)	18.2	28.5	84.8	93.7	הכנסות שאינן מריבית:
-	-	-	-	-	-	- מחיצוניים
						- בינמגזרי
579.4	11.9	66.2	96.9	134.5	269.9	סך ההכנסות
24.7	-	2.4	6.7	0.3	15.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
514.4	10.5	38.9	76.9	124.4	263.7	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)
-	-	7.5	(7.5)	-	-	לחיצוניים
						בינמגזרי
40.3	1.4	17.4	20.8	9.8	(9.1)	רווח לפני מיסים
16.5 (2)	1.2	6.8	8.1	3.9	(3.5)	הפרשה למיסים על הרווח
23.8	0.2	10.6	12.7	5.9	(5.6)	רווח נקי:
-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
						המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
23.8	0.2	10.6	12.7	5.9	(5.6)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
2.87% (2)	0.28%	3.97%	8.17%	3.74%	(0.90%)	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
14,268.7	4,614.4	1,921.6	1,315.6	1,139.2	5,277.9	יתרה ממוצעת של נכסים
13,570.4	1,356.1	1,212.5	900.0	4,944.7	5,157.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות
9,876.8	548.1	2,071.3	1,205.6	1,223.6	4,828.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
12,861.7	-	3,722.4	280.6	7,513.1	1,345.6	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
		44.7	60.9	13.9	128.9	הכנסות ריבית, נטו:
		3.8	7.8	36.1	48.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
		(0.5)	(0.3)	(0.3)	(1.1)	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
						אחר
		48.0	68.4	49.7	176.2	סך כל ההכנסות ריבית, נטו

(1) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1.ב.5).

(2) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.6).

ביאור 27א – תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ממוינים לפי מבנה הבנק – פעילות בישראל

מאזן

ליום 31 בדצמבר 2012 ההבדל בין יתרות הבנק ליתרות המאוחד זניח.

ליום 31 בדצמבר 2011			
בנקאות רגילה			
סך הכל מאוחד	חברות בת	הבנק ¹	
			נכסים:
2,111.9	-	2,111.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,419.7	-	2,419.7	ניירות ערך
10,714.6	-	10,714.6	אשראי לציבור
10.4	-	10.4	אשראי לממשלה
-	(19.5)	19.5	השקעות בחברות כלולות
112.6	-	112.6	בניינים וציוד
113.0	2.3	110.7	נכסים אחרים
15,482.2	(17.2)	15,499.4	סך כל הנכסים במאוחד
-	(0.3)	0.3	נכסים מפעילות בינחברתית ²
			התחייבויות:
12,215.6	(18.7)	12,234.3	פקדונות הציבור
155.9	-	155.9	פקדונות מבנקים
235.4	-	235.4	פקדונות הממשלה
633.4	-	633.4	כתבי התחייבות נדחים
1,342.1	0.6	1,341.5	התחייבויות אחרות
14,582.4	(18.1)	14,600.5	סך כל ההתחייבויות במאוחד
-	(18.7)	18.7	התחייבויות מפעילות בינחברתית ²
899.8	0.9	898.9	הפרש במאוחד

(1) כולל חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ.

(2) סעיפים המבטאים פעילות בין חברתית מתבטלים בנתונים על בסיס מאוחד.

ביאור 27א – תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ממוינים לפי מבנה הבנק – פעילות בישראל (המשך)

דוח רווח והפסד

בשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2012 ההבדל בין יתרות הבנק ליתרות המאוחד זניח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (1)			
בנקאות רגילה			
סך הכל מאוחד	חברות בת	הבנק⁽²⁾	
720.8	(4)	720.8	הכנסות ריבית
283.3	-	283.3	הוצאות ריבית
437.5	(4)	437.5	הכנסות ריבית, נטו
-	0.5	(0.5)	הכנסות ריבית, נטו מפעילות בינחברתית(3)
437.5	0.5	437.0	סך הכל
29.9	-	29.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
407.6	0.5	407.1	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(24.6)	(4)	(24.6)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
219.4	3.5	215.9	עמלות
7.2	4.2	3.0	הכנסות אחרות
501.7	3.7	498.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(0.3)	0.3	הכנסות והוצאות תפעוליות ואחרות מפעילות בינחברתית(3)
107.9	4.2	103.7	רווח לפני מיסים
33.8	(4)	33.8	הפרשה למיסים על הרווח
74.1	4.2	69.9	רווח לאחר מיסים
-	(4.1)	4.1	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
74.1	0.1	74.0	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(0.1)	(0.1)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
74.0	-	74.0	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) סווג מחדש בעקבות אימוץ לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. ראה ביאור 1.ב.5).
- (2) כולל חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ.
- (3) סעיפים המבטאים פעילות בין חברתית מתבטלים בנתונים על בסיס מאוחד.
- (4) הוצג מחדש. ראה ביאור 1.ב.6).

ביאור 28- הוראות פיקוח ויזמות חקיקה

ועדת התחרותיות

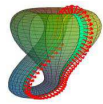
ביום 16 ביולי 2012 פורסם דוח ביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, אשר כולל המלצות בנוגע לשינוי במבנה העמלות ותמחורן, פיקוח על מחירים והגברת האכיפה, שינוי במבנה הענף על היבטיו השונים כגון: הגדלת מספר המתחרים בענף, גיוון סוג העיסוק שלהם, הקטנת גודל המתחרים על ידי צמצום והסרת חסמי מעבר ומידע בין השחקנים בתוך המערכת הבנקאית והגברת התחרות עם מתחרים מחוץ למערכת.

במסגרת יישום המלצות דו"ח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות (דו"ח ועדת זקן) פורסמו ביום 27 לדצמבר 2012 כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ג – 2012 ונכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2013.

העמלות העיקריות שבוטלו או שוננו במסגרת התיקון הנ"ל - ביטול עמלת דמי ניהול לעסק קטן; ביטול עמלה בעד כרטיס מידע וכרטיס משיכת מזומן; ביטול עמלת דמי ניהול פקדון ני"ע בגין מק"מ וקרנות כספיות; ביטול עמלות המינימום בגין דמי ניהול פקדון ני"ע; קביעת עמלות מקסימום לקניה, מכירה ופדיון של ני"ע; קביעת תעריף מופחת עבור קניה ומכירה של ני"ע הנסחרים בבורסה בתל אביב באמצעות האינטרנט; הרחבת הפיקוח על עמלת העברת פקדון ני"ע גם להעברת פקדון לגוף פיננסי מחוץ למערכת הבנקאית; העלאת תקרת הפטור מעמלת טיפול באשראי ובביטחונות בגין הלוואות שאינן לדיור מ- 50,000 ש"ח ל- 100,000 ש"ח; ביטול עמלה בגין שינוי מועד חיוב בכרטיס אשראי (העמלה נגבית על ידי חברות כרטיסי האשראי).

בנוסף, ביום 28 בנובמבר 2012 הורה המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לבצע עד ליום 1 במרס 2013 תמחור מחדש של עמלות הנגבות בעד קניה, מכירה ופדיון ניירות ערך בגין מניות ואגרות חוב, בהתחשב בשינויים שחלו במבנה העמלה במסגרת התיקון הנ"ל לכללי העמלות (קביעת שיעור דיפרנציאלי בהתאם לערוץ הפעולה וקביעת עמלת מקסימום) ובצורך להתאימן, ככל שניתן, למחיר שנגבה בפועל.

על פי תחזית שערך הבנק, יישום המלצות הדוח עלול להביא להשפעה מהותית על הכנסות הבנק, אלא שהיקף ההשפעה אינו ניתן לאמידה באופן מהימן בשלב זה. התחזית מושפעת, בין היתר, ממצב המשק, מצב שוק ההון, היקפי הפעילות ועוד. מנגד, בחלק מן ההמלצות טמונה הזדמנות לפיתוח עסקים עבור הבנק.

28 בפברואר 2013

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פדיון ימי מחלה, פיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2012 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 34 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

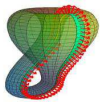
4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המופרטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012.

 חתימה

אליאור וייסברג
 שם האקטואר

28/02/2013
 תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

הנדון: הערכה אקטוארית לפי הנחיית בנק ישראל הס – 11851557/243

בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2012

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל-31 בדצמבר 2012.
2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.
3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

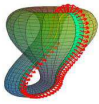
4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2012:

- 4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:
 - 4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).
 - 4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
 - 4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
 - 4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- 4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:
 - 4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.3 **שארם** – בן/בת זוגו של הפנסיונר/רית.
5. קבלתי מהבנק מסמך מתאריך 28/7/2011 ובו מיפוי של ההסכמים והנוהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות ההטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבורן בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. פדיון ימי מחלה צבורים

ההסכם הקיבוצי ונהלי הבנק, מגדירים כללי זכאות לקבלת פדיון בכסף של ימי מחלה שלא נוצלו במועד פרישה לגמלאות בגיל הפרישה לפי החוק.

עובדים זכאים ל-25 ימי מחלה בשנה. אין תקרה לימי המחלה הצבורים. בעת הפרישה ניתן על פי ההסכמים בבנק לקבל מענק בגין יתרת ימי המחלה שלא נוצלה. המענק הינו פונקציה של אחוז הניצול.

7. מענק ותק

- 7.1. עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 7.2. עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 7.3. המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 7.4. זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 7.5. גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

8. הטבות לפנסיונרים

- 8.1. עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 8.2. החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 8.3. המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 8.4. ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 8.5. ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

9. פיצויים מוגדלים

9.1. העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדיירקטוריון וביניהן:

- 9.1.1. גיל פרישה מינימלי – 50 שנה.
- 9.1.2. ותק מינימלי של 6 שנות עבודה.
- 9.1.3. תוספת לפיצויים בשיעור מקסימלי של 100% ב-5 השנים ממועד עריכת הדוחות הכספיים ו של-150% לאחר מכן. במקרה שנותרו פחות מ-5 שנים עד למועד הפרישה תשולם תוספת לפיצויים בשיעור של 70% משכר העובד עד למועד הפרישה או 150% מחבות הפיצויים – כנמוך שביניהם.
- שיעורי הפיצויים המוגדלים נקבעו על פי החלטות הדיירקטוריון ובהתבסס על ניסיון העבר.
- 9.1.4. תקופת החזר ההוצאה בגין פרישה מוקדמת לא תעלה על 2.25 שנים.

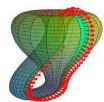
10. מענק נופש

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1. **שיעור ההיוון** – 4% ריאלי, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
- 11.2. **שיעור תמותה ונכות** – מבוססים על לוחות תמותה פ' עדכניים של קרנות הפנסיה, למעט בעתודה לפנסיונרים המבוססת על לוחות תמותה ב' של חברות הביטוח.
- 11.3. **שיעורי עזיבה** – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק וכולל נתוני עזיבה החל משנת 2001.
- 11.4. **גיל פרישה הקבוע בחוק** – גברים 67, נשים 64.
- 11.5. **שיעורי הגידול בשכר** – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק ורמות השכר. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2002.

12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לזכות שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

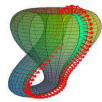
13. תוצאות ההערכה האקטוארית
להלן ריכוז ההתחייבויות האקטואריות:

ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
18.4	20.1	הטבות לפנסיונרים
8.3	9.7	מענק מחלה
3.9	3.5	מענק ותק
8.1	8.9	פיצויים מוגדלים
9.7	10.3	נופש 25 שנה
48.4	52.5	סך הכל

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שסיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה.

בכבוד רב,

אליאור וייסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, גידול של 1.5% בשיעור עליית השכר השנתי וכן שינוי של 50% בשיעור העזיבה הצפויים של העובדים בגילאי פרישה מוקדמת:

רגישות לשינוי בשיעור העזיבה				בשיעור עליית השכר		רגישות לשינוי בשיעור הריבית להיוון				התחייבות אקטוארית ליום 31.12.2012	
הקטנת שיעורי עזיבה ב-50% אחוז השינוי	הגדלת שיעורי עזיבה ב-50% אחוז השינוי	אחוז השינוי	אחוז השינוי	עליית שכר 1.5%	אחוז השינוי	ריבית 3%	אחוז השינוי	ריבית 5%	אחוז השינוי		
7.5%	21.6	(6.0%)	18.9	-	20.1	20.4%	24.2	(15.4%)	17.0	20.1	הטבות לפנסיונרים
15.5%	11.2	(13.4%)	8.4	25.8%	12.2	14.4%	11.1	(12.4%)	8.5	9.7	מענק מחלה פיצויים מוגדלים
(46.1%)	4.8	38.2%	12.3	12.4%	10.0	7.9%	9.6	(7.9%)	8.2	8.9	
6.8%	11.0	(5.8%)	9.7	-	10.3	6.8%	11.0	(4.9%)	9.8	10.3	נופש 25 שנה
5.7%	3.7	(2.9%)	3.4	8.6%	3.8	5.7%	3.7	(2.9%)	3.4	3.5	מענק ותק
(0.4%)	52.3	0.4%	52.7	7.4%	56.4	13.5%	59.6	(10.7%)	46.9	52.5	סך הכל
(0.2)		0.2		3.9		7.1		(5.6)			הפרש